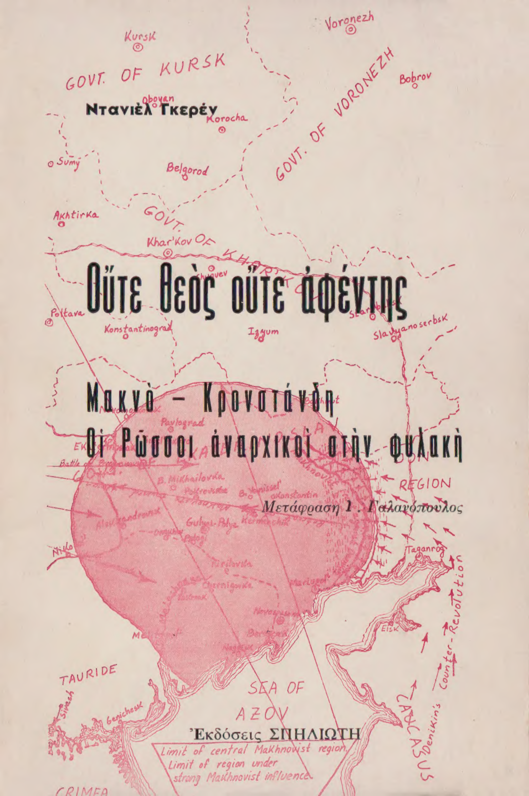
Ντανιὲλ Γκερέν

Οὔτε θεὸς οὔτε ἀφέντης

Μακνὸ – Κρονστάνδη
Οἱ Ρῶσσοι ἀναρχικοὶ στὴν φυλακὴ

Μετάφραση Ι. Γαλανόπουλος

Ἐκδόσεις ΣΠΗΛΙΩΤΗ

Ντανιὲλ Γκέρεν

Οὔτε θεὸς οὔτε ἀφέντης

Μακνὸ – Κρονστάνδη
Οἱ Ρῶσσοι ἀναρχικοὶ στὴν φυλακὴ

Μετάφραση Ι. Γαλανόπουλος

Ἐκδόσεις ΣΠΗΛΙΩΤΗ

Τύπογρ.: Π. Εὐσταθίου — Β. Πανούση, Βαλτετσίου 6, Τηλ. 3634.716

Νέστορας Μακνὸ (1889 - 1935)

ΝΕΣΤΟΡΑΣ ΜΑΚΝΟ, ὁ ἀναρχικὸς ἀντάρτης

Ἀμέσως μετὰ τὴν Ὀκτωβριανὴ Ἐπανάσταση, ἕνας νεαρὸς ἀναρχικός, γιὸς φτωχῶν χωρικῶν, ποὺ ὀνομαζόταν Νέστορας Μακνό, εἶχε πάρει τὴν πρωτοβουλία νὰ ὀργανώσει, κατὰ τρόπο αὐτόνομο, κοινωνικὰ καὶ στρατιωτικά, τὶς ἀγρατικὲς μᾶζες τῆς νότιας Οὐκρανίας. Αὐτὸ ἄρχισε νὰ γίνεται ὅταν στὴν Οὐκρανία εἶχε ἐπιβληθεῖ ἕνα καθεστὼς τῆς δεξιᾶς, ἀπὸ τὸ γερμανικὸ καὶ αὐστριακὸ στρατὸ κατοχῆς καὶ ποὺ βιαζόταν νὰ ξαναδώσει στοὺς παλιοὺς ἰδιοκτῆτες της τὴ γῆ ποὺ μόλις εἶχαν πάρει οἱ ἐπαναστάτες ἀγρότες. Οἱ χωρικοὶ ποὺ δουλεύουν τὴ γῆ ὑπερασπίστηκαν μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι ὅλες τους τὶς κατακτήσεις. Τὶς ὑπεράσπισαν τόσο ἐναντίον τῆς ἀντίδρασης ὅσο καὶ ἐναντίον τῆς ἄκαιρης ἐπέμβασης στὴν ὕπαιθρο τῶν μπολσεβίκων κομμισάριων καὶ τῶν πολὺ βαρειῶν ἐπιτάξεων ποὺ ἔκαναν.

Αὐτὴ ἡ γιγάντια ἀγροτικὴ ἐξέγερση ποὺ διπλασίαζε τὴ δύναμή της μὲ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀνταρτοπόλεμου, βρῆκε τὴν ψυχή της σ' ἕναν τιμωρό, ἕνα εἶδος Ρομπὲν τῶν Δασῶν ἀναρχικό, ποὺ οἱ ἀγρότες τὸν φώναζαν «Μ π ά κ τ ο» (=πατέρα) Μακνό. Ἡ ἐκεχειρία τῆς 11 Νοέμβρη ὁδήγησε στὴν ἀποχώρηση τῶν γερμανοαυστριακῶν δυνάμεων κατοχῆς, ποὺ ἔδωσε τὴν εὐκαιρία στὸν Μακνὸ νὰ μαζέψει καὶ νὰ ἀποθηκέψει ὅπλα.

Τὰ συνέδρια τῆς μ α κ ν ο β ι τ σ ί ν α ς (= τῆς ὀργάνωσης τῶν μακνοβιστῶν) ἀποτελοῦνταν ἀπὸ ἐκπροσώπους τῶν ἀγροτῶν

καὶ τῶν πολεμιστῶν. Πραγματικά, ἡ πολιτικὴ ὀργάνωση ἦταν ἡ προέκταση ἑνὸς στρατοῦ ἐξεγερμένων χωρικῶν, ποὺ σὰν τακτικὴ τους εἶχαν ἐπιλέξει τὸν ἀνταρτοπόλεμο. Οἱ ἀντάρτες ἦσαν ἐξαιθετικὰ εὐκίνητοι. Ἦσαν ἱκανοὶ νὰ πειριτρέξουν σὲ μιὰ ἡμέρα ἀποστάσεις μέχρι 100 χλμ., ὄχι μόνο γιατὶ διάθεταν ἱππικό, ἀλλὰ ἐπίσης γιατὶ τὸ πεζικό τους μετακινιόταν μὲ ἐλαφρὰ ἁμάξια μὲ σοῦστες ποὺ τὰ ἔσερναν ἄλογα. Αὐτὸς ὁ στρατὸς ἦταν καθαρὰ ὀργανωμένος πάνω σὲ βάσεις ποὺ ἐξασφάλιζαν τὴν ἐλευθερία τῶν μελῶν του. Ἦταν, δηλαδή, ἐθελοντικός, ἔκανε ἐκλογὴ τῶν διοικητῶν ὅλων τῶν βαθμῶν καὶ ἡ πειθαρχία του ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς ἐλεύθερης συγκατάθεσης καθενός. Οἱ κανόνες αὐτῆς τῆς πειθαρχίας ποὺ τοὺς εἶχαν ἐπεξεργαστεῖ ἐπιτροπὲς ἀνταρτῶν καὶ τὶς εἶχαν ἐπικυρώσει γενικὲς συνελεύσεις, ἦσαν ἀποδεκτοὶ μὲ αὐστηρότητα ἀπὸ ὅλους.

Ὁ Πιὲρ Ἀρκίνωφ ποὺ ἔχει γράψει τ' ἀπομνημονεύματα, μποροῦμε νὰ ποῦμε, τοῦ μαχνοβίτσικου κινήματος γράφει: «Ἡ τιμὴ γιὰ τὴν ἐκμηδένιση τῆς ἀντεπανάστασης τοῦ Ντενίκιν τὸ φθινόπωρο τοῦ 1919, ἀνήκει βασικὰ στοὺς ἐξεγερμένους ἀναρχικούς».

Ἀλλὰ ὁ Μαχνὸ δὲν δέχεται νὰ βάλει τὸ στρατό του κάτω ἀπὸ τὴν ἀνώτατη διοίκηση τοῦ Τρότσκυ, ἀρχηγοῦ τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Τότε οἱ μπολσεβῖκοι ἐγκαινίασαν ἐναντίον τῶν ἀναρχικῶν ταξιαρχιῶν τὶς ἴδιες διαδικασίες ποὺ οἱ Ἱσπανοὶ σταλινικοὶ ἀκολούθησαν, δεκαοκτὼ χρόνια ἀργότερα, ἐναντίον τῶν ἱσπανικῶν ἀναρχικῶν ταξιαρχιῶν: ἀρνήθηκαν νὰ δώσουν ὅπλα στοὺς ἀντάρτες τοῦ Μαχνό· δὲν τοὺς ἔδωσαν καμμιὰ βοήθεια· ὕστερα τοὺς κατηγόρησαν γιὰ «προδοσία» καὶ τελικὰ ἐπέτρεψαν στὸ στρατὸ τῶν λευκοφρουρῶν νὰ τοὺς κτυπήσει.

Παρ' ὅλ' αὐτὰ οἱ δύο στρατοὶ ξαναβρέθηκαν σύμφωνοι δυὸ φορές. Τὴν πρώτη φορὰ ὅταν ὁ κίνδυνος ἀπὸ τὴν ξένη ἐπέμβαση ἐπέβαλε τὴν κοινὴ δράση, ποὺ ἀρχικὰ πραγματοποιήθηκε τὸ Μάρτη 1959 ἐναντίον τοῦ Ντενίκιν. Τὴ δεύτερη, στὴ διάρκεια τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ τοῦ φθινόπωρου τοῦ 1920, ὅταν ἐπετέθησαν ἀπειλητικὰ οἱ λευκοφρουροὶ τοῦ Βραγγκελποῦ, τελικά, τοὺς ἀνάγκασε σὲ ὑποχώρηση ὁ Μαχνό. Ἀλλὰ μόλις ὁ ὑπέρτατος κίνδυνος ξορκιζόταν, ὁ Κόκκινος Στρατὸς ξανάρχιζε τὶ στρατιωτικὲς ἐπιχειρή-

σεις ἐναντίον τῶν ἀνταρτῶν τοῦ Μαχνό, ποὺ τοῦ ἀνταπόδιναν τὰ χτυπήματα.

Στὰ τέλη Νοέμβρη 1920 ἡ μπολσεβίκικη ἐξουσία δὲν δίστασε νὰ ὀργανώσει ἐνέδρα. Οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ μαχνοβίτικου στρατοῦ τῆς Κριμαίας κλείθηκαν νὰ πάρουν μέρος σ᾽ ἕνα στρατιωτικὸ συμβούλιο. Πιάστηκαν ἀμέσως ἀπὸ τὴν Τσέκα, τὴν πολιτικὴ ἀστυνομία δηλαδὴ καὶ ντουφεκίστηκαν ἢ ἀφοπλίστηκαν χωρὶς οὔτε μιᾶς ὁποιασδήποτε μορφῆς δίκη. Ταυτόχρονα, ἐξαπολύθηκε ἐναντίον τῶν ἀνταρτῶν μιὰ κανονικὴ ἐπίθεση. Ἡ πάλη —μιὰ πάλη ποὺ γινόταν ὅλο καὶ πιὸ ἄνιση— ἀνάμεσα στοὺς ἀναρχικοὺς καὶ στοὺς ὀπαδοὺς τοῦ αὐταρχισμοῦ, ἀνάμεσα σ᾽ ἕναν κλασσικὸ στρατὸ καὶ τοῦ ἀντάρτικου, θὰ διαρκέσει ἀκόμα ἐννιὰ μῆνες. Στὸ τέλος, ὁ Μαχνὸ ποὺ βγῆκε ἐκτὸς μάχης ἀπὸ τὶς πολὺ ἀνώτερες σὲ ἀριθμὸ καὶ μέσα δυνάμεις, ἀναγκάστηκε νὰ ἐγκαταλείψει τὴν ἀναμέτρηση. Τὸν Αὔγουστο 1921 κατάφερε νὰ διαφύγει στὴ Ρουμανία, ἔπειτα νὰ φτάσει στὸ Παρίσι, ὅπου πολὺ ἀργότερα, τὸν Ἰούλιο 1935, θὰ πεθάνει ἄρρωστος καὶ φτωχός.

Διαβάζοντας τὸν Ἀρχίνωφ, μπορεῖ κανεὶς νὰ δεῖ στὸ μαχνοβίτικο κίνημα τὸ πρωτότυπο ἑνὸς ἀνεξάρτητου κινήματος τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν. Ταυτόχρονα, μποροῦμε νὰ τὸ θεωρήσουμε σὰν προπομπὸ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀντάρτικου πολέμου, τοῦ πολέμου τοῦ XXοῦ αἰώνα, ὅπως τὸν πραγματοποίησαν οἱ Κινέζοι, οἱ Κουβανέζοι, οἱ Ἀλγερινοὶ καὶ τὸ ἡρωικὸ Βιετνάμ.

Τὸν Ἰούνιο 1918, ὁ Μαχνὸ πῆγε στὴ Μόσχα γιὰ νὰ συζητήσει μὲ μερικοὺς ἀναρχικοὺς μαχητὲς πάνω στὶς μέθοδες καὶ στὶς τάσεις τῆς ἐπαναστατικῆς ἀναρχικῆς δουλειᾶς ποὺ ἔπρεπε νὰ γίνει μεταξὺ τῶν Οὐκρανῶν Χωρικῶν. Ἐπωφελήθηκε ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονὸς γιὰ νὰ πάει στὸ Κρεμλῖνο καὶ νὰ συναντήσει τὸν Ἰάκωβο Μιχαήλοβιτς Σβερντλώφ, ποὺ τότε ἦταν γενικὸς γραμματέας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος, καὶ ἔπειτα τὸν ἴδιο τὸν Λένιν. Δίνουμε παρακάτω αὐτὲς τὶς δύο συνομιλίες ὅπως τὶς διηγεῖται ὁ Μαχνὸ στὰ Ἀ π ο μ ν η μ ο ν ε ύ μ α τ ά του

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΣΒΕΡΝΤΛΩΦ

Έφτασα στὶς πόρτες τοῦ Κρεμλίνου ἔχοντας στὸ μυαλό μου νὰ ἰδῶ ὁπωσδήποτε τὸν Λένιν καί, ἐὰν ἦταν δυνατό, τὸν Σβερντλώφ, καὶ νὰ ἔχω μιὰ συζήτηση μαζί τους. Πίσω ἀπὸ ἕνα γκισὲ ἦταν καθισμένος ἕνας ἄνθρωπος τῆς ὑπηρεσίας. Τοῦ ἔδωσα τὸ χαρτὶ ποὺ μοῦ εἶχε παραδώσει τὸ Σοβιὲτ τῆς Μόσχας. Ἀφοῦ τὸ διάβασε προσεκτικά, μοῦ ἔδωσε μιὰ ἄδεια ποὺ κόλλησε ὁ ἴδιος τὸ πιστοποιητικὸ καὶ πέρασα τὴν πόρτα ποὺ ὁδηγοῦσε στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Κρεμλίνου. Ἐκεῖ ἕνας λεπτονὸς ντουφεκιοφόρος πήγαινε πέρα - δῶθε. Πέρασα δίπλα του καὶ μπῆκα μέσα στὴν αὐλὴ ὅπου βρέθηκα μύτη μὲ μύτη μ' ἕναν ἄλλο φρουρὸ ποὺ μποροῦσες νὰ τὸν ρωτήσεις νὰ σοῦ δείξει τὸ οἴκημα ποὺ ἤθελες νὰ πᾶς Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα, ἦσουν ἐλεύθερος νὰ περπατᾶς, νὰ παρατηρεῖς τὰ κανόνια καὶ τὶς ὀβίδες μὲ τὰ διαφορετικὰ διαμετρήματα, ποὺ ἄλλα ἦσαν πρὶν καὶ ἄλλα κατοπινὰ τοῦ Πέτρου τοῦ Μεγάλου, νὰ σταματᾶς μπροστὰ στὸν Τσὰρ - Μπουρντὸν (μιὰ μνημειώδικη καμπάνα) καὶ τὰ ἄλλα πολὺ γνωστὰ περίεργα ἀντικειμενα ἢ νὰ πᾶς κατ' εὐθείαν μέσα σ' ἕνα ἀπὸ τὰ παλάτια.

Γύρισα πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ μὲ κατάπιε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἔχω ξεχάσει τ' ὄνομά του. Ἀνέβηκα μιὰ σκάλα, ἂν δὲν κάνω λάθος μέχρι τὸ δεύτερο πάτωμα, δρασκέλισα χωρὶς νὰ συναντήσω κανένα, ἕνα μακρὺ διάδρομο ὅπου σὲ χαρτιὰ κρεμασμένα στὶς πόρτες διάβαζες διάφορες ἐπιγραφές : «Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κόμματος» ἢ «Βιβλιοθήκη». Μὴ ἔχοντας καμμιὰ δουλειὰ οὔτε μὲ τὴ μιὰ οὔτε μὲ τὴν ἄλλη, συνέχιζα τὸ δρόμο μου, μὴ ὄντας ἐξ ἄλλου βέβαιος ἂν πίσω ἀπὸ αὐτὲς τὶς πόρτες ὑπῆρχε κάποιος.

Ἐπειδὴ τὰ χαρτιὰ ποὺ ἦσαν στὶς πόρτες πολλὲς φορὲς δὲν εἶχαν ὄνομα, ξαναγύρισα πίσω καὶ σταματώντας μπροστὰ σ' ἐκείνην ποὺ ἔγραφε «Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κόμματος, κτύπησα τὴν πόρτα. «Ἐμπρὸς» ἀκούστηκε μιὰ φωνή. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ γραφειου κάθονταν τρία πρόσωπα. Μεταξύ τους μοῦ φάνηκε ὅτι ἀνα-

γνώρισα τὸν Ζαγκόρσκι ποὺ εἶχα δεῖ πρὶν δυὸ - τρεις ἡμέρες σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς λέσχες τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος. Ἐπικρατοῦσε μιὰ ἀπόλυτη σιωπή. Καὶ οἱ τρεῖς ἀσχολοῦνταν μὲ κάτι. Τοὺς ζήτησα νὰ μοῦ ποῦν ποὺ βρισκόταν τὸ γραφεῖο τῆς ἐκτελεστικῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς (ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ὁ Μπουχάριν) σηκώθηκε καὶ βάζοντας τὴν τσάντα του στὴ μασχάλη, εἶπε στοὺς συντρόφους του ἀλλὰ ἀρκετὰ δυνατὰ ὥστε νὰ ἀκούσω: «Σᾶς ἀφήνω· θὰ δείξω σ' αὐτὸ τὸν σύντροφο, δείχνοντάς με μὲ μιὰ κίνηση τοῦ σαγωνιοῦ του, τὸ γραφεῖο τῆς Ε.Κ.Ε.» καὶ κατευθύνθηκε πρὸς τὴν πόρτα. Εὐχαρίστησα τοὺς ἄλλους καὶ βγῆκα μαζὶ μ' αὐτὸν ποὺ μοῦ φαινόταν πὼς ἦταν ὁ Μπουχάριν.[1] Στὸ διάδρομο συνέχιζε νὰ ἐπικρατεῖ νεκρικὴ σιωπή.

Ὁ ὁδηγός μου μὲ ρώτησε ἀπὸ ποῦ ἐρχόμουν. «Ἀπὸ τὴν Οὐκρανία» ἀπάντησα. Μοῦ ἔβαλε τότε πολλὰ ἐρωτήματα γιὰ τὴν τρομοκρατία ποὺ μάστιζε τὴν Οὐκρανία καὶ ἤθελε νὰ μάθει πῶς μπόρεσα νὰ φτάσω στὴ Μόσχα. Ὅταν φτάσαμε στὴ σκάλα σταματήσαμε γιὰ νὰ συνεχίσουμε τὴ συζήτηση. Τελικὰ ὁ εὐκαιριακὸς ὁδηγός μου, μοῦ ἔδειξε μιὰ πόρτα στὰ δεξιὰ τῆς εἰσόδου τοῦ διαδρόμου ὅπου, σύμφωνα μὲ τὴ γνώμη του, θὰ μοῦ ἔδειναν τὶς πληροφορίες ποὺ εἶχα ἀνάγκη. Καὶ ἀφοῦ μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι, ξανακατέβηκε τὴ σκάλα καὶ βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι.

Πῆγα σ' αὐτὴ τὴν πόρτα, κτύπησα καὶ μπῆκα. Μιὰ κοπέλα μὲ ρώτησε τί ἤθελα.

— Θὰ ἤθελα νὰ δῶ τὸν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιὲτ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν, στρατιωτῶν καὶ κοζάκων βουλευτῶν, τὸ σύντροφο Σβερντλώφ, ἀπάντησα.

Ἡ κοπέλα, ποὺ καθόταν πίσω ἀπὸ ἕνα τραπέζι, χωρὶς νὰ πεῖ λέξη, πῆρε τὸ πιστοποιητικὸ καὶ τὴν ἄδεια, τοὺς ἔριξε μιὰ γρήγορη ματιά, ἀντέγραψε μερικὲς λέξεις καὶ μοῦ ἔδωσε μιὰ ἄλλη ἄδεια ὅπου βρισκόταν

γραμμένο τὸ νούμερο τοῦ γραφείου ὅπου θὰ ἔπρεπε νὰ πάω.

Στο γραφεῖο ποὺ μὲ εἶχε στείλει ἡ κοπέλα, βρῆκα τὸν γραμματέα τῆς Ε.Κ.Ε., ἕναν γερὸ ἄντρα, περιποιημένο, ἀλλὰ μὲ κουρασμένα χαρακτηριστικά. Μὲ ρώτησε τί ἤθελα. Τοῦ τὸ ἐξήγησα. Μοῦ ζήτησε τὰ χαρτιά μου. Τοῦ τὰ ἔδωσα. Τὸν ἐνδιέφεραν. Μ' ἐρώτησε:

— Λοιπόν, σύντροφε, φτάνετε ἀπὸ τὸ Νότο τῆς Ρωσίας;

— Ναί, ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Οὐκρανία, ἀπάντησα

— Εἴσαστε κιόλας πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς ὑπεράσπισης τῆς ἐπανάστασης ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Κερένσκυ;

— Ναί.

— Εἴσαστε ἄρα σοσιαλεπαναστάτης;

— Ὄχι.

— Ποιοὺς δεσμοὺς ἔχετε ἢ εἴχατε μὲ τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα τῆς περιοχῆς σας;

— Ἔχω προσωπικὲς σχέσεις μὲ πολλοὺς μαχητὲς τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος, ἀπάντησα. Καὶ ἀνάφερα τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου τοῦ ἐπαναστατικοῦ Συμβουλίου τοῦ 'Αλεξαντρόφσκ, συντρόφου Μιχαήλεβιτς, καὶ μερικῶν ἄλλων μαχητῶν τοῦ Αἰκατερίνοσλαβ.

Ὁ γραμματέας γιὰ μιὰ στιγμὴ σιώπησε. Ἔπειτα μὲ ρώτησε γιὰ τὸ πνεῦμα ποὺ ἐπικρατοῦσε στοὺς ἀγρότες «τοῦ Νότου τῆς Ρωσίας», γιὰ τὴ συμπεριφορά τους ἀπέναντι τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων καὶ τῶν στρατιωτῶν τῆς κεντρικῆς Ράντα(2), γιὰ τὴ στάση τους ἀπέναντι στὴ σοβιετικὴ ἐξουσία, κλπ.

Τοῦ ἔδωσα μερικὲς σύντομες ἀπαντήσεις ποὺ ἔκδηλα τὸν εὐχαρίστησαν. Προσωπικά, λυπόμουν γιατὶ δὲν μποροῦσα νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο.

Στὴ συνέχεια, τηλεφώνησε κάπου καὶ ἀμέσως μὲ προσκάλεσε νὰ κατευθυνθῶ στὸ γραφεῖο τοῦ προέδρου τῆς Ε.Κ.Ε., τοῦ συντρόφου Σβερντλώφ.

Τραβώντας πρὸς τὸ γραφεῖο, σκεφτόμουν τὰ παραμύθια ποὺ λέγονταν τόσο ἀπὸ τοὺς ἀντεπαναστάτες ὅ-

σο καὶ ἀπὸ ἐπαναστάτες, δηλαδὴ φίλους μου ποὺ ἦσαν ἀντίπαλοι τῆς πολιτικῆς τοῦ Λένιν, τοῦ Σβερντλὼφ καὶ τοῦ Τρόσκυ. Ἔλεγαν ὅτι ἦταν ἀδύνατο νὰ σὲ δεχτοῦν αὐτὲς οἱ γήινες θεότητες. Ἦταν, ἔλεγαν, περιτριγυρισμένοι ἀπὸ σωματοφύλακες καὶ ὁ ἀρχηγός τους ἄφηνε νὰ μποῦν μόνο οἱ ἐπισκέπτες ποὺ τοῦ ἄρεσε τὸ κεφάλι τους.

Τώρα, συνοδευόμενος μόνο ἀπὸ τὸ γραμματέα τῆς Ε.Κ.Ε. σκεφτόμουν πόσο παράλογες ἦσαν αὐτὲς οἱ φῆμες. Ὁ Σβερντλὼφ μᾶς ἄνοιξε ὁ ἴδιος τὴν πόρτα χαμογελώντας σφραγισμένα, μοῦ φάνηκε, ἀπὸ συντροφικότητα, μοῦ ἅπλωσε τὸ χέρι καὶ μὲ ὁδήγησε σὲ μιὰ πολυθρόνα. Ὕστερ' ἀπὸ αὐτό, ὁ γραμματέας ξαναγύρισε στὸ γραφεῖο του.

Ὁ σύντροφος Σβερντλὼφ μοῦ φάνηκε σὲ καλύτερη φόρμα ἀπὸ τὸν γραμματέα του. Μοῦ ἔδωσε τὴν ἐντύπωση ὅτι ἐνδιαφερόταν περισσότερο ἀπὸ αὐτὸν γιὰ ὅ,τι συνέβαινε στὴν Οὐκρανία αὐτοὺς τοὺς δύο ἢ τρεῖς τελευταίους μῆνες. Μοῦ εἶπε:

— Φτάσατε, λοιπόν, σύντροφε ἀπὸ τὸν Νότο μας ποὺ βρίσκεται σὲ μεγάλη ἀναταραχή· τί δουλειὰ κάνετε ἐκεῖ κάτω;

—Τὴν ἴδια ποὺ κάνουν οἱ μεγάλες μάζες τῶν ἐπαναστατῶν ἐργαζομένων τῆς οὐκρανικῆς ὑπαίθρου. Αὐτοί, ἀφοῦ εἶχαν πάρει δραστήριο μέρος στὴν ἐπανάσταση, ἐπεχείρησαν νὰ ἐπιτύχουν τὴ συνολικὴ χειραφέτησή τους. Μπορεῖ κανεὶς νὰ πεῖ ὅτι ὑπῆρξα μέσα στὶς γραμμές τους, ὁ πρῶτος ποὺ βαδίζει σ' αὐτὸ τὸ δρόμο. Σήμερα, ὕστερα ἀπὸ τὴν ὑποχώρηση τοῦ οὐκρανικοῦ ἐπαναστατικοῦ μετώπου, ξέπεσα πρὸς στιγμὴ στὴ Μόσχα.

— Μὰ τί λές, σύντροφε, ἔβαλε τὶς φωνὲς ὁ σύντροφος Σβερντλὼφ διακόποντάς με. Οἱ χωρικοὶ στὸ Νότο εἶναι οἱ περισσότεροι κουλᾶκοι ἢ ὀπαδοὶ τῆς κεντρικῆς Ράντα.

Ἔβαλα τὰ γέλοια. Καὶ χωρὶς νὰ ἐπεκταθῶ πολὺ

καὶ παραμένοντας στὴν περιοχὴ τῶν οὐσιαστικῶν γεγονότων, τοῦ περιέγραψα τὴ δράση τῶν ὀργανωμένων ἀπὸ τοὺς ἀναρχικοὺς ἀγροτῶν στὴν περιοχὴ Γκουλάι —Πολὲ ἐναντίον τῶν αὐστρο - γερμανικῶν στρατευμάτων κατοχῆς καὶ τῶν στρατιωτῶν τῆς κεντρικῆς Ράντα.

Ὁ σύντροφος Σβερντλώφ, ἐνῶ φαινόταν ὁλοφάνερα κλονισμένος, δὲν παράλειπε νὰ ἐπαναλαμβάνει: Γιατί, λοιπόν, δὲν ὑποστήριζαν τοὺς κόκκινους φρουρούς μας; Κατὰ τὶς πληροφορίες μας, οἱ χωρικοὶ τοῦ Νότου μολύνθηκαν ἀπὸ τὸν χειρότερο οὐκρανικὸ σωβινισμὸ καὶ παντοῦ ὑποδέχτηκαν τὰ γερμανικὰ στρατεύματα καὶ τοὺς στρατιῶτες τῆς Ράντα μὲ παράφορη χαρά, σὰν ἐλευθερωτές».

Ἐπειδὴ αἰσθανόμουν νὰ νευριάζω, βάλθηκα μὲ δύναμη νὰ ἀναιρῶ τὶς πληροφορίες τοῦ Σβερντλὼφ γιὰ τὴν οὐκρανικὴ ὕπαιθρο. Τοῦ ὁμολόγησα πὼς ἤμουν ἐγὼ ὁ ἴδιος ὁ ὀργανωτὴς καὶ ὁ ἀρχηγὸς πολλῶν ταγμάτων ἀγροτῶν ἐθελοντῶν ποὺ διεξῆγαν τὴν ἐπαναστατικὴ πάλη ἐναντίον τῶν Γερμανῶν καὶ τῆς Ράντα καὶ ἤμουν σίγουρος ὅτι οἱ ἀγρότες θὰ μποροῦσαν νὰ φτιάσουν οἱ ἴδιοι ἕναν ἰσχυρὸ στρατὸ γιὰ νὰ τοὺς πολεμήσουν, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπαν καθαρὰ τὸ πολεμικὸ μέτωπο τῆς Ἐπανάστασης.Οἱ μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν πού, ἀπὸ τὰ θωρακισμένα τραῖνα τους, πολεμοῦσαν κατὰ μῆκος τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν χωρὶς ποτὲ ν' ἀπομακρύνονται ἀπὸ αὐτές, ὑποχωρώντας στὴν πρώτη ἀποτυχία χωρὶς νὰ νοιάζονται συχνὰ νὰ ξαναμπαρκάρουν τοὺς δικούς τους μαχητὲς καὶ ποὺ ἐγκατέλειπαν στὸν ἐχθρὸ δεκάδες βέρστια, εἴτε αὐτὸς προχωροῦσε εἴτε ὄχι, αὐτὲς οἱ μονάδες, λέγω, δὲν προκαλοῦσαν καμιὰ ἐμπιστοσύνη στοὺς ἀγρότες. Αὐτοὶ λογάριαζαν πὼς ὄντας ἀπομονωμένοι στὰ χωριά τους καὶ χωρὶς ὅπλα ἦσαν στὸ ἔλεος τῶν δημίων τῆς ἐπανάστασης. Πραγματικά, τὰ θωρακισμένα τραῖνα τῶν κόκκινων φρουρῶν δὲν ἔστελαν ποτὲ ἀποσπάσματα στὰ χωριὰ ποὺ βρίσκονταν σὲ ἀκτίνα δέκα ἢ εἴκοσι χιλιομέτρων, ὄχι μόνο γιὰ νὰ

τοὺς δώσουν ὅπλα, ἀλλὰ ἐπίσης γιὰ νὰ κεντρίσουν τοὺς χωρικοὺς καὶ νὰ τοὺς σπρώξουν σὲ τολμηρὰ ἐγχειρήματα ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐπανάστασης παίρνοντας μέρος αὐτοὶ οἱ ἴδιοι στὴ δράση.

Ὁ Σβερντλὼφ μὲ ἄκουγε προσεκτικὰ καὶ κάθε τόσο φώναζε : «Εἶναι δυνατόν;». Τοῦ ἀνάφερα πολλὲς μονάδες κόκκινων φρουρῶν ποὺ ἀνῆκαν στὶς γκροῦπες τοῦ Μπογκντάνωφ, Σβίρσκι, Σαμπλὶν καὶ ἄλλες. Τοῦ ὑπογράμμισα μὲ περισσότερη ἡσυχία ὅτι οἱ κόκκινοι φρουροὶ ποὺ εἶχαν σὰν καθῆκον τους νὰ ὑπερασπίζουν τὶς σιδηροδρομικὲς γραμμὲς μὲ θωρακισμένα τραῖνα μὲ τὰ ὁποῖα τοὺς ἦταν δυνατὸν νὰ περάσουν γρήγορα στὴν ἐπίθεση, ἀλλὰ καὶ ἐπίσης νὰ ὑποχωροῦν τὶς περισσότερες φορές, δὲν μποροῦσαν νὰ προκαλέσουν ἐμπιστοσύνη στὶς ἀγροτικὲς μάζες. Ὅμως, αὐτὲς οἱ μάζες ἔβλεπαν τὴν Ἐπανάσταση σὰν τὸ μέσο ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴν καταπίεση ὄχι μόνο τῶν μεγαλοϊδιοκτητῶν καὶ τῶν πλούσιων κουλάκων ἀλλὰ ἐπίσης καὶ ἀπὸ τοὺς πουλημένους σ' αὐτούς. Ἀκόμα τὴν ἔβλεπαν σὰν μέσο ἀπαλλαγῆς τους ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ διοικητικὴ ἐξουσία τοῦ κρατικοῦ ὑπαλλήλου. Μόνο τότε ἦσαν ἕτοιμοι νὰ ὑπερασπιστοῦν τὸν ἑαυτό τους καὶ τὶς κατακτήσεις τους ἐναντίον τῶν ἐκτελέσεων καὶ τῶν μαζικῶν καταστροφῶν τόσο τῶν Πρώσσων Γιούνγκερς[3] ὅσο καὶ τῶν στρατευμάτων τοῦ ἀταμάνου (Σκοροπαίντσκυ).

— Ναί, ἔλεγε ὁ Σβερντλώφ, πιστεύω πῶς ἔχετε δίκιο γιὰ ὅ,τι ἔχει σχέση μὲ τοὺς κόκκινους φρουροὺς ἀλλὰ τώρα τοὺς ἀναδιοργανώσαμε μέσα στὸν Κόκκινο Στρατό, ὁ ὁποῖος εἶναι ἕτοιμος νὰ πάρει δυνάμεις. Καὶ ἐὰν οἱ ἀγρότες τοῦ Νότου εἶναι διαποτισμένοι, ὅπως σεῖς μοῦ τὸ περιγράψατε, ἀπὸ μιὰ τέτοια ἐπαναστατικὴ ὁρμή, ὑπάρχουν μεγάλες δυνατότητες νὰ χτυπηθοῦν ἀποφασιστικὰ οἱ Γερμανοὶ καὶ ὁ ἀταμάνος νὰ φάει χῶμα γρήγορα. Τότε ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιὲτ θὰ θριαμβεύσει καὶ στὴν Οὐκρανία.

— Αὐτὸ θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὴν παράνομη δράση ποὺ

θ' ἀναπτυχθεῖ στὴν Οὐκρανία. Ἀπὸ τὴν πλευρά μου ἐκτιμῶ ὅτι αὐτὴ ἡ δράση εἶναι σήμερα πιὸ ἀναγκαία ἀπὸ ὁποτεδήποτε ἄλλοτε μὲ τὸν ὅρο ὅτι θὰ εἶναι ὀργανωμένη ἔτσι ποὺ νὰ τῆς δίνεται μιὰ μαχητικὴ φόρμα, πρᾶγμα ποὺ θὰ ὑποκινοῦσε τὶς μάζες νὰ ἐξεγερθοῦν ἀνοικτὰ στὶς πόλεις καὶ στὴν ὕπαιθρο ἐναντίον τῶν Γερμανῶν καὶ τοῦ ἀταμάνου. Χωρὶς ξεσήκωμα χαρακτήρα οὐσιαστικὰ ἐπαναστατικοῦ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Οὐκρανίας, δὲν θὰ ὑποχρεωθοῦν οἱ Γερμανοὶ καὶ Αὐστριακοὶ νὰ ἐκκενώσουν αὐτὴ τὴ χώρα, δὲν θὰ μπορουσε κανεὶς νὰ βάλει χέρι στὸν ἀταμάνο καὶ σ' ἐκείνους ποὺ τὸν ὑποστηρίζουν ἢ νὰ τοὺς ἀναγκάσουν νὰ τὸ βάλουν στὰ πόδια μαζὶ μὲ τοὺς προστάτες τους. Μὴν ξεχνᾶτε ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς συνθήκης τοῦ Μπρέστ — Λιτόφσκ καὶ τῶν πολιτικῶν παραγόντων ποὺ ἡ Ἐπανάστασή μας ἔχει νὰ κάνει στὸ ἐξωτερικό, μιὰ ἐπίθεση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ εἶναι ἀδιανόητη».

Κατὰ τὴ διάρκεια ποὺ ἔλεγα αὐτά, ὁ σύντροφος Σβερντλὼφ κρατοῦσε σημειώσεις.

— Κατὰ σύμπτωση, ἔχω κι ἐγὼ τὴν ἴδια ἀκριβῶς ἄποψη μὲ σᾶς, μοῦ λέει. Ἀλλὰ τί εἶσαστε; κομμουνιστὴς ἢ Σοσιαλιστὴς Ἐπαναστάτης τῆς ἀριστερᾶς; (4) Ἀπὸ τὴ γλώσσα ποὺ μιλᾶτε φαίνεται καλὰ ὅτι εἶσαστε Οὐκρανός. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβει σὲ ποιό μέρος ἀπὸ τὰ δύο ἀνήκετε».

Αὐτὴ ἡ ἐρώτηση χωρὶς νὰ μὲ ταράξει (μοῦ τὴν εἶχε κάνει καὶ ὁ γραμματέας) μ' ἔβαλε σὲ σύγχιση. Τί νὰ κάνω; Νὰ πῶ καθαρὰ στὸν Σβερντλὼφ ὅτι ἤμουν ἀναρχοκομμουνιστής, ὁ σύντροφος καὶ ὁ φίλος ἐκείνων ποὺ τὸ κόμμα του καὶ τὸ κρατικὸ σύστημα ποὺ δημιούργησε αὐτὸ εἶχαν συντρίψει πρὶν δύο μῆνες στὴ Μόσχα καὶ σὲ πολλὲς ἄλλες πόλεις, ἢ νὰ κρυφτῶ κάτω ἀπὸ μιὰ ἄλλη σημαία;

Ἤμουν μπλεγμένος καὶ ὁ Σβερντλὼφ τὸ παρατήρησε. Δὲν ἤθελα ν' ἀποκαλύψω στὴ μέση τῆς συζήτησής μας τὴν ἀντίληψή μου γιὰ τὴν ἐπανάσταση καὶ τὴν πο-

λιτική μου τοποθέτηση. Ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ κρύψω μοῦ προξενοῦσε ἀπέχθεια. Γι' αὐτό, ὕστερ' ἀπὸ λίγα δευτερόλεπτα σκέψεις, λέγω στὸν Σβερντλώφ:

— Γιατὶ σᾶς ἐνδιαφέρει τόσο ἡ πολιτική μου τοποθέτηση; Μήπως δὲν σᾶς ἀρκοῦν τὰ χαρτιά μου, ποὺ δείχνουν ποιὸς εἶμαι, ἀπὸ ποῦ ἔρχομαι καὶ τὸ ρόλο ποὺ ἔπαιξα σὲ κάποια περιοχὴ γιὰ νὰ ὀργανωθοῦν οἱ ἐργαζόμενοι τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου ταυτόχρονα μὲ τὴν ὀργάνωση ὁμάδων παρτιζάνων καὶ τάγματα ἐθελοντῶν γιὰ νὰ πολεμήσουμε τὴν ἀντεπανάσταση ποὺ μαστίζει τὴν Οὐκρανία.

Ὁ σύντροφος Σβερντλὼφ ζήτησε συγγνώμη καὶ μὲ παρακάλεσε νὰ μὴν ἀμφιβάλλω γιὰ τὴν ἐπαναστατική του ἐντιμότητα οὔτε νὰ ὑποψιαστῶ ὅτι δὲν μοῦ ἔχει ἐμπιστοσύνη. Ἡ συγγνώμη ποὺ μοῦ ζήτησε μοῦ φάνηκε τόσο εἰλικρινὴς ὥστε αἰσθάνθηκα ἄσχημα καί, χωρὶς νὰ διστάζω πιά, τοῦ δήλωσα ὅτι ἤμουν ἀναρχοκομμουνιστὴς τῆς τάσης Μπακούνιν — Κροπότκιν.

— Τί ἀναρχοκομμουνιστὴς εἴσαστε, σύντροφε, ἀφοῦ παραδεχόσαστε τὴν ὀργάνωση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν καὶ τὴν διεύθυνση ἀπὸ αὐτὲς τῆς πάλης ἐναντίον τῆς ἐξουσίας τοῦ κεφαλαίου; φώναξε ὁ Σβερντλὼφ μ' ἕνα συντροφικὸ χαμόγελο.

Μπροστὰ στὴν ἔκπληξή του, ἀπάντησα στὸν πρόεδρο τῆς Ε.Κ.Ε.

— Ὁ ἀναρχισμὸς εἶναι ἕνα ἰδανικὸ πολὺ ρεαλιστικό. Ἔτσι δὲν μπορεῖ νὰ μὴν καταλαβαίνει τὸν μοντέρνο κόσμο καὶ τὰ σημερινὰ γεγονότα. Καὶ τὸ μέρος ποὺ παίρνουν μὲ τὸν ἕναν ἢ τὸν ἄλλο τρόπο οἱ ὀπαδοί του σ' αὐτὰ τὰ γεγονότα εἶναι φανερό. Καὶ γιὰ νὰ μὴν ποῦμε γιὰ τὸν προσανατολισμὸ ποὺ πρέπει νὰ δώσει στὴ δράση του καὶ στὰ μέσα ποὺ τοῦ χρειάζονται νὰ χρησιμοποιήσει γι' αὐτήν...

— Τὸ θέλω πολύ. Ἀλλὰ ἐσεῖς δὲν μοιάζετε καθόλου μ' αὐτοὺς τοὺς ἀναρχικοὺς ποὺ εἶχαν ἐγκαταστήσει τὴν

ἕδρα τους στὴ Μαλάγια Ντμιτρόφκα, μοῦ λέει ὁ Σβερντλώφ, καὶ ἤθελε νὰ προστέσει κάτι ἀκόμα πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, ἀλλὰ τὸν διέκοψα:

— Τὸ κτύπημα ποὺ ἔδωσε τὸ κόμμα σας στοὺς ἀναρχικοὺς τῆς Μαλάγια Ντιμιτρόφκα[5] πρέπει νὰ θεωρηθεῖ σὰν ἕνα ὀδυνηρὸ πράγμα ποὺ θὰ πρέπει να μὴν ξαναγίνει στὸ μέλλον γιὰ τὸ συμφέρον τῆς Ἐπανάστασης...».

Ὁ Σβερντλὼφ μουρμούρισε κάτω ἀπὸ τὰ μουστάκια του. Σηκώθηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνια του, μὲ πλησίασε, ἔβαλε τὰ χέρια του στοὺς ὤμους μου καὶ μοῦ λέει:

— Βλέπω πὼς γνωρίζετε καλὰ αὐτὸ ποὺ συνέβει ἀπὸ τὴν ὑποχώρησή μας ἀπὸ τὴν Οὐκρανία καί, ἰδιαίτερα, τὴν κατάσταση **πνεύματος τῶν χωρικῶν. Ὁ Ἴλιτς,** ὁ σύντροφός μας ὁ Λένιν, θὰ ἦταν σίγουρα εὐχαριστημένος νὰ σᾶς ἀκούσει. Θέλετε νὰ τοῦ τηλεφωνήσω;

Ἀπάντησα ὅτι δὲν θὰ μποροῦσα νὰ πῶ τίποτα περισσότερο στὸ σύντροφο Λένιν, ἀλλὰ ὁ Σβερντλὼφ κρατοῦσε κιόλας τὸ τηλέφωνο καὶ πληροφοροῦσε τὸν Λένιν ὅτι εἶχε κοντά του ἕνα σύντροφο ποὺ εἶχε πολὺ ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες πάνω στὸ θέμα τῶν ἀγροτῶν τῆς Νότιας Ρωσίας καὶ γιὰ τὰ αἰσθήματά τους ἀπέναντι στὰ γερμανικὰ στρατεύματα εἰσβολῆς. Καὶ ἀμέσως ρώτησε τὸν Λένιν πότε θὰ μποροῦσε νὰ μὲ δεχτεῖ.

Ὕστερα ἀπὸ μιὰ στιγμή, ὁ Σβερντλὼφ ἔβαλε κάτω τὸ τηλέφωνο καὶ ἔφτιαξε μὲ τὸ χέρι του μιὰ ἄδεια ποὺ μοῦ ἐπέτρεψε νὰ ξανάρθω. Δίνοντάς την μου μοῦ λέει:

— Αὔριο, στὴ μιάμιση τὸ ἀπόγευμα, ἔλα κατ' εὐθεῖαν ἐδῶ. Θὰ πᾶμε μαζὶ στὸ σύντροφο Λένιν... Θὰ ἔρθετε;

— Θὰ ἔρθω ἀπάντησα.

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΛΕΝΙΝ

Τὴν ἑπόμενη ἡμέρα, στὴ μία ἡ ὥρα, ξαναπῆγα στὸ Κρεμλῖνο ὅπου ξαναβρῆκα τὸν σύντροφο Σβερντλὼφ

πού μὲ ὁδήγησε ἀμέσως στὸ γραφεῖο τοῦ Λένιν. Αὐτὸς μὲ ὑποδέχτηκε ἀδελφικά. Μὲ πῆρε ἀπὸ τὸ μπράτσο καὶ κτυπώντας γλυκὰ μὲ τὸ ἄλλο του χέρι τὸν ὦμο μου, μ' ἔβαλε νὰ καθήσω σὲ μιὰ πολυθρόνα. Ἀφοῦ παρακάλεσε τὸν Σβερντλὼφ νὰ καθήσει σὲ μιὰ ἄλλη πλησίασε τὸν γραμματέα του καὶ τοῦ λέει:

— Ἔχετε τὴν καλοσύνη νὰ τελειώσετε αὐτὴ τὴ δουλειὰ γιὰ τὶς δύο ἡ ὥρα.

Ἔπειτα ἦρθε νὰ καθήσει ἀπέναντί μου καὶ ἄρχισε νὰ μὲ ρωτάει:

Ἡ πρώτη ἐρώτηση πού μοῦ ἔκανε ἦταν : « Ἀπὸ ποιὰ περιοχὴ εἴσαστε;» Ἔπειτα: «Πῶς δέχτηκαν οἱ ἀγρότες τῆς περιοχῆς τὸ σύνθημα : «Ὅ λ η ἡ ἐ ξ ο υ σ ί α σ τ ὰ Σ ο β ι ὲ τ τ ῶ ν χ ω ρ ι ῶ ν» καὶ ποιὰ ὑπῆρξε ἡ ἀντίδραση τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τοῦ συνθήματος καὶ ἰδιαίτερα ἡ ἀντίδραση τῆς κεντρικῆς Ράντα; Σὲ συνέχεια : «Οἱ ἀγρότες τῆς περιοχῆς σας ξεσηκώθηκαν ἐναντίον τῶν γερμανοαυστριακῶν εἰσβολέων; Ἐὰν ναί, τί εἶναι αὐτὸ πού ἔλειψε γιὰ νὰ μεταβληθοῦν οἱ ἀγροτικὲς ἐξεγέρσεις σὲ γενικὸ ξεσήκωμα καὶ νὰ ἑνώσουν τὰ δράση τους μὲ τὴ δράση τῶν κόκκινων φρουρῶν πού μὲ τόσο θάρρος ἔχουν ὑπερασπίσει τὶς ἐπαναστατικές μας κατακτήσεις»;

Σ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα ἔδινα στὸ Λένιν σύντομες ἀπαντήσεις. Αὐτός, μὲ τὸ ταλέντο πού εἶχε, προσπαθοῦσε νὰ βάζει τὰ ἐρωτήματά του κατὰ τρόπο πού νὰ μπορῶ ν' ἀπαντήσω σημεῖο μὲ σημεῖο. Παράδειγμα, τὸ ἐρώτημα: «Πῶς οἱ ἀγρότες τῆς περιοχῆς μου ὑποδέχτηκαν τὸ σύνθημα : Ὅ λ η ἡ ἐ ξ ο υ σ ί α σ τ ὰ Σ ο β ι ὲ τ τ ῶ ν χ ω ρ ι ῶ ν; ὁ Λένιν μοῦ τὸ ἔβαλε τρεῖς φορές· καὶ ἐξεπλάγει ὅταν τοῦ ἀπάντησα : «Οἱ ἀγρότες τὸ ὑποδέχτηκαν κατὰ τὸν τρόπο τους. Αὐτὸ θέλει νὰ πεῖ ὅτι τὸ ἐννοοῦν πὼς ὅλη ἡ ἐξουσία πρέπει, σὲ ὅλες τὶς περιοχὲς νὰ ταυτίζεται μὲ τὴ συνείδηση καὶ τὴ θέληση τῶν ἐργαζομένων· ὅτι τὰ σοβιὲτ τῶν βουλευτῶν ἐργατῶν - ἀγροτῶν τοῦ χωριοῦ, τοῦ καντονιοῦ καὶ τοῦ

διαμερίσματος δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο ἀπὸ γρανάζια τῆς ἐπαναστατικῆς ὀργάνωσης καὶ τῆς οἰκονομικῆς αὐτοδιαχείρισης τῶν ἐργαζομένων ποὺ παλεύουν ἐναντίον τῆς ἀστικῆς τάξης καὶ τῶν λακέδων της: τοὺς σοσιαλιστὲς τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς κυβερνητικῆς τους συνεργασίας.

— Σκέπτεστε ὅτι αὐτὸς ὁ τρόπος κατανοήσεως τοῦ συνθήματός μας εἶναι σωστός; ρωτάει ὁ Λένιν.

— Ναί, ἀπαντῶ.

— Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση, οἱ ἀγρότες τῆς περιοχῆς σας ἔχουν μολυνθεῖ ἀπὸ τὸν ἀναρχισμό, μοῦ λέει

— Αὐτὸ εἶναι ἄσχημο; ρώτησα.

— Δὲν ἤθελα νὰ πῶ αὐτό. 'Αντίθετα, θὰ ἔπρεπε νὰ χαροῦμε γι' αὐτό, διότι αὐτὸ θὰ ἐπιτάχυνε τὴ νίκη τοῦ κομμουνισμοῦ ἐναντίον τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ τῆς ἐξουσίας του.

— Αὐτὸ μὲ κολακεύει, ἀπάντησα στὸ Λένιν, ἐνῶ κρατιόμουν νὰ μὴ γελάσω.

— Ὄχι, ὄχι, ἰσχυρίζομαι πολὺ σοβαρὰ πὼς αὐτὸ τὸ κοινωνικὸ φαινόμενο στὴ ζωὴ τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν θὰ ἐπιτάχυνε τὴ νίκη τοῦ κομμουνισμοῦ πάνω στὸν καπιταλισμό, ἐπανέλαβε ὁ Λένιν προσθέτοντας: «'Αλλὰ σκέπτομαι ὅτι αὐτὸ τὸ φαινόμενο δὲν ὑπῆρξε αὐθόρμητο. Εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀναρχικῆς προπαγάνδας καὶ δὲν θ' ἀργήσει νὰ ἐξαφανιστεῖ. Φτάνω ἀκόμα νὰ πιστεύω πὼς αὐτὴ ἡ κατάσταση πνεύματος, χτυπημένη ἀπὸ τὴ θριαμβεύουσα ἀντεπανάσταση πρὶν νὰ εἶχε τὸν καιρὸ νὰ γεννήσει μιὰ ὀργάνωση, ἔχει κιόλας ἐξαφανιστεῖ».

Ἔκαμα τὴν παρατήρηση στὸ Λένιν ὅτι ἕνας πολιτικὸς ἀρχηγὸς δὲν πρέπει νὰ δείχνεται πεσσιμιστὴς ἢ σκεπτικιστής.

— Ἔτσι, κατὰ ἐσᾶς, λέει ὁ Σβερντλὼφ διακόπτοντάς με, θὰ πρέπει νὰ ἐνθαρρύνουμε αὐτὲς τὶς ἀναρχικὲς τάσεις στὴ ζωὴ τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν;

— Ὦ!, τὸ κόμμα σας δὲν θὰ τὶς ἐνθαρρύνει, ἀπάντησα. Ὁ Λένιν τὸ ἅρπαξε:

— Καὶ γιατί θὰ ἔπρεπε νὰ τὶς ἐνθαρρύνουμε; Γιὰ νὰ διαιρέσουμε τὶς ἐπαναστατικὲς δυνάμεις τοῦ προλεταριάτου, νὰ ἀνοίξουμε τὸ δρόμο στὴν ἀντεπανάσταση καὶ στὸ τέλος τῆς γραφῆς ν' ἀνέβουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μαζὶ μὲ τὸ προλεταριάτο στὴν καρμανιόλα;

Δὲν μπόρεσα νὰ κρατηθῶ καὶ μ' ἕνα τόνο νευρικότητας στὴ φωνή, παρατήρησα στὸ Λένιν ὅτι ὁ ἀναρχισμὸς καὶ οἱ ἀναρχικοὶ δὲν ἀπόβλεπαν στὴν ἀντεπανάσταση καὶ δὲν ὁδηγοῦσαν πρὸς τὰ ἐκεῖ τὸ προλεταριάτο.

— Αὐτὸ εἶπα, ἀλήθεια; μὲ ρώτησε ὁ Λένιν καὶ προσθέτει.

«Ἤθελα νὰ πῶ ὅτι οἱ ἀναρχικοί, μὴ ἔχοντας μαζικὲς ὀργανώσεις, δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ ὀργανώσουν τὸ προλεταριάτο καὶ τοὺς φτωχοὺς ἀγρότες και, κατὰ συνέπεια, νὰ τοὺς ξεσηκώσουν γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν, μὲ τὴν πλατειὰ ἔννοια τοῦ ὅρου, αὐτὸ ποὺ κατακτήθηκε ἀπὸ ὅλους μας καὶ ποὺ μᾶς εἶναι ἀκριβό».

Στὴ συνέχεια ἡ συζήτηση μπῆκε σὲ ἄλλα θέματα ποὺ ἔβαλε ὁ Λένιν. Στὸ ἕνα ἀπὸ αὐτά: «Οἱ μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν καὶ τὸ ἐπαναστατικὸ θάρρος μὲ τὸ ὁποῖο αὐτὲς ὑπερασπίστηκαν τὶς κοινές μας κατακτήσεις». Ὁ Λένιν μὲ ὑποχρέωσε ν' ἀπαντήσω ὅσο τὸ δυνατὸ πιὸ πληρέστερα. Ἦταν φανερὸ ὅτι τὸ θέμα τὸν τάραζε ἢ τοῦ θύμιζε αὐτὸ ποὺ τελευταία εἶχαν διαπράξει οἱ κόκκινοι φρουροὶ στὴν Οὐκρανία, πετυχαίνοντας δῆθεν τοὺς στόχους ποὺ ὁ Λένιν καὶ τὸ κόμμα του εἶχαν βάλει καὶ στὸ ὄνομα τῶν ὁποίων τοὺς εἶχαν στείλει ἀπὸ τὸ Πέτρογκραντ καὶ τὶς ἄλλες μακρυνὲς μεγάλες πόλεις τῆς Ρωσίας. Θυμᾶμαι τὴ συγκίνηση τοῦ Λένιν, τὴ συγκίνηση ποὺ μποροῦσε νὰ ἐκδηλωθεῖ μόνο σ' ἕναν ἄνθρωπο ποὺ ζοῦσε παθητικὰ τὴν πάλη ἐναντίον τῆς κοινωνικῆς τάξης ποὺ μισοῦσε καὶ ἤθελε νὰ νικήσει, ὅταν τοῦ εἶπα:

— Ἔχοντας πάρει μέρος στὸν ἀφοπλισμὸ δεκάδων κοζάκων ποὺ ἀποσύρονταν ἀπὸ τὸ γερμανικὸ μέτωπο

στὸ τέλος τοῦ Δεκέμβρη 1917 καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ 1918, εἶμαι πολὺ καλὰ πληροφορημένος γιὰ τὰ «ἐπαναστατικὰ κατορθώματα» τῶν μονάδων τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ και ἰδιαίτερα τῶν ἀρχηγῶν τους. Ὅμως, μοῦ φαίνεται, σύντροφε Λένιν, πὼς βασιζόμενος σὲ πληροφορίες ἀπὸ δεύτερο καὶ ἀκόμα ἀπὸ τρίτο χέρι, τὰ ὑπερβάλλετε.

— Πῶς; Τὸ ἀμφισβητεῖτε; μὲ ρωτᾶ ὁ Λένιν.

— Οἱ μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν ἔδειξαν ἐπαναστατικὸ πνεῦμα καὶ θάρρος, ἀλλὰ ὄχι τόσο ὅσο τὸ περιγράφετε. Ἡ πάλη τῶν κόκκινων φρουρῶν ἐναντίον τῶν «ἀ ϊ ν τ α μ ά κ ς» (1) τῆς κεντρικῆς Ράντα καί, ἰδιαίτερα, ἐναντίον τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων τῶν «ἀϊνταμάκς» (6) τῆς κεντρικῆς Ράντα καί, ἰπαληκαριά, ὅπως καὶ ἡ δράση τῶν κόκκινων φρουρῶν καὶ τῶν ἀρχηγῶν τους, ἀποδείχτηκαν πολὺ ἀδύνατα Βέβαια, σὲ πολλὲς περιπτώσεις, σύμφωνα μὲ τὴ γνώμη μου, αὐτὸ μπορεῖ ν' ἀποδωθεῖ στὸ γεγονὸς ὅτι τ' ἀποσπάσματα τῶν κόκκινων φρουρῶν σχηματίστηκαν βιαστικὰ καὶ χρησιμοποιοῦσαν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ μιὰ τακτικὴ ποὺ δὲν ἔμοιαζε οὔτε μ' ἐκείνη τῶν ἀντάρτικων ὁμάδων οὔτε μ' ἐκείνη τῶν κανονικῶν μονάδων. Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι οἱ κόκκινοι φρουροί, εἴτε ἦσαν πολλοὶ εἴτε ἦσαν λίγοι, ἐπιτίθονταν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ μετατοπιζόμενοι πάνω σὲ σιδηροδρομικὲς γραμμές. Σὲ ἀπόσταση δέκα ἢ δεκαπέντε βέρστια ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ τὴν ἄλλη πλευρὰ τῆς γραμμῆς τὸ ἔδαφος δὲν τὸ εἶχαν καταλάβει. Σ' αὐτὴ τὴν ἔκταση μποροῦσαν νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι οἱ ὑπερασπιστὲς τῆς ἐπανάστασης ἢ ἀντεπανάστασης. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, οἱ αἰφνιδιασμοὶ πετύχαιναν σχεδὸν πάντα. Μόνο κοντὰ σὲ σιδηροδρομικοὺς κόμπους, κοντὰ σὲ πόλεις ἢ συνοικίες ποὺ ἐξυπηρετοῦνταν ἀπὸ τὸ σιδηρόδρομο οἱ σχηματισμοὶ τῶν κόκκινων φρουρῶν ὀργάνωναν ἕνα μέτωπο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐξαπολοῦσαν τὶς ἐπιθέσεις τους.

Ἀλλὰ τὰ μετόπισθεν καὶ ἐδάφη ποὺ περιβάλανε

ἄμεσα τὶς τοποθεσίες ποὺ ἀπειλοῦνταν ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ παράμεναν ἀνυπεράσπιστα. Ἡ ἐπιθετικὴ δράση τῆς ἐπανάστασης δεχόταν κτυπήματα. Πρὶν καλὰ - καλὰ προλάβουν οἱ μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν νὰ διαδώσουν τὶς ἐκκλήσεις τους σὲ μιὰ περιοχή, οἱ ἀντεπαναστατικὲς δυνάμεις περνοῦσαν στὴν ἀντεπίθεση καὶ συχνὰ ὑποχρέωναν τοὺς κόκκινους φρουροὺς σὲ ὑποχώρηση καὶ ν' ἀνέβουν πάλι στὰ θωρακισμένα τραινα τους "Ετσι ὁ πληθυσμὸς τῆς ὑπαίθρου δὲν τοὺς ἔβλεπε. Καὶ ἀπὸ τότε δὲν μποροῦσε νὰ τοὺς στηρίξει.

— Τί κάνουν οἱ ἐπαναστάτες προπαγανδιστὲς στὴν ὕπαιθρο; Δὲν κατορθώνουν νὰ κρατοῦν ἕτοιμο τὸ ἀγροτικὸ προλεταριάτο γιὰ νὰ συμπληρώσουν μὲ φρέσκα στρατεύματα τὶς μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν ὅταν περνοῦν κοντά τους ἢ γιὰ νὰ σχηματίσουν νέα ἐλεύθερα σώματα κόκκινων φρουρῶν καὶ νὰ καταλαμβάνουν θέσεις μὲ σκοπὸ νὰ νικήσουν τὴν ἀντεπανάσταση; ρώτησε ὁ Λένιν.

— Δὲν παρασυρόμαστε. Οἱ ἐπαναστάτες προπαγανδιστὲς εἶναι πολὺ λίγοι στὴν ὕπαιθρο καὶ δὲν μποροῦν νὰ κάνουν κάτι σπουδαῖο. "Ομως, κάθε ἡμέρα φτάνουν στὸ χωριὸ ἑκατοντάδες μυστικοὶ προπαγανδιστὲς καὶ ἐχθροὶ τῆς ἐπανάστασης. Σὲ πολλᾶ μέρη, δὲν πρέπει νὰ περιμένουμε ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτες προπαγανδιστὲς νὰ κάμουν νὰ ξεπηδήσουν νέες δυνάμεις τῆς ἐπανάστασης καὶ νὰ τὶς ὀργανώσουν γιὰ νὰ τὶς ἀντιπαραβάλουν στὴν ἀντεπανάσταση. Ἡ ἐποχή μας, λέω στὸν Λένιν, ἀπαιτεῖ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐπαναστάτες ἀποφασιστικὲς πράξεις καὶ σὲ ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς ζωῆς καὶ τῆς πάλης τῶν ἐργαζομένων. "Αν δὲν τὸ ὑπολογίσουμε αὐτὸ καὶ ἰδιαίτερα σὲ μᾶς στὴν Οὐκρανία, σημαίνει ὅτιἐπιτρέπουμε στὴν ἀντεπανάσταση ποὺ βρίσκεται μαζεμένη πίσω ἀπὸ τὸν ἀταμάνο ν' ἀναπτύσσεται κατὰ τὴν ἄνεσή της καὶ νὰ σταθεροποιεῖ τὴν ἐξουσία της.

Ὁ Σβερντλὼφ μᾶς κοίταξε καὶ τοὺς δυὸ καὶ χαμο-

γελοῦσε ἱκανοποιημένος. Ὅσο γιὰ τὸν Λένιν εἶχε μπλέξει τὰ δάκτυλά του καί, σκύβοντας τὸ κεφάλι, σκεφτόταν. Σηκώνοντας τὸ κορμί του, μοῦ λέει :

—Ὅλα αὐτὰ ποὺ μόλις μοῦ εἴπατε εἶναι πολὺ θλιβερά. Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν Σβερντλῶφ πρόσθεσε : «Ἐνσωματώνοντας τὶς μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν στὸν κόκκινο Στρατὸ βρισκόμαστε στὸ σωστὸ δρόμο Στὸ δρόμο ποὺ ὁδηγεῖ στὴ νίκη τοῦ προλεταριάτου πάνω στὴν ἀστικὴ τάξη».

— Ναί, ναί, ἀπάντησε ζωηρὰ ὁ Σβερντλῶφ.

Ὁ Λένιν σὲ συνέχεια μοῦ λέει :

— Τί δουλειὰ λογαριάζετε νὰ κάνετε στὴ Μόσχα;

Τοῦ ἀπάντησα πὼς δὲν θὰ ἔμενα στὴ Μόσχα γιὰ πολύ. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς Συνδιάσκεψης τῶν ἀντάρτικων ὁμάδων ποὺ ἔγινε στὸ Ταγκανρόγκ, θὰ ἔπρεπε νὰ ξαναγυρίσω στὴν Οὐκρανία τὶς πρῶτες ἡμέρες τοῦ Ἰουλίου.

— Παράνομα; μὲ ρώτησε ὁ Λένιν.

— Ναί, ἀπάντησα.

Τότε ἀπευθυνόμενος ὁ Λένιν στὸν Σβερντλώφ ἔκανε αὐτὴ τὴν παρατήρηση:

— Οἱ ἀναρχικοὶ εἶναι πάντοτε γεμᾶτοι αὐταπάρνηση. Εἶναι ἕτοιμοι γιὰ ὅλες τὶς θυσίες· ἀλλὰ φανατικοὶ τυφλοί, ἀγνοοῦν τὸ παρὸν καὶ σκέπτονται μόνο ἕνα μακρυνὸ μέλλον.

Καὶ παρακαλώντας με νὰ μὴν τὸ πάρω ὅτι αὐτὸ εἰπώθηκε γιὰ μένα, πρόσθεσε :

— Σᾶς θεωρῶ, σύντροφε, σὰν ἕναν ἄνθρωπο ποὺ ἔχει τὴν αἴσθηση τῶν πραγματικοτήτων καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐποχῆς μας. Ἂν ὑπῆρχε ἀπὸ τοὺς ἀναρχικοὺς τῆς Ρωσίας μόνο τὸ ἕνα τρίτο σὰν ἐσᾶς, ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές, θὰ εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ βαδίσουμε μαζί τους μὲ μερικοὺς ὅρους καὶ νὰ δουλέψουμε ἀπὸ κοινοῦ γιὰ τὸ συμφέρον τῆς ἐλεύθερης ὀργάνωσης τῶν παραγωγῶν.

Αὐτὴ τὴ στιγμή, αἰσθάνθηκα νὰ ἀναβρύζει μέσα μου ἕνα αἴσθημα βαθειᾶς ἐκτίμησης γιὰ τὸν Λένιν, ἐνῶ

μέχρι τελευταία ἀκόμα εἶχα τὴν πεποίθηση ὅτι ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὴν ἐκμηδένιση τῶν ἀναρχικῶν ὀργανώσεων τῆς Μόσχας, ποὺ ἔδωσε τὸ σῆμα τῆς ἐξόντωσης καὶ ἐκείνων ποὺ βρίσκονταν σὲ πολλὲς ἄλλες πόλεις. Καὶ μέσα μου, ντρεπόμουν γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Ἀναζητώντας τὴν ἀπάντηση ποὺ ἔπρεπε νὰ δώσω στὸ Λένιν, τοῦ εἶπα ἀπότομα :

—Ἡ Ἐπανάσταση καὶ οἱ κατακτήσεις της εἶναι ἀκριβὲς γιὰ τοὺς ἀναρχικοὺς — κομμουνιστές· καὶ ἀπόδειξη ειναι ὅτι σ' αὐτὴ τὴν ἄποψη μοιάζουν ὅλοι.

— Μὴ τὸ λέτε αὐτό, ἀπάντησε ἀμέσως ὁ Λένιν. Ξέρουμε τοὺς ἀναρχικοὺς τόσο καλὰ ὅσο καὶ ἐσεῖς. Οἱ περισσότεροι δὲν ἔχουν καμιὰ ἰδέα ἀπὸ τὸ παρόν, ἢ ὁπωσδήποτε δὲν νοιάζονται γι' αὐτό. Ὅμως τὸ παρὸν εἶναι τόσο σοβαρὸ ὥστε τὸ νὰ μὴ τὸ σκέφτεται ἢ νὰ μὴν παίρνει κατὰ θετικὸ τρόπο θέση ἀπέναντί του εἶναι γιὰ ἕναν ἐπαναστάτη κάτι πιὸ πολὺ ἀπὸ ντροπή. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἀναρχικῶν ἔχουν τὴ σκέψη τους γυρισμένη πρὸς τὸ μέλλον ἀφιερώνοντάς του τὰ γραφτά τους, χωρὶς νὰ ζητοῦν νὰ καταλάβουν τὸ παρόν· κι αὐτὸ ἐπίσης μᾶς χωρίζει ἀπὸ αὐτούς.

Ὅταν εἶπε αὐτὲς τὶς λέξεις, σηκώθηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνα του καὶ βηματίζοντας πρόσθεσε :

— Ναί, ναί, οἱ ἀναρχικοὶ εἶναι δυνατοὶ γιὰ τὶς ἰδέες ποὺ κάνουν γιὰ τὸ μέλλον· μέσα στὸ παρόν, δὲν ἔχουν τὰ πόδια τους στὴ γῆ· ἡ στάση τους προκαλεῖ θλίψη καὶ αὐτὸ γιατὶ ὁ φανατισμός τους στερημένος ἀπὸ περιεχόμενο κάνει ὥστε νὰ εἶναι χωρὶς πραγματικοὺς δεσμοὺς μὲ τὸ μέλλον.

Ὁ Σβερντλὼφ χαμογέλασε μοχθηρὰ και, γυρίζοντας πρὸς ἐμένα, μοῦ λέει :

Δὲν μπορεῖτε νὰ τὸ ἀμφισβητεῖστε. Οἱ ἐκτιμήσεις τοῦ Βλαντιμὶρ Ἴλιτς εἶναι σωστές.

Καὶ ὁ Λένιν βιάστηκε νὰ προσθέσει :

— Ἀναγνώρισαν ποτὲ οἱ ἀναρχικοὶ ὅτι δὲν εἶχαν ρεαλισμὸ στὴν «παροῦσα» ζωή; Οὔτε στ' ὄνειρό τους.

Ἀπαντώντας σὲ αὐτό, εἶπα στὸ Λένιν καὶ στὸν Σβερντλὼφ ὅτι ἤμουν ἕνας μισοαγράμματος χωρικὸς καὶ ὅτι δὲν θὰ ἤθελα νὰ συζητήσω τὴ γνώμη τὴν πολὺ σοφὴ γιὰ μένα ποὺ μόλις εἶχε ἐκφράσει ὁ Λένιν γιὰ τοὺς ἀναρχικούς.

—Ἀλλὰ πρέπει νὰ σᾶς πῶ, σύντροφε Λένιν, ὅτι ἡ διαβεβαίωσή σας πὼς οἱ ἀναρχικοὶ δὲν καταλαβαίνουν «τὸ παρόν», ὅτι δὲν ἔχουν πραγματικοὺς δεσμοὺς μὲ αὐτό, κλπ., εἶναι βαθειὰ λαθεμένη. Οἱ ἀναρχικοί—κομμουνιστὲς τῆς Οὐκρανίας (ἢ τῆς «Νότιας Ρωσίας», ἀφοῦ ἐσεῖς οἱ μπολσεβῖκοι — κομμουνιστὲς προσπαθεῖτε ν' ἀποφύγετε τὴ λέξη Οὐκρανία) οἱ ἀναρχικοί—κομμουνιστές, λέω, ἔχουν κιόλας δώσει πάρα πολλὲς ἀποδείξεις ὅτι εἶναι φυτεμένοι στέρεα «στὸ παρόν». Ὅλη ἡ πάλη τῆς οὐκρανικῆς ἐπαναστατικῆς ὑπαίθρου ἐναντίον τῆς κεντρικῆς Ράντα διεξάχθηκε κάτω ἀπὸ τὴν ἰδεολογικὴ διεύθυνση τῶν ἀναρχικῶν — κομμουνιστῶν καὶ σ' ἕνα μέρος ἀπὸ τοὺς Σοσιαλιστὲς — Ἐπαναστάτες (πού, γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, εἶχαν διαφορετικοὺς ἀντικειμενικοὺς στόχους ἀπὸ τοὺς δικούς μας, τῶν ἀναρχικῶν — κομμουνιστῶν δηλαδή, στὴν πάλη τους ἐναντίον τῆς Ράντα). Οἱ μπολσεβῖκοι σας, πῶς νὰ τὸ ποῦμε, ἦσαν ἀνύπαρκτοι στὴν ὕπαιθρό μας ἢ ἂν βρίσκονταν, ἡ ἐπιρροή τους ἦταν ἐντελῶς ἀσήμαντη. Σχεδὸν ὅλες οἱ ἀγροτικὲς κοινότητες καὶ Ἑνώσεις στὴν Οὐκρανία οἰκοδομήθηκαν μὲ τὴν παρακίνηση τῶν ἀναρχικῶν —κομμουνιστῶν. Καὶ ἡ ἔνοπλη πάλη τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ μὲ τὴν ἀντεπανάσταση γενικὰ καὶ τὴν ἀντεπανάσταση ποὺ ἐνσαρκώνεται ἀπὸ τὰ αὐστρο - οὐγγρικὰ καὶ γερμανικὰ στρατεύματα εἰσβολῆς, ἐπιχειρήθηκε κάτω ἀπὸ τὴν ἀποκλειστικὴ ἰδεολογικὴ καὶ ὀργανωτικὴ διεύθυνση τῶν ἀναρχικῶν — κομμουνιστῶν. Βέβαια, τὸ κομματικό σας συμφέρον δὲν σᾶς ἐπιτρέπει νὰ τοποθετεῖστε ὅλο αὐτὸ στὸ ἐνεργητικό μας. Ἀλλὰ ὑπάρχουν τὰ γεγονότα ποὺ δὲν μπορεῖτε ν' ἀμφισβητεῖστε. Ξέρετε πολὺ καλά, ὑποθέτω, τὴν ἀριθμητικὴ δύνα-

μη καὶ τὴ μαχητικὴ ἱκανότητα τῶν ἐπαναστατικῶν ἐλεύθερων σωμάτων τῆς Οὐκρανίας. Ἐντελῶς δικαιολογημένα θυμήσατε τὸ θάρρος μὲ τὸ ὁποῖο αὐτὰ ἡρωικὰ ὑπερασπίστηκαν τὶς κοινὲς ἐπαναστατικές μας κατακτήσεις.

Τὰ μισὰ καὶ παραπάνω ἀπὸ αὐτὰ τὰ σώματα πολέμησαν κάτω ἀπὸ τὴν ἀναρχικὴ σημαία. Ὁ Μοκροούτσωφ, ἡ Μ. Νικηφόροβα, ὁ Τσιερεντνιάκ, ὁ Γκάριν, ὁ Γσιερνιάκ, ὁ Λοῦνεφ καὶ πολὺ ἄλλοι — ὁ κατάλογος εἶναι πολὺ μακρὺς — διοικητὲς ἐλεύθερων σωμάτων είναι ὅλοι ἀναρχικοὶ — κομμουνιστές. Δὲν μιλῶ γιὰ μένα, γιὰ τὴν ὁμάδα ποὺ ἀνήκω καὶ γιὰ ὅλες τὶς ἄλλες ὁμάδες παρτιζάνων καὶ «ἐθελοντικῶν ταγμάτων» γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς ἐπανάστασης ποὺ ἔχουμε συγκροτήσει καὶ ποὺ ἡ διοίκηση τῶν κόκκινων φρουρῶν δὲν μπόρεσε ν' ἀγνοήσει. Ὅλο αὐτὸ δείχνει πάρα πολὺ καλά, σύντροφε Λένιν, σὲ ποιὸ σημεῖο εἶναι λαθεμένο αὐτὸ ποὺ λέτε, ὅτι, δηλαδή, ἐμεῖς οἱ ἀναρχικοὶ — κομμουνιστὲς δὲν πατᾶμε στὴ γῆ, ὅτι ἡ στάση μας στὸ «παρὸν» είναι θλιβή, ἀφοῦ ἐμεῖς ἔχουμε μεγάλη ἀγάπη νὰ σκεφτόμαστε γιὰ τὸ «μέλλον». Αὐτὸ ποὺ σᾶς εἶπα στὴ διάρκεια τῆς συζήτησής μας δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθεῖ, διότι είναι ἡ ἀλήθεια. Ἡ ἔκθεση ποὺ σᾶς ἔκανα ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ συμπεράσματα ποὺ ἐκθέσατε γιὰ μᾶς καὶ ὅλος ὁ κόσμος καὶ σεῖς μαζί, μποροῦν νὰ ἰδοῦν σ' αὐτὸ τὴν ἀπόδειξη ὅτι πατᾶμε στέρεα στὸ «παρόν», ὅτι δουλεύουμε σ' αὐτὸ ζητώντας ἐκεῖ αὐτὸ ποὺ μᾶς πλησιάζει στὸ μέλλον, γιὰ τὸ ὁποῖο, πραγματικά, σκεφτόμαστε καὶ πολὺ σοβαρὰ μάλιστα».

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ παρατήρησα τὸν Σβερντλώφ. Ἔγινε κόκκινος, ἀλλὰ συνέχισε νὰ μοῦ χαμογελᾶ. Ὅσο γιὰ τὸ Λένιν, λέει, ἁπλώνοντας τὰ μπράτσα:

—Ἴσως ἀπατῶμαι.

— Ναί, ναί, σύντροφε Λένιν. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση εἴσαστε πολὺ αὐστηρὸς γιὰ μᾶς τοὺς ἀναρχικοὺς—κομμουνιστές. Πιστεύω ὅτι ἁπλᾶ αὐτὸ ἔγινε γιατὶ εἴσαστε

ἄσχημα πληροφορημένος γιὰ τὴν οὐκρανικὴ πραγματικότητα καὶ γιὰ τὸ ρόλο ποὺ παίζουμε ἐμεῖς ἐκεῖ.

—Ἴσως. Δὲν τὸ ἀμφισβητῶ. Ποιός, ἐξ ἄλλου, δὲν κάνει λάθη, ἰδίως στὴν κατάσταση ποὺ εἴμαστε; ἀπάντησε ὁ Λένιν.

Ὑπολογίζοντας ὅτι εἶχα νευριάσει λίγο, προσπάθησε πατρικὰ νὰ μὲ ἠρεμήσει ρίχνοντας πολὺ ἐπιδέξια τὴ συζήτηση σὲ ἄλλο θέμα. Ἀλλὰ ὁ ἄσχημος χαρακτήρας μου, ἂν μπορῶ νὰ ἐκφραστῶ ἔτσι, δὲν μοῦ ἐπέτρεψε, παρὰ τὸ σεβασμὸ ποὺ θὰ μοῦ ἐμπνεύσει ὁ Λένιν στὴ διάρκεια τῆς συνομιλίας μας, νὰ ἐνδιαφερθῶ περισσότερο γιὰ τ' ἄλλα. Αἰσθάνθηκα προβλημένος. Καὶ παρὰ τὸ αἴσθημα ποὺ δοκίμαζα ὅτι εἶχα ἀπέναντί μου τὸν Λένιν μὲ τὸν ὁποῖο θὰ μποροῦσα νὰ συζητήσω πολλὰ θέματα ἢ ἀπὸ τὸν ὁποῖο θὰ εἶχα νὰ μάθω πολλά, τὸ πνεῦμα μου θ' ἀλλάξει. Οἱ ἀπαντήσεις μου δὲν ἦσαν πιὰ τόσο ἤρεμες: κάτι ἔσπασε μέσα μου καὶ μὲ κατάκλυσε ἕνα δυσάρεστο αἴσθημα.

Ὁ Λένιν κατάλαβε τὴν ἀλλαγὴ ποὺ εἶχε γίνει στὰ αἰσθήματά μου. Προσπάθησε νὰ τὴν καταπραΰνει μιλώντας γιὰ ἄλλα θέματα. Ὅταν κατάλαβε ὅτι ξαναπόκτησα τὶς καλύτερες διαθέσεις μου καὶ ὅτι μὲ εἶχε κατακτήσει μὲ τὴν εὐγλωττία του, μὲ ρώτησε ξαφνικά:

—Ὥστε ἔχετε τὸ σκοπὸ νὰ ξαναπᾶτε παράνομα στὴν Οὐκρανία;

— Ναί, ἀπάντησα.

— Μπορῶ νὰ σᾶς προσφέρω τὴ βοήθειά μου;

— Εὐχαρίστως, λέω.

Ἀπευθυνόμενος τότε ὁ Λένιν στὸν Σβερντλὼφ ρώτησε :

— Ποιός εἶναι τώρα ὁ δικός μας ποὺ βρίσκεται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὑπηρεσίας ποὺ ἔχει σὰ δουλειά της νὰ ἐξασφαλίζει τὸ πέρασμα τῶν ἀγοριῶν μας στὸ Νότο;

Ὁ σύντροφος Καρπένκο ἢ Ζατόνσκι, ἀπάντησε ὁ Σβερντλὼφ. Θὰ μάθω.

Κατὰ τὴ διάρκεια ποὺ ὁ Σβερντλὼφ τηλεφωνοῦσε

γιὰ νὰ μάθει ἂν ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς ἦταν ὁ Καρπένκο ἢ ὁ Ζατόνσκι, ὁ Λένιν προσπάθησε νὰ μὲ πείσει πὼς ἔπρεπε ἡ στάση του ἀπέναντί μου νὰ μὲ κάνει νὰ συμπεράνω πὼς ἡ θέση τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ἀπέναντι τῶν ἀναρχικῶν δὲν ἦταν τόσο ἐχθρικὴ ὅσο φαίνομαι νὰ τὸ πιστεύω.

—Ἂν ὑποχρεωθήκαμε, μοῦ λέει ὁ Λένιν, νὰ πάρουμε ἐνεργητικὰ μέτρα καὶ νὰ πετάξουμε τοὺς ἀναρχικοὺς ἔξω ἀπὸ τὸ ἰδιαίτερο ξενοδοχεῖο ποὺ εἶχαν καταλάβει στὴ Μαλάγια Ντμιτρόφκα, καὶ ὅπου ἔκρυβαν μερικοὺς ντόπιους ἢ περαστικοὺς κλέφτες, ἡ εὐθύνη δὲν εἶναι δική μας, ἀλλὰ τῶν ἀναρχικῶν ποὺ ἐγκαταστάθηκαν ἐκεῖ. Ἐξ ἄλλου, δὲν θὰ τοὺς ἀνησυχήσουμε πιά. Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι τοὺς δώθηκε ἄδεια νὰ καταλάβουν ἕνα ἄλλο οἴκημα ὄχι μακριὰ ἀπὸ τὴ Μαλάγια Ντμιτρόφκα καὶ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ δουλεύουν ὅπως καταλαβαίνουν.

—Ἔχετε ἀποδείξεις, ρώτησα τὸ σύντροφο Λένιν, ποὺ νὰ μᾶς λένε ὅτι οἱ ἀναρχικοὶ τῆς Μαλάγια Ντμιτρόφκα εἶχαν δώσει ἄσυλο σὲ ληστές;

—Ναί. Ἡ ἔκτατη Ἐπιτροπὴ (ἡ Τσέκα) τὶς μάζεψε καὶ τὶς ἐπαλήθευσε. Ἂν δὲν ὑπῆρχαν, τότε τὸ κόμμα μας δὲν θὰ ἐπέτρεπε νὰ παρθοῦν μέτρα, ἀπάντησε ὁ Λένιν.

Στὸ μεταξὺ ἦρθε καὶ ξανακάθησε μαζί μας ὁ Σβερντλὼφ καὶ πληροφόρησε ὅτι ὁ σύντροφος Καρπένκο ἦταν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὑπηρεσίας γιὰ τὰ περάσματα, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ σύντροφος Ζατόνσκι ἦταν κι αὐτὸς γνώστης ὅλων.

Ὁ Λένιν φώναξε ἀμέσως :

— Ορίστε, σύντροφε. Περᾶστε αὔριο, μεθαύριο ἢ ὅταν θέλετε, στὸ γραφεῖο τοῦ συντρόφου Καρπένκο. Καὶ ζητεῖστε του ὅ,τι ἔχετε ἀνάγκη γιὰ νὰ ξαναπᾶτε παράνομα στὴν Οὐκρανία. Θὰ σᾶς δώσει ἕνα σίγουρο δρομολόγιο γιὰ νὰ περᾶστε τὰ σύνορα.

— Ποιό μέτωπο; ρώτησα.

—Δὲν τὸ ξέρετε; Μεταξὺ τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Οὐκρανίας διαμορφώθηκαν σύνορα. Τὰ φυλᾶνε οἱ Γερμανοί, λέει νευριασμένος ὁ Λένιν.

—Ἐν τούτοις, θεωρεῖτε τὴν Οὐκρανία σὰν τὸ Νότο τῆς Ρωσίας; ἀπάντησα.

— Τὸ νὰ θεωρεῖς εἶναι, σύντροφε, ἕνα πράγμα. Καὶ νὰ ἔχεις ἀνοικτὰ μέσα στὴ ζωὴ τὰ μάτια, είναι ἕνα ἄλλο, βιάστηκε ν' ἀπαντήσει ὁ Λένιν.

Καὶ πρὶν ν' ἀπαντήσω, πρόσθεσε:

— Θὰ πεῖτε στὸ σύντροφο Καρπένκο ὅτι σᾶς στέλνω ἐγώ. Ἂν ἔχει ἀμφιβολίες, δὲν ἔχει παρὰ νὰ μοῦ τηλεφωνήσει. Νά, ἡ διεύθυνση ποὺ θὰ μπορέσετε νὰ τὸν δεῖτε.

Ὄρθιοι τώρα καὶ οἱ τρεῖς, σφίξαμε τὸ χέρι καὶ ἀφοῦ ἀνταλλάξαμε εὐχαριστίες, πραφανῶς θερμές, βγῆκα ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ Λένιν.

Τὸ μακνοβίστικο κὶνημα

Τὰ κείμενα ποὺ ἀκολουθοῦν εἶναι παρμένα ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Π ι ὲ ρ ᾿Α ρ κ ι ν ώ φ, φίλου καὶ συμπολεμιστῆ τοῦ Μάκνο, Ἡ Ἱ σ τ ο ρ ί α τ ο ῦ Μ α κ ν ο β ί σ τ ι κ ο υ Κ ι ν ή μ α τ ο ς, 1928, ποὺ ξανα-ἐκδόθηκε στὸ Παρίσι (᾿Εκδ. Μπελιμπὰστ) στὰ 1967.

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΚΟΜΜΟΥΝΕΣ»

(Στὴν Οὐκρανία τοῦ Νότου, μετὰ τὸ διώξιμο τῶν μεγαλοτσιφλικάδων), ἡ γῆ πῆγε στὰ χέρια τῶν ἀγροτῶν. Αὐτοὶ καταλάβαιναν καλὰ πὼς δὲν εἶχαν γίνει ὅλα, ὅτι δὲν ἦταν ἀρκετὸ νὰ πάρεις ἕνα κομμάτι γῆς καὶ νὰ ἀρκεστεῖς σ᾿ αὐτό. Ἡ σκληρὴ ζωὴ τοὺς ἔλεγε ὅτι ἀπὸ ὅλες τὶς μεριὲς τοὺς παραμόνευαν ἐχθροὶ καὶ ποὺ δίδασκε νὰ στέκονται ἑνωμένοι. Σὲ πολλὲς περιοχές, ἔγιναν ἀπόπειρες νὰ ὀργανωθεῖ ἡ ζωὴ ἀπὸ κοινοῦ. Παρὰ τὴν ἐχθρότητα τῶν ἀγροτῶν ἀπέναντι τῶν ἐπίσημων (κυβερνητικῶν) κομμούνων, σὲ πολλὰ διαμερίσματα τῆς περιοχῆς Γκουλάϊ - Πολέ, ξεπήδησαν ἀγροτικὲς κομμοῦνες ποὺ τὶς ὀνόμαζαν «κομμοῦνες ἐργασίας» ἢ ἐλεύθερες κομμοῦνες». Ἔτσι κοντὰ στὴν κωμόπολη Ποκροβσκοΐὲ ὀργανώθηκε ἡ πρώτη ἐλεύθερη κομμούνα μὲ τὸ ὄνομα Ρόζα Λούξεμπουργκ. Ὅλα τὰ μέλη ἦσαν φτωχά. Στὴν ἀρχή, αὐτὴ ἡ κομμούνα εἶχε μόνο μερικὲς δεκάδες μέλη. Κατόπιν ὁ ἀριθμός τους αὐξήθηκε μέχρι ποὺ ξεπέρασε τὰ τριακόσια.

(...)Μὲ ἁπλότητα καὶ μεγαλεῖο ψυχῆς ποὺ διαθέτει μόνο ὁ λαός, οἱ ἀγρότες εἶχαν τιμήσει τὴ μνήμη μιᾶς

ἡρωίδας τῆς 'Επανάστασης, μιᾶς ἄγνωστης σ' αὐτούς, ἀλλὰ ποὺ εἶχε χαθεῖ σὰν μάρτυρας στὴν ἐπαναστατικὴ πάλη. "Ομως, ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ τῆς κομμούνας δὲν εἶχε τίποτα τὸ κοινὸ μὲ τὸ δόγμα γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ εἶχε παλέψει. Ἡ κομμούνα βασιζόταν στὴν ἀρχὴ τὴν ἀντιεξουσιαστική. 'Αναπτυσσόμενη, μεγαλώνοντας, ἄρχισε νὰ ἀσκεῖ μιὰ μεγάλη ἐπιρροὴ στοὺς χωρικοὺς ὅλης τῆς περιοχῆς. Ὁ «κομμουνιστικὲς» ἀρχὲς προσπάθησαν νὰ ἐπέμβουν στὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ τῆς κομμούνας , ἀλλὰ δὲν ἔγιναν δεκτοί.

(. . .)Σὲ ἑπτὰ χιλιόμετρα ἀπὸ τὸ Γκουλάι - Πολέ, σὲ μιὰ πολὺ παλιὰ ἰδιοκτησία, σχηματίστηκε μιὰ ἄλλη κομμούνα ποὺ συγκέντρωνε φτωχοὺς ἀγρότες ἀπὸ τὸ Γκουλάι - Πολέ. 'Ονομαζόταν ἁπλᾶ «κομμούνα Νο 2 τῶν ἀγροτῶν τοῦ Γκουλάι - Πολέ. Σὲ εἴκοσι χιλιόμετρα Γκουλάι - Πολέ. 'Ονομαζόταν ἁπλᾶ «κομμούνα Νο 1 ἀπ' αὐτὴν βρισκόνταν οἱ κομμοῦνες Νο 2 καὶ Νο 3. 'Επίσης, ὑπῆρχαν κι ἄλλες σὲ ἄλλες περιφέρειες. Συνολικά, οἱ κομμοῦνες δὲν ἦσαν, βέβαια, πάρα πολλές. Καὶ δὲν ἀγκάλιαζαν παρὰ μόνο μιὰ μειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἰδίως ἐκείνους ποὺ δὲν διέθεταν ἀγροτικὰ ἀγαθά. 'Αλλὰ αὐτὲς οἱ κομμοῦνες ἔγιναν μὲ τὴν πρωτοβουλία τῶν ἴδιων τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν. Τὸ ἔργο τῶν μακνοβιστῶν τοὺς ἐπηρέαζε τόσο ὅσο αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι προπαγάνδιζαν στὴν περιοχὴ τὴν ἰδέα τῶν ἐλεύθερων κομμούνων.

Οἱ κομμοῦνες δημιουργήθηκαν ὄχι σύμφωνα μὲ τὴ φαντασία τοῦ ὁποιουδήποτε ἢ σύμφωνα μὲ κάποιο παράδειγμα, ἀλλὰ ἀποκλειστικὰ σὰν συνέπεια τῶν ζωτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀγροτῶν ποὺ πρὶν τὴν ἐπανάσταση δὲν διέθεταν τίποτα καὶ ἀφοῦ νίκησαν, ἔβαλαν σὰ στόχο νὰ ὀργανώσουν τὴν οἰκονομική τους ζωὴ στὴ βάση τῶν κομμούνων. "Ετσι οἱ κομμοῦνες δὲν ἦσαν σὰν ἐκεῖνες ποὺ ἔφτιαχνε τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα. Δὲν ἦσαν, δηλαδή, τεχνιτὲς ὅπου μαζεύονταν συνήθως στοιχεῖα στὴν τύχη παρμένα ποὺ δὲν ἔκαναν ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ σπαταλᾶνε τοὺς σπόρους, νὰ καταστρέφουν τὴ γῆ, νὰ στη-

ρίζονται στὴν κρατικὴ ὑποστήριξη καὶ της κυβέρνησης καὶ κατὰ συνέπεια ζοῦσαν ἀπὸ τὴ δουλειὰ τοῦ λαοῦ καὶ ποὺ ἰσχυρίζονταν ὅτι ἤθελαν νὰ τὸν μάθουν νὰ δουλεύει.

Αὐτὲς ἦσαν ἀληθινὲς κομμοῦνες ἐργατικὲς τῶν ἀγροτῶν ποὺ ἦσαν συνηθισμένοι ἀπὸ τὰ γενοφάσκεια τους στὴ δουλειὰ καὶ ποὺ ἤξεραν νὰ ἐκτιμήσουν καὶ τὴ δική τους καὶ τῶν ἄλλων τὴ δουλειά. Οἱ ἀγρότες δούλευαν ἐκεῖ στὴν ἀρχὴ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ καθημερινὸ ψωμί. Ἐξ ἄλλου, ὁ καθένας ἔβρισκε ἐκεῖ τὴν ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ ὑποστήριξη ποὺ μποροῦσε νὰ εἶχε ἀνάγκη. Οἱ ἀρχὲς τῆς ἀδελφωσύνης καὶ τῆς ἰσότητας εἶχαν βαθειὲς ρίζες στὶς κομμοῦνες. Ὅλοι, ἄντρες, γυναικες καὶ παιδιὰ ἔπρεπε νὰ δουλεύουν ἐκεῖ στὸ μέτρο ποὺ μποροῦσαν. Τὰ ὀργανωτικὰ λειτουργήματα τὰ ἐμπιστευονταν σ' εναν ἢ δύο ἀπὸ τοὺς συντρόφους ποὺ ἀφοῦ τὰ τέλειωναν ξανάρχιζαν τὴ συνηθισμένη δουλειὰ δίπλα - δίπλα μὲ τ' ἄλλα μέλη τῆς κομμούνας. Εἶναι φανερὸ πὼς αυτὰ τὰ ὑγιῆ καὶ σοβαρὰ χαρακτηριστικὰ ὀφείλονταν στὸ ὅτι οἱ κομμοῦνες ξεπηδοῦσαν μέσα σ' ἕνα περιβάλλον ἐργαζομένων καὶ στὸ ὅτι ἡ ἀνάπτυξή τους ἀκολουθοῦσε τὸ φυσιολογικὸ δρόμο.

Παρ' ὅλα αὐτά, αὐτὰ τὰ σπέρματα ἐλεύθερου κομμουνισμοῦ πολὺ λίγο ἀντιπροσώπευαν ὅλη τὴ δημιουργικὴ καὶ ἐπικοδομητική, τὴν οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ δραστηριότητα τῶν ἀγροτῶν. Ἀντίθετα, αὐτὰ τὰ σπέρματα φανερώνονταν ἀργὰ καὶ βαθμιαῖα, ἐνῶ τὸ πολιτικὸ περιγυρο ἀπαιτοῦσε ἀπὸ τοὺς ἀγρότες ἀμέσως καὶ μεγάλης ἔκτασης κοινὲς προσπάθειες, μιὰ ἔνταση καὶ μιὰ δραστηριότητα γενικές. Ἦταν ἀπαραίτητο νὰ φτάσουμε σὲ μιὰ ἑνιαία ὀργάνωση, στὰ ὅρια ὄχι μόνο αὐτῆς ἢ εκείνης τῆς κωμόπολης ἢ χωριοῦ, ἀλλὰ ἐπίσης στὰ ὅρια ὁλόκληρων διαμερισμάτων (κυβερνητικῶν) καὶ περιοχῶν ποὺ ἀποτελοῦσαν μέρος τοῦ ἐλευθερωμένου ἐδάφους. Ἦταν ἀναγκαῖο νὰ βροῦν ἀπὸ κοινοῦ λύσεις στὰ διάφορα προβλήματα ποὺ ἀφοροῦσαν ὁλόκληρη τὴν περιοχή. Χρειάζεται ἡ δημιουργία τῶν αν-

τίστοιχων οργάνων· οἱ ἀγρότες δὲν ἀστόχησαν σ' αὐτό. Αὐτὰ τὰ ὄργανα ἦσαν τὰ περιφερειακὰ **συνέδρια** τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καὶ ἀνταρτῶν. Κατὰ τὴν περίοδο ποὺ ἡ περιοχὴ παράμεινε ἐλεύθερη, ἔγιναν τρία τέτοια συνέδρια. Οἱ ἐργάτες πέτυχαν μ' αὐτὰ νὰ συνδεθοῦν στενά, νὰ προσανατολιστοῦν καὶ νὰ **καθορίσουν** τὰ οἰκονομικὰ **καὶ** πολιτικὰ **καθήκοντα ποὺ ὀρθώνονταν** μπροστά τους.

(...) Ὅσο γιὰ τὰ ὄργανα κοινωνικῆς **αὐτο - διεύθυνσης**, οἱ ἀγρότες καὶ οἱ ἐργάτες ἦσαν ὀπαδοὶ τῆς ἰδέας τῶν σοβιὲτ ἐλεύθερης ἐργασίας. Ἀντίθετα μὲ τὰ πολιτικὰ σοβιὲτ τῶν μπολσεβίκων καὶ τῶν ἄλλων σοσιαλιστῶν, τὰ ἐλεύθερα σοβιὲτ τῶν ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν ἔπρεπε νὰ εἶναι τὰ ὄργανα τῆς κοινωνικης καὶ οἰκονομικῆς «αὐτο - κυβέρνησής» τους. Κάθε σοβιὲτ δὲν ἦταν τίποτα ἄλλο ἀπὸ ἐκτελεστὴς τῆς θέλησης τῶν ἐργαζομένων τοῦ τόπου του καὶ τῶν ὀργανώσεών τους. Τὰ τοπικὰ σοβιὲτ δημιουργοῦσαν μεταξύ τους τὴν ἀναγκαία σύνδεση σχηματίζοντας ἔτσι πιὸ πλατειοὺς οἰκονομικοὺς καὶ περιφερειακοὺς ὀργανισμούς.

Παρ' ὅλα αὐτά, ἐπειδὴ γινόταν πόλεμος, ἡ δημιουργία καὶ ἡ λειτουργία αὐτῶν τῶν ὀργάνων ἦταν πολὺ δύσκολη. Γι' αὐτό, ἡ πλήρης ὀργάνωση ποτὲ δὲν πραγματοποιήθηκε.

Ο ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΝΟ ΕΝΣΩΜΑΤΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΤΡΑΤΟ (ἀρχὲς 1919)

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1919, οἱ μακνοβίστες ἐξεγερμένοι, ἀνάτρεψαν, ὕστερα ἀπὸ μιὰ σειρὰ μάχες, τὰ στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν πρὸς τὴ θάλασσα Ἀζὸφ καὶ τοὺς πῆραν ἑκατὸ σχεδὸν βαγόνια στάρι. Ἡ πρώτη σκέψη τοῦ Μακνὸ καὶ τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ ἦταν νὰ στεῖλουν αὐτὰ τὰ φαγώσιμα λάφυρα στοὺς πεινασμένους ἐργάτες τῆς Μόσχας καὶ

τῆς Πετρούπολης. Αὐτὴ ἡ ἰδέα ἔγινε δεκτὴ μὲ ἐνθουσιασμὸ ἀπὸ τὶς πλατιὲς μάζες τῶν ἐξεγερμένων. Τὰ ἑκατὸ βαγόνια στάρι παραδόθηκαν στὴν Πετρούπολη καὶ τὴ Μόσχα συνοδευόμενα ἀπὸ μιὰ μακνοβίτικη ἀντιπροσωπεία ποὺ ἔγινε πολὺ θερμὰ δεκτὴ ἀπὸ τὸ Σοβιὲτ τῆς Μόσχας.

Οἱ μπολσεβίκοι ἦρθαν στὴν περιοχὴ τοῦ μακνοβίτικου κινήματος πολὺ ἀργότερα ἀπὸ τὸν Ντενίκιν. Οἱ ἐπαναστάτες τοῦ Μακνὸ τὸν πολεμοῦσαν ἀπὸ τρεῖς μῆνες πρωτύτερα. Τὸν εἶχαν κιόλας κυνηγήσει ἀπὸ τὴν περιοχή τους καὶ εἶχαν πάει τὴν ἀμυντική τους γραμμὴ ἀνατολικὰ τῆς Μαριούπολης, ὅταν ἡ πρώτη μπολσεβίκικη μεραρχία μὲ τὸν Ντυμπένκο(7) ἐπὶ κεφαλῆς ἔφτασε στὸ Σινελνίκοβο.

Ὁ ἴδιος ὁ Μακνό, ὅπως καὶ ὅλο τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα, ἦσαν ἀκόμα αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἄγνωστοι γιὰ τοὺς μπολσεβίκους. Στὸ μοσχοβίτικο καὶ ἐπαρχιακὸ κομμουνιστικὸ τύπο εἶχαν μέχρι τότε μιλήσει γιὰ τὸν Μακνὸ σὰν ἕναν τολμηρὸ ἐξεγερμένο ποὺ ὑποσχόταν πολλὰ γιὰ τὸ μέλλον. Ἡ πάλη του ἐναντίον τοῦ Σκοροπάντσκυ, ὕστερα ἐναντίον τοῦ Πετλιούρα καὶ τοῦ Ντενίκιν θὰ προκαλέσουν τὶς καλὲς γνῶμες γι' αὐτὸν ἀπὸ μέρους τῶν μπολσεβίκων. Φαίνονταν τότε νὰ μὴν ἀμφέβαλλαν ὅτι τελικὰ τὰ ἐπαναστατικὰ ἀποσπάσματα τῶν μακνοβιστῶν ποὺ εἶχαν πολεμήσει τόσες διαφορετικὲς ἀντεπαναστάσεις τῆς Οὐκρανίας θὰ διαλύονταν μέσα στὸν Κόκκινο Στρατό. Ἐπίσης ἔπλεκαν ἐγκώμια στὸν Μακνὸ ἀπὸ τὰ πρίν, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζουν ἐπὶ τόπου καὶ τοῦ ἀφιέρωναν ὁλόκληρες στῆλες στὶς ἐφημερίδες τους.

Ἡ πρώτη συνάντηση τῶν μπολσεβίκων μαχητῶν μὲ τὸν Μακνὸ ἔγινε κάτω ἀπὸ τοὺς ἴδιους ἐπαίνους καὶ τὴν καλὴ γνώμη ποὺ εἶχαν γι' αὐτὸν (Μάρτης 1919). Κάλεσαν ἀμέσως τὸν Μακνὸ νὰ ἑνωθεῖ μὲ ὅλα του τὰ ἀποσπάσματα στὸν Κόκκινο Στρατό, μὲ τὸ σκοπὸ ὅλες οἱ δυνάμεις ἑνωμένες νὰ νικήσουν τὸν Ντενίκιν.

Οἱ πολιτικὲς καὶ ἰδεολογικὲς ἰδιομορφίες τῆς ἐπαναστατικῆς ἐξέγερσης θεωρήθηκαν σὰν πολὺ φυσιολογικὲς καὶ δὲν μποροῦσαν κατὰ κανένα τρόπο νὰ γίνουν ἐμπόδιο στὴν ἕνωση ποὺ θὰ γινόταν στὴ βάση μιᾶς κοινῆς ὑπόθεσης.

Ἀργότερα θὰ ἰδοῦμε ὅτι οἱ ἡγέτες τοῦ μακνοβίστικου κινήματος ἀπατήθηκαν στὴν ἐλπίδα τους ὅτι θὰ ἔβρισκαν στοὺς μπολσεβίκους μόνο ἰδεολογικοὺς ἀντιπάλους Δὲν εἶχαν ὑπολογίσει·ὅτι εἶχαν νὰ κάνουν μὲ τοὺς πιὸ λυσσασμένους ὀπαδοὺς τοῦ Κράτους καὶ τοὺς πιὸ θερμοὺς ὀπαδοὺς τῆς αὐταρχικῆς βίας. Τὰ λάθη. ὅταν δὲν ὁδηγοῦν στὸ χαμό, εἶναι χρήσιμα. Αὐτὰ ποὺ ἔγιναν ἀπὸ τοὺς μακνοβίτες τοὺς ἦταν ἕνα καλὸ μάθημα.

Ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς ἔγινε συστατικὸ μέρος τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ μὲ τοὺς παρακάτω ὅρους:

1) ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς διατηρεῖ τὴν παλιὰ ἐσωτερική του τάξη·

2) δέχεται πολιτικοὺς κομμισάριους ποὺ ὀνομάζονται ἀπὸ τὶς κομμουνιστικὲς ἀρχές·

3) ὑποτάζεται στὴν ἀνώτατη κόκκινη διοίκηση μόνο στὶς αὐστηρὰ στρατιωτικοῦ χαρακτήρα ἐπιχειρήσεις·

4) δὲν μπορεῖ ν' ἀνακληθεῖ ἀπὸ τὸ μέτωπο τοῦ Ντενίκιν·

5) παίρνει τὰ ἴδια ἐφόδια καὶ ἐπισιτισμὸ μὲ τὸν Κόκκινο στρατό·

6) κρατᾶ τὸ ὄνομά του ἐπαναστατικὸς Στρατὸς τῶν ἐξεγερμένων καὶ διατηρεῖ τὶς μαῦρες σημαῖες του.

Ὁ στρατὸς τῶν ἐξεγερμένων μακνοβιστῶν ἦταν ὀργανωμένος σὲ τρεῖς βασικὲς ἀρχές: ἦταν ἐθελοντικός, ὅλα τὸ ὄργανα ἐκλέγονταν, αὐτο - πειθαρχία.

Τὸ ἐθελοντικὸς ἐσήμαινε ὅτι ὁ στρατὸς ἀποτελιόταν μόνο ἀπὸ ἐπαναστάτες μαχητὲς ποὺ κατατάσσονταν μὲ τὴ δική τους καλὴ θέληση.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐκλογῆς σήμαινε ὅτι οἱ διοικητὲς ὅλων

τῶν μερῶν τοῦ στρατοῦ, τὰ μέλη τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου καὶ τοῦ συμβουλίου καθὼς καὶ ὅλοι ποὺ εἶχαν στὸ στρατὸ θέσεις γενικὰ ἐνδιαφέρουσες, ἔπρεπε νὰ ἐκλέγονται ἢ νὰ γίνονται ἀποδεκτοὶ ἀπὸ τὶς ἀντίστοιχες μονάδες ἢ ἀπὸ τὴ συνέλευση τοῦ στρατοῦ.

Ἡ αὐτο - πειθαρχία σήμαινε πὼς ὅλοι οἱ κανόνες πειθαρχίας τοῦ στρατοῦ ἦταν ἐπεξεργασμένοι ἀπὸ ἐπιτροπὲς τῶν ἐξεγερμένων. Ποὺ ὕστερα ἐπικυρώνονταν ἀπὸ τὶς γενικὲς συγκεντρώσεις τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ καὶ ποὺ ἐφαρμόζονταν αὐστηρὰ κάτω ἀπὸ τὴν εὐθύνη κάθε ἐξεγερμένου καὶ κάθε διοικητῆ.

Ὅλες αὐτὲς τὶς ἀρχὲς τὶς διατήρησε ὁ μακνοβίτικος στρατὸς κι ὅταν ἑνώθηκε μὲ τὸν Κόκκινο Στρατό Ἀρχικά, πῆρε τὸ ὄνομα «Τρίτη Ταξιαρχία». Ὕστερα ἄλλαξε τὸ ὄνομα σὲ «Πρώτη Ἐπαναστατικὴ Οὐκρανικὴ Μεραρχία τῶν ἐξεγερμένων». Ἀργότερα πῆρε τὸ όριστικό του ὄνομα «Ο ὐ κ ρ α ν ι κ ὸ ς (μακνοβίτικος) Ἐ π α ν α σ τ α τ ι κ ὸ ς Σ τ ρ α τ ὸ ς τ ῶ ν ἐ ξ ε γ ε ρ μ έ ν ω ν».

«ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ»;

(Ἀπάντηση στὸν Ντυμπένκο (διοικητὴ τῶν μπολσεβίκων. Ἀπρίλης 1919).

Ὁ «σύντροφος» «Ντυμπένκο» χαρακτήρισε ἀντεπαναστατικὸ τὸ συνέδριο τοῦ συγκαλέστηκε στὸ Γκουλάϊ - Πολέ, στὶς 10 Ἀπρίλη 1919 καὶ ἔβαλε ἐκτὸς νόμου τοὺς ὀργανωτές του ποὺ ἐναντίον τους, σύμφωνα μ' αὐτόν, ἔπρεπε νὰ ἐφαρμοστοῦν τὰ πιὸ σκληρὰ καταπιεστικὰ μέτρα. Δημοσιεύουμε ἐδῶ κατὰ λέξη τὸ τηλεγράφημά του:

«'Από Νόβο - 'Αλεξέγιεφκα, Νο 283.10, ώρα 22.45'. Νά διαβαστεῖ στό σύντροφο Μπάτκο Μακνό, γενικό ἐπιτελεῖο τῆς Μεραρχίας 'Αλεξαντρόφκ. 'Αντίγραφο Βολνοβάκα, Μαριουπόλ, νά διαβαστεῖ στό σύντροφο Μακνό. 'Αντίγραφο στό σοβιέτ Γκουλάι - Πολέ:

«Κάθε συνέδριο πού συγκαλεῖται στό ὄνομα τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου, διαλυμένο μέ διαταγή μου, θεωρεῖται σάν ἀντεπαναστατική ἐκδήλωση καί οἱ ὀργανωτές θά ὑποβάλλονται στά πιό σκληρά καταπιεστικά μέτρα μέχρι και τό θέσιμό τους ἐκτός νόμου. Διατάσσω νά παρθοῦν ἀμέσως τά μέτρα γιά νά μή συμβοῦν πιά παρόμοια πράγματα — Διοικητής τῆς μεραρχίας Ντυμπένκο».

Πρίν ὁ «σύντροφος» Ντυμπένκο νά χαρακτηρίσει τό συνέδριο ἀντεπαναστατικό, οὔτε πού πῆρε τόν κόπο νά πληροφορηθεῖ σέ ποιοῦ τό ὄνομα καί γιά ποιό σκοπό συγκαλέστηκε αὐτό τό συνέδριο ἀπό τό «διαλυμένο» στρατιωτικό ἐπαναστατικό ἐπιτελεῖο τοῦ Γκουλάι - Πολέ. Στήν πραγματικότητα συγκαλέστηκε ἀπό τήν ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου. Ἄρα, τό στρατιωτικό ἐπαναστατικό συμβούλιο, που συγκάλεσε τό συνέδριο, δέν ξέρει ἄν αὐτό θεωρεῖται ἀπό τό «σύντροφο» Ντυμπένκο ὅτι εἶναι ἐκτός νόμου.

Ἄν εἶναι ἔτσι, ἐπιτρέψτε μας νά πληροφορήσουμε τήν 'Εξοχότητά Σας, ἀπό ποιόν καί γιά ποιό σκοπό συγκαλέστηκε αὐτό τό συνέδριο (τό κατά τή γνώμη σας ἀντεπαναστατικό) καί τότε δέν θά σᾶς φανεῖ ἴσως πιά τόσο φρικιαστικό ὅσο τό παρουσιάζετε.

Ὅπως κιόλας εἴπαμε, τό συνέδριο συγκαλέστηκε ἀπό τήν ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς περιοχῆς Γκουλάι-Πολέ καί στό ἴδιο τό Γκουλάι - Πολέ (σάν τήν κωμόπολη πού

βρίσκεται στὸ κέντρο τῆς περιοχῆς). Ὀνομάστηκε σὰν τὸ 3ο περιφερειακὸ συνέδριο τῆς Γκουλάι-Πολέ. Συγκαλέστηκε μὲ σκοπὸ νὰ **καθορίσει τὴν κατοπινὴ γραμμὴ** συμπεριφορᾶς τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου. (Βλέπετε «σύντροφε» Ντυμπένκο, ὅτι εἶχαν γίνει κιόλας τρία τέτοια ἀντεπαναστατικὰ συνέδρια). Ἀλλὰ ξεπηδάει τὸ ἐρώτημα: **ἀπὸ ποῦ** ἔρχεται **καὶ μὲ** ποιὸ σκοπὸ δημιουργήθηκε τὸ ἴδιο τὸ περιφερειακὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμ**βούλιο**; **Ἐὰν δὲν τὸ γνω**ρίζετε ἀκόμα, «σύντροφε» Ντυμπένκο», θὰ σᾶς τὸ μάθουμε ἐμεῖς.

Τὸ περιφερειακὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο σχηματίστηκε, σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ δεύτερου συνεδρίου ποὺ ἔγινε στὸ Γκουλάι - Πολὲ στὶς 12 Φλεβάρη τῆς χρονιᾶς ποὺ περνᾶμε. (Βλέπετε ἔγινε πολὺ παλιὰ ὅταν δὲν εἴσαστε ἀκόμα ἐκεῖ).

Τὸ συμβούλιο σχηματίστηκε τότε γιὰ νὰ ὀργανώσει τοὺς μαχητὲς καὶ νὰ ἐκτελέσει τὴν ἐθελοντικὴ κινητοποίηση, διότι ἡ περιοχὴ ἦταν περικυκλωμένη ἀπὸ Λευκοὺς καὶ τὰ ἐπαναστατικὰ ἀποσπάσματα ποὺ συγκροτήθηκαν ἀπὸ τοὺς πρώτους ἐθελοντὲς δὲν ἀρκοῦσαν πιὰ γιὰ νὰ καλύψουν ἕνα μέτωπο τέτοιας ἔκτασης Αὐτὴ τὴ στιγμὴ δὲν ὑπῆρχαν σοβιετικὰ στρατεύματα στὴν περιοχή μας· καὶ ἔπειτα, ὁ πληθυσμὸς δὲν περίμενε μεγάλη βοήθεια ἀπὸ αὐτά, θεωρώντας τὴν ὑπεράσπιση τῆς περιοχῆς του δικό του καθῆκον. Γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ συγκροτήθηκε τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τῆς τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ δευτέρου συνεδρίου, αὐτὸ τὸ Συμβούλιο συντίθονταν ἀπὸ ἕναν ἐκπρόσωπο κάθε διαμερίσματος, συνολικὰ ἀπὸ 32 μέλη ποὺ ἐκπροσωποῦσαν τὰ διαμερίσματα τῶν κυβερνείων τοῦ Αἰκατερίνοσλαβ καὶ τῆς Ταυρίδας.

Ποιὸ κάτω θὰ δώσουμε ἐξηγήσεις γιὰ τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο. Ἐδῶ ξεπηδᾶ τὸ ἐρώτη-

μα ἀπὸ ποῦ προῆρθε τὸ δεύτερο περιφερειακὸ συνέδριο; ποιός τὸ συγκάλεσε; ποιός τοῦ ἔδωσε τὴν ἄδεια; ἐκεῖνος ποὺ τὸ συγκάλεσε εἶναι βγαλμένος ἐκτὸς νόμου καὶ ἂν δὲν εἶναι, τότε γιατί ὄχι; Τὸ δεύτερο περιφερειακὸ συνέδριο συγκαλέστηκε στὸ Γκουλάι - Πολὲ ἀπὸ μιὰ ἐπιτροπὴ πρωτοβουλίας ποὺ ἀποτελιόταν ἀπὸ πέντε πρόσωπα ἐκλεγμένα ἀπὸ τὸ πρῶτο συνέδριο. Τὸ δεύτερο συνέδριο ἔγινε στὶς 12 Φλεβάρη αὐτῆς τῆς χρονιᾶς ποὺ περνᾶμε καί, μὲ μεγάλη μας ἔκπληξη, βλέπουμε ὅτι τὰ πρόσωπα ποὺ τὸ συγκάλεσαν δὲν βγῆκαν ἐκτὸς νόμου, διότι δὲν ὑπῆρχαν ἀκόμα αὐτοὶ οἱ «ἥρωες» ποὺ θὰ τολμοῦσαν νὰ προσβάλουν τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ, ποὺ εἶχε κατακτήσει μὲ τὸ δικό του αἷμα. Μπαίνει, λοιπόν, ἕνα ἐρώτημα: ἀπὸ ποῦ προῆρθε τὸ πρῶτο περιφερειακὸ συνέδριο; ποιός τὸ εἶχε συγκαλέσει; Ἐκεῖνος ποὺ τὸ εἶχε συγκαλέσει δὲν εἶχε βγεῖ ἐκτὸς νόμου καὶ ἂν ὄχι, τότε γιατί δὲν βγῆκε; «Σύντροφε» Ντυμπένκο, ἀπὸ ὅτι φαίνεται, εἴσαστε ἀκόμα πολὺ νέος στὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα τῆς Οὐκρανίας καὶ σᾶς χρειάζεται νὰ τὸ μάθετε ἀπὸ τὴν ἀρχή του. Αὐτὸ θὰ κάνουμε· καί, ἀφοῦ τὸ γνωρίσετε, ἴσως διορθωθεῖτε λίγο.

Τὸ πρῶτο περιφερειακὸ συνέδριο ἔγινε στὶς 23 Γενάρη τῆς χρονιᾶς ποὺ περνοῦμε στὸ πρῶτο ἐπαναστατικὸ στρατόπεδο, στὴ Μεγάλη - Μιχαήλοφκα. Ἦταν συγκροτημένο ἀπὸ ἐκπροσώπους τῶν διαμερισμάτων ποὺ βρίσκονταν κοντὰ στὸ μέτωπο. Τότε, τὰ σοβιετικὰ στρατεύματα ἦσαν μακρυά, πολὺ μακρυά. Ἡ περιοχὴ ἦταν χωρισμένη ἀπὸ ὁλόκληρο τὸν κόσμο· ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρά, ἀπὸ τὸ στρατὸ τοῦ Ντενίκιν· ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀπὸ τὸ στρατὸ τοῦ Πετλιούρα· τότε τὰ κτυπήματα ἐναντίον καὶ τῶν δύο δίνονταν ἀπὸ τὰ ἀποσπάσματα τῶν ἐξεγερμένων, μ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατέρα Μακνὸ καὶ τὸν Στσούς, γιατί μόνον αὐτὰ ὑπῆρχαν. Οἱ ὀργανωτὲς καὶ τὰ κοινωνικὰ ἱδρύματα δὲν εἶχαν τότε πάντοτε τὰ ἴδια ὀνόματα. Στὴ μιὰ κωμόπολη λέγονταν «σοβιέτ»,

στὴν ἄλλη «λαϊκὴ κυριαρχία», στὴν τρίτη «στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ ἐπιτελεῖο», στὴν τέταρτη «ἐπαρχιακὴ κυριαρχία» κλπ. Ἀλλὰ παντοῦ τὸ πνεῦμα ἦταν ὅμοια ἐπαναστατικό.

Τὸ πρῶτο συνέδριο ἔγινε γιὰ τὴν ἰσχυροποίηση τοῦ μετώπου καὶ γιὰ τὴ δημιουργία μιᾶς κάποιας ὁμοιομορφίας στὴν ὀργάνωση καὶ στὴ δράση σ' ὁλόκληρη τὴν περιοχή.

Κανένας δὲν τὸ εἶχε συγκαλέσει: μαζεύτηκαν αὐθόρμητα, κατὰ τὴν ἐπιθυμία καὶ τὴν ἐπιδοκιμασία τοῦ πληθυσμοῦ. Στὸ συνέδριο ἔγινε ἡ πρόταση ν' ἀποσπάσουμε τοὺς ἀδερφούς μας ποὺ βρίσκονταν στὶς τάξεις τοῦ Πετλιούρα κάτω ἀπὸ καταναγκασμό. Γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἐκλέχτηκε μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ πέντε πρόσωπα ποὺ πῆρε τὴν ἐντολὴ νὰ περάσει ἀπὸ τὸ ἐπιτελεῖο τοῦ Πατέρα Μακνὸ καὶ ἀπὸ ὅπου ἀλλοῦ χρειαζόταν, καὶ νὰ διεισδύσει μέχρι μέσα στὸ στρατὸ τοῦ οὐκρανικοῦ διευθυντηρίου (αὐτὸ τὸ ὄνομα εἶχε δώσει στὸ «κίνημά» του ὁ Πετλιούρα) γιὰ νὰ ποῦν στὰ κινητοποιημένα ἀδέλφια μας ὅτι εἶχαν ἐξαπατηθεῖ καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψουν αὐτὸ τὸ στρατό. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀντιπροσωπεία ἐξουσιοδοτήθηκε καὶ ἀνέλαβε, μόλις ἐπιστρέψει, νὰ συγκαλέσει ἕνα δεύτερο πιὸ πλατὺ συνέδριο, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ ὀργανώσει ὅλη τὴν περιοχὴ τὴν ἀπελευθερωμένη ἀπὸ τὴν παρουσία τῶν ἀντεπαναστατικῶν συμμοριῶν καὶ νὰ δημιουργήσει ἕνα πιὸ ἰσχυρὸ ἀμυντικὸ μέτωπο.

Οἱ ἐντεταλμένοι, λοιπόν, συγκάλεσαν, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπιστροφή τους, αὐτὸ τὸ δεύτερο περιφερειακὸ συνέδριο, ἔξω ἀπὸ κάθε «κόμμα», ἀπὸ κάθε «ἐξουσία», ἀπὸ κάθε νόμο: διότι ἐσεῖς, «σύντροφε» Ντυμπένκο καὶ οἱ ἄλλοι θαυμαστὲς καὶ φύλακες τοῦ νόμου, εἴσαστε πολὺ μακριά· καὶ ἀφοῦ οἱ ἥρωες ὁδηγοὶ τοῦ Ἐπαναστατικοῦ κινήματος δὲν ἤθελαν νὰ δημιουργήσουν μιὰ ἐξουσία πάνω στὸ λαὸ ποὺ μόλις ἔσπαγε μὲ τὰ δικά του χέρια τὶς ἁλυσίδες τῆς σκλαβιᾶς, τὸ συνέδριο δὲν

χαρακτηρίστηκε ἀντεπαναστατικὸ καὶ ἐκεῖνοι ποὺ τὸ συγκάλεσαν δὲν κηρύχτηκαν ἐκτὸς νόμου.

῎Ας ξαναγυρίσουμε στὸ περιφερειακὸ συμβούλιο Τὴν ἴδια στιγμὴ ποὺ δημιουργήθηκε τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ, ἐμφανίστηκε στὴν περιοχὴ ἡ σοβιετικὴ ἐξουσία. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση ποὺ ψηφίστηκε στὸ δεύτερο συνέδριο, τὸ περιφερειακὸ συμβούλιο δὲν ἄφήνει ἐκκρεμεῖς τὶς ὑποθέσεις μόλις ἐμφανίστηκαν οἱ σοβιετικὲς ἀρχές ῎Επρεπε νὰ ἐκτελέσει τὶς ὁδηγίες χωρὶς παρεκκλίσεις. Τὸ συμβούλιο δὲν ἦταν ὄργανο διοικητικό, ἀλλὰ ἐκτελεστικό. Συνέχιζε νὰ δουλεύει, στὸ μέτρο τῶν δυνάμεών του καὶ δούλευε πάνω στὸ ἐπαναστατικὸ δρόμο. Ἡ σοβιετικὴ ἐξουσία ἄρχισε, λίγο λίγο νὰ προβάλει ἐμπόδια στὴ δραστηριότητα τοῦ συμβουλίου· οἱ κομμισάριοι καὶ οἱ ἄλλοι ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῆς κυβέρνησης τῶν σοβιὲτ βάλθηκαν νὰ θεωροῦν τὸ συμβούλιο σὰν ἀντεπαναστατικὴ ὀργάνωση. Τότε, τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου ἀποφάσισαν νὰ συγκαλέσουν τὸ τρίτο περιφερειακὸ συνέδριο γιὰ τὶς 10 ᾿Απρίλη στὸ Γκουλάι - Πολέ, γιὰ νὰ καθοριστεῖ ἡ κατοπινὴ γραμμὴ συμπεριφορᾶς τοῦ συμβουλίου ἢ γιὰ νὰ διαλυθεῖ, ἐὰν τὸ συνέδριο τὸ ἔκρινε ἀναγκαῖο. ῎Ετσι, συγκαλέστηκε τὸ συνέδριο.

᾿Εκεῖνοι ποὺ πῆραν μέρος δὲν ἦσαν ἀντεπαναστάτες. ῏Ησαν ἐκεῖνοι ποὺ πρῶτοι στὴν Οὐκρανία σήκωσαν τὴ σημαία τῆς ἐξέγερσης, τὴ σημαία τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης. ῏Ηρθαν νὰ βοηθήσουν γιὰ νὰ γίνει συντονισμὸς στὴ γενικὴ πάλη ἐναντίον ὅλων τῶν καταπιεστῶν. Οἱ ἐκπρόσωποι 72 διαφορετικῶν καντονιῶν διαφόρων διαμερισμάτων καὶ κυβερνείων καθὼς καὶ πολλῶν στρατιωτικῶν μονάδων ἔφτασαν στὸ συνέδριο καὶ ὅλοι συμφώνησαν ὅτι ἦταν ἀναγκαῖο στὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ· συμπλήρωσαν ἀκόμα τὴν ἐκτελεστική του ἐπιτροπὴ καὶ ἔδωσαν ἐντολὴ σ᾿ αὐτὴν νὰ πραγματοποιήσει στὴν περιοχὴ μιὰ κινητοποίηση γιὰ τὴν κατάταξη ἐθελοντῶν καὶ γιὰ τὴν ἰσότητα. Πολὺ ἔκπληξη δοκίμα-

σε τὸ συνέδριο ἀπὸ τὸ τηλεγράφημα τοῦ «σύντροφου» Ντυμπένκο ποὺ χαρακτήριζε τὸ συνέδριο «ἀντεπαναστατικό», ἐνῶ αὐτὴ ἡ περιοχὴ εἶχε πρώτη σηκώσει τὴ σημαία τῆς ἐξέγερσης. Νά γιατί, τὸ συνέδριο ψηφίζει μιὰ ἔντονη διαμαρτυρία ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ τηλεγραφήματος.

Αὐτὸς εἶναι ὁ πίνακας ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ σᾶς ἀνοίξει τὰ μάτια, «σύντροφε» Ντυμπένκο! Μετανοεῖστε! Σκεφτεῖτε! Ἔχετε τὸ δικαίωμα, ἐσεῖς ὁλομόναχος, νὰ χαρακτηρίζετε ἀντεπαναστάτη ἕναν πληθυσμὸ ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἐργαζομένων, ἔχοντας αὐτὸς ὁ ἴδιος, μὲ τὰ ροζιασμένα χέρια του, συντρίψει τὶς ἁλυσίδες τῆς σκλαβιᾶς καὶ ποὺ τώρα οἰκοδομεῖ τὴν ἴδια του τὴ ζωὴ καὶ κατὰ τὸ δικό του τρόπο;

Ὄχι! Ἂν εἴσαστε ἀληθινὰ ἐπαναστάτης θὰ πρέπει νὰ τὸν βοηθεῖστε στὴν πάλη του ἐναντίον τῶν καταπιεστῶν καὶ στὸ ἔργο του τῆς οἰκοδόμησης μιᾶς νέας ἐλεύθερης ζωῆς.

Μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν νόμοι καμωμένοι ἀπὸ μερικοὺς ποὺ τιτλοφοροῦνται ἐπαναστάτες, ποὺ νὰ τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ βγάλουν ἕναν πιὸ ἐπαναστάτη ἀπὸ αὐτοὺς λαὸ ἐκτὸς νόμου; (Διότι ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ συμβουλίου ἐκπροσωπεῖ ὅλη τὴ μάζα τοῦ λαοῦ)

Ἐπιτρέπεται, εἶναι λογικὸ νὰ γίνουν νόμοι βίας μὲ σκοπὸ τὴν ὑποδούλωση ἑνὸς λαοῦ ποὺ μόλις γκρέμισε ὅλους τοὺς νομοθέτες καὶ ὅλους τοὺς νόμους;

Ὑπάρχει νόμος κατὰ τὸν ὁποῖον ἕνας ἐπαναστάτης θὰ δικαιοῦται νὰ ἐφαρμόζει τὶς πιὸ αὐστηρὲς τιμωρίες στὴν ἐπαναστατικὴ μάζα ποὺ λέγεται ὑπερασπιστής της κι αὐτὸ γιὰ τὸ ἁπλὸ γεγονὸς ὅτι ἡ μάζα γιὰ τὴν ὁποία μιλοῦμε πῆρε, χωρὶς νὰ περιμένει τὴν ἄδεια, τὰ ἀγαθὰ ποὺ τῆς εἶχε ὑποσχεθεῖ αὐτὸς ὁ ἐπαναστάτης, δηλαδὴ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἰσότητα;

Ἡ μάζα τοῦ ἐπαναστατικοῦ λαοῦ μπορεῖ νὰ σιωπᾶ, ὅταν αὐτὸς ὁ ἐπαναστάτης τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν ἐλευθερία ποὺ μόλις κατάκτησε;

Οἱ νόμοι τῆς ἐπανάστασης διατάζουν τὸν ντουφεκισμὸ ἑνὸς ἐκπροσώπου διότι πιστεύει σὰν καθῆκον του τὴν ἄσκηση τῆς ἐντολῆς ποὺ τοῦ ἐμπιστεύτηκε ἡ ἐπαναστατικὴ μάζα ποὺ τὸν ἔχει ἐκλέξει;

Ποιά συμφέροντα πρέπει νὰ ὑπερασπίζει ἕνας ἐπαναστάτης; Τὰ συμφέροντα τοῦ κόμματος ἢ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ πού, μὲ τὸ αἷμα του, βάζει σὲ κίνηση τὴν ἐπανάσταση;

Τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τῆς περιοχῆς Γκουλάι-Πολὲ κρατιέται ἔξω ἀπὸ τὴν ἐξάρτηση καὶ τὴν ἐπιρροὴ τῶν κομμάτων. Δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλον ἀπὸ τὸ λαὸ ποὺ τὸ ἔχει ἐκλέξει. Καθῆκον του εἶναι ἡ ἐκπλήρωση αὐτοῦ ποὺ αὐτὸς ὁ λαὸς τὸν ἐπιφόρτισε καὶ νὰ μὴν ἐμποδίζει κανένα σοσιαλιστικὸ κόμμα τῆς ἀριστερᾶς νὰ προπαγανδίζει τὶς ἰδέες του. Κατὰ συνέπεια, ἂν μιὰ ἡμέρα ἡ μπολσεβίκικη ἰδέα ἔχει ἐπιτυχία μεταξὺ τῶν ἐργαζομένων, τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο, αὐτὴ ἡ ἔκδηλα ἀντεπαναστατικὴ ὀργάνωση κατὰ τὴν ἄποψη τῶν μπολσεβίκων, θ' ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ μιὰ ἄλλη ὀργάνωση, «περισσότερο», ἐπαναστατικὴ καὶ μπολσεβίκικη. 'Αλλὰ στὸ μεταξύ, μὴ μᾶς ἐμποδίζετε, μὴν ἐπιχειρεῖτε νὰ μᾶς πνίξετε.

Ἂν συνεχίσετε, «σύντροφε» Ντυμπένκο, σεῖς καὶ οἱ ὅμοιοί σας νὰ διεξάγετε τὴν ἴδια ὅπως καὶ πρὶν πολιτική, ἂν τὴν πιστεύετε καλὴ καὶ συνειδητή, τραβεῖχτε τὶς βρώμικες ὑποθέσεις σας μέχρι τὴν ἄκρη. Βγάλτε ἐκτὸς νόμου ὅλους ἐκείνους ποὺ εἶχαν τὴν πρωτοβουλία τῶν περιφερειακῶν συνεδρίων καὶ ἐκείνους ἐπίσης ποὺ πῆραν μέρος, ὅταν ἐσεῖς καὶ τὸ κόμμα σας βρισκόσαστε στὸ Κούρσκ. Χαρακτηρεῖστε ἀντεπαναστάτες ὅλους ἐκείνους ποὺ πρῶτοι σήκωσαν ψηλὰ τὴ σημαία τῆς ἐξέγερσης, τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης στὴν Οὐκρανία καὶ ἐνέργησαν παντοῦ χωρὶς νὰ περιμένουν τὴν ἄδειά σας καὶ χωρὶς νὰ ἀκολουθοῦν κατὰ γράμμα τὸ πρόγραμμά σας, ἀλλὰ τράβηξαν ἀριστερώτερα. Βγᾶλτε ἐπίσης ἐκτὸς νόμου ὅλους ἐκείνους ποὺ ἔστειλαν τοὺς

ἐκπροσώπους τους στὰ συνέδρια ποὺ γιὰ σᾶς εἶναι ἀντεπαναστατικά. Χαρακτηρεῖστε τέλος ἐκτὸς νόμου ὅλους τοὺς πολεμιστὲς ποὺ χάθηκαν ποὺ χωρὶς τὴν ἄδειά σας, εἶχαν πάρει μέρος στὸ κίνημα ἐξέγερσης γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ Χαρακτηρεῖστε πάντα παράνομα καὶ ἀντεπαναστατικὰ ὅλα τὰ συνέδρια ποὺ ἔγιναν χωρὶς τὴν ἄδειά σας. Ἀλλὰ ἄς μάθετε καλὰ ὅτι στὸ τέλος ἡ ἀλήθεια νικᾶ τὴ δύναμη Τὸ συμβούλιο δὲν θὰ παραιτηθεῖ, παρὰ τὶς ἀπειλές σας, ἀπὸ τὰ καθήκοντα ποὺ τοῦ ἀνάθεσαν, διότι δὲν ἔχει δικαίωμα ὅπως δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σφετεριστεῖ τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ.

Τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τῆς περιοχῆς Γκουλάϊ - Πολέ:

(ἀκολουθοῦν ὑπογραφὲς)

Ὁ ΤΡΟΤΣΚΥ ΚΑΙ ΤΟ «ΚΙΝΗΜΑ ΜΑΚΝΟ»

(31 Μάη — 4 Ἰούνη 1919)

Παρὰ τὸ μεγάλο σεβασμὸ ποὺ πρέπει κανεὶς νὰ ἔχει στὴ μνήμη τοῦ μεγάλου ἐπαναστάτη Τρότσκυ, τὸ θλιβερὸ ἐπεισόδειο τῆς ἔνδοξης πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς καρριέρας νά ποὺ δὲν θὰ περάσει χωρὶς νὰ εἰπωθεῖ. Μόνο ἡ ἀλήθεια εἶναι ἐπαναστατική.

Ἡ ἀντιμακνοβίτικη προπαγάνδα τῶν μπολσεβίκων ξανάρχισε ἔντονα.

Τὸν τόνο αὐτῆς τῆς καμπάνιας τὸν ἔδωσε ὁ Τρότσκυ, ποὺ εἶχε φτάσει στὸ μεταξὺ στὴν Οὐκρανία: σύμφωνα μὲ τὴ γνώμη του, τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα δὲν ἦταν τίποτ' ἄλλο ἀπὸ κίνημα τῶν πλουσιοχωρικῶν («κουλάκων») ποὺ ζητοῦσαν νὰ ἐπιβάλουν τὴν ἐξουσία

τους στὴν περιοχή. Ὅλοι οἱ λόγοι τῶν μακνοβιστῶν καὶ τῶν ἀναρχικῶν πάνω στὸ θέμα τῆς ἐλεύθερης κομμούνας τῶν ἐργαζομένων δὲν ἦσαν τίποτα ἄλλο ἀπὸ μιὰ πολεμικὴ πανουργία, ἐνῶ στὴν πραγματικότητα οἱ μακνοβιστὲς καὶ οἱ ἀναρχικοὶ ἐπιδίωκαν νὰ ἐπιβάλουν τὴ δική τους ἀναρχικὴ ἐξουσία, ποὺ στὸ τέλος θὰ ξαναγύριζε στὴν ἐξουσία τῶν πλούσιων κουλάκων (Ἄρθρο τοῦ Τρότσκυ, στὴν ἐφημερίδα «ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ» Νο 51, μὲ τὸν τίτλο «Τὸ κίνημα Μακνό»).

Ταυτόχρονα μ' αὐτὴ τὴν καταφάνερη γιομάτη ψευτιὲς καμπάνια κινητοποίησης, εἶχε φτάσει στὸ ἀνώτατο σημεῖο ἡ παρακολούθηση ἢ καλύτερα τὸ μπλοκάρισμα ὅλης τῆς ἐξεγερμένης περιοχῆς. Μὲ πολὺ μεγάλες δυσκολίες κατόρθωναν νὰ διεισδύσουν ἐπαναστάτες ἐργάτες ποὺ ἔρχονταν ἀπὸ τὶς μακρυνὲς περιοχὲς τῆς Ρωσίας, τῆς Μόσχας, τῆς Πετρούπολης, τοῦ Ἰβάνοβα — Βοζνεσσένσκ, ἀπὸ τὸ Βόλγα, τὰ Οὐράλια καὶ τὴ Σιβηρία πρὸς τὴν ὑπερήφανη καὶ ἀνεξάρτητη περιοχὴ ποὺ τόσο συμπάθησαν.

Ὁ ἀνεφοδιασμὸς σὲ ἐφόδια, φυσέκια καὶ ἄλλα ἀπαραίτητα, ποὺ καταναλώνονται καθημερινὰ οτὸ μέτωπο, σταμάτησε ὁλοκληρωτικὰ (..) καὶ ἡ κατάσταση γινόταν καταστροφική. Κι αὐτὸ σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ τὰ στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν δέχονταν ἀξιόλογες ἐνισχύσεις ἀκριβῶς σ' αὐτὸν τὸν τομέα μὲ τὸ φτάσιμο τῶν κοζάκων τοῦ Κουμπὰν καὶ τῶν ἀποσπασμάτων ποὺ συγκροτήθηκαν στὸν Καύκασο.

Οἱ μπολσεβῖκοι λογάριαζαν αὐτὸ ποὺ ἔκαναν καὶ τὶς συνέπειες ποὺ ἡ γραμμὴ συμπεριφορᾶς τους θὰ εἶχε στὴν τόσο κιόλας περίπλοκη κατάσταση στὴν Οὐκρανία;

Βέβαια, ὑπολόγιζαν στὴν ἐντέλεια τὶς πράξεις τους. Εἶχαν υἱοθετήσει τὴν τακτικὴ τοῦ μπλόκου μὲ σκοπὸ νὰ καταστρέψουν, νὰ ἐκμηδενίσουν τὴ στρατιωτικὴ δύναμη τῆς περιοχῆς. Εἶναι φυσικὰ πολὺ πιὸ ἄνετο νὰ πολεμᾶς ἐναντίον ἀφοπλισμένων ἀντιπάλων. Θὰ

ἦταν πιὸ εὔκολο νὰ ὑποτάξεις τοὺς ἐξεγερμένους ὅταν αὐτοὶ δὲν ἔχουν ἐφόδια καὶ εἶναι τοποθετημένοι ἀπέναντι στὸ δύσκολο μέτωπο τοῦ Ντενίκιν παρὰ ὅταν οἱ ἴδιοι ἐξεγερμένοι εἶναι ἐφοδιασμένοι μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέσα.

Ἀλλά, ταυτόχρονα, οἱ μπολσεβίκοι δὲν λογαριαζαν καθόλου τὴ γενικὴ κατάσταση σ' ὅλη τὴν περιοχὴ τοῦ Ντύνετς. Δὲν εἶχαν καμιὰ ἰδέα γιὰ τὸ μέτωπο καὶ γιὰ τὶς δυνάμεις ποὺ διάθετε ὁ Ντενίκιν· ἀγνοοῦσαν ἀκόμα καὶ τὰ ἄμεσα σχέδιά του. Καὶ ἐν τούτοις, εἶχαν στρατολογηθεῖ σημαντικὲς στρατιωτικὲς δυνάμεις, ἐκπαιδευτεῖ καὶ ὀργανωθεῖ στὸν Καύκασο, στὶς περιοχὲς τοῦ Ντὸν καὶ τοῦ Κουμπάν, μὲ σκοπὸ τὴν ἔναρξη μιᾶς γενικῆς ἐκστρατείας ἐναντίον τῆς Ἐπανάστασης.

Ἡ ἐπίμονη ἀντίσταση ποὺ πρόβαλαν κατὰ τὴ διάρκεια τεσσάρων μηνῶν οἱ δυνάμεις τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ, εἶχε ἐμποδίσει τὰ στρατεύματα τοῦ Ντενίκου ν' ἀναπτύξουν σοβαρὰ τὴν ἐπίθεσή τους πρὸς τὸ Βορᾶ, διότι οἱ ἐξεγερμένοι τοῦ Γκουλάι - Πολὲ ἀποτελοῦσαν ἕναν διαρκῆ κίνδυνο γιὰ τὴν ἀριστερή τους πτέρυγα.

(...) Οἱ λευκοὶ προπαρασκεύασαν τὴ δεύτερη ἐκστρατεία τους ποὺ ἄρχισε τὸ Μάη 1919 μὲ τόση μεγάλη ἐνεργητικότητα καὶ τῆς ἔδωσαν τόσο πλάτος ποὺ δὲν τὸ περίμεναν οὔτε οἱ Μακνοβίτες. Γιὰ ὅλα αὐτά, οἱ μπολσεβίκοι δὲν ἤξεραν τίποτα. Ἢ καλύτερα, δὲν ἤθελαν νὰ ξέρουν τίποτα, ἀφοῦ ἦσαν ὁλότελα ἀπασχολημένοι μὲ τὴν πάλη τους ἐναντίον τοῦ μακνοβίτικου κινήματος

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τόσο ἡ ἐλεύθερη περιοχή, ὅσο καὶ ὁλόκληρη ἡ Οὐκρανία, ἀπειλοῦνταν ἀπὸ δύο πλευρὲς μαζί. Τότε τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τοῦ Γκουλάι - Πολέ, ὑπολογίζοντας ὅλη τὴ σοβαρότητα τῆς κατάστασης, ἀποφάσισε νὰ συγκαλέσει ἕνα ἔκτακτο συνέδριο τῶν ἀγροτῶν, ἐργατῶν, ἀνταρτῶν καὶ κόκκινων στρατιωτῶν πολλῶν περιοχῶν, ἰδιαίτερα τῶν κυβερνείων Αἰκατερίνοσλαβ, Χαρκώφ, Ταυρίδας, Χερ-

σόνας καὶ Ντύνετς. Αὐτὸ τὸ συνέδριο θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκτιμήσει τὴ γενικὴ κατάσταση, νὰ δεῖ τὸν θανάσιμο κίνδυνο ποὺ ἐκπροσωποῦσαν οἱ ἀντεπαναστατικὲς δυνάμεις τοῦ Ντενίκιν καὶ τὴν ἀνικανότητα τῶν σοβιετικῶν ἀρχῶν νὰ ἐπιχειρήσουν τὸ ὁτιδήποτε γιὰ νὰ βελτιωθεῖ. Τὸ συνέδριο ἔπρεπε νὰ καθορίσει τὰ ἄμεσα καθήκοντα καὶ τὰ πρακτικὰ μέτρα ποὺ ἔπρεπε νὰ παρθοῦν ἀπὸ τοὺς ἐργαζόμενους γιὰ νὰ γιατρευτεῖ αὐτὴ ἡ κατάσταση πραγμάτων.

Δίνουμε τὸ κείμενο τῆς ἔκκλησης που ἔκανε τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο πρὸς τοὺς ἐργαζόμενους τῆς Οὐκρανίας:

ΣΥΓΚΛΗΣΗ
ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ, ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΤΙΖΑΝΩΝ

(ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ Νο 416)

Σὲ ὅλες τὶς ἐκτελεστικὲς ἐπιτροπὲς διαμερισμάτων, καντονιῶν, κοινοτήτων καὶ χωριῶν τῶν κυβερνείων Αἰκατερίνοσλαβ, Ταυρίδας καὶ τῶν γειτονικῶν περιοχῶν· σὲ ὅλες τὶς μονάδες τῆς πρώτης Οὐκρανικῆς ἐπαναστατικῆς μεραρχίας, τῆς λεγόμενης τοῦ Πατέρα Μακνό· σὲ ὅλα τὰ στρατεύματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ ποὺ βρίσκονται στὶς ἴδιες περιοχές. Σὲ ὅλους, ὅλους, ὅλους.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου, στὴ συνεδρίασή της τῆς 30 Μάη, ἔχοντας ἐξετάσει τὴν κατάσταση τοῦ μετώπου ὅπως καθορίζεται αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἐπίθεση τῶν συμμοριῶν τῶν Λευκῶν, καὶ ἐκτιμώντας τὴ γενικὴ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἔφτασε στὸ συμπέρασμα πὼς μόνο

οἱ ἐργαζόμενες μάζες καὶ ὄχι πρόσωπα ἢ κόμματα, θὰ μπορέσουν νὰ βροῦν μιὰ διέξοδο. Γι' αὐτὸ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ, ἀποφάσισε τὴ σύγκληση ἑνὸς ἐκτάκτου συνεδρίου, γιὰ τὶς 15 Ἰούνη, στὸ Γκουλάι - Πολέ.

Τρόπος ἐκλογῆς: 1. Οἱ ἀγρότες καὶ οἱ ἐργάτες θὰ ἐκλέξουν ἕναν ἐκπρόσωπο γιὰ κάθε τρεῖς χιλιάδες κεφάλια τοῦ πληθυσμοῦ. — 2. Οἱ ἀντάρτες καὶ οἱ κόκκινοι στρατιῶτες θὰ ἐκλέξουν ἕναν ἐκπρόσωπο γιὰ κάθε μονάδα (σύνταγμα, μεραρχία, κλπ.). — 3. Τὰ γενικὰ ἐπιτελεῖα: τῆς μεραρχίας τοῦ Πατέρα Μακνό, δύο ἐκπροσώπους· τῶν ταξιαρχιῶν, ἕναν ἐκπρόσωπο κατὰ ταξιαρχία. — 4. Οἱ ἐκτελεστικὲς ἐπιτροπὲς τῶν διαμερισμάτων θὰ στείλουν ἕναν ἐκπρόσωπο κατὰ τμῆμα (κομματικὴ ἐκπροσώπηση). — 5. Οἱ κομματικὲς ὀργανώσεις στὰ διαμερίσματα — ἐκεῖνες ποὺ παραδέχονται τὶς βάσεις τοῦ τσοβιετικοῦ» καθεστῶτος, — θὰ στείλουν ἕναν ἐκπρόσωπο κατὰ ὀργάνωση.

Παρατηρήσεις: α) Οἱ ἐκλογὲς τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν ἐργαζομένων θὰ γίνουν στὶς γενικὲς συνελεύσεις χωριοῦ, καντονιοῦ, φάμπρικας ἢ ἐργοστασίου. β) Οἱ χωριστὲς συνελεύσεις τῶν μελῶν τῶν σοβιὲτ ἢ τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν τῶν μονάδων δὲν θὰ μποροῦν νὰ προβοῦν σ' ἐκλογές. γ) Ἀφοῦ τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο δὲν διαθέτει τὰ ἀναγκαῖα χρήματα, οἱ ἐκπρόσωποι θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐφοδιασμένοι μὲ τρόφιμα καὶ χρήματα ἀπὸ τὸν τόπο τους.

Ἡμερήσια διάταξη: α) Ἀπολογισμὸς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου καὶ ἀπολογισμοὶ τῶν ἐκπροσώπων. β) Ἐπικαιρότητα. γ) Ὁ σκοπός, ὁ ρόλος καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ σοβιὲτ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀγροτῶν, ἐργατῶν, παρτιζάνων καὶ

κόκκινων στρατιωτῶν τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ. δ) Ἀναδιοργάνωση τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς περιοχῆς. ε) Στρατιωτική διάταξη τῆς περιοχῆς. στ) Θέματα τροφοδοσίας ζ) Ἀγροτικὸ ζήτημα. η) Οἰκονομικὰ θέματα. θ) Ἑνώσεις ἐργαζομένων ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν. ι) Θέματα δημόσιας ἀσφάλειας. ια) Θέματα ἄσκησης τῆς δικαιοσύνης στὴν περιοχή. ιβ) Τρέχουσες ὑποθέσεις.

Ὑπογραφή: Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου.
Ἔγινε στὸ Γκουλάι - Πολέ, στὶς 31 Μάη 1919

Ἀμέσως μόλις κυκλοφόρησε αὐτὴ ἡ ἔκκληση, οἱ μπολσεβίκοι ἄρχισαν μιὰ κανονικὴ στρατιωτικὴ ἐκστρατεία (...) Ἐνῶ τὰ στρατεύματα τῶν ἐξεγερμένων βάδιζαν πρὸς τὸ θάνατο, ἀντιστεκόμενα στὶς λυσσασμένες ἐπιθέσεις τῶν κοζάκων τοῦ Ντενίκιν, οἱ μπολσεβίκοι, ἐπὶ κεφαλῆς πολλῶν συνταγμάτων, ἔκαναν εἰσβολὴ στὰ χωριὰ τῆς ἐξεγερμένης περιοχῆς τῆς βορεινῆς πλευρᾶς, δηλαδὴ πισόπλατα. Ἐκεῖ, ἔπιασαν μαχητές, τοὺς ἐκτέλεσαν ἐπὶ τόπου, κατάστρεψαν τὶς κομμοῦνες ποὺ εἶχαν δημιουργηθεῖ στὴν περιοχὴ ἢ τὶς ἀνάλογες ὀργανώσεις. Εἶναι ἔξω ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία πὼς ἡ ἀποφασιστικὴ νότα αὐτῆς τῆς εἰσβολῆς δόθηκε ἀπὸ τὸν Τρότσκυ ποὺ στὸ μεταξὺ εἶχε ἔλθει στὴν Οὐκρανία.

Μὲ μιὰ χωρὶς ὅρια κυνικότητα, ὁ Τρότσκυ ἄρχισε νὰ δουλεύει γιὰ τὴ «διάλυση» τοῦ μακνοβίτικου κινήματος.

Ἀρχικά, δημοσίεψε τὴν παρακάτω διαταγή, σὰν ἀπάντηση στὴν ἔκκληση τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τοῦ Γκουλάι - Πολέ:

Διαταγή Νο 1824 τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας.

Σὲ ὅλους τοὺς στρατιωτικοὺς κομμισάριους καὶ σὲ ὅλες τὶς ἐκτελεστικὲς ἐπιτροπὲς τῶν διαμερισμάτων 'Αλεξαντρόφσκ, Μαριούπολης, Μπερντιάνσκ, Μπακχμούρ, Πάβλογκραντ καὶ Χερσόνας.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Γκουλάι - Πολέ, σὲ συμφωνία μὲ τὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τῆς ταξιαρχίας Μακνό, προσπαθεῖ νὰ συγκαλέσει γιὰ τὶς 15 τούτου τοῦ μήνα συνέδριο τῶν σοβιὲτ καὶ τῶν ἐξεγερμένων τῶν διαμερισμάτων 'Αλεξαντρόφσκ, Μαριούπολης, Μπερντιάνσκ, Μελιτοπόλ, Μπακχμοὺτ καὶ Πάβλογκραντ. Τὸ συνέδριο αὐτὸ ἐναντιώνεται ὁλοκληρωτικὰ στὴν ἐξουσία τῶν σοβιὲτ στὴν Οὐκρανία καὶ εἶναι ἐναντίον τῆς ὀργάνωσης τοῦ νότιου μετώπου στὸ ὁποῖο ἀνήκει ἡ ταξιαρχία Μακνό. Αὐτὸ τὸ συνέδριο δὲν θὰ ἔχει κανένα ἄλλο ἀποτέλεσμα ἀπὸ τὸ νὰ (...) παραδώσει τὸ μέτωπο στοὺς Λευκούς, μπροστὰ στοὺς ὁποίους ἡ ταξιαρχία Μακνὸ δὲν κάνει τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ ὑποχωρεῖ ἀσταμάτητα, χάρη στὴν ἀνικανότητα, στὶς ἐγκληματικὲς τάσεις καὶ στὴν προδοσία τῶν ἀρχηγῶν της

1. 'Απαγορεύεται ἡ συγκρότηση τοῦ συνεδρίου γιὰ τὸ ὁποῖο μιλᾶμε καὶ σὲ καμιὰ περίπτωση δὲν θὰ γίνει.

2. Ὅλος ὁ ἀγροτικὸς καὶ ἐργατικὸς πληθυσμὸς θὰ πρέπει νὰ πληροφορηθεῖ γραπτὰ καὶ προφορικὰ ὅτι ἡ συμμετοχὴ σ' αὐτὸ τὸ συνέδριο θὰ θεωρηθεῖ σὰν πράξη ἐσχάτης προδοσίας ἀπέναντι τῆς δημοκρατίας τῶν σοβιὲτ καὶ τοῦ μετώπου.

3. Ὅλοι οἱ ἀντιπρόσωποι ποὺ ἐκλέχτηκαν γιαυτὸ τὸ συνέδριο θὰ πρέπει νὰ συλληφθοῦν ὁπωσδήπο-

τε καὶ νὰ ὁδηγηθοῦν στὸ ἐπαναστατικὸ στρατιωτικὸ δικαστήριο τῆς 14ης (παλιότερα 2ης) οὐκρανικῆς στρατιᾶς.

4. Ἐπίσης, θὰ πρέπει νὰ συλληφθοῦν καὶ ἐκεῖνοι ποὺ μοιράζουν τὶς ἐκκλήσεις τοῦ Μακνὸ καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Γκουλάι - Πολέ.

5. Ἡ διαταγὴ αὐτὴ ποὺ μεταδίνεται τηλεγραφικὰ ἀποκτᾶ δύναμη νόμου καὶ πρέπει νὰ διαδωθεῖ παντοῦ, νὰ τοιχοκολληθεῖ σὲ ὅλα τὰ δημόσια μέρη καὶ νὰ δωθεῖ στοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν τῶν καντονίων καί τῶν χωριῶν καθὼς καὶ σὲ ὅλους τοὺς ἐκπροσώπους τῶν σοβιετικῶν ἀρχῶν, στοὺς διοικητὲς καὶ κομμισάριους τῶν στρατιωτικῶν μονάδων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας:
Τρότσκυ
(ἀκολουθοῦν καὶ ἄλλες ὑπογραφὲς)

Χωρὶς νὰ σταθεῖ στὴν κάπως προσεκτικὴ μελέτη τοῦ θέματος, καὶ ἐπαναλαβαίνοντας τὴν ἴδια ἐκδοχή, ὁ Τρότσκυ θεωρεῖ τὸν Μακνὸ σὰν τὸν ὑπεύθυνο γιὰ ὅλα ὅσα συνέβαιναν στὸ Γκουλάι - Πολέ, γιὰ ὅλες τὶς ἐπαναστατικὲς ἐνέργειες τῆς περιοχῆς. Ἀκόμα, εἶχε παραμελήσει νὰ παρατηρήσει ὅτι τὸ συνέδριο δὲν τὸ εἶχε συγκαλέσει τὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τῆς ταξιαρχίας Μακνὸ καὶ πολὺ περισσότερο ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Γκουλάι - Πολέ, ἀλλὰ ἕνα ὄργανο ὁλοκληρωτικὰ ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὰ δύο: τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τῆς περιοχῆς.

Σημειώνουμε ἕνα σημαντικὸ γεγονός: στὴ διαταγὴ τοῦ Νο 1824, ὁ Τρότσκυ ὑποδηλώνει κιόλας τὴν προδοσία τῶν μακνοβιτῶν ἡγετῶν ποὺ λέει, «ὑποχωροῦν ἀσταμάτητα μπροστὰ στοὺς Λευκούς». Ὕστερα ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες ὁ ἴδιος ὁ Τρόσκυ καὶ ὅλος ὁ κομμουνιστι-

κός τύπος θά πλειοδοτήσουν στό θέμα τοῦ δῆθεν ἀνοίγματος τοῦ μετώπου στό στρατό τοῦ Ντενίκιν.

(...) Αὐτό τό μέτωπο εἶχε συγκροτηθεῖ ἀποκλειστικά χάρη στίς θυσίες καί τίς προσπάθειες τῶν ἴδιων τῶν ἐξεγερμένων ἀγροτῶν. Εἶχε γεννηθεῖ σέ μιά ἰδιαίτερα ἡρωική στιγμή τῆς ἐποποιίας τους, τή στιγμή πού ἡ περιοχή ἦταν ἐλευθερωμένη ἀπό κάθε εἴδους ἐξουσία. Ἐγκαταστάθηκε στά νοτιοανατολικά σάν γενναῖος φρουρός, ὑπερασπιστής τῆς κατακτημένης ἐλευθερίας. Γιά πεοισσότερο ἀπό ἔξι μῆνες, οἱ ἐξεγερμένοι ἐπαναστάτες εἶχαν ὑψώσει ἀπό τήν πλευρά τους ἕνα φρᾶγμα σ' ἕνα ἀπό τά πιό δυνατά ρεύματα τῆς μοναρχικῆς ἀντεπανάστασης· εἶχαν θυσιάσει πολλές χιλιάδες ἀπό τούς καλύτερους μεταξύ τους, κινητοποίησαν ὅλες τίς πηγές τῆς περιοχῆς καί προπαρασκευάζονταν νά ὑπερασπιστοῦν μέχρι τέρμα τήν ἐλευθερία τους, ἀντιστεκόμενοι στήν ἀντεπανάσταση πού ἄρχιζε μιά γενική ἐπίθεση.

Ἡ διαταγή τοῦ Τρότσκυ πού μόλις ἀναφέραμε, δέν ἀνακοινώθηκε ἀπό τίς σοβιετικές ἀρχές στό γενικό ἐπιτελεῖο τῶν μακνοβιστῶν, πού τήν ἔμαθε τυχαία ὕστερα ἀπό δύο ἤ τρεῖς ἡμέρες. Ὁ Μακνό ἀπάντησε ἀμέσως τηλεγραφικά. Δήλωνε ὅτι θέλει νά ἐγκαταλείψει τό πόστο του σάν διοικητής βλέποντας αὐτή τή βλακώδικη καί ἀπίθανη κατάσταση πού δημιουργήθηκε. Λυπούμαστε πού δέν διαθέτουμε τό κείμενο αὐτοῦ τοῦ τηλεγραφήματος.

Ἡ διαταγή τοῦ Τρότσκυ, ὅπως ἀναφέρθηκε πιό πάνω, ἀπόκτησε δύναμη νόμου, διά μέσου τοῦ τηλεγραφικοῦ δρόμου. Οἱ μπολσεβίκοι ἄρχισαν νά τήν ἐκτελοῦν μέ τό ὅπλο στό χέρι σέ ὅλα της τά σημεῖα. Οἱ ἐργατικές συνελεύσεις τῶν ἐργοστασίων τοῦ 'Αλεξαντρόφσκ πού συνεδρίαζαν μέ θέμα τήν ἔκκληση πού εἶχε κάνει τό στρατιωτικό ἐπαναστατικό συμβούλιο τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ, διαλύθηκαν μέ τή βία καί ἀπαγορεύτηκαν ἐπί ποινῇ θανάτου. Ὅσο γιά τούς ἀγρότες, τούς

ἀπείλησαν καθαρὰ ὅτι θὰ τοὺς περνοῦσαν ἀπὸ ντουφέκι καὶ θὰ τοὺς κρεμοῦσαν. Σὲ διάφορα μέρη τῆς περιοχῆς πολλοί, ὅπως ὁ Κοστίν, ὁ Πολουνίν, ὁ Ντυμπρολιοῦμπωφ κλπ, πιάστηκαν, ἐνοχοποιήθηκαν ὅτι εἶχαν διαδώσει τὴν ἔκκληση τοῦ συμβουλίου καὶ ἐκτελέστηκαν ἁπλᾶ καὶ σκέτα.

Ὁ Τρόσκυ, πέρα ἀπὸ τὴ διαταγὴ Νο 1824, δημοσίευσε καὶ μιὰ σειρὰ ἄλλες διαταγὲς ποὺ ἀπευθύνονταν στὶς μονάδες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, ποὺ ὑποχρέωνε αὐτὸ τὸ στρατὸ νὰ καταστρέψει τὸ μακνοβίστικο κίνημα στὶς ἴδιες τὶς πηγές του. Ἐξ ἄλλου, δίνει μυστικὲς διαταγὲς γιὰ τὴν ἀπαγωγὴ τοῦ Μακνὸ μὲ κάθε θυσία, τῶν μελῶν τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου καθὼς καὶ ἤσυχων μαχητῶν ποὺ ἀσχολοῦνταν μὲ τὴν πολιτιστικὴ πλευρὰ τοῦ κινήματος καὶ νὰ τοὺς περάσουν ὅλους ἀπὸ πολεμικὸ συμβούλιο, δηλαδὴ νὰ τοὺς ἐκτελέσουν.

Ο ΜΑΚΝΟ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΝΑ ΠΑΡΑΜΕΡΙΣΕΙ (6 — 9 Ἰούνη 1919)

Ὁ Μακνὸ γνωστοποίησε στὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο καὶ στὸ συμβούλιο ὅτι οἱ μπολσεβίκοι εἶχαν ἀπογυμνώσει τὸ μέτωπο στὴν περιοχὴ Γκρικίνο καὶ ὅτι ἔτσι ἄνοιγαν στὰ στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν τὶς πόρτες γιὰ νὰ μποῦν ἐλεύθερα στὴν περιοχὴ Γκουλάι - Πολὲ πλαγιοκοπώντας τὸ βορειοανατολικὸ πλευρό. Καὶ πραγματικά, οἱ κοζάκικες ὀρδὲς εἰσβάλουν στὴν περιοχὴ ὄχι ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ μετώπου ποὺ κρατοῦσαν οἱ ἐξεγερμένοι, ἀλλὰ ἀπὸ τ' ἀριστερὰ ὅπου εἶχαν ἀναπτυχθεῖ οἱ δυνάμεις τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Κατὰ συνέπεια, ὁ μακνοβίτικος στρατὸς ποὺ κρατοῦσε τὸ μέτωπο Μαριούπολη—Κουτεϊνίκοβο — Ταγκανρόγκ, βρέθηκε κυκλωμένος ἀπὸ τὸ στρατὸ τοῦ Ντενίκιν. Αὐτὸς κατάκλυζε μὲ τὴν εἰσβολὴ μεγάλων δυνάμεων ὅλη τὴν περιοχή.

(. . .) Οἱ ἀγρότες ὅλης τῆς περιφέρειας περίμεναν

πολὺ μιὰ γενικὴ ἐπίθεση τοῦ Ντενίκιν καὶ προπαρασκευάζονταν γι' αὐτήν. Εἶχαν ἀποφασίσει νὰ τὴν ἀντιμετωπίσουν μὲ αὔξηση τῶν ἐθελοντικῶν στρατευμάτων. Ἀπὸ τὸν Ἀπρίλη μήνα, οἱ ἀγρότες πολλῶν χωριῶν εἶχαν στείλει γιὰ τὸ Γκουλάι - Πολὲ πολλοὺς φρέσκους μαχητές. Ἀλλὰ τὰ ὅπλα καὶ τὰ ἐφόδια ἔλειπαν. Ἀκόμα καὶ οἱ παλιὲς μονάδες ποὺ βρίσκονταν στὸ μέτωπο δὲν εἶχαν πιὰ ἐφόδια. Καὶ συχνὰ ἐπιχειροῦσαν ἐπιθέσεις ἐναντίον τῶν Λευκῶν μὲ μοναδικὸ σκοπὸ νὰ πάρουν ἐφόδια. Οἱ μπολσεβίκοι ποὺ ἀπὸ τὴ συμφωνια ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ προμηθεύουν στοὺς ἐξεγερμένους τὸ στρατιωτικὸ ὑλικό, εἶχαν ἀρχίσει, ἀπὸ τὸν Ἀπρίλη, τὴ σαμποταριστικὴ τους δουλειὰ καὶ τὸ μπλοκάρισμα. Γι αὐτὸ τὸ λόγο ὑπῆρξε ἀδύνατο, νὰ σχηματιστοῦν ἔγκαιρα νέα στρατεύματα παρὰ τὴν ἄφιξη νέων ἐθελοντῶν καὶ τὰ ἀποτελέσματα γίνονταν τώρα αἰσθητά.

Μέσα σὲ μιὰ μόνο ἡμέρα, οἱ ἀγρότες τοῦ Γκουλάι - Πολὲ συγκρότησαν ἕνα σύνταγμα γιὰ νὰ προσπαθήσουν νὰ σώσουν τὰ χωριά τους. Αὐτὴ ἡ μονάδα ἀναγκάστηκε νὰ ἐξοπλιστεῖ μὲ πρωτόγονα ἐργαλεῖα: τσεκούρια, βουκέντρες, παλιὲς καραμπίνες, κυνηγετικὰ ντουφέκια κλπ. Πορεύονταν γιὰ τὴ σύγκρουση μὲ τοὺς κοζάκους ζητώντας νὰ σταματήσουν τὴν ὁρμή τους. Σὲ 15 χλμ ἀπόσταση σχεδὸν ἀπὸ τὸ Γκουλάι - Πολέ, κοντὰ στὸ χωριὸ Σβιατοντουκόφκα, σκόνταψαν πάνω σὲ πολλὲς κοζάκικες δυνάμεις τοῦ Ντὸν καὶ τοῦ Κονμπάν. Μπλέχτηκαν σὲ μιὰ ἡρωϊκή, λυσσασμένη καὶ θανατηφόρα μάχη μαζί τους, στὴ διάρκεια τῆς ὁποίας σκοτώθηκαν σχεδὸν ὅλοι μὲ τὸ διοικητή τους Β. Βερετέλνικωφ, ἐργάτη τῶν ἐργοστασίων Ποντίλωφ στὴν Πετρούπολη, ποὺ καταγόταν ἀπὸ τὸ Γκουλάι - Πολέ. Τότε, μιὰ ἀληθινὴ χιονοστοιβάδα κοζάκων ξεχύθηκε στὸ Γκουλάι - Πολὲ καὶ τὸ κατέλαβε στὶς 6 Ἰουνίου 1919. Ὁ Μακνό, μὲ τὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τοῦ στρατοῦ καὶ ἕνα ἀπόσπασμα μὴ ἔχοντας παρὰ μόνο μιὰ πυροβολαρχία, ὑποχώρησε μέχρι τὸ σταθμὸ τοῦ Γκουλάι - Πολέ, κάπου 7 χλμ. ἀπὸ τὸ χωριό.

Ἀλλὰ κατὰ τὸ βράδυ, εἶδε πὼς ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψει καὶ τὸ σταθμό. Ὁ Μακνό, ἔχοντας ὀργανώσει ὅλες τὶς δυνάμεις ποὺ μποροῦσε νὰ διαθέσει, πέτυχε τὴν ἄλλη ἡμέρα νὰ ἐπιχειρήσει μιὰ ἐπίθεση στὸ Γκουλάϊ - Πολὲ καὶ νὰ ξεφωλιάσει τὸν ἐχθρό. Ἀλλὰ πολὺ λίγο καιρὸ διατήρησε τὸ χωριὸ στὴν κυριαρχία του. Ἕνα νέο κῦμα ἀπὸ κοζάκους τὸν ἀνάγκασε νὰ τὸ ἐγκαταλείψει πάλι.

Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε ὅτι οἱ μπολσεβίκοι, ἂν καὶ εἶχαν δώσει πολλὲς διαταγὲς μὲ στόχο τοὺς μακνοβιστές, συνέχιζαν τὶς πρῶτες ἡμέρες νὰ τοὺς φέρνονταν καλά, σὰν νὰ μὴ συνέβαινε τίποτα. Ἦταν μιὰ μανούβρα ποὺ εἶχε γιὰ σκοπὸ νὰ πάρουν σίγουρα τὴν διεύθυνση τοῦ κινήματος. Στὶς 7 Ἰουνίου, ἔστειλαν στὸν Μακνὸ ἕνα θωρακισμένο τραῖνο, διατάζοντάς του ν' ἀντισταθεῖ μέχρι τὴν τελευταία δυνατότητα καὶ τοῦ ὑπόσχονταν ὅτι θὰ φρόντιζαν νὰ ἔρθουν καὶ ἄλλες ἐνισχύσεις. Πραγματικά, δύο ἡμέρες ἀργότερα ἦρθαν μερικὰ ἀποσπάσματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Τσαπλίνο στὸ σταθμὸ τοῦ Γκαϊτσούρ, ποὺ βρισκόταν σέ ἀπόσταση εἴκοσι χλμ ἀπὸ τὸ Γκουλάϊ - Πολέ. Μαζί τους βρίσκονταν ὁ κομισσάριος τῆς στρατιᾶς Μεγιλάου, ὁ Βοροσίλωφ καὶ ἄλλοι.

Ἀποκαταστάθηκε μιὰ ἐπαφὴ τῆς διοίκησης τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καὶ τῶν ἐξεγερμένων. Καὶ δημιουργήθηκε ἕνα εἶδος κοινοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου. Ὁ Μεγιλάουκ καὶ ὁ Βοροσίλωφ βρίσκονταν στὸ ἴδιο θωρακισμένο τραῖνο μὲ τὸν Μακνὸ καὶ διεύθυναν ἀπὸ κοινοῦ τὶς ἐπιχειρήσεις.

Ἀλλά, ταυτόχρονα, ὁ Βοροσίλωφ εἶχε στὸ χέρι τὴ διαταγὴ μὲ τὴν ὑπογραφὴ τοῦ Τρότσκυ, ποὺ τοῦ ἔλεγε νὰ πιάσει τὸν Μακνὸ καὶ τοὺς ἄλλους ὑπεύθυνους ἡγέτες τοῦ Μακνοβίτικου κινήματος, νὰ ἀφοπλίσει τὸ στρατὸ τῶν ἐξεγερμένων καὶ νὰ ντουφεκίσει χωρὶς ἔλεος ἐκείνους ποὺ θὰ ἐπιχειροῦσαν κάποια ἀντίσταση. Ὁ Βοροσίλωφ περίμενε μόνο τὴν κατάλληλη στιγμὴ

γιὰ νὰ ἐκτελέσει τὴν ἀποστολή του. Ὁ Μακνὸ εἰδοποιήθηκε ἔγκαιρα καὶ κατάλαβε τί ἔπρεπε νὰ κάνει. Ὑπολόγισε πῶς διαγραφόταν ἡ κατάσταση, εἶδε ὅτι μποροῦσε νὰ ξετυλιχτοῦν αἱματηρὰ γεγονότα ἀπὸ τὴ μιὰ ἡμέρα στὴν ἄλλη καὶ ἀναζήτησε μιὰ ἱκανοποιητικὴ διέξοδο. Πίστευε ὅτι ἡ καλύτερη θὰ ἦταν νὰ ἐγκατέλειπε τὴ θέση τοῦ διοικητῆ τοῦ μετώπου τῶν ἐξεγερμένων Αὐτὴ τὴ δήλωση τὴν ἔκανε στὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τῶν ἐξεγερμένων, προσθέτοντας πὼς ἡ δουλειά του σὰν ἁπλοῦ στρατιώτη θὰ ἦταν πιὸ χρήσιμη στὴ δοσμένη στιγμή. Κι αὐτὸ ἔκαμε. Ὑπόβαλε στὴν ἀνώτατη σοβιετικὴ διοίκηση μιὰ αἰτιολογημένη γραπτὴ δήλωση. Νάτην:

Πρὸς τὸ Γενικὸ Ἐπιτελεῖο τῆς δέκατης τέταρτης Στρατιᾶς. Βοροσίλωφ - - Χάρκοβο, πρόεδρο τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου Τρότσκυ. —Μόσχα, Λένιν, Καμένεφ.

Σὲ συνέχεια τῆς Νο 1824 διαταγῆς τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας, εἶχα στείλει στὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τῆς 2ης στρατιᾶς καὶ στὸν Τρόσκυ ἕνα τηλεγράφημα μὲ τὴν παράκληση νὰ μὲ ἐξαιρέσει ἀπὸ τὸ πόστο ποὺ κατέχω σήμερα. Τώρα ἐπαναλαμβάνω τὴ δήλωσή μου καὶ παρουσιάζω τοὺς λόγους πάνω στοὺς ὁποίους πρέπει νὰ τὴν στηρίξω. Παρ' ὅλο ποὺ πολέμησα, μὲ τοὺς ἐξεγερμένους, μόνο ἐναντίον τῶν λευκῶν συμμοριῶν τοῦ Ντενίκιν, κηρύσσοντας στὸ λαὸ μόνο τὴν ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτοδράσης, ὅλος ὁ ἐπίσημος σοβιετικὸς τύπος καθὼς καὶ ὁ τύπος τοῦ κόμματος τῶν κομμουνιστῶν - μπολσεβίκων, διαδίδει γιὰ λογαριασμό μου ἀνάξιες γιὰ ἕναν ἐπαναστάτη φῆμες (. . .) Σ' ἕνα ἄρθρο μὲ τὸν τίτλο ἡ «Μακνοβτσίνα» (=τὸ μακνοβίστικο Κίνη-

μα, σημ. μετ. (ἐφημερίδα ENCHEMIN, No 51) ὁ Τρότσκυ βάζει τὸ ἐρώτημα: «Ἐναντίον ποιῶν ξεσηκώθηκαν οἱ ἐξεγερμένοι μακνοβίτες;» Καὶ σ' ὅλο τὸ ἄρθρο του ἀσχολεῖται ν' ἀποδείξει ὅτι αὐτὸ τὸ μακνοβίστικο κίνημα δὲν θὰ εἶναι πραγματικὰ τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἕνα μέτωπο μάχης ἐναντίον τῆς ἐξουσίας τῶν σοβιέτ. Δὲν λέει λέξη γιὰ τὸ πραγματικὸ μέτωπο ἐναντίον τῶν λευκῶν σὲ μιὰ ἔκταση περισσότερο ἀπὸ ἑκατὸ βέρστια (λίγο περισσότερο ἀπὸ 100 χιλμ.) ὅπου οἱ ἐξεγερμένοι εἶχαν ἐδῶ καὶ ἕξη μῆνες καὶ ἔχουν ἀκόμα ἀναρίθμητες ἀπώλειες. Ἡ διαταγὴ No 1824 δηλώνει ὅτι εἶμαι ἕνας συνωμότης ἐναντίον τῆς δημοκρατίας τῶν σοβιέτ(...).

Θεωρῶ σὰν ἀπαραβίαστο δικαίωμα τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν, δικαίωμα ποὺ κατακτήθηκε ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση, νὰ συγκαλοῦν οἱ ἴδιοι συνέδρια γιὰ νὰ συζητήσουν καὶ ν' ἀποφασίσουν γιὰ τὶς ἰδιωτικὲς ἢ τὶς γενικές τους ὑποθέσεις. Νὰ γιατὶ ἡ ἀπαγόρευση ἀπὸ τὴν κεντρικὴ ἐξουσία τῆς σύγκλησης τέτοιων συνεδρίων, ἡ δήλωση ποὺ τὰ χαρακτηρίζει παράνομα (διαταγὴ No 1824) παραβιάζει ἄμεσα καὶ αὐθάδικα τὰ δικαιώματα τῶν ἐργαζομένων μαζῶν.

Καταλαβαίνω πάρα πολὺ καλὰ τὴ στάση τῶν σοβιετικῶν ἀρχῶν ἀπέναντί μου. Πιστεύω ἀπόλυτα πὼς αὐτὲς οἱ ἀρχὲς θεωροῦν τὸ κίνημα τῶν ἐξεγερμένων στὸ σύνολό του σὰν ἀσυμβίβαστο μὲ τὴν κρατική τους δραστηριότητα. Οἱ κεντρικὲς ἀρχές, ταυτόχρονα, πιστεύουν ὅτι αὐτὸ τὸ κίνημα εἶναι στενὰ δεμένο μὲ τὸ πρόσωπό μου καὶ μὲ τιμοῦν μὲ ὅλη τους τὴ μνησικακία καὶ ὅλο τὸ μίσος τους ποὺ ἔχουν πρὸς τὸ κίνημα τῶν ἐξεγερμένων. Δὲν ὑπάρχει καλύτερη ἀπόδειξη γι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ ἄρθρο ποὺ ἀνάφερα τοῦ Τρότσκυ πού, προωθώντας μὲ ἥσυχη συνείδηση συκοφαντίες καὶ ψέματα, δὲν κάνει τίπο·

τα ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ δείχνει μιὰ ἐχθρότητα ποὺ κατευθύνεται ἐναντίον μου προσωπικά.
Αὐτὴ ἡ ἐχθρικὴ στάση τῶν κεντρικῶν ἀρχῶν, ποὺ σήμερα γίνεται καὶ ἐπιθετική, ἐναντίον τοῦ κινήματος τῶν ἐξεγερμένων, ὁδηγεῖ ἀναπόφευκτα στὴ δημιουργία ἑνὸς ἰδιαίτερου ἐσωτερικοῦ μετώπου, ποὺ ἀπὸ τὶς δυό του πλευρὲς θὰ βρίσκονται οἱ ἐργαζόμενες μάζες ποὺ πιστεύουν στὴν Ἐπανάσταση. Αὐτὸ τὸ ἐνδεχόμενο τὸ θεωρῶ σὰν ἕνα πολὺ μεγάλο ἀσυγχώρητο ἔγκλημα πρὸς τὸν ἐργαζόμενο λαό, καὶ πιστεύω ὅτι ἔχω καθῆκον νὰ κάνω ὅ,τι μπορῶ γιὰ νὰ τὸ ἀντιμετωπίσω. Κατὰ τὴ γνώμη μου, τὸ πιὸ σίγουρο μέσο, γιὰ νὰ μὴ τραβήξουν οἱ ἀρχὲς στὴ διάπραξη αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος, εἶναι νὰ ἐγκαταλείψω τὸ πόστο ποὺ κατέχω.
Ὑποθέτω, πὼς μόλις γίνει αὐτό, οἱ κεντρικὲς ἀρχὲς θὰ σταματήσουν νὰ μὲ ὑποψιάζονται, ὅπως καὶ τοὺς ἐξεγερμένους ἐπαναστάτες, ὅτι εἴμαστε βουτηγμένοι σὲ ἀντισοβιετικὲς συνωμοσίες. Ἀκόμα, ὅτι αὐτὲς θὰ καταλήξουν νὰ θεωροῦν τὴν ἐξέγερση τῆς Οὐκρανίας ἀπὸ σοβαρὴ ἐπαναστατικὴ ἄποψη, σὰν μιὰ ζωντανὴ καὶ ἐνεργητικὴ ἐκδήλωση τῆς κοινωνικῆς Ἐπανάστασης τῶν μαζῶν καὶ ὄχι σὰν ἕνα ἐχθρικὸ κλὰν μὲ τὸ ὁποῖο ὑπῆρξαν μέχρι τώρα διφορούμενες καὶ γεμάτες καχυποψία σχέσεις, ποὺ τοῦ παζαρευόταν κάθε ἐφόδιο ποὺ τοῦ δίνονταν καὶ μερικὲς φορὲς ἀκόμα σαμποτάροντας καθαρὰ τὸν ἐφοδιασμό του. Χάρη σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση συχνὰ οἱ ἐξεγερμένοι ἔπαθαν ἀναρίθμητες ἀπώλειες σὲ ἀνθρώπους καὶ ἐκτάσεις κερδισμένες γιὰ τὴν ἐπανάσταση, πρᾶγμα ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἀποφευχθεῖ εὔκολα, ἐὰν οἱ κεντρικὲς ἀρχὲς εἶχαν υἱοθετήσει μιὰν ἄλλη τακτική. Ζητῶ νὰ ἔρθουν νὰ πάρουν τοὺς ἀπολογισμούς μου καὶ τὰ ἄλλα.

Σταθμὸς Γκαϊτσούρ, 9 Ἰούνη 1919—
Ὑπογραφή: Πατέρας Μακνό

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΑΓΡΟΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΩΝ
(20 'Οκτώβρη 1919).

Στὶς 20 'Οκτώβρη 1919 ἔγινε στὸ 'Αλεξαντρόφσκ ἕνα περιφερειακὸ συνέδριο τῶν ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν Περισσότεροι ἀπὸ 200 ἐκπρόσωποι πῆραν μέρος, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 180 ἦσαν ἀγρότες καὶ 20 μὲ 30 ἐργάτες Τὸ συνέδριο ἀσχολήθηκε τόσο μὲ ζητήματα στρατιωτικοῦ ἐνδιαφέροντος (πάλη ἐναντίον τοῦ Ντενίκιν. αὔξηση τοῦ στρατοῦ τῶν ἐξεγερμένων καὶ τῆς τροφοδοσίας του) ὅσο καὶ μὲ ἄλλα ζητήματα ποὺ εἶχαν σχέση μὲ τὴ συγκρότηση τῆς δημόσιας ζωῆς.

Οἱ ἐργασίες τοῦ συνεδρίου διάρκεσαν κοντὰ μιὰ ἑβδομάδα καὶ χαρακτηρίστηκαν ἀπὸ μιὰ ἀσυνήθιστη ὁρμὴ ποὺ ἔδειξαν ἐκεῖνοι ποὺ πῆραν μέρος σ' αὐτό. Σ' αὐτὸ βοήθησε πολὺ καὶ τὸ περιβάλλον τοῦ συνεδρίου. Πρῶτα - πρῶτα, ἡ νικηφόρα ἐπιστροφὴ τοῦ μακνοβίτικου στρατοῦ στὴν περιοχὴ τῆς καταγωγῆς του ἀποτελοῦσε ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα γεγονότα γιὰ τὸν ἀγροτικὸ πληθυσμὸ ποὺ κάθε του οἰκογένεια εἶχε ἕναν - δυὸ δικούς του στὸ στρατὸ τῶν ἐξεγερμένων.

'Αλλὰ αὐτὸ ποὺ ἦταν ἀκόμα πιὸ σημαντικό, εἶναι ὅτι τὸ συνέδριο συνῆρθε κάτω ἀπὸ συνθῆκες ἀληθινῆς καὶ ἀπόλυτης ἐλευθερίας. Καμιὰ ἐπιρροὴ προερχόμενη ἀπὸ τὰ πάνου δὲν ἔγινε αἰσθητή. Καὶ γιὰ νὰ εἶναι ὅλα τέλεια, τὸ συνέδριο εἶχε ἕνα συνεργάτη καὶ θαυμάσιο εἰσηγητή, τὸν ἀναρχικὸ Βολίν. Ποὺ ἔκφρασε, γιὰ μεγάλη ἔκπληξη τῶν χωρικῶν, τὸ ἴδιο τὸ βάθος τῶν σκέψεων καὶ τῶν εὐχῶν τους. 'Η ἰδέα τῶν ἐλεύθερων σοβιέτ, ποὺ δουλεύουν σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιθυμίες τοῦ ἐργαζόμενου στὸν τόπο τοῦ πληθυσμοῦ· ἡ σχέση μεταξὺ τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν ἐργατῶν τῶν πόλεων, βασισμένες στὴν ἀμοιβαία ἀνταλλαγὴ τῶν προϊόντων τῆς δουλειᾶς τους· ἡ ἰδέα μιᾶς ὀργάνωσης τῆς ζωῆς ὅπου ὅλοι θὰ ἦσαν ἴσοι καὶ θὰ εἶχαν ἐλευθερίες· ὅλες αὐτὲς

οἱ θέσεις ποὺ ἀνάπτυξε στὶς εἰσηγήσεις του ὁ Βολίν, ἀντιπροσώπευαν τὶς ἴδιες τὶς ἰδέες τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ ποὺ δὲν καταλάβαινε τὴν Ἐπανάσταση καὶ τη δημιουργικὴ ἐπαναστατικὴ δουλειὰ ἀλλοιώτικα ἀλλὰ μόνο σ' αὐτὴ τὴν ἔννοια καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὴ τὴ φόρμα.

Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν κομμάτων προσπάθησαν βέβαια, στὴ διάρκεια τῆς πρώτης ἡμέρας τῶν συζητήσεων νὰ δημιουργήσουν πνεῦμα ἀσυμφωνίας ἀλλὰ σύντομα ἀποδοκιμάστηκαν ἀπὸ τὸ σύνολο τοῦ συνεδρίου καὶ οἱ ἐργασίες τῆς συνέλευσης συνεχίστηκαν ὕστερα σὲ τέλεια ὁμοφωνία.

(...) Τὸ ἀληθινὸ πνεῦμα ἐλευθερίας, τέτοιας ποιότητας ποὺ σπάνια εἶχε ἐπικρατήσει, ἦταν παρὸν μέσα σὲ ὅλη τὴ σάλα. Καθένας ἔβλεπε μπροστά του, καθένας καταλάβαινε τὴν ἀληθινὴ μεγαλωσύνη τοῦ ἔργου, ποὺ ἄξιζε τὸν κόπο νὰ τοῦ ἀφιερώσει κανεὶς ὅλες του τὶς δυνάμεις καὶ ἀκόμα νὰ πεθάνει γι' αὐτό. Οἱ ἀγρότες, ποὺ ἀνάμεσά τους ὑπῆρχαν πολλοὶ ἡλικιωμένοι, ἀκόμα καὶ γέροι, ἔλεγαν πὼς ἦταν τὸ πρῶτο συνέδριο κατὰ τὸ ὁποῖο αἰσθάνονταν ὄχι μόνο ἐντελῶς ἐλεύθεροι, ἀλλὰ ἐπίσης σὰν ἀδέλφια, ποὺ δὲν θὰ τὸ ξεχνοῦσαν ποτέ. Καὶ πραγματικά, κανεὶς ἀπὸ κείνους ποὺ πῆραν μέρος σ' αὐτὸ τὸ συνέδριο ὑπῆρχε πιθανότητα νὰ μπορέσει ποτὲ νὰ τὸ ξεχάσει.

Μανιφέστο τοῦ Οὐκρανικοῦ Στρατοῦ τῶν ἐξεγερμένων (1 Γενάρη 1920)

Πρὸς ὅλους τοὺς ἀγρότες καὶ ἐργάτες τῆς Οὐκρανίας! Νὰ μεταδοθεῖ ἀπὸ τὸν τηλέγραφο, ἀπὸ τὸ τηλέφωνο ἢ ἀπὸ τὸ περιοδεῦον ταχυδρομεῖο, σὲ ὅλα τὰ χωριὰ τῆς Οὐκρανίας! Νὰ διαβαστεῖ σὲ ὅλες τὶς συγκεντρώσεις τῶν ἀγροτῶν, στὰ ἐργοστάσια καὶ στὶς ἐπιχειρήσεις!

Ἀδέλφια ἐργαζόμενοι!

Ὁ στρατὸς ἐξεγερμένης Οὐκρανίας δημιουργήθηκε γιὰ νὰ ὀρθωθεῖ ἐναντίον τῆς καταπίεσης ποὺ ἀσκοῦν πάνου στοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες ἡ ἀστικὴ τάξη καὶ ἡ μπολσεβικο-κομμουνιστικὴ δικτατορία. Ἔβαλε γιὰ σκοπό του τὴν πάλη γιὰ τὴν ὁλικὴ ἀπελευθέρωση τῶν Οὐκρανῶν ἐργαζομένων αὐτῆς ἢ τῆς ἄλλης τυραννίας καὶ τὴ δημιουργία ἑνὸς ἀληθινὰ σοσιαλιστικοῦ συντάγματος σ' ἐμᾶς. Ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς τῶν παρτιζάνων τοῦ μακνοβίστικου κινήματος πολέμησε μὲ θέρμη σὲ πολλὰ μέτωπα γιὰ νὰ φτάσει αὐτὸ τὸ σκοπό. Τούτη τὴ στιγμὴ τελειώνει νικηφόρα τὴν πάλη ἐναντίον τοῦ στρατοῦ τοῦ Ντενίκιν, ἐλευθερώνοντας τὴ μιὰ περιοχὴ μετὰ τὴν ἄλλη, παντοῦ ὅπου ὑπῆρχαν ἡ τυραννία καὶ ἡ καταπίεση.

Πολλοὶ ἐργαζόμενοι ἀγρότες ἔβαλαν τὸ ἐρώτημα: Πῶς νὰ κάνουμε; Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ κάνει ὁ καθένας; Πῶς νὰ συμπεριφερθοῦμε ἀπέναντι τῶν νόμων τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ὀργανώσεών της, κλπ.;

Σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα ἡ οὐκρανικὴ Ἕνωση τῶν ἐργαζομένων καὶ ἀγροτῶν θ' ἀπαντήσει ἀργότερα. Πραγματικά, αὐτὴ πρέπει νὰ συγκεντρωθεῖ πολὺ σύντομα καὶ νὰ καλέσει ὅλους τοὺς ἀγρότες καὶ ἐργάτες.

Ὁ στρατὸς τοῦ μακνοβίτικου κινήματος ὑπολογίζοντας τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν γνωρίζει τὴν ἀκριβὴ ἡμερομηνία αὐτῆς τῆς συνέλευσης ποὺ θὰ πραγματοποιήσουν οἱ ἀγρότες καὶ ἐργάτες καὶ ποὺ θὰ ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ συγκεντρωθοῦν γιὰ νὰ συζητήσουν καὶ νὰ λύσουν τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα προβλήματα τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν μας, θεωρεῖ χρήσιμο νὰ δημοσιεύσει τὸ παρακάτω μανιφέστο:

1. Ἐκμηδενίστηκαν ἐπίσης οἱ προθέσεις τῆς κομμουνιστικῆς κυβέρνησης ποὺ πᾶνε ἀντίθετα στὰ συμφέροντα τῶν ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν. Οἱ ἐργαζόμενοι θὰ πρέπει νὰ λύσουν μόνοι τους τὸ θέμα: ποιές εἶναι οἱ διαθέσεις τῆς κομμουνιστικῆς κυβέρνησης ποὺ εἶναι ὀλέθριες γιὰ τὰ συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων;

2 Ὅλη ἡ γῆ ποὺ ἀνήκει στὰ μοναστήρια στοὺς μεγάλους ἰδιοκτῆτες καὶ ἄλλους ἐχθροὺς περνοῦν στὰ χέρια τῶν ἀγροτῶν ποὺ ζοῦν μόνο ἀπὸ τὴ δουλειὰ τῶν μπράτσων τους. Αὐτὴ ἡ μεταφορὰ θὰ καθοριστεῖ σὲ συγκεντρώσεις καὶ μὲ συζητήσεις τῆς ἀγροτιᾶς. Οἱ ἀγρότες θὰ πρέπει νὰ ἐπικαλοῦνται καὶ νὰ ὑπολογίζουν ὄχι μόνο τὰ προσωπικά τους συμφέροντα ἀλλὰ ἐπίσης καὶ τὰ κοινὰ συμφέροντα τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, ποὺ καταπιέζεται ἀπὸ τοὺς ἐκμεταλλευτές του.

3. Τὰ ἐργοστάσια, οἱ ἐπιχειρήσεις, τὰ ἀνθρακωρυχεῖα καὶ ἄλλα μέσα παραγωγῆς γίνονται ἰδιοκτησία ὁλόκληρης τῆς ἐργατικῆς τάξης, ποὺ ἀναλαβαίνει τὴν εὐθύνη διεύθυνσης καὶ διαχείρισής τους, ὑποκινεῖ καὶ ἀναπτύσσει μὲ τὴν πεῖρα της τὴν ἀνάπτυξή τους καὶ ζητᾶ τὴ συγκέντρωση ὅλης τῆς παραγωγῆς τῆς χώρας σὲ μιὰ καὶ μόνο ὀργάνωση.

4. Ὅλοι οἱ ἀγρότες καὶ ὅλοι οἱ ἐργάτες προσκαλοῦνται νὰ συστήσουν ἐλεύθερα συμβούλια ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ συμβούλια θὰ ἐκλέγονται μόνο οἱ ἐργάτες καὶ ἀγρότες ποὺ παίρνουν δραστήριο μέρος σ' ἕνα χρήσιμο κλάδο τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας· οἱ ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν ὀργανώσεων δὲν θὰ

μποροῦν νὰ μετέχουν στὰ συμβούλια τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν, γιατί αὐτὸ θὰ μποροῦσε νὰ βλάψει τὰ συμφέροντα τῶν ἴδιων τῶν ἐργαζομένων.

5. Δὲν γίνεται παραδεκτὴ ἡ ὕπαρξη στρατιωτικοποιημένων, τυραννικῶν ὀργανώσεων ποὺ πᾶνε ἀντίθετα στὸ πνεῦμα τῶν ἐλεύθερων ἐργαζομένων.

6. Ἡ ἐλευθερία λόγου, τύπου καὶ συγκεντρώσεων εἶναι δικαίωμα κάθε ἐργαζόμενου καὶ ἀδιάφορο ποιά ἐκδήλωση ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας ἀντιπροσωπεύει μιὰ ἀντεπαναστατικὴ πράξη.

7. Καταργοῦνται οἱ ὀργανώσεις τῆς ἀστυνομίας· στὴ θέση τους θὰ ὀργανωθοῦν σχηματισμοί αὐτοάμυνας, ποὺ μποροῦν νὰ ὀργανωθοῦν ἀπὸ τοὺς ἐργάτες καὶ ἀγρότες.

8. Τὰ συμβούλια ἐργατῶν - ἀγροτῶν ἐκπροσωποῦν τὴν αὐτοάμυνα τῶν ἐργαζομένων· καθένα, λοιπόν, ἀπὸ αὐτὰ πρέπει νὰ παλεύει ἐναντίον ὅποιας ἐκδήλωσης τῆς ἀστικῆς τάξης καὶ τῶν στρατιωτικῶν. Εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ἀγώνας ἐναντίον τῶν πράξεων ληστείας, καὶ ὁ ἐπὶ τόπου ντουφεκισμὸς τῶν ληστῶν καὶ τῶν ἀντεπαναστατῶν.

9. Καθένα ἀπὸ τὰ δύο νομίσματα, τὸ σοβιετικὸ καὶ τὸ οὐκρανικό, πρέπει νὰ κυκλοφοροῦν ἰσότιμα τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο: ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ παραβιάζουν αὐτὴ τὴ διάταξη θὰ τιμωροῦνται.

10. Παραμένει ἐλεύθερη ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν προϊόντων ἐργασίας ἢ ἐμπορίου πολυτελείας, πάντοτε ὅταν τὴν διαχειρίζονται οἱ ὀργανώσεις τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν. Προτείνεται μιὰ τέτοια ἀνταλλαγὴ νὰ γίνεται μεταξὺ ὅλων τῶν ἐργαζομένων.

11. Ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἐναντιωθοῦν στὴ διάδοση αὐτοῦ τοῦ μανιφέστου, θὰ θεωρηθοῦν σὰν ἀντεπαναστάτες.

Τὰ ἐπαναστατικὰ συμβούλια τοῦ Οὐκρανικοῦ στρατοῦ (μακνοβίτικου).
1 Γενάρη 1920.

Πρόγραμμα — Μανιφέστο ('Απρίλης 1920) 1920)(8)

1. ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ «ΜΑΚΝΟΒΙΤΕΣ» ΚΑΙ ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΓΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΑΛΕΥΟΥΝ;

Οἱ μακνοβίτες εἶναι ἐξεγερμένοι ἀγροτες καὶ ἐργάτες, ἀπὸ τὸ 1918 κιόλας, ἐναντίον τῆς κτηνωδίας τῆς ἀστικῆς, γερμανικῆς, οὐγγρικῆς καὶ αὐστριακῆς ἐξουσίας καὶ ἐναντίον τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀταμάνου τῆς Οὐκρανίας.

Οἱ μακνοβίτες εἶναι ἐργαζόμενοι ποὺ σήκωσαν τὴ σημαία τῆς πάλης ἐναντίον τοῦ Ντενίκιν καὶ ἐναντίον κάθε τύπου καταπίεσης, βίας καὶ ψευτιᾶς, ἀπὸ ὁποιοδήποτε κι ἂν προέρχεται.

Οἱ μακνοβίτες εἶναι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐργαζόμενοι, ποὺ μὲ τὴ δουλειὰ ὅλης τῆς ζωῆς τους πλούτισαν καὶ πάχυναν τὴν ἀστικὴ τάξη γενικὰ καὶ σήμερα τὰ σοβιὲτ ἰδιαίτερα.

2. ΓΙΑΤΙ ΤΟΥΣ ΟΝΟΜΟΖΟΥΝ «ΜΑΚΝΟΒΙΤΕΣ»;

Διότι, κατὰ τὶς πιὸ θλιβερὲς καὶ τὶς πιὸ σοβαρὲς ἡμέρες τῆς ἀντίδρασης στὴν Οὐκρανία, εἴχαμε στὶς γραμές μας τὸν ἀκούραστο φίλο καὶ κοντοττιέρο Μακνό, ποὺ ἡ φωνή του ἀκούστηκε σὲ ὅλη τὴν Οὐκρανία, διαμαρτυρόμενος ἐναντίον κάθε βίας ποὺ ἀσκιόταν ἐναντίον τῶν ἐργαζομένων, καλῶντας ὅλους στὴν πάλη ἐναντίον τῶν καταπιεστῶν, τῶν κλεφτῶν τῶν καταχραστῶν καὶ τῶν τσαρλατάνων πολιτικῶν, ποὺ ἀπατοῦν τοὺς ἐργαζόμενους. Αὐτὴ ἡ φωνὴ ἀντηχεῖ ἀκό-

μα καὶ σήμερα ἀνάμεσά μας, μέσα στὶς γραμμές μας καὶ εἶναι ἀμετάβλητη γιὰ τὸ κάλεσμα στὴν πάλη γιὰ τὸν τελικὸ σκοπό: τὴν ἀπελευθέρωση καὶ τὴ χειραφέτηση τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ ὁποιαδήποτε καταπίεση.

3 ΠΩΣ ΣΚΕΦΤΟΣΑΣΤΕ ΝΑ ΠΕΤΥΧΕΤΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ;

Ἀνατρέποντας τὴν κυβέρνηση συνεργασιας μοναρχικῶν, δημοκρατικῶν καὶ σοσιαλδημοκρατῶν, κομμουνιστῶν καὶ μπολσεβίκων. Στὴ θέση της πρέπει νὰ ἐκλεγοῦν μέσα σὲ ἐλεύθερες ἐκλογές, συμβούλια ἐργαζομένων, ποὺ δὲν θὰ εἶναι μιὰ κυβέρνηση, μὲ γραπτοὺς καὶ αὐθαίρετους νόμους· διότι τὸ σοβιετικὸ σύστημα δὲν εἶναι αὐταρχικὸ (σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς σοσιαλδημοκράτες καὶ κομμουνιστὲς μπολσεβίκους ποὺ καθορίζονται σήμερα σὰν σοβιετικὲς ἀρχές). Εἶναι ὁ πιὸ καθαρὸς τύπος τοῦ ἀντιαυταρχικοῦ καὶ ἀντικρατικοῦ σοσιαλισμοῦ ποὺ ἐκφράζεται μὲ μιὰ ἐλεύθερη ὀργάνωση τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῶν ἐργαζομένων, ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὶς ἀρχές· μιὰ ζωὴ ὅπου κάθε ἐργαζόμενος, ἀπομονωμένος ἢ συνεταιρισμένος, θὰ μπορεῖ μὲ πλήρη ἀνεξαρτησία νὰ οἰκοδομήσει τὴ δική του εὐτυχία καὶ ὁλόκληρη τὴ δική του εὐημερία, σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχὲς τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς φιλίας καὶ τῆς ἰσότητας.

4. ΠΩΣ ΟΙ «ΜΑΚΝΟΒΙΤΕΣ» ΕΡΜΗΝΕΥΟΥΝ ΤΟ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ;

Οἱ ἴδιοι οἱ ἐργαζόμενοι πρέπει νὰ διαλέξουν τὰ δικά τους συμβούλια (σοβιὲτ) ποὺ θὰ ἐκτελοῦν τὶς θελήσεις καὶ τὶς διαταγὲς αὐτῶν τῶν ἴδιων τῶν ἐργαζομένων· θὰ εἶναι ἄρα συμβούλια ἐκλεκτικὰ καὶ ὄχι ἐξουσίας. Ἡ γῆ, τὰ ἐργοστάσια, οἱ ἐπιχειρήσεις, τὰ ὀρυ-

χεια, οἱ μεταφορὲς κλπ., τὰ ἀγαθὰ τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ ἀνήκουν στοὺς ἐργαζόμενους ποὺ δουλεύουν, πρέπει ἄρα νὰ κοινωνικοποιηθοῦν.

5. ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΟΝ ΤΕΛΙΚΟ ΣΚΟΠΟ ΤΩΝ «ΜΑΚΝΟΒΙΤΩΝ»;

Μιὰ συνεπὴς καὶ ἀμείλικτη ἐπαναστατικὴ πάλη ἐναντίον ὅλων τῶν ψεμμάτων, ἐναντίον τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τῆς βίας, ἀπὸ ὅπου κι ἂν προέρχονται, μιὰ πάλη μέχρι θανάτου· ὁ ἐλεύθερος λόγος, σωστὲς πράξεις, μιὰ ἔνοπλη πάλη.

Μόνο καταργώντας κάθε ἄρχοντα, κάθε ἀντιπρόσωπο τῆς ἐξουσίας, καταστρέφοντας στὴ βάση κάθε πολιτικό, οἰκονομικὸ καὶ κρατικὸ ψέμα, καταστρέφοντας τὸ Κράτος μὲ μιὰ κοινωνικὴ ἐπανάσταση, θὰ μπορούσαμε νὰ πραγματώσουμε ἕνα ἀληθινὸ σύστημα τῶν σοβιὲτ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν καὶ νὰ προχωρήσουμε πρὸς τὸ σοσιαλισμό.

’Αναρχισμὸς καὶ «μακνοβίτικο κίνημα»(9)

῾Ο Μακνοβίτικος στρατὸς δὲν εἶναι ἀναρχικὸς στρατός, δὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀναρχικούς. Τὸ ἀναρχικὸ ἰδανικὸ γιὰ τὴν εὐτυχία καὶ τὴ γενικὴ ἰσότητα δὲν μπορεῖ νὰ τὸ πετύχουμε διὰ μέσου τῆς προσπάθειας ἑνὸς στρατοῦ ἔστω κι ἂν ἀκόμα ἀποτελεῖτο μόνο ἀπὸ ἀναρχικούς. Στὴν καλύτερη περίπτωση, ὁ ἀναρχικὸς στρατὸς θὰ μποροῦσε νὰ ὑπηρετήσει γιὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ παλιοῦ μισητοῦ καθεστῶτος· γιὰ τὴν δουλειὰ οἰκοδόμησης, τὸ χτίσιμο καὶ τὴ δημιουργία, ὁ ὁποῖος στρατός, ποὺ λογικὰ δὲν μπορεῖ νὰ στηριχτεῖ στὴ δύναμη καὶ τὴ διοίκηση, θὰ εἶναι ὁλοκληρωτικὰ ἀνίσχυρος καὶ ἀκόμα ὀλέθριος. Γιὰ νὰ μπορέσει νὰ γίνει ἡ ἀναρχικὴ κοινωνία, εἶναι ἀναγκαῖο οἱ ἴδιοι οἱ ἐργάτες στὰ ἐργοστάσια καὶ στὶς ἐπιχειρήσεις, οἱ ἴδιοι οἱ ἀγρότες, στὴ χώρα τους καὶ στὰ χωριά τους, νὰ μποῦν στὴν οἰκοδόμηση τῆς ἀντιεξουσιαστικῆς κοινωνίας, μὴ περιμένοντας ἀπὸ πουθενὰ διατάγματα — νόμους.

Οὔτε οἱ ἀναρχικοὶ στρατοί, οὔτε οἱ ἀπομονωμένοι ἥρωες, οὔτε οἱ ὁμάδες, οὔτε ἡ ἀναρχικὴ Συνομοσπονδία, θὰ δημιουργήσουν μιὰ ἐλεύθερη ζωὴ γιὰ τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες. Μόνο ἡ δική τους δουλειά, μὲ συνειδητὲς προσπάθειες, θὰ μποροῦσαν νὰ οἰκοδομήσουν τὴν εὐημερία τους, χωρὶς Κράτος καὶ χωρὶς κυρίους.

Ἔκκληση τῶν «μακνοβιτῶν» στὰ ἀδέλφια τους τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ

Σταμάτησε! Διάβασε! Σκέψου!

Σύντροφε τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ!

Οἱ κομμισάριοι — διοικητές σου σὲ ἔστειλαν γιὰ νὰ πολεμήσεις τοὺς ἐξεγερμένους καὶ ἐπαναστάτες μ α κ ν ο β ί τ ε ς.

Μὲ διαταγὴ τοῦ διοικητῆ σου θὰ φέρεις τὴν ἐρείπωση στὶς εἰρηνικὲς περιοχές, θὰ κάνεις ἔρευνες, θὰ συλλάβεις, θὰ δολοφονήσεις ἀνθρώπους ποὺ σοῦ εἶναι προσωπικὰ ἄγνωστοι, ἀλλὰ ποὺ θὰ σοῦ τοὺς ὑποδείξουν σὰν ἐχθροὺς τοῦ λαοῦ. Θὰ σοῦ ποῦν πὼς οἱ μ α κ ν ο β ί τ ε ς εἶναι ληστὲς ἢ ἀντεπαναστάτες. Θὰ σὲ διατάξουν, δὲν θὰ σὲ ρωτήσουν, θὰ σὲ κάνουν νὰ βαδίζεις σὰν ταπεινὸς σκλάβος τοῦ διοικητῆ σου. Θὰ συλλάβεις καὶ θὰ σκοτώσεις! Ποιόν; Γιατί; Γιὰ ποιά αἰτία;

Σκέψου, σύντροφε τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ! Σκεφτεῖτε, ἐργαζόμενοι, ἀγρότες καὶ ἐργάτες ποὺ ὑποταχτήκατε μὲ τὴ βία στοὺς νέους κυρίους, ποὺ ὀνομάζονται θορυβώδικα «ἐξουσία ἀγροτο - εργατική»!

Ἐμεῖς εἴμαστε οἱ ἐξεγερμένοι ἐπαναστάτες μ α κ ν ο β ί τ ε ς, ὅπως καὶ ἐσεῖς εἴμαστε ἀγρότες καὶ ἐργάτες, ἀδέλφια μας τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ!

Ἐξεγερθήκαμε ἐναντίον τῆς καταπίεσης καὶ τοῦ ἐξευτελισμοῦ· παλεύουμε γιὰ μιὰ καλύτερη καὶ πιὸ φωτεινὴ ζωή. Τὸ ἰδανικό μας εἶναι νὰ φτάσουμε σὲ μιὰ κοινότητα ἐργαζομένων, χωρὶς ἐξουσία, χωρὶς παράσιτα καὶ χωρὶς κομμισάριους.

Ἄμεσος σκοπός μας εἶναι ἡ ἐγκαθίδρυση ἑνος ἐλεύθερου σοβιετικοῦ καθεστῶτος, χωρὶς τὴν ἐξουσία

τῶν μπολσεβίκων, χωρὶς τὴν πίεση ὁποιουδήποτε κόμματος.

Ἡ κυβέρνηση τῶν μπολσεβίκων — κομμουνιστῶν, σᾶς στέλνει σὲ ἐκστρατεῖες τιμωρίας. Βιάζεται νὰ κάνει εἰρήνη μὲ τὸν Ντενίκιν καὶ τοὺς πλούσιους Πολωνοὺς καὶ τοὺς ἄλλους κανάγηδες τοῦ λευκοῦ στρατοῦ, γιὰ νὰ μπορέσει ἔτσι νὰ καταδιώξει πιὸ εὔκολα τὸ λαϊκὸ κίνημα τῶν ἐξεγερμένων ἐπαναστατῶν, τῶν καταπιεσμένων, αὐτῶν ποὺ δὲν ὑποτάζονται στὸ ζυγὸ τῆς ὁποιασδήποτε ἐξουσίας.

Ἀλλὰ οἱ ἀπειλὲς τῆς λευκῆς καὶ κόκκινης διοίκησης δὲν μᾶς φοβίζουν! Στὴ βία θὰ ἀπαντήσουμε μὲ τὴ βία!

Εἶναι ἀναγκαῖο, ἐμεῖς μιὰ χούφτα ἄνθρωποι, θὰ κυνηγήσουμε τὶς μεραρχίες τοῦ κυβερνητικοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Γιατὶ εἴμαστε ἐλεύθεροι καὶ ἐραστὲς τῆς ἐλευθερίας! Εἴμαστε ἐξεγερμένοι ἐπαναστάτες καὶ ἡ ὑπόθεση ποὺ ὑπερασπίζουμε εἶναι δίκαιη ὑπόθεση.

Σύντροφε! Σκέψου μὲ ποιὸν εἶσαι καὶ ἐναντίον ποιοῦ πολεμᾶς.

Δὲν εἶσαι σκλάβος. Εἶσαι ἄνθρωπος!

Οἱ ἐξεγερμένοι ἐπαναστάτες μ α κ ν ο β ί τ ε ς

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Νικόλας Μπουχάριν (1888 - 1938), μπολσεβίκος στὰ 1906, μέλος τῆς Κ. Ε. τοῦ Κόμματος ἀπὸ τὸ 1917 μέχρι τὸ θάνατό του, ἐκτελέστηκε ἀπὸ τὸ Στάλιν.

2. Ἡ κεντρικὴ Ρ ά ν τ α ἦταν ἀπὸ τὸν Νοέμβρη 1917, ἕνα εἶδος κοινοβουλίου τῆς νέας «οὐκρανικῆς λαϊκῆς δημοκρατίας». Μὲ τὴ συνθήκη ποὺ ὑπόγραψαν οἱ μπολσεβίκοι καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ γερμανικὴ κυβέρνηση στὸ Μπρέστ — Λιτάφσκ, στὶς ἀρχὲς τοῦ 1918, ἄνοιξαν οἱ πόρτες γιὰ τοὺς Αὐστρογερμανικοὺς στὴν Οὐκρανία. Αὐτοὶ διόρισαν μιὰ ἀντιδραστικὴ κυβέρνηση μὲ πρόεδρο τὸν ἀταμάνο Σκοροπάντσκυ. Μετὰ τὴν ἧττα τους στὸ ευρωπαϊκὸ μέτωπο τὰ αὐστρογερμανικὰ στρατεύματα ἀναγκάστηκαν νὰ ἐκκενώσουν τὴν Οὐκρανία. Τὸ Σκοροπάντσκυ, ποὺ ἔφυγε, διαδέχτηκε ἕνας ἀστός, ποὺ ἤθελε τὸ χωρισμὸ τῆς Οὐκρανίας, ὁ Πετλιούρα.

3. Γ ι ο ῦ ν γ κ ε ρ ς : εἶναι τὸ σῶμα τῶν γερμανῶν ἀξιωματικῶν ποὺ στρατολογοῦνταν ἀπὸ τὴν φεουδαρχικὴ ἀριστοκρατία.

4. Μόνο ἡ ἀριστερὰ τῶν σοσιαλεπαναστατῶν συνεργαζόταν τότε μὲ τοὺς μπολσεβίκους.

5. Στὶς 12 Ἀπρίλη 1918, ἡ ἀστυνομία καὶ ὁ στρατὸς τῶν μπολσεβίκων χτύπησαν τοὺς ἀναρχικοὺς στὸ ξενοδοχεῖο Μαλάγια Ντμίτροβα.

6. Στρατιωτικὲς δυνάμεις τῆς ἀντιδραστικῆς Οὐκρανικῆς κυβέρνησης.

7. Πὼλ Ντυμπένκο (1889 - 1938) γυιὸς χωριάτη, ναυτικός, μπολσεβίκος στὰ 1906, φημισμένος ὁμιλητὴς στὴν Κρονστάνδη διοικητὴς τῶν πρώτων κόκκινων μονάδων στὴν Οὐκρανία, προφανῶς ἐκτελέστηκε στὰ 1938.

8. Συντάχτηκε ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἐκτελεστικὸ τμῆμα τοῦ μαχνοβίστικου ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ.

9. Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ «Δρόμο πρὸς τὴν ἐλευθερία» (μαχνοβίτικο ὄργανο.

Κρονστάνδη (1921)

Ἡ ἐπανάσταση τῆς Κρονστάνδης ἀξίζει τὴ θέση της —μιὰ ξεχωριστὴ θέση— στὴν ἀνθολογία τοῦ ἀναρχισμοῦ. Ἂν καὶ αὐθόρμητη δὲν ὑπῆρξε εἰδικὰ ἐλευθεριακὴ (LIBERTAIRE) καὶ οἱ ἀναρχικοὶ δὲν ἔπαιξαν, γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἕνα πολὺ μεγάλο ρόλο. Ἡ Ἴντα Μέττ, ποὺ ἔγραψε ἕνα βιβλίο γιὰ τὴν Ἐ ξ έ ρ γ ε σ η τ ῆ ς Κ ρ ο ν σ τ ά ν δ η ς, ἀναγνώριζε πὼς ἡ ἐπιρροὴ τῶν ἀναρχικῶν ἀσκήθηκε «στὸ μέτρο ποὺ ὁ ἀναρχισμὸς προπαγάνδιζε κι αὐτὸς τὴν Ἰδέα τῆς ἐργατικῆς δημοκρατίας». Ἐν τούτοις τὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τῆς Κρονστάνδης εἶχε προσκαλέσει δύο ἀναρχικοὺς νὰ γίνουν μέλη του: τὸν Ε. Γ ι α ρ τ σ ο ύ κ, ποὺ ὕστερα ἔγραψε ἕνα βιβλίο γιὰ τὴν Κρονστάνδη καὶ τὸν Β ο λ ί ν, ποὺ ἀφιέρωσε, στὸ βιβλίο του ἡ «Ἄ γ ν ω σ τ η Ἐ π α ν ά σ τ α σ η, πολλὲς σελίδες γιὰ τὴν Κρονστάνδη, «πρώτη λαϊκὴ ἀπόπειρα ὁλοκληρωτικὰ ἀνεξάρτητη κοινωνικῆς ἐπανάστασης (...) ποὺ ἔγινε ἄμεσα ἀπὸ τὶς ἴδιες τὶς ἐργαζόμενες μάζες». Ἀλλά, οὔτε ὁ Γιαρτσοὺκ οὔτε ὁ Βολὶν μπόρεσαν ν' ἀπαντήσουν στὴν πρόσκληση τοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς Κρονστάνδης, ἐπειδὴ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ βρίσκονταν στὶς μπολσεβίκικες φυλακές.

Θὰ προσπαθήσουμε νὰ δώσουμε τέτοιες ποὺ εἶναι, στὴ σκληρὴ γυμνότητά τους, τὶς κατάρες τῶν ἐξεργεμένων ναυτικῶν καὶ ἐργατῶν.

Ὁ σκοπός μας, σίγουρα, δὲν θὰ εἶναι νὰ μᾶς κοροϊδέψει, ὅπως αὐτούς, ὁ Λένιν καὶ ὁ Τρότσκυ οὔτε νὰ υἱοθετήσουμε ἐναντίον τῶν τελευταίων τὶς βρισιὲς καὶ τοὺς σαρκασμούς. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ὁ θυμὸς ἔκανε τὴν ἐξέγερση ὑπερβολικὴ στὸ λεξιλόγιό της καί, μερικά, ἄδικη. Τὰ λάθη ποὺ συσσωρεύτηκαν ἀπὸ τὴ μπολσεβίκικη ἐξουσία μεταξὺ 1918 καὶ 1921, ποὺ κατάληξή τους ἦταν ἡ Κρονστάνδη, δὲν ἀφαιρεῖ τίποτα οὔτε ἀπὸ τὴν πίστη καὶ ἀπὸ τὸ ἐπαναστατικὸ δαιμόνιο τῶν δημιουργῶν τῆς Ὀκτω-

βριανῆς 'Επανάστασης. 'Αλλὰ πῶς αὐτοὶ οἱ ναῦτες καὶ αὐτοὶ οἱ ἐργαζόμενοι ποὺ θὰ πεθάνουν κάτω ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν εὐέλπιδων καὶ τῶν μογγόλων στρατιωτῶν, ποὺ ὑπῆρξαν, βασικά, οἱ δημιουργοὶ τοῦ ξεσηκώματος τῶν μαζῶν τὸ 1917, θὰ κατόρθωναν νὰ διαθέσουν τὴν ἀντικειμενικότητα τοῦ ἱστορικοῦ καὶ νὰ ψάλλουν τὸ ἐγκώμιο τῶν δημίων τους;

Ἡ καταστολὴ τῆς ἐξέγερσης τῆς Κονστάνδης δὲν ὑπῆρξε, ἀντίθετα ἀπὸ τὴν ἐντύπωση ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ σχηματίσει κινεὶς διαβάζοντας τὴν καθημερινὴ ἐφημερίδα τῆς ἐξέγερσης 'Ι σ δ έ σ τ ι α, ὁ καρπὸς μιᾶς διαστροφῆς οὔτε μιᾶς κακοποιοῦ πεποίθησης τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Τρότσκυ. 'Αλλὰ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς μοιραίας ἐμπλοκῆς στὰ γρανάζια ποὺ σχημάτιζαν οἱ ἀμείλικτες ἀντικειμενικὲς περιστάσεις: ἐμφύλιος πόλεμος, ἀποδιοργάνωση τῆς οἰκονομίας, πείνα καὶ κραυγαλέα ὑποκειμενικὰ λάθη: σκληρότητα ἑνὸς αὐταρχικοῦ καθεστῶτος, ποὺ ὅλο καὶ πιὸ πολὺ ἀπομονωνόταν ἀπὸ τὶς λαϊκὲς δυνάμεις ποὺ τὸ εἶχαν φέρει στὴν ἐξουσία.

Ὅταν καταλάβουμε τὸ μάθημα τῆς Κρονστάνδης ἔτσι, φαίνεται σὰν μιὰ ἔκκληση ἐπανόδου στὴν τάξη καὶ μιὰ προειδοποίηση πρὸς ὅλους τοὺς ἐπαναστάτες ποὺ στέκονται ψηλὰ καὶ ποὺ θὰ εἶχαν τὴν κλίση νὰ μὴ τὴν ἀκούσουν καὶ πού, στὸ ὄνομα τοῦ προλεταριάτου, θὰ κατάληγαν, τραγικὸ παράδοξο, νὰ γυρίσουν τὰ ὅπλα τους ἐναντίον τοῦ προλεταριάτου.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΣΚΥ
(Μάρτης 1917) τῆς Ἔμμα Γκόλντμαν.

(...)'Από κάμποσο καιρὸ ἤξερα πὼς (...) ὁ Λέων Τρότσκυ βρισκόταν στὴ Νέα 'Υόρκη(...). Μέχρι τότε δὲν εἶχα συναντήσει ποτὲ ἀκόμα τὸν Τρότσκυ, ἀλλὰ βρέθηκα στὴν πόλη ὅταν ἀνήγγειλαν μιὰ ἀποχαιρετιστήρια συγκέντρωση στὴν ὁποία θὰ μιλοῦσε πρὶν ἀναχωρήσει γιὰ τὴ Ρωσία. Πῆγα στὴ συγκέντρωση. 'Αφοῦ μίλησαν μερικοὶ ἀνιαροὶ ὁμιλητές, παρουσιάστηκε ὁ Τρότσκυ. Μεσαίου ἀναστήματος, μὲ μάγουλα χωμέ-

να μέσα, κοκκινοτρίχης μὲ ἀραιὸ γένι, προχώρησε ζωηρά. Ὁ λόγος του, ποὺ γινόταν στὴν ἀρχὴ στὰ ρούσικα καὶ ὕστερα στὰ γερμανικά, ἦταν δυνατὸν καὶ ἠλέτριζε. Δὲν ἤμουν σύμφωνος μὲ τὴν πολιτική του θέση. Ἦταν μενσεβίκος (σοσιαλδημοκράτης) καὶ σὰν τέτοιος βρισκόταν πολὺ μακρυὰ ἀπὸ ἐμᾶς. Ἀλλὰ ἡ ἀνάλυση ποὺ ἔκανε τῶν αἰτίων τοῦ πολέμου ἦταν ὑπέροχη, συντριπτικὴ ἡ καταγγελία του τῆς ἀναποτελεσματικότητας τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως τῆς Ρωσίας καὶ φωτεινὴ ἡ παρουσίαση ποὺ ἔκαμε τῶν συνθηκῶν μέσα στὶς ὁποῖες ἐκτυλιζόταν ἡ Ἐπανάσταση. Ὁ λόγος του διάρκεσε δύο ὧρες καὶ τὸν τελείωσε ἐξυμνώντας τὶς ἐργατικὲς μάζες τῆς χώρας του. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ κοινοῦ εἶχε φτάσει στὸ ἀνώτατο σημεῖο καὶ ὁ Σάσα (Ἀλέξανδρος Μπέρκμαν) κι ἐγὼ πήραμε μέρος μὲ χαρὰ στὶς ἐπευφυμίες ποὺ τιμοῦσαν τὸν ὁμιλητή. Συμμεριζόμαστε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιὰ τὴ βαθειά του πίστη γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ρωσίας.

Μετὰ τὴ συγκέντρωση, συναντήσαμε τὸν Τρότσκυ γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσουμε. Εἶχε ἀκούσει νὰ μιλᾶνε γιὰ μᾶς καὶ μᾶς ρώτησε πότε σκεφτόμαστε νὰ πᾶμε στὴ Ρωσία γιὰ νὰ βοηθήσουμε στὴν ἀνοικοδόμηση. «Βέβαια, θὰ συναντηθοῦμε ἐκεῖ κάτω» λέει.

Συζήτησα μὲ τὸ Σάσα γι' αὐτὴ τὴν ἀπρόσμενη στροφὴ τῶν γεγονότων ποὺ μᾶς ἔκανε νὰ αἰσθανόμαστε πιὸ κοντὰ στὸν Τρότσκυ, τὸ μενσεβῖκο, παρὰ στὸ Π. Κροπότκιν, τὸν σύντροφό μας, τὸ δάσκαλό μας, τὸ φίλο μας. Ὁ πόλεμος δημιουργοῦσε παράξενες ἑνώσεις συντρόφων καὶ διερωτόμαστε ἐὰν θὰ αἰσθανόμαστε πάντα ἔτσι κοντὰ στὸν Τρότσκυ ὅταν θὰ εἴμαστε στὴ Ρωσία(...).

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗ, ΤΗΣ ΕΜΜΑ ΓΚΟΛΝΤΜΑΝ

Ἡ Ἔμμα Γκόλντμαν εἶναι ἡ μεγάλη ἀμερικανίδα ἀναρχικὴ

ρωσικῆς καταγωγῆς. Στὰ 1919, ἐξορίστηκε ἀπὸ τὶς ΗΠΑ στὴ Ρωσία. Καὶ βρέθηκε στὴν Πετρούπολη ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ μπολσεβίκοι ἀποφάσισαν νὰ καταστείλουν τὴν ἐξέγερση τῆς Κρονστάνδης. Αὐτὸ τὸ τραγικὸ ἐπεισόδιο τὸ διηγεῖται στὰ «Ἀπομνημονεύματά» της.

(...) Τὴν προηγούμενη περίοδο τῆς διαμονῆς μου στὴ Ρωσία μὲ εἶχε συχνὰ πολὺ ἀπασχολήσει τὸ θέμα τῶν ἀπεργιῶν. Οἱ ἄνθρωποι μοῦ εἶχαν διηγηθεῖ ὅτι ἡ παραμικρὴ ἀπόπειρα ἀπεργίας συντριβόταν καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἔπαιρναν μέρος σ' αὐτὴν φυλακίζονταν. Δὲν τὸ εἶχαν πιστέψει καί, ὅπως πάντα συμβαίνει σὲ παρόμοιες περιπτώσεις, ἀπευθύνθηκα στὸ Ζορὶν γιὰ νὰ πληροφορηθῶ. Αὐτὸς ἔβαλε τὶς φωνές: «Ἀπεργίες κάτω ἀπὸ τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου! Τέτοια πράγματα δὲν ὑπάρχουν». Ἀκόμα μὲ εἶχε κατηγορήσει ὅτι ἔδινα πίστη σὲ παρόμοιες παράλογες καὶ ἀπίθανες ἱστορίες. Πραγματικά, ἐναντίον ποιοῦ θὰ ἀπεργοῦσαν οἱ ἐργάτες τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας; Ἐναντίον τῶν ἑαυτῶν τους; Τόσο πολιτικὰ ὅσο καὶ βιομηχανικὰ ἦσαν οἱ κύριοι τῆς χώρας. Σίγουρα, ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες βρίσκονταν ἀκόμα μερικοὶ ποὺ δὲν εἶχαν πλήρη ταξικὴ συνείδηση καὶ ποὺ δὲν γνώριζαν τὰ ἀληθινά τους συμφέροντα. Αὐτοί, ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρό, γκρίνιαζαν. Ἀλλὰ ἦσαν στοιχεῖα ποὺ τὰ ἐρέθιζαν(...) ἐγωιστὲς καὶ ἐχθροὶ τῆς Ἐπανάστασης. Ξοφλημένοι καὶ παράσιτα ἦσαν αὐτοὶ ποὺ ἔσπρωχναν σὲ λάθη τοὺς ἀμαθεῖς(...). Προφανῶς, οἱ σοβιετικὲς ἀρχὲς ἔπρεπε νὰ προστατέψουν τὴ χώρα ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῶν σαμποτέρ. Ἐξ ἄλλου τὸ μεγαλύτερό τους μέρος ἦταν στὴ φυλακή.

Ἀπὸ τότε, εἶχα μάθει ἀπὸ προσωπικὲς παρατηρήσεις καὶ ἀπὸ τὴν πείρα ὅτι οἱ ἀληθινοὶ «σαμποτὲρ» καὶ ἀντεπαναστάτες καὶ ληστὲς στὶς φυλακὲς τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας ἦσαν μόνο μιὰ ἀσήμαντη μειοψηφία Ἡ μεγάλη μάζα τῶν φυλακισμένων σχηματιζόταν ἀπὸ

κοινωνικοὺς αἱρετικοὺς ποὺ τὸ βασικό τους ἔγκλημα ἤταν ἡ ἀντίθεσή τους στὴν κομμουνιστικὴ ἐκκλησία. Διότι καμιὰ προσβολὴ δὲν ἦταν πιὸ μισητὴ ἀπὸ τὸ νὰ ἔχει κανεὶς διαφορετικὲς πολιτικὲς ἀπόψεις ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ εἶχε τὸ κόμμα καὶ ἀπὸ ἐκείνη τῆς διαμαρτυρίας ἐναντίον τῆς μοχθηρίας καὶ τῶν ἐγκλημάτων τοῦ μπολσεβικισμοῦ. Παρατήρησα ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν πολιτικῶν κρατουμένων ἀποτελιόταν ἀπὸ ἀγρότες ἀλλα και ἀπὸ ἐργάτες ποὺ ἦσαν ἔνοχοι ἐπειδὴ εἶχαν ζητήσει μιὰ καλύτερη μεταχείριση καὶ καλύτερες συνθήκες. Αὐτὰ τὰ γεγονότα, παρ' ὅλο ὅτι κρύβονταν ἀπὸ το κοινὸ μ' ἐπιμέλεια, ἦσαν γνωστὰ σὲ ὅλο τὸν κόσμο, ὅπως συμβαίνει μὲ ὅλα τα πραγματα που γινονται μυστικὰ στὴ σοβιετικὴ Ρωσία. Αὐτὲς οἱ ἀπαγορευμένες πληροφορίες πῶς ἔρχονταν στὴν ἐπιφάνεια, παρ' ὅλα αὐτά; Γιὰ μένα ἦταν ἕνα μυστήριο. Ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα ἀνέβαιναν στὴν ἐπιφάνεια καὶ διαδίδονταν μὲ τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ἐντατικότητα μιᾶς πυρκαγιᾶς σὲ δάσος.

Σὲ λιγότερο ἀπὸ 24 ὧρες μετὰ τὴν ἐπιστροφή μας στὴν Πετρούπολη, εἴχαμε μάθει πὼς ἡ πόλη ἔβραζε ἀπὸ δυσαρέσκεια καὶ ἀπὸ φῆμες γιὰ ἀπεργία. Ἡ αἰτία ἦσαν οἱ αὐξανόμενες στερήσεις, ποὺ ὀφείλονταν σ' ἕναν ἐξαιρετικὰ σκληρὸ χειμώνα, καὶ στὴ συνηθισμενη μυωπία τῶν Σοβιέτ. Τρομερὲς χιονοθύελλες ειχαν γίνει αἰτία καθυστέρησης τῆς ἀποστολῆς τῶν λίγων τροφίμων καὶ καυσίμων γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς πάλης. Ἐπιπρόσθετα, τὸ Σοβιὲτ τῆς Πετρούπολης εἶχε κάνει τὸ ἀνόητο λάθος νὰ κλείσει πολλὰ ἐργοστάσια και νὰ λιγοστέψει στὸ μισὸ τὴ μερίδα τῶν ὑπαλλήλων τους. Ταυτόχρονα, εἶχε γίνει γνωστὸ ὅτι τὰ μαγαζιὰ εἰχαν μοιράσει στὰ μέλη τοῦ κόμματος παπούτσια καὶ ροῦχα ἀπὸ νέα προμήθεια, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι ἐργάτες ἦσαν ἄθλια ντυμένοι καὶ ποδεμένοι. Καὶ γιὰ νὰ συμπληρωθοῦν τὰ λάθη, οἱ ἀρχὲς εἶχαν ἀπαγορεύσει τὸ μῆτινγκ ποὺ εἶχαν συγκαλέσει οἱ ἐργάτες γιὰ νὰ συζητήσουν

τὰ μέσα βελτίωσης αὐτῆς τῆς κατάστασης.

Ἀνάμεσα στὰ μὴ κομμουνιστικὰ στοιχεῖα τῆς Πετρούπολης ἐπικρατοῦσε ἡ σκέψη πὼς ἡ κατάσταση ἦταν πολὺ σοβαρή. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦταν τεντωμένη καὶ ἤταν ἕτοιμη γιὰ ἔκρηξη. Ἀποφασίσαμε φυσικὰ νὰ μείνουμε στὴν πόλη. Ὄχι μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς δυνατότητας ἀποφυγῆς τῶν ταραχῶν ποὺ ἔρχονταν ἀπειλητικά, ἀλλὰ θέλαμε νὰ βρισκόμαστε ἐκεῖ, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ φανοῦμε χρήσιμοι στοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ θύελλα ξέσπασε γρηγορότερα ἀπὸ ὅτι τὴν περίμεναν. Ἄρχισε μὲ τὴν ἀπεργία τῶν ἐργατῶν τῶν μύλων Τρουμπετσκόυ. Οἱ διεκδικήσεις τους ἦσαν πολὺ μετριοπαθεις: αὔξηση τῆς μερίδας τροφίμων, ὅπως τοὺς τὸ εἶχαν ὑποσχεθεῖ ἀπὸ πολὺ καιρὸ καὶ τὴ διανομὴ τῶν διαθέσιμων παπουτσιῶν. Τὸ Σοβιὲτ τῆς Πετρούπολης ἀρνήθηκε νὰ συζητήσει μὲ τοὺς ἀπεργούς, ἐφόσον δὲν θὰ ξαναγύριζαν στὴ δουλειά τους.

Διμοιρίες ἔνοπλων «Κουρσάντυ» (=ἐπίλεκτων μαθητῶν ἀξιωματικῶν) ποὺ τὶς ἀποτελοῦσαν νεαροὶ κομμουνιστὲς σὲ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία, στάλθηκαν γιὰ νὰ διασκορπίσουν τοὺς ἐργάτες τοὺς μαζεμένους γύρω ἀπὸ τοὺς μύλους. Οἱ δόκιμοι προσπάθησαν νὰ προκαλέσουν τὴ μάζα πυροβολῶντας στὸν ἀέρα, ἀλλὰ εὐτυχῶς οἱ ἐργάτες εἶχαν ἔρθει ἄοπλοι καὶ δὲν χύθηκε αιμα. Οἱ ἀπεργοὶ χρησιμοποίησαν ἕνα πιὸ ἀποτελεσματικὸ ὅπλο: τὴν ἀλληλεγγύη τῶν ἐργατῶν συντρόφων τους. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ σταματήσει ἡ δουλειὰ σὲ πέντε ἐργοστάσια καὶ τὸ προσωπικό τους ἑνώθηκε μὲ τὸ ἀπεργιακὸ κίνημα. Ἔφτασαν, σὰν ἕνας ἄνθρωπος, ἀπὸ τὰ ντὸκ τῆς Γκαλέρναγια, ἀπὸ τὶς ἀποθῆκες τοῦ Ναυαρχίου, ἀπὸ τοὺς μύλους τοῦ Πατρόννυ, ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια Μπαλτύσκυ καὶ Λαψέρμ. Ἡ διαδήλωσή τους ἀμέσως συντρίφτηκε ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες. Ὅλες οἱ πληροφορίες ποὺ εἶχα μὲ ὁδήγησαν στὸ συμπέρασμα πῶς ἡ μεταχείριση ποὺ ἔγινε στοὺς ἀπεργοὺς δὲν ἦταν καθόλου ἀδελφική.

Μιὰ τόσο φλογερὴ κομμουνίστρια σὰν τὴν Λίζα Ζορὶν ξεσηκώθηκε καὶ διαμαρτυρήθηκε ἐναντίον τῶν μεθόδων ποὺ χρησιμοποιήθηκαν. Ἡ Λίζα κι ἐγώ, ἀπὸ πολὺ καιρὸ εἴχαμε ἀπομακρυνθεῖ ἡ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη καὶ μοῦ προκάλεσε ἔκπληξη ὅτι αὐτὴ αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ ἔρθει κοντά μου γιὰ νὰ ξαλαφρώσει τὴν καρδιά της. Ποτὲ δὲν εἶχε πιστέψει ὅτι οἱ ἄντρες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ θὰ ἔπεφταν πάνω στοὺς ἐργάτες κατὰ τέτοιο τρόπο. Διαμαρτυριόταν. Πολλὲς γυναῖκες λυποθύμησαν, ἄλλες ἔπαθαν ὑστερικὲς κρίσεις βλέποντας αὐτὸ τὸ θέαμα Μιὰ γυναίκα ποὺ βρισκόταν κοντὰ στὴ Λίζα τὴν εἶχε γνωρίσει σὰν δραστήριο μέλος τοῦ κόμματος καὶ σκέφτηκε ὅτι ἦταν ὑπεύθυνη γι' αὐτὴ τὴν κτηνώδικη σκηνή. Γύρισε πρὸς τὸ μέρος της σὰν τρελλὴ καὶ τὴ χαστούκισε, προκαλώντας της μεγάλη αἱμορραγία.

Ἡ ἀγαπητὴ Λίζα, αὐτὴ ποὺ πάντα μὲ πείραζε ἐξ αἰτίας τῆς αἰσθηματικότητάς μου! Τρικλίζοντας κάτω ἀπὸ τὸ κτύπημα δήλωσε σ' ἐκείνη ποὺ τὴν κτύπησε πὼς «αὐτὸ δὲν εἶχε κανένα ἐνδιαφέρον». «Γιὰ νὰ συνεφέρω τὴν ἀπαρηγόρητη γυναίκα, τὴν παρακάλεσα νὰ μὲ ἀφήσει νὰ τὴ συνοδεύσω στὸ σπίτι της» μοῦ διηγήθηκε ἡ Λίζα. «Τὸ σπίτι της ἦταν μιὰ βρωμερὴ τρύπα ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ δὲν φανταζόμουν ὅτι μποροῦσε νὰ ὑπῆρχαν ἀκόμα στὴ χώρα μας. Ἕνα δωμάτιο σκοτεινό, ψυχρὸ καὶ γυμνό, στὸ ὁποῖο ζοῦσαν αὐτὴ μὲ τὸν ἄντρα της καὶ τὰ ἔξη τους παιδιά. Καὶ νὰ σκεφτεῖς πὼς ὅλο αὐτὸ τὸν καιρὸ ἐγὼ ζοῦσα στὸ ξενοδοχεῖο «'Αστόρια!» ἀναστέναξε. Ἐξακολούθησε λέγοντάς μου πὼς ὑπολόγιζε ὅτι αὐτὸ δὲν ἦταν λάθος τοῦ κόμματός της ἐὰν ἀκόμα ἐπικρατοῦσαν τέτοιες τρομακτικὲς συνθῆκες στὴ σοβιετικὴ Ρωσία. Οὔτε ρίζες τῆς ἀπεργίας βρίσκονταν στὴν ἰσχυρογνωμοσύνη τῶν κομμουνιστῶν. Ὁ ἀποκλεισμὸς καὶ ἡ συνωμοσία τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ κόσμου ἐναντίον τῆς δημοκρατίας τῶν ἐργατῶν πρέπει νὰ θεωρηθοῦν σὰν ὑπεύθυνοι τῆς φτώχειας καὶ τῆς ὀδύνης τῆς χώρας της.

Ἀλλὰ παρὰ ὅλα αὐτά, δὲν θὰ μποροῦσε αὐτὴ νὰ μείνει πιὰ στὸ ἄνετο διαμέρισμά της. Ἡ κάμαρα τῆς ἀπελπισμένης γυναίκας καὶ ἡ εἰκόνα τῶν παιδιῶν της τῶν παραλυμένων ἀπὸ τὸ κρῦο θὰ τὴν παρακολουθοῦσαν ἐνοχλητικὰ τὴ νύχτα. Φτωχὴ Λίζα! Ἦταν ἔντιμη, ἀφοσιωμένη καὶ ὁλοκληρωμένος χαρακτήρας. Ἀλλὰ πολιτικὰ ἐντελῶς τυφλή.

Τὸ αἴτημα τῶν ἐργατῶν γιὰ περισσότερο ψωμὶ καὶ καύσιμα, ἀργότερα μεταμορφώθηκε σὲ ἀκριβεῖς πολιτικὲς διεκδικήσεις χάρη στὴν αὐθαίρετη καὶ ἀμείλικτη στάση τῶν ἀρχῶν. Ἕνα μανιφέστο κολλημένο στοὺς τοίχους δὲν μάθαμε ποτὲ ἀπὸ ποιὸν καλοῦσε «σὲ μιὰ ὁλικὴ ἀλλαγὴ τῆς πολιτικῆς τῆς κυβέρνησης». Ἔλεγε: «Οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἀγρότες ἔχουν κατ' ἀρχὴ ἀνάγκη ἀπὸ ἐλευθερία! Δὲν θέλουν νὰ ζοῦν μὲ διατάγματα τῶν μπολσεβίκων. Θέλουν νὰ ἐλέγχουν τὴν τύχη τους». Κάθε ἡμέρα ἡ κατάσταση γινόταν πιὸ δύσκολη καὶ νέες διεκδικήσεις κυκλοφοροῦσαν καὶ προβάλλονταν μὲ ἀφίσσες στοὺς τοίχους καὶ στὰ κτίρια. Τελικὰ φάνηκε καὶ μιὰ ἔκκληση ὑπὲρ τῆς συντακτικῆς συνέλευσης, ποὺ τὸ κόμμα ποὺ βρισκόταν στὴν ἐξουσία τὴν μισοῦσε καὶ τὴν εἶχε καταγγείλει ἔντονα.

Κηρύχτηκε ὁ στρατιωτικὸς νόμος καὶ δόθηκε διαταγὴ στοὺς ἐργάτες νὰ ξαναγυρίσουν στὰ ἐργοστάσιά τους. Ἂν δὲν τὸ ἔκαναν, θὰ τοὺς κοβόταν τὸ δελτίο μὲ τὸ ὁποῖο ἔπαιρναν τὴ μερίδα τῆς τροφοδοσίας τους. Παρὰ ὅλα αὐτά, κι αὐτὸ ἔμεινε χωρὶς ἀποτέλεσμα· τότε διαλύθηκαν μιὰ σειρὰ συνδικάτα καὶ οἱ πιὸ πεισματωμένοι ἡγέτες τους καὶ ἀπεργοὶ ρίχτηκαν στὴ φυλακή.

Ἐμεῖς, ἀδύναμοι, κοιτάζαμε τὶς ἀνθρώπινες ὁμάδες, πλαισιωμένες ἀπὸ ἔνοπλους στρατιῶτες καὶ τσεκίστες, νὰ περνοῦν κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μας. Ὁ Σάσα, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ πείσει τοὺς σοβιετικοὺς ἡγέτες γιὰ τὴν τρέλλα καὶ γιὰ τὸν κίνδυνο ἀπὸ τὴν τακτική τους, προσπάθησε νὰ συναντήσει τὸν Ζηνόβιεφ, ἐνῶ ἐγὼ ἀναζητοῦσα τὸ Ράβιτς, τὸν Ζορὶν καὶ τὸν Ζιπέροβιτς,

ἀρχηγὸ τοῦ σοβιὲτ τῶν συνδικάτων τῆς Πετρούπολης. Ἀλλά, ὅλοι ἀρνοῦνταν νὰ μᾶς δεχτοῦν, μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι ἦσαν πολὺ ἀπασχολημένοι μὲ τὴν ὑπεράσπιση τῆς πόλης ἐναντίον τῶν ἀντεπαναστατικῶν συνωμοσιῶν ποὺ ὕφαιναν οἱ μενσεβίκοι καὶ οἱ σοσιαλεπαναστάτες. Αὐτὴ ἡ φόρμουλα εἶχε κιόλας ξεφτίσει ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι ἐπαναλαμβανόταν τρία χρόνια ὁλόκληρα. Ἀλλὰ πάντοτε ἦταν καλὴ γιὰ νὰ ρίχνει στάχτη στὰ μάτια τῶν κομμουνιστῶν μαχητῶν.

Ἡ ἀπεργία ἁπλωνόταν, παρ' ὅλα τὰ ἔκτακτα μέτρα. Οἱ συλλήψεις συνεχίζονταν, ἀλλὰ ἡ ἴδια ἡ ἀνοησία μὲ τὴν ὁποία ἀντενεργοῦσαν οἱ σοβιετικὲς ἀρχὲς ἐνθάρρυνε στοιχεῖα ἀμαθῆ. Ἄρχισαν νὰ ἐμφανίζονται ἀντεπαναστατικὲς καὶ ἀντισημιτικὲς προκηρύξεις, τρελλὲς φῆμες στρατιωτικῆς καταπίεσης καὶ κτηνωδῶν τῆς Τσεκὰ ἐναντίον τῶν ἀπεργῶν κυκλοφοροῦσαν στὴν πόλη.

Οἱ ἐργάτες ἦσαν ἀποφασισμένοι, ἀλλὰ γρήγορα γίνεται καθαρὸ ὅτι θὰ τοὺς ἔσπαζαν μὲ τὴν πείνα· δὲν ὑπῆρχαν μέσα γιὰ νὰ βοηθηθοῦν οἱ ἀπεργοὶ κι ὅταν ἀκόμα θὰ ὑπῆρχε κάτι νὰ τοὺς δώσει κανείς. Ὅλες οἱ λεωφόροι ἀπὸ τὶς ὁποῖες μποροῦσε κανεὶς νὰ πλησιάσει τὶς βιομηχανικὲς συνοικίες ἦσαν κομένες ἀπὸ τὸ στρατό. Ἐπὶ πλέον, ὁ ἴδιος ὁ πληθυσμὸς ἦταν μέσα σὲ μιὰ κατάσταση φρικιαστική. Τὰ λίγα τρόφιμα καὶ ροῦχα ποὺ μπορούσαμε νὰ μαζέψουμε ἦσαν σταγόνα στὸν ὠκεανό. Ὅλοι μας εἴχαμε ἀντιληφτεῖ τὴν ἀνισότητα τῶν μέσων ποὺ διάθεταν ἡ δικτατορία καὶ οἱ ἐργαζόμενοι. Ἦταν πολὺ μεγάλη γιὰ νὰ ἐπιτρέψει στοὺς ἀπεργοὺς νὰ ἀντέξουν γιὰ πολὺ χρόνο τὰ κτυπήματα.

Σ' αὐτὴ τὴν ἀπελπιστικὴ κατάσταση τὴ γεμάτη ἐντάσεις φάνηκε ξαφνικὰ ἕνας νέος παράγοντας ποὺ ἔδινε κάποια ἐλπίδα γιὰ κάποια διευθέτηση. Ἦσαν οἱ ναυτικοὶ τῆς Κρονστάνδης. Πιστοὶ στὶς ἐπαναστατικὲς τους παραδόσεις καὶ στὴν ἀλληλεγγύη τῶν ἐργαζομένων, ἀποδειγμένα ἔντιμοι κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1905 καὶ

ἀργότερα στὰ ξεσηκώματα τοῦ Μάρτη καὶ τοῦ Ὀκτώβρη 1917, τάχτηκαν μὲ τὸ μέρος τῶν κατοπονημένων προλετάριων τῆς Πετρούπολης. Καμιὰ τύφλωση. Ἥσυχα καὶ χωρὶς κανεὶς νὰ ξέρει κάτι, εἶχαν στείλει μιὰ ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ πληροφορηθοῦν γιὰ τὶς διεκδικήσεις τῶν ἀπεργῶν. Ἡ ἔκθεση αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς παράσυρε τοὺς ναυτικοὺς τῶν πολεμικῶν πλοίων «Πετροπαβλὸσκ» καὶ «Σεμπαστοπὸλ» νὰ υἱοθετήσουν μιὰ ἀπόφαση εὐνοϊκὴ γιὰ τὰ σὲ ἀπεργία ἀδέλφια τους. Δήλωσαν πὼς παράμεναν ἀφοσιωμένοι στὴν ἐπανάσταση καὶ στὰ Σοβιὲτ καθὼς καὶ νομοταγεῖς πρὸς τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα. Διαμαρτυρήθηκαν ἔντονα ἐναντίον τῆς αὐθαίρετης στάσης μερικῶν κομμισαρίων καὶ ἐπέμεναν πάραπολὺ γιὰ τὴν ἀνάγκη ἑνὸς πιὸ μεγάλου αὐτοκαθορισμοῦ γιὰ τὶς ὀργανωμένες ὁμάδες τῶν ἐργατῶν. Ἀπαίτησαν ἐπὶ πλέον τὴν ἐλευθερία συγκέντρωσης γιὰ τὸ συνδικάτα καὶ τὶς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις, καθὼς καὶ τὴν ἀπελευθέρωση ὅλων τῶν πολιτικῶν καὶ συνδικαλιστικῶν κρατουμένων ἀπὸ τὶς σοβιετικὲς φυλακὲς καὶ τὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Τὸ παράδειγμα αὐτῶν τῶν τμημάτων τὸ ἀκολούθησαν ἡ πρώτη καὶ δεύτερη μοῖρα τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς, ποὺ στάθμευε στὴν Κρονστάνδη. Σὲ μιὰ ὑπαίθρια συγκέντρωση, τὴν 1 Μάρτη, στὴν ὁποία παραβρίσκονταν 16.000 ναυτικοί, στρατιῶτες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καὶ ἐργάτες τῆς Κρονστάνδης υἱοθετήθηκαν ὁμόφωνα παρόμοιες ἀποφάσεις. Μόνο τρεῖς ψῆφοι ἦσαν ἐνάντιοι. Αὐτοὶ ἦσαν τοῦ Βασίλιεφ, προέδρου τοῦ σοβιὲτ τῆς Κρονστάνδης, ποὺ ἦταν καὶ πρόεδρος τῆς συγκέντρωσης, τοῦ Κουσμίν, κομμισάριου τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς καὶ τοῦ Καλίνιν, προέδρου τῆς ὁμόσπονδης σοβιετικῆς σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας.

Στὸ μῆτινγκ παραβρέθηκαν καὶ δύο ἀναρχικοὶ ποὺ ξαναγύρισαν γιὰ νὰ μᾶς διηγηθοῦν τὴν τάξη, τὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ τὸ καλὸ πνεῦμα ποὺ εἶχαν ἐπικρατήσει. Ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες τοῦ Ὀκτώβρη δὲν εἶχαν δεῖ τό-

σο αὐθόρμητη ἐπίδειξη ἀλληλεγγύης καὶ φλογερῆς συντροφικότητας. Μόνον ποὺ λυπήθηκαν γιατὶ καὶ ἐμεῖς δὲν παραβρεθήκαμε σ' αὐτὴ τὴν ἐκδήλωση. Ἡ παρουσία τοῦ Σάσα ποὺ οἱ ναυτικοὶ τῆς Κρονστάνδης εἶχαν ὑπερασπίσει τόσο παλικαρίσια ὅταν κινδύνευε νὰ σταλεῖ ἐξορία στὴν Καλιφόρνια τὸ 1917, καὶ ἡ δική μου, ποὺ μὲ γνώριζαν ἀπὸ φήμη, ἔλεγαν πὼς θὰ πρόσθεταν βάρος στὴν ἀπόφαση. Συμφωνήσαμε μαζί τους πὼς θὰ ἦταν μιὰ θαυμάσια ἐμπειρία ἡ συμμετοχὴ στὸ πρῶτο μεγάλο μαζικὸ μῆτινγκ ποὺ γινόταν σὲ σοβιετικὸ ἔδαφος καὶ ποὺ δὲν ἦταν ὀργανωμένο κατὰ διαταγή. Ὁ Γκόρκυ μὲ εἶχε διαβεβαιώσει πρὶν ἀπὸ καιρό, ὅτι οἱ ἄνδρες τοῦ βαλτικοῦ στόλου ἦσαν ὅλοι γενημένοι ἀναρχικοὶ καὶ ὅτι ἡ θέση μου ἦταν μεταξύ τους. Συχνὰ εἶχα τὴν ἐπιθυμία νὰ πάω στὴν Κρονστάνδη, γιὰ νὰ συναντήσω τὰ πληρώματα καὶ νὰ τοὺς μιλήσω. Ἀλλὰ εἶχα τὴν πεποίθηση ὅτι, μέσα στὴ σύγχιση καὶ τὸν κλονισμὸ ποὺ ἐπικρατοῦσαν τότε, δὲν θὰ μποροῦσα νὰ τοὺς προσφέρω τίποτα τὸ ἐποικοδομητικό. Τώρα θὰ πήγαινα νὰ πάρω τὴ θέση μου μεταξύ τους, ἂν καὶ γνώριζα ὅτι οἱ μπολσεβίκοι θὰ ἔσπερναν τὴ φήμη πὼς ἔσπρωχνα τοὺς ναυτικοὺς ἐναντίον τοῦ καθεστῶτος. Ὁ Σάσα ἔλεγε ὅτι λίγο τὸν ἐνδιέφερε τί θὰ ἔλεγαν οἱ κομμουνιστές. Θὰ ἑνωνόταν μὲ τοὺς ναυτικοὺς στὴ διαμαρτυρία τους στὸ θέμα τῶν ἀπεργῶν ἐργατῶν τῆς Πετρούπολης.

Οἱ συντρόφοί μας ἐπέμεναν στὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἐκφράσεις συμπαθείας ἀπὸ μέρους τῆς Κρονστάνδης πρὸς τοὺς ἀπεργοὺς δὲν θὰ μποροῦσαν καθόλου νὰ θεωρηθοῦν σὰν μιὰ ἀντισοβιετικὴ δράση. Πραγματικά, τὸ πνεῦμα τῶν ναυτικῶν καὶ οἱ ἀποφάσεις πού πῆραν στὴ μαζικὴ συγκέντρωσή τους ἦσαν καθαρὰ ὑπὲρ τῶν σοβιέτ. Διαμαρτύρονταν ἐνεργητικὰ ἐναντίον τῆς αὐταρχικῆς στάσης ἀπέναντι τῶν πεινασμένων ἀπεργῶν, ἀλλὰ ἡ συγκέντρωση δὲν εἶχε ἀφήσει οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ φανεῖ ἡ παραμικρὴ ἀντίθεση πρὸς τοὺς κομμουνιστές. Ἀντίθετα, τὸ μῆτινγκ ἔγινε κάτω ἀπὸ τὶς εὐλογί-

ες τοῦ σοβιὲτ τῆς Κρονστάνδης. Οἱ ναυτικοί, γιὰ νὰ ἀποδείξουν τὴν νομιμοφροσύνη τους, πῆγαν με τραγούδια καὶ μουσικὴ στὸν Καλίνιν μόλις ἔφτασε στὴν πόλη καὶ ἄκουσαν μὲ προσοχὴ καὶ μεγάλο σεβασμὸ τὸ λόγο του. Ἀκόμα κι ὅταν αὐτὸς καὶ οἱ σύντροφοί του κατάκριναν τοὺς ναυτικοὺς καὶ τὶς ἀποφάσεις τους, αὐτοὶ συνόδεψαν τὸν Καλίνιν στὸ σταθμὸ μὲ τὴν πιὸ μεγάλη φιλία, ὅπως τὸ παρατήρησαν οἱ πληροφοριοδότες μας.

Εἴχαμε ἀκούσει φῆμες κατὰ τὶς ὁποῖες ὁ Κουσμὶν καὶ ὁ Βασίλεφ πιάστηκαν ἀπὸ τοὺς ναυτικούς, κατὰ μιὰ συγκέντρωση 300 ἐκπροσώπων τοῦ στόλου, τῆς φρουρᾶς καὶ τοῦ σοβιὲτ τῶν συνδικάτων. Ζητήσαμε ἀπὸ τοὺς δύο συντρόφους μας νὰ μᾶς ποῦν τί ἤξεραν γι' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἐπιβεβαίωσαν πραγματικὰ τὴ σύλληψη αὐτῶν τῶν δύο ἀνθρώπων. Ἡ αἰτία ἦταν πὼς ὁ Κουσμῖν εἶχε καταγγείλει στὴ συγκέντρωση τοὺς ναυτικοὺς καὶ τοὺς ἀπεργοὺς τῆς Πετρούπολης σὰν προδότες (...) δηλώνοντας ὅτι ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐμπρὸς τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα θὰ τοὺς πολεμοῦσε μέχρι τέλους σὰν ἀντεπαναστάτες. Οἱ ἐκπρόσωποι εἶχαν ἀκόμα μάθει ὅτι ὁ Κουζμὶν εἶχε δώσει τὴ διαταγὴ νὰ διώξουν ἀπὸ τὴν Κρονστάνδη ὅλα τὰ τρόφιμα καὶ τὰ ἐφόδια, παραδίνοντας ἔτσι τὴν πόλη στὴν ἀσιτία. Γι' αὐτὴ τὴν αἰτία οἱ ναυτικοὶ καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Κρονστάνδης εἶχαν ἀποφασίσει νὰ πιάσουν τοὺς δυὸ ἀνθρώπους καὶ νὰ πάρουν τὰ μέτρα τους ὥστε νὰ μὴ φύγουν οἱ προμήθειες ἀπὸ τὴν πόλη. Ἀλλὰ αὐτὸ καθόλου δὲν ἦταν σημάδι ἀπείθιας οὔτε ἔδειχνε ὅτι οἱ ἄνδρες τῆς Κρονστάνδης εἶχαν σταματήσει νὰ πιστεύουν στὴν ἐπαναστατικὴ ἀκεραιότητα τῶν κομμουνιστῶν. Ἀντίθετα, ἐπέτρεψαν στοὺς κομμουνιστὲς ἐκπροσώπους νὰ μιλήσουν τόσο ὅσο καὶ οἱ ἄλλοι. Μιὰ ἄλλη ἀπόδειξη ἐμπιστοσύνης στὰ καθεστὼς ἦταν ἡ ἀποστολὴ μιᾶς ἐπιτροπῆς τριάντα ἀνθρώπων γιὰ νὰ κουβεντιάσει μὲ τὸ σοβιὲτ τῆς Πετρούπολης μὲ βλέψη ἕναν φιλικὸ διακανονισμὸ τῆς ἀπεργίας.

Αἰσθανθήκαμε ὑπερήφανοι γι' αὐτὴ τὴ θαυμάσια ἀλληλεγγύη ποὺ ἔδειχναν οἱ ναυτικοὶ καὶ οἱ στρατιῶτες τῆς Κρονστάνδης πρὸς τὰ ἀδέλφια τους ποὺ ἀπεργοῦσαν στὴν Πετρούπολη καὶ ἐλπίσαμε ὅτι γρήγορα θὰ σταματοῦσαν οἱ ταραχές, χάρη στὴν κινητοποίηση τῶν ναυτικῶν.

Ἀλλοίμονο! Οἱ ἐλπίδες μας διαψεύτηκαν μιὰ ὥρα ἀργότερα, ὅταν πήραμε τὰ νέα τῶν γεγονότων τῆς Κρονστάνδης. Μιὰ διαταγὴ ὑπογραμμένη ἀπὸ τὸν Λένιν καὶ τὸν Τρότσκυ δημιούργησε ἔκπληξη στὴν Πετρούπολη. Ἡ διαταγὴ ἔλεγε πὼς ἡ Κρονστάνδη στασίασε ἐναντίον τῆς σοβιετικῆς κυβέρνησης καὶ κατάγγελνε τοὺς ναυτικοὺς σὰν «τὰ ὄργανα τῶν παλιῶν τσαρικῶν στρατηγῶν, πού, σὲ συμφωνία μὲ τοὺς σοσιαλεπαναστάτες προδότες εἶχαν ὑφάνει μιὰ ἀντεπαναστατικὴ συνωμοσία ἐναντίον τῆς προλεταριακῆς δημοκρατίας».

Ὅταν ὁ Σάσα διάβασε ἕνα ἀντίγραφο αὐτῆς τῆς διαταγῆς, φώναζε: «Παράλογο! ἀλλὰ πρόκειται γιὰ καθαρὴ τρέλλα. Κάποιος θὰ ἔδωσε λαθεμένες πληροφορίες στὸν Λένιν καὶ στὸν Τρότσκυ. Ὁπωσδήποτε, δὲν μποροῦν νὰ πιστεύουν ὅτι οἱ ναυτικοὶ εἶναι ἔνοχοι μιᾶς ἀντεπανάστασης! Πῶς; τὰ πληρώματα τοῦ «Πετροπαβλόφσκ» καὶ τοῦ «Σεμπαστοπὸλ» ποὺ ὑπῆρξαν τὰ πιὸ ἰσχυρὰ στηρίγματα τῶν μπολσεβίκων τὸν Ὀκτώβρη καὶ πάντοτε ἀπὸ τότε! Μήπως ὁ ἴδιος ὁ Τρότσκυ δὲν τὰ χαιρέτησε σὰν τὴν ὑπερηφάνεια καὶ τὸ λουλούδι τῆς ἐπανάστασης»;

«Πρέπει νὰ πᾶμε ἀμέσως στὴ Μόσχα» ἔλεγε ὁ Σάσα. Ἦταν ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ δοῦμε τὸν Λενιν καὶ τὸν Τρότσκυ καὶ νὰ τοὺς ἐξηγήσουμε ὅτι ὅλη ἡ ὑπόθεση ἤταν μιὰ τρομερὴ παραξήγηση, ἕνα λάθος ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἦταν μοιραῖο γιὰ τὴν ἴδια τὴν Ἐπανάσταση Ἦταν πολὺ σκληρὸ γιὰ τὸ Σάσα ν' ἀπαρνηθεῖ τὴν πίστη του στὴν ἐπαναστατικὴ ἀκεραιότητα ἀντρῶν ποὺ γιὰ ἑκατομμύρια ἀνθρώπους σὲ ὅλο τὸν κόσμο ἦσαν οἱ ἀπόστολοι τοῦ προλεταριάτου. Ἤμουν σύμφωνη μα-

ζί του καὶ σκεπτόμουν κι ἐγὼ ὅτι ὁ Λένιν καὶ ὁ Τρότσκυ ἴσως πλανήθηκαν ἀπὸ τὸν Ζηνόβιεφ ποὺ κάθε βράδυ τηλεφωνοῦσε λεπτομερειακὲς ἐκθέσεις γιὰ τὸ θέμα Κρονστάνδη. Ὁ Ζηνόβιεφ, δὲν εἶχε ποτὲ οὔτε ἀνάμεσα στοὺς συντρόφους του, τὴ φήμη ὅτι εἶχε προσωπικὸ θάρρος. Τὸν ἔπιασε πανικὸς ἀπὸ τὰ πρῶτα κιόλας συμπτώματα δυσαρέσκειας ποὺ ἔδειξαν οἱ ἐργάτες τῆς Πετρούπολης. Ὅταν ἔμαθε ὅτι ἡ τοπικὴ φρουρὰ εἶχε ἐκφράσει τὴ συμπάθειά της πρὸς τοὺς ἀπεργοὺς τοῦ ἔφυγε τὸ κεφάλι καὶ διέταξε νὰ τοποθετήσουν ἕνα μυδράλλιο στὸ ξενοδοχεῖο «Ἀστόρια» ποὺ ἔμενε, γιὰ τὴν προσωπική του ἀσφάλεια. Ἡ ὑπόθεση τῆς Κρονστάνδης εἶχε γεμίσει τὴν καρδιά του μὲ τρόμο καὶ τὸν ἔσπρωξε νὰ διαδώσει στὴ Μόσχα ἱστορίες φοβερὲς καὶ τρομερές. Ὁ Σάσα κι ἐγώ, τὰ ξέραμε ὅλα αὐτά, ἀλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ πιστέψω ὅτι ὁ Λένιν καὶ ὁ Τρότσκυ σκέπτονταν ἀληθινὰ ὅτι οἱ ἄντρες τῆς Κρονστάνδης ἦσαν ἔνοχοι μιᾶς ἀντεπανάστασης ἢ ἱκανοὶ νὰ συνεργαστοῦν μὲ Λευκοὺς στρατηγούς, ὅπως τοὺς κατηγοροῦσε ἡ διαταγὴ τοῦ Λένιν.

Κηρύχτηκε ἔκτακτα στρατιωτικὸς νόμος ποὺ κάλυπτε ὅλη τὴν ἐπαρχία τῆς Πετρούπολης. Καὶ κανεὶς πιὰ δὲν μποροῦσε νὰ ἐγκαταλείψει τὴν πόλη ἐκτὸς ἀπὸ ἀξιωματικοὺς ἐφοδιασμένους μὲ εἰδικὲς ἄδειες. Ὁ μπολσεβίκικος τύπος ἐξαπέλυσε μιὰ ἐκστρατεία συκοφαντιῶν καὶ κατηγοριῶν ἐναντίον τῆς Κρονστάνδης, διακηρύζοντας ὅτι οἱ ναῦτες καὶ οἱ στρατιῶτες εἶχαν συνεννοηθεῖ μὲ τὸν «τσαρικὸ στρατηγὸ Κοζλόφσκυ» Ἔτσι, ἔβγαζαν τοὺς ἄντρες τῆς Κρονστάνδης ἐκτὸς νόμου. Ὁ Σάσα ἄρχισε νὰ ὑπολογίζει ὅτι ἡ κατάσταση εἶχε πολὺ πιὸ βαθειὰ καταγωγὴ καὶ δὲν ὀφειλόταν στὴν ἁπλὴ κακὴ πληροφόρηση τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Τρότσκυ. Αὐτὸς ὁ τελευταῖος θὰ παραβρισκόταν στὴν εἰδικὴ συνεδρίαση τοῦ σοβιὲτ τῆς Πετρούπολης ποὺ θ' ἀποφασιζόταν ἡ τύχη τῆς Κονστάνδης. Ἀποφασίσαμε νὰ παραβρεθοῦμε κι ἐμεῖς.

Ἦταν ἡ πρώτη εὐκαιρία ποὺ μοῦ δινόταν ν' ἀκούσω τὸν Τρότσκυ στὴ Ρωσία. Σκεπτόμουν ὅτι θὰ μποροῦσα νὰ τοῦ θυμίσω αὐτὰ ποὺ εἶπε στὴ Νέα Ὑόρκη ὅταν μᾶς ἀποχαιρετοῦσε: εἶχε ἐκφράσει τὴν ἐλπίδα νὰ μᾶς δεῖ γρήγορα στὴ Ρωσία γιὰ νὰ βοηθήσουμε στὰ μεγάλα ἔργα ποὺ ἡ ἀνατροπὴ τοῦ τσαρισμοῦ θὰ ἐπέτρεπε νὰ γίνουν. Θὰ τὸν παρακαλούσαμε νὰ μᾶς ἀφήσει νὰ βοηθήσουμε στὴ λύση τῶν προβλημάτων τῆς Κρονστάνδης μέσα σ' ἕνα ἀδελφικὸ πνεῦμα, νὰ διαθέσουμε τὸ χρόνο μας καὶ τὴν ἐνεργητικότητά μας καὶ ἀκόμα καὶ τὶς ζωές μας, σ' αὐτὴ τὴ δοκιμασία ποὺ ἔβαζε ἡ Ἐπανάσταση στὸ κομμουνιστικὸ κόμμα.

Δυστυχῶς, τὸ τραῖνο τοῦ Τρότσκυ ἔφτασε καθυστερημένα καὶ δὲν ἐμφανίστηκε στὴ συνεδρίαση. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ μίλησαν σ' αὐτὴ τὴ συνέλευση δὲν εἶχαν καμιὰ σχέση μὲ τὸ λογικὸ οὔτε θὰ ἄκουγαν καμιὰ ἔκκληση. Οἱ λόγοι τους ἦταν ποτισμένοι ἀπὸ ἕναν τρελλὸ φανατισμὸ καὶ στὶς καρδιές τους κυριαρχοῦσε ἕνας τυφλὸς φόβος.

Τὸ βῆμα τὸ φρουροῦσαν αὐστηρὰ οἱ εὐέλπιδες· καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτὸ καὶ τὸ ἀκροατήριο εἶχαν τοποθετηθεῖ στρατιῶτες τῆς Τσέκα, μὲ «ἐφ' ὅπλου λόγχη». Ὁ Ζηνόβιεφ ποὺ προέδρευε φαινόταν νὰ ἦταν στὰ πρόθυρα νευρικῆς κρίσης. Σηκώθηκε πολλὲς φορὲς γιὰ νὰ μιλήσει καὶ ἔπειτα ξανακαθόταν γρήγορα. Ὅταν τελικὰ ἄρχισε νὰ μιλάει, γύριζε τὸ κεφάλι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ σὰν νὰ φοβόταν καμιὰ ξαφνικὴ ἐπίθεση. Ἡ φωνή του, ποὺ πάντοτε ἦταν τόσο ἀδύνατη, ἀνέβαινε σὲ ὀξὺ τόνο. ἐξαιρετικὰ δυσάρεστο καὶ καθόλου πειστικο.

Κατάγκειλε τὸ «στρατηγὸ Κοζλόφσκυ» σὰν τὸν κακὸ δαίμονα τῶν ἀντρῶν τῆς Κρονστάνδης, ἂν καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς παραβρισκόμενους στὴ συνεδρίαση ἤξεραν ὅτι αὐτὸς ὁ ἀξιωματικὸς εἶχε τοποθετηθεῖ στὴν Κρονστάνδη σὰν εἰδικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Τρότσκυ. Ὁ Κοζλόφσκυ ἦταν γέρος παραλυμένος. Δὲν εἶχε καμιὰ ἐπιρροὴ οὔτε στοὺς ναυτικοὺς

οὔτε στὴ φρουρά. Αὐτὸ δὲν ἐμπόδισε τὸν Ζηνόβιεφ, πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς ἄμυνας, ποὺ δημιουργήθηκε εἰδικὰ μὲ αὐτὴ τὴν εὐκαιρία, νὰ διακηρύξει ὅτι ἡ Κρονστάνδη ξεσηκώθηκε ἐναντίον τῆς ἐπανάστασης καὶ προσπάθησε νὰ πραγματοποιήσει τὰ σχέδια τοῦ Κοζλόφσκυ καὶ τῶν τσαρικῶν βοηθῶν του.

Ὁ Καλίνιν ἄφησε τὴν πατερναλιστικὴ στάση του καὶ ἐπετέθηκε ἐναντίον τῶν ναυτικῶν βίαια, ξεχνώντας πόσο τὸν τίμησε ἡ Κρονστάνδη λίγες μέρες πρίν. «Κανένα μέτρο δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ αὐστηρὸ γιὰ τοὺς ἀντεπαναστάτες ποὺ τολμοῦν νὰ σηκώσουν τὸ χέρι ἐναντίον τῆς ἔνδοξης Ἐπανάστασής μας», δήλωνε. Οἱ ὁμιλητὲς δεύτερης σειρᾶς συνέχιζαν στὸν ἴδιο τόνο, ξυπνώντας τὸν κομμουνιστικό τους φανατισμό, ἀγνοώντας τὰ πραγματικὰ γεγονότα καὶ ζητώντας φρενιασμένοι τὸ κτύπημα τῶν ἀντρῶν ποὺ μόλις χτὲς ἀκόμα ἐπευφημοῦσαν σὰν ἥρωες καὶ ἀδελφούς.

Πάνω ἀπὸ τὴν κοσμοχαλασιὰ ποὺ δημιουργοῦσε ὁ λαουτζίκος οὐρλιάζοντας καὶ κτυπῶντας τὰ πόδια, μιὰ μόνο φωνὴ προσπάθησε νὰ ἀκουστεῖ: ἡ ἔντονη καὶ σοβαρὴ φωνὴ ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ καθόταν στις πρῶτες σειρές. Ἦταν ἐκπρόσωπος τῶν ἀπεργῶν ποὺ δούλευαν στὸ Ναύσταθμο. Ἔλεγε, πὼς ἔβλεπε τὸν ἑαυτό του ἀναγκασμένο νὰ διαμαρτυρηθεῖ, ἐναντίον τῶν ψεύτικων κατηγοριῶν ποὺ ἐξαπολύθηκαν ἀπὸ τὸ βῆμα ἐναντίον τῶν ἀντρῶν τῆς Κρονστάνδης, ποὺ ἦσαν τόσο θαρραλέοι καὶ ἀφοσιωμένοι. Παρατηρώντας τὸν Ζηνόβιεφ καὶ δείχνοντάς τον μὲ τὸ δάχτυλο, ὁ ἄνθρωπος βρόντηξε: «Ἡ σκληρή σας ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀδιαφορία τοῦ κόμματός σας μᾶς ἔσπρωξε στὴν ἀπεργια καὶ ξύπνησε τὴ συμπάθεια τῶν ἀδελφῶν μας ναυτικῶν, ποὺ στὴν ἐπανάσταση πάλεψαν δίπλα - δίπλα μὲ μᾶς. Δὲν εἶναι ἔνοχοι κανενὸς ἄλλου προβλήματος καὶ ἐσεῖς τὸ ξέρετε! Τοὺς συκοφαντήσατε μ' εὐχαρίστηση καὶ ζητᾶτε τὸ ξεκλήρισμά τους». Κραυγὲς «Ἀντεπαναστάτη, προδότη! Μενσεβίκο! Ληστή!», ἔκαναν τὴ

συγκέντρωση ἕνα ἀληθινὸ τρελλοκομεῖο.

Ὁ γέρος ἐργάτης παράμεινε ὄρθιος. Καὶ ἡ φωνή του ἀνέβαινε πάνω ἀπὸ τὴν ὀχλοβοή: «Μόλις τρία χρόνια πρίν, ὁ Λένιν, ὁ Τρότσκυ, ὁ Ζηνόβιεφ καὶ σεῖς ὅλοι καταγγελθήκατε σὰν προδότες καὶ σπιοῦνοι τῶν γερμανῶν», φώναζε. «Ἐμεῖς, οἱ ἐργαζόμενοι καὶ οἱ ναυτικοὶ ἤρθαμε νὰ σᾶς βοηθήσουμε καὶ σᾶς σώσαμε ἀπὸ τὴν κυβέρνηση Κερένσκυ. Εἴμαστε ἐμεῖς ποὺ σᾶς φέραμε στὴν ἐξουσία! Τὸ ξεχάσατε; Τώρα μᾶς ἀπειλεῖτε μὲ τὸ σπαθί. Θυμηθεῖτε πὼς παίζετε μὲ τὴ φωτιά! Ἐπαναλαμβάνετε τὰ λάθη καὶ τὰ ἐγκλήματα τῆς κυβέρνησης Κερένσκυ. Προσέξτε μήπως σᾶς περιμένει ἡ ἴδια τύχη!».

Ὁ Ζηνόβιεφ ἔτρεμε σ' αὐτὴ τὴν πρόκληση. Πάνω στὴν ἐξέδρα, οἱ ἄλλοι, πολὺ συγχισμένοι κινοῦνταν στὶς πολυθρόνες τους. Οἱ κομμουνιστὲς ποὺ παραβρίσκονταν γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔμοιαζαν τρομοκρατημένοι ἀπὸ τὴν ἀπαίσια προοπτικὴ ποὺ ὁ γέρο ἐργάτης τοὺς πέταξε.

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀκούστηκε δυνατὰ μιὰ ἄλλη φωνή. Ἕνας γεροδεμένος παίδαρος μὲ ναυτικὴ στολὴ σηκώθηκε ὄρθιος στὸ βάθος τῆς αἴθουσας. Δήλωσε, ὅτι τὸ ἐπαναστατικὸ πνεῦμα τῶν ἀδελφῶν του τῆς θάλασσας δὲν εἶχε ἀλλάξει καθόλου. Ἦσαν ἕτοιμοι νὰ ὑπερασπίσουν μέχρι καὶ τὸν τελευταῖο ἄντρα τὴν ἐπανάσταση, μέχρι καὶ τὴν τελευταία σταγόνα τοῦ αἵματός τους. Καὶ ἄρχισε νὰ διαβάζει τὴν ἀπόφαση τῆς Κρονστάνδης ποὺ ψηφίστηκεστὴ μαζικὴ συγκέντρωση τῆς 1 Μάρτη. Ἡ ὀχλοβοὴ ποὺ ξεσηκώθηκε ἐναντίον αὐτου τοῦ θράσους ἐμπόδιζε νὰ τὸν ἀκούσουν ἄλλοι ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἦσαν πολὺ κοντά του. Ἀλλὰ αὐτὸς κρατοῦσε γερὰ καὶ συνέχιζε νὰ διαβάζει μέχρι τέλους.

Ἡ μοναδικὴ ἀπάντηση ποὺ δέχτηκαν αὐτοὶ οἱ δύο τολμηροὶ γιοὶ τῆς Ἐπανάστασης ὑπῆρξε ἡ ἀπόφαση τοῦ Ζηνόβιεφ, ποὺ ἀπαιτοῦσε τὴ συνολικὴ καὶ ἄμεση παράδοση τῆς Κρονστάνδης, μὲ ποινὴ ξεπουντουλώματος.

Ἡ ἀπόφαση ψηφίστηκε στὰ γρήγορα, μέσα σ' ἕνα πανδαιμόνιο σύγχυσης καὶ οἱ φωνὲς τῆς ἀντιπολίτευσης πνίγηκαν.

Ἀλλὰ ἡ σιωπὴ μπροστὰ στὴν ἀπειλούμενη σφαγὴ ἦταν ἀσυγχώρητη. Ἔπρεπε νὰ ἀκουστῶ. Ὄχι ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἐνοχλητικούς, ποὺ θὰ ἔπνιγαν τὴ φωνή μου, ὅπως εἶχαν κάνει καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους. Θὰ ἔκανα γνωστὴ τὴ θέση μου ἀπόψε κιόλας μὲ μιὰ ἔκθεση ποὺ θὰ ἔστελνα στὴν ἀνώτερη ἐξουσία τῆς σοβιετικῆς Ἄμυνας.

Ὅταν μείναμε μόνοι, μίλησα γι' αὐτὸ τὸ θέμα στὸν Σάσα καὶ εὐχαριστήθηκα ὅταν ἔμαθα ὅτι ὁ παλιός μου φίλος εἶχε κι αὐτὸς τὴν ἴδια ἰδέα. Ὑπόδειξε ὅτι τὸ γράμμα μας θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι μιὰ κοινὴ διαμαρτυρία καὶ νὰ ἀσχολεῖται μόνο μὲ τὴν ἐπικίνδυνη ἀπόφαση ποὺ εἶχε ψηφιστεῖ ἀπὸ τὸ Σοβιὲτ τῆς Πετρούπολης. Δύο σύντροφοι ποὺ βρίσκονταν μαζί μας σ' αὐτὴ τὴ συγκέντρωση εἶχαν τὴν ἴδια μὲ μᾶς ἄποψη καὶ προσφέρθηκαν νὰ ὑπογράψουν μαζί μας τὴν κοινὴ ἔκκληση πρὸς τὶς ἀρχές. Δὲν εἶχα καμιὰ ἐλπίδα ὅτι τὸ διάβημά μας θὰ ἀσκοῦσε κάποια ἐπιρροὴ γιὰ μετριοπάθεια ἢ γιὰ κάποιο φρένο στὴν ἐκτέλεση τῶν μέτρων ποὺ εἶχαν διαταχτεῖ ἐναντίον τῶν ναυτικῶν. Ἀλλὰ ἤμουν ἀποφασισμένη νὰ καταγράψω τὴ στάση μου κατὰ τρόπο ποὺ νὰ ὑπάρχει μιὰ μαρτυρία γιὰ τὸ μέλλον ποὺ θὰ ἔδειχνε ὅτι δὲν παράμενα βουβὴ ἀπέναντι στὴν πιὸ μαύρη προδοσία τῆς ἐπανάστασης ἀπὸ μέρους τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος.

Κατὰ τὶς δύο ἡ ὥρα τὸ πρωὶ ὁ Σάσα τηλεφωνοῦσε στὸν Ζηνόβιεφ γιὰ νὰ τοῦ εἰπεῖ ὅτι εἶχε κάτι ἐνδιαφέρον γι' αὐτὸν νὰ τοῦ ἀνακοινώσει γιὰ τὸ θέμα τῆς Κρονστάνδης. Ἴσως ὁ Ζηνόβιεφ πίστευε ὅτι θὰ ἦταν κάτι ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ βοηθήσει τὴ συνωμοσία ἐναντίον τῆς Κρονστάνδης ἀλλοιῶς δὲν θὰ ἔτρεχε νὰ μᾶς στείλει τὴν κ. Ράβιτς, νυχτιάτικα, δέκα λεπτὰ μόλις μετὰ τὸ τηλεφώνημα τοῦ Σάσα. Τὸ σημείωμα τοῦ Ζηνόβιεφ

ἔλεγε ὅτι αὐτὴ ἦταν πολὺ τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ τῆς ἐμπιστευτοῦμε τὸ ἄγγελμα. Ἐμεῖς τῆς δώσαμε τὸ παρακάτω ἀνακοινωθέν:

Στὸ Σοβιὲτ τῶν συνδικάτων καὶ τῆς ἄμυνας τῆς Πετρούπολης.
Πρόεδρο Ζηνόβιεφ

«Νὰ μὴ μιλήσουμε ἔγινε ἀδύνατο: θὰ ἦταν ἀκόμα ἕνα ἔγκλημα! Τὰ τελευταῖα γεγονότα μᾶς σπρώχνουν, ἐμᾶς τοὺς ἀναρχικούς, νὰ μιλήσουμε καὶ νὰ καθορίσουμε τὴ θέση μας μπροστὰ στὴ σημερινὴ κατάσταση.

«Τὸ πνεῦμα ζύμωσης καὶ δυσαρέσκειας ποὺ ἐκδηλώνεται μεταξὺ τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν ναυτικῶν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα αἰτιῶν ποὺ ἀπαιτοῦν νὰ τὶς προσέξουμε σοβαρά. Τὸ κρύο καὶ ἡ πείνα προκάλεσαν τὴ δυσαρέσκεια καὶ ἡ ἔλλειψη δυνατοτήτων συζήτησης καὶ κριτικῆς σπρώχνουν τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ναυτικοὺς νὰ ἐκθέσουν δημόσια τὰ παράπονά τους.

«Συμμορίες λευκοφρουρῶν εὔχονται καὶ μποροῦν νὰ προσπαθήσουν νὰ ἐκμεταλλευτοῦν αὐτὴ τὴ δυσαρέσκεια γιὰ τὸ συμφέρον τῆς τάξης τους. Καμουφλαρισμένοι πίσω ἀπὸ τοὺς ἐργαζόμενους καὶ τοὺς ναυτικούς, ρίχνουν συνθήματα, ζητώντας τὴ σύγκληση συντακτικῆς συνέλευσης, ἐλεύθερο ἐμπόριο καὶ βάζουν παρόμοιες διεκδικήσεις.

«Ἐμεῖς οἱ ἀναρχικοί, ἔχουμε ἀπὸ καιρὸ κιόλας καταγγείλει τὸ λαθεμένο αὐτῶν τῶν συνθημάτων καὶ δηλώνουμε μπροστὰ σὲ ὁλόκληρο τὸν κόσμο ὅτι θὰ πολεμήσουμε μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι, ἐναντίον κάθε ἀντεπαναστατικῆς ἀπόπειρας, σὲ συνεργασία μὲ ὅλους τοὺς φίλους τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης καὶ χέρι - χέρι μὲ τοὺς μπολσεβίκους.

«Στὸ θέμα ποὺ ἀφορᾶ τὴ διαμάχη μεταξὺ τῆς σο-

βιετικής κυβέρνησης καὶ τῶν ἐργαζομένων καὶ ναυτικῶν, σκεπτόμαστε πῶς πρέπει νὰ διακανονιστεῖ, όχι μὲ τὴ δύναμη τῶν ὅπλων, ἀλλὰ μὲ συντροφικὰ μέσα, μὲ μιὰ ἐπαναστατικὴ καὶ ἀδελφικὴ συμφωνία.

«Ἡ ἀπόφαση ποὺ πῆρε ἡ σοβιετικὴ κυβέρνηση νὰ χυθεῖ αἷμα, δὲν θὰ καθησυχάσει τοὺς ἐργαζόμενους, στὴ σημερινὴ κατάσταση. Ἀντίθετα, θὰ ἐξυπηρετήσει μόνο στὴν ἐπιδείνωση τῶν πραγμάτων καὶ θὰ δυναμώσει τὸ παιχνίδι τῆς Ἀντὰντ καὶ τῆς ἀντεπανάστασης στὸ ἐσωτερικό.

«Τὸ πιὸ σοβαρότερο εἶναι ὅτι ἡ χρησιμοποίηση ἀπὸ τὴν κυβέρνηση τῶν ἐργαζομένων καὶ ἀγροτῶν βίας ἐναντίον τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ναυτικῶν θὰ ἔχει ἀντενεργὸ ἀποτέλεσμα στὸ διεθνὲς ἐπαναστατικὸ κίνημα καὶ θὰ βλάψει πολὺ τὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση.

«Σύντροφοι μπολσεβίκοι, σκεφτεῖτε πρὶν νὰ εἶναι πολὺ ἀργά! Μὴν παίζετε μὲ τὴ φωτιά: εἴσαστε ἕτοιμοι νὰ κάμετε ἕνα ἀποφασιστικὸ καὶ πολὺ σοβαρὸ βῆμα.

«Σᾶς ὑποβάλουμε λοιπὸν τὴν παράκω πρόταση: ἐπιτρέψτε τὴν ἐκλογὴ μιᾶς ἐπιτροπῆς ποὺ ν' ἀποτελεῖται ἀπὸ 5 πρόσωπα, στὴν ὁποία νὰ περιλαβαίνονται καὶ δύο ἀναρχικοί. Αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ θὰ πάει στὴν Κρονστάνδη γιὰ νὰ διακανονίσει τὴ διένεξη μὲ εἰρηνικὰ μέσα. Στὴν παροῦσα κατάσταση αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ ριζικὴ μέθοδος. Θὰ εἶναι διεθνοῦς ἐπαναστατικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Πετρούπολη, 5 Μάρτη 1921

Ἀλέξανδρος Μπέρκμαν, Ἔμμα Γκόλντμαν, (καὶ δύο ἄλλες ὑπογραφές).

Ἡ ἀπόδειξη ὅτι ἡ ἔκκλησή μας ἀπευθύνθηκε σὲ κουφοὺς δόθηκε τὴν ἴδια ἡμέρα, μὲ τὴν ἄφιξη τοῦ Τρότσκυ καὶ τὸ τελεσίγραφό του στὴν Κρονστάνδη. Δήλωνε στοὺς

ναυτικοὺς καὶ τοὺς στρατιῶτες τῆς Κρονστάνδης, ὅτι μὲ διαταγὴ τῆς κυβέρνησης τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν, θὰ «πυροβολοῦσε σὰν φασιανοὺς» ἐναντίον ὅλων ἐκείνων ποὺ εἶχαν τολμήσει «νὰ σηκώσουν τὸ χέρι ἐναντίον τῆς σοσιαλιστικῆς πατρίδας». Διάταξε νὰ παραδοθοῦν ἀμέσως στὶς διαταγὲς τῆς σοβιετικῆς κυβέρνησης τὰ καράβια καὶ τὰ πληρώματα ποὺ εἶχαν κάνει τὴν ἀνταρσία Σὲ ἀντίθετη περίπτωση θὰ ἐκμηδενίζονταν μὲ τὰ ὅπλα. Μόνο ἐκεῖνοι ποὺ θὰ παραδίνονταν χωρὶς ὅρους θὰ μποροῦσαν νὰ ὑπολογίζουν στὴν εὐσπλαχνία τῆς σοβιετικῆς δημοκρατίας.

Αὐτὴ ἡ τελευταία παρατήρηση ἦταν ὑπογραμμένη ἀπὸ τὸν Τρότσκυ, σὰν πρόεδρο τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ σοβιέτ, καὶ ἀπὸ τὸν Καμένεφ, ἀρχιστράτηγο τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Νὰ ἀμφιβάλεις γιὰ τὸ θεῖο δίκαιο τῶν κυβερνώντων πάλι τιμωριόταν μὲ θάνατο.

Ὁ Τρότσκυ κράτησε τὸ λόγο του. Ἔχοντας πάρει τὴν ἐξουσία χάρη στοὺς ἄντρες τῆς Κρονστάνδης, ἦταν τώρα σὲ θέση νὰ πληρώσει ὁλόκληρο τὸ χρέος του «πρὸς ὑπερηφάνεια καὶ δόξα τῆς ρούσικης ἐπανάστασης». Οἱ καλύτεροι στρατιωτικοὶ εἰδικοὶ καὶ στρατηγοὶ τοῦ τσαρικοῦ καθεστῶτος ἦσαν τώρα στὴν ὑπηρεσία του· ἀνάμεσά τους ὁ περίφημος Τουχατσέφσκυ(1) ποὺ ὁ Τρότσκυ ὀνόμασε γενικὸ διοικητῆ γιὰ τὴν ἐπίθεση ἐναντίον τῆς Κρονστάνδης. Πέρα ἀπὸ αὐτό, ὑπῆρχαν ἐκεῖ ὀρδὲς ἀπὸ τσεκίστες, ποὺ ἐκπαιδεύονταν ἀπὸ τρία χρόνια στὴ τέχνη τῶν φονιάδων, «κουρσάντυ» καὶ κομμουνιστὲς διαλεγμένοι εἰδικὰ γιὰ τὴν τυφλή τους ὑπακοὴ στὶς διαταγὲς ποὺ τοὺς δίνονταν καθὼς καὶ τὰ πιὸ σίγουρα τμήματα ἀπὸ διάφορα μέτωπα. Ὁ καθένας περίμενε, βλέποντας μιὰ τέτοια δύναμη μαζεμένη ἀπέναντι στὴν καταδικασμένη πόλη, ὅτι θὰ δαμαζόταν εὔκολα ἡ «ἐξέγερση». Ἰδίως ἀπ᾽ ὅταν οἱ ναύτες καὶ οἱ στρατιῶτες τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης ἀφοπλίστηκαν καὶ ἀπ᾽ ὅταν εἶχαν ἀδειάσει τὴν ἐπικίνδυνη ζώνη ἀπὸ ὅλους ἐκείνους ποὺ εἶχαν ἐκφράσει τὴν ἀλ-

λληλεγγύη τους μὲ τοὺς πολιορκημένους συντροφους τους. Ἀπὸ τὸ παράθυρό μου τοῦ ξενοδοχείου Ἰντερνάσιοναλ τοὺς ἔβλεπα νὰ φεύγουν κατὰ μικρὲς ὁμάδες, πλαισιωμένοι ἀπὸ ἰσχυρὰ ἀποσπάσματα τῆς Τσέκα. Τὸ βῆμα τους εἶχε χάσει κάθε ἐλαστικότητα, τὰ μπράτσα τους κρέμονταν σὰν παράλυτα, τὰ κεφάλια ἦσαν σκυφτὰ γεμᾶτα λύπη.

Οἱ ἀρχὲς δὲν φοβόντουσαν τοὺς ἀπεργοὺς τῆς Πετρούπολης. Ἦσαν ἀδυνατισμένοι καὶ ξεπεσμένοι ἀπὸ τὴν πείνα. Ἡ ἐνεργητικότητά τους ἦταν ὑπονομευμένη Εἶχαν χάσει τὸ ἠθικό τους ἀπὸ τὰ ψέματα ποὺ κυκλοφοροῦσαν σὲ βάρος τους καὶ σὲ βάρος τῶν ἀδελφῶν τους τῆς Κρονστάνδης. Τὸ πνεῦμα τους ἦταν σπασμένο ἀπὸ τὸ δηλητήριο τῆς ἀμφιβολίας ποὺ διείσδυε χάρη στὴ μπολσεβίκικη προπαγάνδα. Δὲν εἶχαν πιὰ μαχητικὸ πνεῦμα, οὔτε καμιὰ ἐλπίδα ὅτι θὰ μποροῦσαν νὰ βοηθήσουν τοὺς συντρόφους τους τῆς Κρονστάνδης πού, χωρὶς νὰ σκεφτοῦν τὸν ἑαυτό τους, εἶχαν ταχτεῖ μὲ τὸ μέρος τους καὶ ποὺ τώρα θὰ πλήρωναν μὲ τὴ ζωή τους.

Ἡ Κρονστάνδη ἦταν ἐγκαταλειμένη ἀπὸ τὴν Πετρούπολη καὶ κομένη ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη Ρωσία. Ἦταν μόνη καὶ σχεδὸν δὲν μποροῦσε ν' ἀντισταθεῖ. Ὁ σοβιετικὸς τύπος διακήρυσε ὅτι «θὰ γκρεμιζόταν μὲ τὸν πρῶτο πυροβολισμό».

Ἀπατήθηκε. Ἡ Κρονστάνδη δὲν εἶχε σκεφτεῖ καθόλου ὅτι εἶχε κάμει καμιὰ «ἐξέγερση» οὔτε γιὰ ἀντίσταση στὴ σοβιετικὴ κυβέρνηση. Μέχρι τὴν τελευταία στιγμὴ ἦταν ἀποφασισμένη νὰ μὴ χύσει αἷμα. Ὅλο τὸν καιρὸ ἔκανε ἐκκλήσεις γιὰ ἕνα διακανονισμὸ κατανόησης καὶ φιλίας. Ἀλλά, ὅταν ἀναγκάστηκε νὰ ὑπερασπίσει τὸν ἑαυτό της ἐναντίον τῆς στρατιωτικῆς πρόκλησης, πολέμησε σὰν λιοντάρι. Δέκα ἡμέρες καὶ δέκα νύχτες γεμᾶτες κούραση, οἱ ναῦτες καὶ οἱ στρατιῶτες τῆς πολιορκημένης πόλης κρατοῦσαν καλὰ ἐναντίον ἑνὸς ἀκατάπαυστου βομβαρδισμοῦ τοῦ πυροβολικοῦ, ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ τρεῖς πλευρὲς καὶ ἐναντίον τῶν ἀε-

ροπορικῶν βοβαρδισμῶν πού χτυποῦσαν τὸν ἄμαχο πληθυσμό. Ἀπόκρουσαν ἡρωϊκὰ τὶς ἐπαναλαμβανόμενες ἀπόπειρες τῶν μπολσεβίκων νὰ πάρουν μ' ἐπίθεση τὰ ὀχυρὰ μὲ εἰδικευμένα στρατεύματα πού εἶχαν ἔρθει ἀπὸ τὴ Μόσχα. Ὁ Τρότσκυ καὶ ὁ Τουχατσέφσκυ εἶχαν ὅλα τὰ πλεονεκτήματα ἀπέναντι στοὺς ἄντρες τῆς Κρονστάνδης. Ὅλος ὁ μηχανισμὸς τοῦ κομμουνιστικοῦ Κράτους τοὺς ὑποστήριζε καὶ ὁ κατευθυνόμενος ἀπὸ τὸ κέντρο τύπος συνέχιζε νὰ σκορπάει δηλητήριο ἐναντίον τῶν δῆθεν «ἀνταρτῶν καὶ ἀντεπαναστατῶν». Εἶχαν ἀπεριόριστες ἐνισχύσεις καὶ ἄντρες, πού ἦσαν σκεπασμένοι μὲ λευκὰ ὑφάσματα γιὰ νὰ μὴ διακρίνονται πάνω στὸ χιόνι τοῦ παγωμένου φιλανδικοῦ κόλπου, καμουφλάροντας ἔτσι τὴ νυχτερινὴ ἐπίθεση ἐναντίον τῶν ἀντρῶν τῆς Κρονστάνδης πού δὲν τὴν περίμεναν ἐκεῖ. Αὐτοὶ δὲν εἶχαν τίποτα περισσότερο ἀπὸ τὸ ἀδάμαστο θάρρος τους καὶ τὴν ἀμετάβλητη πίστη τους στὸ δίκιο τῆς ὑπόθεσής τους καὶ στὰ ἐλεύθερα σοβιὲτ πού εὐνοοῦσαν σὰν τὰ μόνα ἱκανὰ νὰ σώσουν τὴ Ρωσία ἀπὸ τὴ δικτατορία. Τοὺς ἔλειπε ἀκόμα κι ἕνα παγοθραυστικὸ γιὰ νὰ σταματήσουν τὴν ἐπίθεση τοῦ κομμουνιστῆ ἐχθροῦ. Ἦταν ἐξαντλημένοι ἀπὸ τὴν πείνα, τὸ κρύο, τὶς νύχτες χωρὶς ὕπνο. Παρὰ ὅλα αὐτά, κράταγαν καλά, παλεύοντας ἀπελπισμένα μ' ἕναν συσχετισμὸ δυνάμεων συντριπτικὸ σὲ βάρος τους.

Οὔτε μιὰ φιλικὴ φωνὴ δὲν ἀκούστηκε στὴ διάρκεια αὐτοῦ τοῦ τρομακτικοῦ διαστήματος. Στὶς ἡμέρες καὶ στὶς νύχτες τὶς γιομᾶτες ἀπὸ τοὺς κεραυνοὺς τοῦ βαρειοῦ πυροβολικοῦ καὶ τὸ μπουμπουνητὸ τῶν κανονιῶν, δὲν ὑπῆρχε κανένας γιὰ νὰ διαμαρτυρηθεῖ ἢ γιὰ νὰ κάνει ἔκκληση νὰ σταματήσει αὐτὸ τὸ τρομερὸ αἱματοκύλισμα. Ὁ Γκόρκι... Ὁ Μάξιμος Γκόρκι ποῦ ἦταν; Ἡ φωνή του θὰ ἀκουγόταν.

«Πᾶμε νὰ τὸν δοῦμε!». Βρίσκω μερικὰ μέλη τῆς «ἰντελλιγκέντσιας». Ὁ Γκόργκι, μοῦ ἔλεγαν, ποτὲ δὲν εἶχε διαμαρτυρηθεῖ, ἀκόμα καὶ σὲ σοβαρὲς περιπτώ-

σεις, ἀτομικές, οὔτε σὲ περιπτώσεις ποὺ ἀφοροῦσαν σὲ περιπτώσεις ἀνθρώπων τοῦ ἴδιου μὲ αὐτὸν ἐπαγγέλματος, οὔτε ἀκόμα ὅταν γνώριζε τὴν ἀθωότητα τῶν καταδικασμένων ἀνθρώπων. Δὲν θὰ διαμαρτυρόταν τώρα. Δὲν ὑπῆρχε ἐλπίδα.

Ἡ «ἰντιλλιγγέντσια», οἱ ἄντρες καὶ οἱ γυναῖκες ποὺ ὑπῆρξαν κάποτε τὸ στόμα τῆς ἐπανάστασης, οἱ μαίτρ τῆς σκέψης, συγγραφεῖς καὶ ποιητές, ἦσαν τόσο ἀνίσχυροι ὅσο κι ἐμεῖς καὶ παραλυμένοι ἀπὸ τὴ ματαιότητα κάθε ἀτομικῆς προσπάθειας. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν συντρόφων τους καὶ τῶν φίλων τους ἦσαν κιόλας στὴ φυλακὴ ἢ στὴν ἐξορία καὶ μερικοὶ εἶχαν ἐκτελεστεῖ. Αἰσθανόντουσαν σπασμένοι ἀπὸ τὴν ἐκμηδένιση ὅλων τῶν ἀνθρώπινων ἀξιῶν.

Ἀπευθύνθηκα στοὺς κομμουνιστὲς ποὺ εἴχαμε γνωρίσει. Τοὺς παρακάλεσα νὰ κάμουν κάτι. Μερικοὶ καταλάβαιναν τὸ κτηνώδικο ἔγκλημα ποὺ τὸ κόμμα τους ἦταν ἕτοιμο νὰ διαπράξει ἐναντίον τῆς Κρονστάνδης. Παραδέχονταν ὅτι ἡ κατηγορία τῆς ἀντεπανάστασης ἦταν ὁλόκληρη κατασκευασμένη. Ὁ δῆθεν ἡγέτης Κοζλόφσκυ ἦταν ἕνα μηδενικό, πολὺ ἀπασχολημένος μὲ τὴ δική του τύχη ἔτσι ποὺ νὰ μὴν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ ὁποιαδήποτε διαμαρτυρία τῶν ναυτικῶν. Οἱ ναυτικοὶ ἦσαν ποιοτικὰ πολὺ ψηλὰ καὶ ἡ μόνη τους ἔγνοια ἦταν ἡ εὐημερία τῆς Ρωσίας. Ὄχι μόνο δὲν εἶχαν ταυτίσει τὴν ὑπόθεσή τους μὲ τοὺς τσαρικοὺς στρατηγούς, ἀλλὰ καὶ εἶχαν ἀρνηθεῖ ἀκόμα τὴ βοήθεια ποὺ τοὺς πρόσφερε ὁ Τσερνώφ, ὁ ἡγέτης τῶν σοσιαλεπαναστατῶν Δὲν ἤθελαν βοήθεια ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Ζητοῦσαν νὰ τοὺς δοθεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν τοὺς βουλευτές τους στὶς ἐκλογὲς ποὺ ἔρχονταν γιὰ τὸ σοβιὲτ τῆς Κρονστάνδης καὶ δικαιοσύνη γιὰ τοὺς ἀπεργοὺς τῆς Πετρούπολης.

Οἱ φίλοι κομμουνιστὲς περνοῦσαν νύχτες ὁλόκληρες μαζί μας... μιλώντας... μιλώντας ἀκατάπαυστα, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ σηκώσει φωνὴ ἀνοιχτῆς δια-

μαρτυρίας. Μᾶς ἔλεγαν ὅτι ἐμεῖς δὲν μπορούσαμε νὰ καταλάβουμε τὶς συνέπειες ποὺ αὐτὸ θὰ εἶχε γι' αὐτούς. Θὰ διώχνονταν ἀπὸ τὸ κόμμα, θὰ στεροῦσαν αὐτοὺς καὶ τὴν οἰκογένειά τους ἀπὸ δουλειὰ καὶ δελτίο καί, κυριολεκτικά, θὰ ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα. Ἢ θὰ ἐξαφανίζονταν ἁπλᾶ καὶ καθαρὰ καὶ κανένας δὲν θὰ μάθαινε ποτὲ τί εἶχαν γίνει. Καὶ παρ' ὅλα αὐτά, μᾶς βεβαίωναν πὼς δὲν ἦταν ὁ φόβος ποὺ παράλυε τὴ θέλησή τους. Ἦταν τὸ ὅτι ὁποιαδήποτε διαμαρτυρία ἢ ἔκκληση δὲν εἶχε ἀπόλυτα καμιὰ χρησιμότητα. Τίποτα, ἀπόλυτα τίποτα, δὲν μποροῦσε νὰ σταματήσει τὶς ρόδες τοῦ κομμουνιστικοῦ Κράτους. Εἶχαν σπάσει οἱ ἴδιοι. Καὶ δὲν εἶχαν πιὰ οὔτε τὴ δύναμη νὰ διαμαρτυρηθοῦν.

Ἤμουν ἐνοχλημένη ἀπὸ τὸν τρομερὸ φόβο ὅτι ἐμεῖς, ὁ Σάσα κι ἐγώ, θὰ μπορούσαμε νὰ φτάσουμε σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση, χάνοντας κάθε ἐνέργεια καὶ ὑποταγμένοι ὅπως ἐκεῖνοι. Ἀπὸ αὐτὸ ὅλα τὰ ἄλλα ἦσαν προτιμώτερα. Ἡ φυλακή, ἡ ἐξορία, ἀκόμα καὶ ὁ θάνατος. Ἢ ἡ φυγή. Νὰ φύγει κανεὶς μακρυὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴν τρομερὴ ἀπάτη ἀπὸ αὐτὸ τὸ κίβδηλο ὁμοίωμα τῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ἰδέα νὰ θέλω νὰ ἐγκαταλείψω τὴ Ρωσία ποτὲ δὲν μοῦ εἶχε ἔρθει. Ἤμουν ταραγμένη καὶ σοκαρισμένη καὶ μόνο ἀπὸ αὐτὴ τὴ σκέψη. Νὰ ἐγκαταλείψω τὴ Ρωσία στὸ μαρτύριό της! Ἀλλὰ αἰσθανόμουν πὼς θὰ ἔκανα κι αὐτὸ τὸ βῆμα ἀκόμα, παρὰ νὰ μετέχω στὰ γρανάζια αὐτῆς τῆς μηχανῆς, παρὰ νὰ γίνω ἕνα πράγμα χωρὶς ψυχὴ ποὺ θὰ μὲ μεταχειρίζονταν κατὰ τὴ θέλησή τους.

Οἱ κανονιὲς στὴν Κρονστάνδη συνεχίζονταν ἀκατάπαυστα δέκα ἡμέρες καὶ δέκα νύχτες καὶ σταμάτησαν ξαφνικὰ τὸ πρωὶ τῆς 17 Μάρτη. Ἡ σιωπὴ ποὺ κάλυψε τὴν Πετρούπολη ἦταν πιὸ τρομερὴ ἀπὸ τοὺς ἀδιάκοπους πυροβολισμοὺς τῆς προηγούμενης νύχτας. Ὅλους μᾶς κυρίεψε ἡ ἀγωνία τῆς προσμονῆς. Ἦταν ἀδύνατο

νὰ μάθεις τί συνέβει καὶ γιατὶ σταμάτησαν ἀπότομα οἱ βαρβαρδισμοί. Ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα ἡ ἔνταση ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ ἕναν ἄφωνο τρόμο. Ἡ Κρονστάνδη ὑπόκυψε. Δεκάδες χιλιάδες ἄνθρωποι δολοφονημένοι. Ἡ πόλη πνιγμένη στὸ αἷμα. Ὁ Νέβας, ποὺ τὸ βαρὺ πυροβολικὸ τοῦ εἶχε σπάσει τὸν πάγο ἔγινε ὁ τάφος πολλῶν ἀνθρώπων: κουρσάντυ καὶ νέων κομμουνιστῶν. Οἱ ἡρωικοὶ ναῦτες καὶ στρατιῶτες εἶχαν ὑπερασπιστεῖ τὶς θέσεις τους μέχρι τὴν τελευταία πνοή τους. Ἐκεῖνοι ποὺ δὲν εἶχαν τὴν τύχη νὰ πεθάνουν πολεμώντας ἔπεφταν στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐκτελοῦνταν ἢ στέλνονταν στὶς παγωμένες περιοχὲς τῆς Βόρειας Ρωσίας.

Εἴχαμε κεραυνοβοληθεῖ. Ὁ Σάσα, ἔχοντας χάσει ὁριστικὰ τὴν πίστη του στοὺς μπολσεβίκους, πλανιόταν ἀπελπισμένος στοὺς δρόμους. Ἔνοιωθα σὰ νὰ εἶχαν ὅλα τὰ μέλη μου μολύβι καὶ σὲ κάθε νεῦρο μιὰν ἀπέραντη κούραση. Καθισμένη, ἀκίνητη, παρατηροῦσα τὴ νύχτα(....).

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, 18 Μάρτη, ἤμουν ἀκόμα μισοκοιμισμένη, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀϋπνία τῶν δεκαεπτὰ ἡμερῶν ἀγωνίας, ξύπνησα ἀπὸ τὸ θόρυβο πολλῶν βημάτων. Οἱ κομμουνιστὲς περνοῦσαν μὲ βηματισμό, οἱ μουσικὲς ἔπαιζαν στρατιωτικὰ ἐμβατήρια καὶ τραγουδοῦσαν τὴν Διεθνῆ. Αὐτοὶ οἱ τόνοι, ποὺ ἄλλοτε μοῦ προξενοῦσαν εὐχαρίστηση, ἠχοῦσαν τώρα σὰν πένθιμο ἐμβατήριο γιὰ τὴ φλογερὴ ἐλπίδα τῆς ἀνθρωπότητας.

Δέκα ὀχτὼ Μάρτη· ἐπέτειο τῆς παρισινῆς Κομμούνας 1871 ποὺ συντρίφτηκε δύο μῆνες ἀργότερα ἀπὸ τὸν Θιὲρς καὶ τὸν Γκαλλιφέ, τοὺς μακελάρηδες τριάντα χιλιάδων κομμουνάρων! Αὐτοὺς τοὺς δήμιους μιμήθηκαν στὴν Κρονστάνδη.

Ἡ ἀληθινὴ σημασία αὐτῆς τῆς «διάλυσης» τῆς Κρονστάνδης ἀποκαλύφτηκε ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Λένιν, τρεῖς μέρες ὕστερα. Στὸ 10ο συνέδριο τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, ποὺ ἔγινε στὴ Μόσχα, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς πολιορκίας, ὁ Λένιν ἄλλαξε ἀπροσδόκητα σκοπὸ καὶ

ἀντὶ τὸ ἐμπνευσμένο κομμουνιστικὸ τραγούδι ποὺ τραγουδοῦσε μέχρι τώρα, ἄρχισε νὰ ψέλνει τὸ τροπάρι τῆς Νέας Οἰκονομικῆς Πολιτικῆς (ΝΕΠ) (1). Ἐλεύθερο ἐμπόριο, παραχωρήσεις στοὺς καπιταλιστές, ἐλεύθερη μίσθωση τῆς δουλειᾶς στὴν ὕπαιθρο καὶ στὰ ἐργοστάσια. Ὅλα τὰ καταδικασμένα γιὰ περισσότερα ἀπὸ τρία χρόνια πράγματα, ποὺ σήμαιναν ἀντεπανάσταση καὶ τιμωροῦνταν μὲ φυλακή, ἀκόμα καὶ μὲ θάνατο, ἦσαν τώρα γραμένα ἀπὸ τὸν Λένιν στὶς ἔνδοξες σημαῖες τῆς δικτατορίας.

Παραδέχτηκε ἀδιάντροπα, ὅπως πάντα, ἐκεῖνο ποὺ ὅλοι οἱ εἰλικρινεῖς καὶ σκεπτόμενοι ἄνθρωποι, ποὺ βρίσκονταν μέσα στὸ κόμμα καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτό, ἤξεραν, ὅτι δηλαδὴ «οἱ ἄντρες τῆς Κρονστάνδης δὲν ἤθελαν τοὺς ἀντεπαναστάτες. Ἀλλὰ δὲν ἤθελαν πιὰ οὔτε ἐμᾶς!» Οἱ ἄδολοι ναῦτες εἶχαν πάρει στὰ σοβαρὰ τὸ σύνθημα τῆς Ἐπανάσταση: «Ὅλη ἡ ἐξουσία στὰ σοβιέτ!» Σύνθημα στὸ ὁποῖο ὁ Λένιν καὶ τὸ κόμμα του εἰχαν ἐπίσημα ὑποσχεθεῖ ὅτι θὰ μείνουν πιστοί. Αὐτὸ ἦταν τὸ ἀσυγχώρητο λάθος τῶν ἀνθρώπων τῆς Κρονστάνδης! Γι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ πεθάνουν. Ἔπρεπε νὰ γίνουν μάρτυρες γιὰ νὰ γονιμοποιήσουν τὴ γῆ γιὰ τὴ νέα σοδειὰ συνθημάτων τοῦ Λένιν, ποὺ ἀκύρωνε ὁλοκληρωτικὰ τὰ παλιά. Τὸ ἀριστούργημα ἦταν ἡ Νέα Οἰκονομικὴ Πολιτική: ἡ ΝΕΠ.

Ἡ δημόσια ὁμολογία τοῦ Λένιν στὸ θέμα Κρονστάνδη δὲν σημαίνει καὶ σταμάτημα τοῦ κυνηγητοῦ ποὺ εἶχαν ἐξαπολύσει οἱ σοβιετικὲς ἀρχὲς ἐναντίον τῶν ναυτῶν, στρατιωτῶν καὶ ἐργατῶν τῆς νικημένης πόλης. Πιάνονταν κατὰ ἑκατοντάδες καὶ ἡ Τσέκα ἀσχολιόταν μὲ τὸ «σημάδι σὲ ζωντανὸ στόχο».

Τὸ περίεργο ἦταν πὼς οἱ ἀναρχικοὶ δὲν μνημονεύτηκαν μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς «ἐξέγερσης», τῆς Κρονστάνδης. Ἀλλὰ στὸ 10ο Συνέδριο ὁ Λένιν εἶχε δηλώσει ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξαπολυθεῖ ἕνας ἀνελέητος πόλεμος ἐναντιον τῆς «μικροαστικῆς τάξης», ὅπου συμπεριλαβαίνονται

καὶ τὰ ἀναρχικὰ στοιχεῖα. Εἶχε παρατηρήσει πὼς ἡ ἀναρχοσυνδικαλιστικὴ τάση τῆς ἐργατικῆς ἀντιπολίτευσης (2) ἔδειχνε ὅτι αὐτὴ ἡ τάση ἀναπτυσσόταν ἀκόμα καὶ μέσα στὸ ἴδιο τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα. Τὸ κάλεσμα τοῦ Λένιν γιὰ πόλεμο ἐναντίον τῶν ἀναρχικῶν, βρῆκε ἄμεση ἀπήχηση. Ἔγιναν ἐπιδρομὲς ἐναντίον τῶν ὁμάδων τῆν Πετρούπολης καὶ πιάστηκαν πάρα πολλὰ μέλη τους. Ἐπὶ πλέον, ἡ Τσέκα ἔκλεισε τὸ τυπογραφεῖο καὶ τὰ γραφεῖα ὅπου δημοσιευόταν ἡ ἐφημερίδα GOLOS TRUDA ποὺ ἀνῆκε στὸν ἀναρχοσυνδικαλιστικὸ κλάδο τοῦ ἀναρχικοῦ μας κινήματος.

Εἴχαμε ἀγοράσει τὰ εἰσιτήριά μας γιὰ νὰ πᾶμε στὴ Μόσχα, πρὶν νὰ συμβεῖ αὐτό. Ὅταν μάθαμε τὶς μαζικὲς συλλήψεις, ἀποφασίσαμε νὰ παραμείνουμε λίγο καιρὸ ἀκόμα, γιὰ τὴν περίπτωση ποὺ θὰ μᾶς ἀναζητοῦσαν. Ὅμως, δὲν μᾶς πείραξαν. Ἴσως διότι ἦταν ἀνάγκη νὰ ἔχουν ἀφήσει ἐλεύθερες μερικὲς διασημότητες, γιὰ νὰ ἀποδείξουν στὸν κόσμο πὼς μόνο «ληστὲς» βρίσκονταν στὶς σοβιετικὲς φυλακές.

Στὴ Μόσχα βρήκαμε ὅλους τοὺς ἀναρχικοὺς ἐκτὸς ἀπὸ μισὴ ντουζίνα πιασμένους. Ὅμως, δὲν εἶχε διατυπωθεῖ ἐναντίον τῶν συντρόφων μας καμιὰ κατηγορία Οὔτε τοὺς ἄκουσαν οὔτε τοὺς δίκασαν. Παρὰ ὅλα αὐτὰ μερικοὺς τοὺς εἶχαν στείλει κιόλας στὶς φυλακὲς τῆς Σαμάρας. Ἐκεῖνοι ποὺ βρίσκονταν ἀκόμα στὶς φυλακὲς Μπουτίρκυ ἢ Τανγκάκα ὑποβάλλονταν σὲ διώξεις καὶ ἀκόμα ἀσκοῦσαν πάνω τους βία. Ἔτσι, ἕνα ἀπὸ τὰ ἀγόρια μας, ὁ νεαρὸς Κασιρίν, χτυπήθηκε ἀπὸ ἕναν τσεκίστα, παρουσία τῶν φυλάκων τῆς φυλακῆς. Ὁ Μαξίμωφ (...) καὶ ἄλλοι ἀναρχικοὶ ποὺ εἶχαν πολεμήσει στὰ ἐπαναστατικὰ μέτωπα καὶ ποὺ ἦσαν γνωστοὶ καὶ ἐκτιμιοῦνταν ἀπὸ πολλοὺς κομμουνιστὲς ὑποχρεώθηκαν νὰ κατέβουν σὲ ἀπεργία πείνας γιὰ νὰ διαμαρτυρηθοῦν ἐναντίον τῶν τρομερῶν συνθηκῶν κράτησης.

Τὸ πρῶτο πράγμα ποὺ μᾶς ζήτησαν νὰ κάνουμε

κατὰ τὴν ἐπιστροφή μας στὴ Μόσχα, ἦταν ἡ ὑπογραφὴ ἑνὸς μανιφέστου ποὺ ν' ἀπευθύνεται στὶς σοβιετικὲς ἀρχές, καταγγέλοντας τὴν ἀπαίσια τακτικὴ ποὺ ἐφάρμοζαν γιὰ νὰ ἐξοντώσουν τοὺς συντρόφους μας.

Ἐμεῖς, βέβαια, τὸ κάναμε. Τόσο ἐγὼ ὅσο καὶ ὁ Σάσα τώρα εἴμαστε βέβαιοι ὅτι διαμαρτυρίες ποὺ προέρχονταν ἀπὸ μιὰ χούφτα πολιτικούς, ποὺ βρίσκονταν ἀκόμα ἐλεύθεροι στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ρωσίας, ἦταν ὁλότελα μάταιες καὶ ἄχρηστες. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά καμιὰ ἀποτελεσματικὴ δράση δὲν μποροῦσε νὰ περιμένεται ἀπὸ τὶς ρούσικες μάζες, ἀκόμα κι ὅταν μᾶς ἦταν δυνατὸ νὰ ἔρθουμε σ' ἐπαφὴ μαζί τους. Τὰ χρόνια πολέμου, ἐμφυλίων πολέμων, κακουχιῶν εἶχαν ὑπονομεύσει τὴ ζωτικότητά τους, καὶ ὁ τρόμος τὶς εἶχε κάνει ἄφωνες καὶ ὑποταγμένες.

Ὁ Σάσα ἔλεγε, ὅτι ἡ ἐλπίδα μας ἦταν ἡ Εὐρώπη καὶ οἱ ΗΠΑ Εἶχε ἔρθει ὁ καιρὸς νὰ κάνουμε γνωστὸ στοὺς ἐργαζόμενους στὸ ἐξωτερικὸ τὴ ντροπιαστικὴ προδοσία τοῦ Ὀκτώβρη. Ἡ ξύπνια συνείδηση τοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν ἄλλων φιλελεύθερων και ριζοσπαστικῶν στοιχείων σὲ κάθε χώρα θὰ διαμόρφωνε μιὰ ἰσχυρὴ διαμαρτυρία ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἀμείλικτης καταδίωξης. Μόνο αὐτὸ θὰ μποροῦσε νὰ σταματήσει τὸ χέρι τῆς δικτατορίας. Τίποτ' ἄλλο.

Τὸ μαρτύριο τῆς Κρονστάνδης εἶχε κιόλας αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα στὸν φίλο μου: εἶχε καταστρέψει τὰ τελευταῖα ἴχνη τοῦ μ π ο λ σ ε β ί κ ι κ ο υ μ ύ θ ο υ. Δὲν ἦταν μόνο ὁ Σάσα· ἦταν καὶ οἱ ἄλλοι σύντροφοι ἐπίσης ποὺ προηγούμενα εἶχαν ὑπερασπίσει τις κομμουνιστικὲς μεθόδους σὰν ἀναπόφευκτες σὲ μιὰ ἐπαναστατικὴ περίοδο ποὺ ἀναγκάστηκαν τώρα νὰ δοῦν τὴν ἄβυσσο ποὺ ὑπῆρχε μεταξὺ Ὀκτώβρη καὶ δικτατορίας

'Απόφαση τῆς γενικῆς συγκέντρωσης τῆς 1ης καὶ τῆς 2ης μοίρας τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς, ποὺ ἔγινε στὴν Κρονστάνδη.

(1η Μάρτη 1921)

Ἀφοῦ ἀκούστηκαν οἱ ἐκθέσεις τῶν ἐκπροσώπων ποὺ στάλθηκαν στὴν Πετρούπολη ἀπὸ τὴ γενικὴ συγκέντρωση τῶν πληρωμάτων γιὰ νὰ ἐξετάσουν τὴν ἐκεῖ κατάσταση, ἡ συνέλευση ἀποφασίζει ὅτι πρέπει:

Ὄντας δοσμένο ὅτι τὰ σημερινὰ σοβιὲτ δὲν ἐκφράζουν τὴ θέληση τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν,

1. Νὰ γίνει ἄμεσα ἐπανεκλογὴ τῶν σοβιὲτ μὲ μυστικὴ ψηφοφορία. Ἡ ἐκλογικὴ καμπάνια μεταξὺ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν θὰ πρέπει νὰ γίνει σὲ συνθῆκες πλήρους ἐλευθερίας λόγου καὶ πράξης.

2. Νὰ ὑπάρξει ἡ ἐλευθερία λόγου καὶ τύπου γιὰ ὅλους τοὺς ἐργάτες καὶ ἀγρότες, γιὰ τοὺς ἀναρχικοὺς καὶ γιὰ τὰ σοσιαλιστικὰ κόμματα τῆς ἀριστερᾶς(3)·

3. Νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἐλευθερία συγκέντρωσης στὰ συνδικάτα καὶ στὶς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις·

4. Νὰ συγκληθεῖ ἔξω ἀπὸ τὰ πολιτικὰ κόμματα μιὰ διάσκεψη τῶν ἐργατῶν, τῶν κόκκινων στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν τῆς Πετρούπολης, τῆς Κρονστάνδης καὶ τῆς ἐπαρχίας τῆς Πετρούπολης γιὰ τὶς 10 Μάρτη 1921 τὸ ἀργότερο·

5. Νὰ ἀποφυλακιστοῦν ὅλοι οἱ σοσιαλιστὲς πολι-

τικοὶ κρατούμενοι καὶ ἐπίσης ὅλοι οἱ ἐργάτες, ἀγρότες, κόκκινοι στρατιῶτες καὶ ναῦτες, ποὺ ἔχουν φυλακιστεῖ ὕστερα ἀπὸ ἐργατικὰ καὶ ἀγροτικὰ κινήματα·

6. Νὰ γίνει ἐκλογὴ μιᾶς ἐπιτροπῆς μὲ σκοπὸ τὴν ἐξέταση τῶν περιπτώσεων ἐκείνων ποὺ βρίσκονται στὶς φυλακὲς καὶ στὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης·

7. Νὰ καταργηθοῦν τὰ «πολιτικὰ γραφεῖα», γιατὶ κανένα κόμμα δὲν πρέπει νὰ ἔχει προνόμια γιὰ τὴν προπαγάνδιση τῶν ἰδεῶν του, οὔτε νᾶ δέχεται ἀπὸ τὸ Κράτος χρηματικὴ βοήθεια γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ. Στὴ θέση τους πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν ἐπιτροπὲς ἐκπαίδευσης καὶ κουλτούρας, ἐκλεγμένες σὲ κάθε τόπο καὶ χρηματοδοτημένες ἀπὸ τὴν κυβέρνηση·

8. Νὰ καταργηθοῦν ὅλοι οἱ φραγμοί(4)·

9. Νὰ ἑνοποιηθοῦν οἱ μερίδες γιὰ ὅλους τοὺς ἐργαζόμενους, μ' ἐξαίρεση ἐκείνους ποὺ ἀσκοῦν ἐπαγγέλματα ἐπικίνδυνα γιὰ τὴν ὑγεία·

10. Νὰ καταργηθοῦν τὰ κομμουνιστικὰ ἀποσπάσματα ἐφόδου σὲ ὅλες τὶς μονάδες τοῦ στρατοῦ· τὸ ἴδιο νὰ καταργηθεῖ καὶ ἡ κομμουνιστικὴ φρουρὰ στὶς φάμπρικες καὶ στὰ ἐργαστάσια. Σὲ περίπτωση ἀνάγκης οἱ φρουρὲς θὰ μποροῦν νὰ ὑποδείχνονται στὸ στρατὸ ἀπὸ τὶς διμοιρίες καὶ στὰ ἐργοστάσια καὶ στὶς φάμπρικες ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ἐργάτες·

11. Νὰ δωθεῖ στοὺς ἀγρότες ἡ πλήρης ἐλευθερία δράσης σὲ ὅτι ἀφορᾶ τὴ γῆ τους καὶ ἐπίσης τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτουν ζῶα, μὲ τὸν ὅρο ὅτι θᾶ τὰ δουλεύουν οἱ ἴδιοι καὶ δὲν θὰ καταφεύγουν στὴ μισθωτὴ ἐργασία·

12. Νὰ ὑποδειχθεῖ μιὰ περιοδεύουσα ἐπιτροπὴ ἐλέγχου·

13. Νὰ ἐπιτραπεῖ ἡ ἐλεύθερη ἄσκηση τῆς βιοτεχνίας, χωρὶς τὴ χρησιμοποίηση μισθωτῆς ἐργασίας.

14. Ζητᾶμε ἀπὸ ὅλες τὶς στρατιωτικὲς μονάδες καὶ ἐπίσης ἀπὸ τοὺς στρατιωτικοὺς συντρόφους «κουρσάντυ» νὰ προσυπογράψουν τὴν ἀπόφασή μας·

Ἡ ἀπόφαση πάρθηκε ὁμόφωνα ἀπὸ τὴ συγκέντρωση τῶν πληρωμάτων τοῦ στόλου. Δύο πρόσωπα ἔκαναν ἀποχή.

Ὑπογραμμένο: Π ε τ ρ ε τ σ έ ν κ ο, πρόεδρος τῆς συγκέντρωσης· Π ε ρ ε π έ λ κ ι ν, γραμματέας.

(ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν 'Ι ζ β έ σ τ ι α τῆς Κρονστάνδης)

Πρῶτα - πρῶτα ἄς δοῦμε μερικοὺς τίτλους:

"Ολη ἡ ἐξουσία στὰ σοβιὲτ καὶ ὄχι στὰ κόμματα!

Ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιὲτ θὰ ἐλευθερώσει τοὺς ἐργαζόμενους ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῶν στρατοπέδων τῶν κομμουνιστῶν.

Ὁ Λένιν λέει: «Ὁ κομμουνιστός, εἶναι ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιὲτ σὺν ὁ ἐξηλεκτρισμός», ἀλλὰ ὁ λαὸς παρατήρησε ὅτι ὁ μπολσεβίκικος κομμουνισμὸς ἦταν ὁ ἀπολυταρχισμὸς τῶν κομμισαρίων σὺν οἱ ντουφεκισμοί.

Τὰ Σοβιὲτ καὶ ὄχι τὸ Σύνταγμα εἶναι τὸ ὀχυρὸ τῶν ἐργαζομένων.

Ζήτω ἡ κόκκινη Κρονστάνδη μὲ τὴν ἐξουσία τῶν ἐλεύθερων Σοβιέτ!

Ὁ πρῶτος πυροβολισμὸς τοῦ Τρότσκυ εἶναι τὸ σῆμα τοῦ σαπίσματος τῶν κομμουνιστῶν.

(Νο 1, 3 Μάρτη 1921)

ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΟΥ ΟΧΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗΣ

Σύντροφοι καὶ πολίτες, ἡ χώρα μας περνάει μιὰ δύσκολη περίοδο. Εἶναι τώρα ἐδῶ καὶ τρία χρόνια ποὺ ἡ πείνα, τὸ κρύο καὶ τὸ οἰκονομικὸ χάος μᾶς σφίγγουν σὰν τρομερὴ τανάλια. Τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα, ποὺ κυβερνᾶ τὴ χώρα ἀποσπάστηκε ἀπὸ τὶς μάζες καὶ ἀπο-

δείχτηκε ἀνίσχυρο νὰ τὶς βγάλει ἀπὸ μιὰ κατάσταση γενικῆς καταστροφῆς. Τὸ κόμμα δὲν λογάριασε καμιὰ ἀπὸ τὶς ταραχὲς ποὺ σημειώθηκαν στὴν Πετρούπολη καὶ τὴ Μόσχα τὸν τελευταῖο καιρὸ καὶ ποὺ ἀπόδειξαν καθαρὰ ὅτι ἔχασε τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν ἐργατικῶν μαζῶν. Οὔτε ἀκόμα πῆρε ὑπ' ὄψη του τὶς διεκδικήσεις ποὺ διατύπωσαν οἱ ἐργάτες. Ὅλα αὐτὰ τὰ θεωρεῖ σὰν ἀντεπαναστατικὲς ραδιουργίες. Ἀπατιέται πολύ.

Αὐτὲς οἱ ταραχὲς αὐτὲς οἱ διεκδικήσεις, εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ ὁλόκληρου, ὅλων ἐκείνων ποὺ δουλεύουν. Ὅλοι οἱ ἐργάτες, ναῦτες καὶ κόκκινοι στρατιῶτες βλέπουν καθαρὰ σήμερα ὅτι μόνο οἱ κοινὲς προσπάθειες, μόνο ἡ κοινὴ θέληση τῶν ἐργαζομένων, θὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὴ χώρα ψωμί, ξύλα καὶ κάρβουνο, θὰ μπορέσουν νὰ ντύσουν καὶ νὰ ποδαίσουν τὸ λαό, θὰ μπορέσουν νὰ βγάλουν τὴ Δημοκρατία ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο ποὺ βρίσκεται.

Αὐτὴ ἡ θέληση ὅλων τῶν ἐργαζομένων, κόκκινων στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν ἐκδηλώθηκε καθαρὰ στὴ μεγάλη συγκέντρωση τῆς πόλης μας, τὴν Τρίτη 1 Μάρτη. Ἡ συγκέντρωση ψήφισε ὁμόφωνα μιὰ ἀπόφαση τῶν πληρωμάτων τῆς 1ης καὶ 2ης μοίρας. Ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς ἀποφάσεις ποὺ υἱοθετήθηκαν εἶναι ἐκείνη ποὺ λέει ὅτι πρέπει νὰ τραβήξουμε ἀμέσως στὴν ἐπανεκλογὴ τοῦ σοβιέτ.

Γιὰ νὰ φτιάξουμε γι' αὐτὲς τὶς ἐκλογὲς πιὸ σωστὲς βάσεις, ἔτσι ποὺ ἡ ἐκπροσώπηση τῶν ἐργαζομένων στὸ σοβιὲτ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ καὶ γιὰ νὰ εἶναι τὸ σοβιὲτ ἕνα ὄργανο δραστήριο κι ἐνεργητικό, οἱ ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν ὀργανώσεων τοῦ ναυτικοῦ, τῆς φρουρᾶς καὶ τῶν ἐργατῶν, συγκεντρώθηκαν στὶς 2 Μάρτη στὸ Σπίτι ἐκπαίδευσης. Αὐτὴ ἡ συγκέντρωση ἔπρεπε νὰ ἐπεξεργαστεῖ τὶς βάσεις τῶν νέων ἐκλογῶν καὶ ν' ἀρχίσει συνέχεια μιὰ θετικὴ καὶ εἰρηνικὴ δουλειά, δουλειὰ ἀναδιοργάνωσης τοῦ σοβιετικοῦ συστήματος.

Ὅμως, ἀφοῦ ὑπῆρχαν πολλὲς αἰτίες φόβου μιᾶς

καταστολῆς, καὶ ἀκόμα ὕστερα ἀπὸ τοὺς ἀπειλητικοὺς λόγους τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἐξουσίας, ἡ συγκέντρωση ἀποφάσισε νὰ δημιουργήσει μιὰ προσωρινὴ ἐπαναστατική Ἐπιτροπὴ καὶ νὰ τῆς δώσει πλήρεις ἐξουσίες ὅσον ἀφορᾶ τὴ διοίκηση τῆς πόλης καὶ τοῦ ὀχυροῦ.

Ἡ προσωρινὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν ἕδρα της στὸ πλοῖο γραμμῆς Πετροπαβλόφσκ.

Σύντροφοι καὶ πολίτες! Ἡ προσωρινὴ Ἐπιτροπὴ ἀπασχολιέται κυρίως στὸ νὰ μὴ χυθεῖ αἷμα. Ἔκοψε πολλὲς προσπάθειες γιὰ νὰ κρατήσει τὴν ἐπαναστατικὴ τάξη στὴν πόλη, στὸ ὀχυρὸ καὶ στὰ φρούρια.

Σύντροφοι καὶ πολίτες! Μὴ σταματᾶτε τὴ δουλειά σας. Ἐργάτες, μείνετε στὶς μηχανές. Ναῦτες καὶ στρατιῶτες, μὴν ἐγκαταλείπετε τὶς θέσεις σας. Ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι, ὅλα τὰ ἱδρύματα πρέπει νὰ συνεχίσουν τὴ δουλειά.

Ἡ προωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξορκίζει ὅλες τὶς ἐργατικὲς ὀργανώσεις, ὅλα τὰ ναυτικὰ καὶ τὰ ἄλλα συνδικάτα, ὅλες τὶς ναυτικὲς καὶ τὶς δυνάμεις ξηρᾶς καθὼς καὶ ὅλους τοὺς πολίτες ἀτομικὰ νὰ τὴν βοηθήσουν.

Ἡ ἀποστολή της εἶναι ἡ ἐξασφάλιση, σὲ ἀδελφικὴ μας συνεργασία, τῶν ἀναγκαίων συνθηκῶν γιὰ τὶς δίκαιες καὶ τίμιες ἐκλογὲς τοῦ νέου σοβιέτ.

Ἄρα, σύντροφοι, χρειάζεται τάξη, ἠρεμία, ψυχραιμία. Ὅλοι στὴν τίμια σοσιαλιστικὴ δουλειά, γιὰ τὸ καλὸ ὅλων τῶν ἐργαζομένων!

Κρονστάνδη, τὴν 1 Μάρτη 1921

Ὑπογραφές: Πετριτσένκο, πρόεδρος τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς. Τούκιν, γραμματέας.

ΤΟ ΡΑΔΙΟ ΜΟΣΧΑΣ

Δημοσιεύουμε τὸ παρακάτω ραδιόγραμμα ποὺ μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ πρακτορεῖο «Ρ ό σ τ α» τῆς

Μόσχας καὶ πιάστηκε ἀπὸ τὸν ἀσύρματο τοῦ «Π ε τ ρ ο π α β λ ό φ σ κ»:

Στὸν ἀγώνα ἐναντίον τῆς συνωμοσίας τῶν λευκοφρουρῶν!

Ἡ ἀνταρσία τοῦ πρώην στρατηγοῦ Κοζλόφσκυ καὶ τοῦ πλοίου «Π ε τ ρ ο π α β λ ό φ σ κ» ὀργανώθηκε ἀπὸ τοὺς κατασκόπους τῆς Ἀντάντ, ὅπως αὐτὸ βγαίνει ἀπὸ πάρα πολλὲς προηγούμενες συνωμοσίες. Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὸ διάβασμα τῆς γαλλικῆς ἀστικῆς ἐφημερίδας «Λ ὲ Μ α τ ὲ ν» πού, δύο ἑβδομάδες πρὶν τὴν ἐξέγερση τοῦ Κοζλόφσκυ, δημοσίευσε τὸ παρακάτω τηλεγράφημα ἀπὸ τὸ Ἕλσινγκφορς:

«Πληροφορούμαστε ἀπὸ τὴν Πετρούπολη ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐξέγερση τῆς Κρονστάνδης, οἱ μπολσεβίκικες στρατιωτικὲς ἀρχὲς πῆραν μέτρα ἀπομόνωσης τῆς Κρονστάνδης καὶ παρεμπόδισης τῶν στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν τῆς Κρονστάνδης νὰ πλησιάσουν τὴν Πετρούπολη. Ὁ ἐφοδιασμὸς τῆς Κρονστάνδης σὲ τρόφιμα ἀπαγορεύτηκε μέχρι νεώτερης διαταγῆς».

Εἶναι καθαρὸ ὅτι ἡ ἐξέγερση τῆς Κρονστάνδης κατευθύνθηκε ἀπὸ τὸ Παρίσι, ὅτι σ' αὐτὴν ἀνακατεύτηκε ἡ γαλλικὴ ἀντικατασκοπεία. Πάντοτε ἡ ἴδια ἱστορία Οἱ σοσιαλεπαναστάτες κατευθυνόμενοι ἀπὸ τὸ Παρίσι ἐξυφαίνουν τὴν ἐξέγερση ἐναντίον τῆς σοβιετικῆς κυβέρνησης καὶ μόλις τελειώσουν οἱ προπαρασκευές τους, ὁ ἀληθινὸς κύριος, ἕνας τσαρικὸς στρατηγός, κάνει τὴν ἐμφάνισή του. Ἡ ἱστορία τοῦ Κολτσάκ, ποὺ ἐπιχειρεῖ νὰ ξαναπάρει τὴν ἐξουσία μὲ τὴν βοήθεια τῶν σοσιαλεπαναστατῶν, ἐπαναλαμβάνεται γιὰ μιὰ ἀκόμα φορά. Ὅλοι οἱ ἐχθροὶ τῶν ἐργαζομένων, ἀπὸ τοὺς τσαρικοὺς στρατηγοὺς ὡς τοὺς σοσιαλεπαναστάτες, προσπαθοῦν νὰ σπεκουλάρουν στὸ θέμα τῆς πείνας καὶ τοῦ κρύου. Φυσικά, αὐτὴ ἡ ἐξέγερση τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν σοσιαλεπαναστατῶν θὰ κατασταλεῖ γρήγορα καὶ ὁ στρατηγὸς Κοζλόφσκυ καὶ οἱ ἀκόλουθοί του θὰ ἔχουν τὴν τύχη τοῦ Κολτσάκ.

Ἀλλὰ εἶναι ἔξω ἀπὸ κάθε ἀμφιολία πὼς τὸ κατασκοπευτικὸ δίχτυ τῆς Ἀντάντ δὲν ρίχτηκε μόνο στὴν Κρονστάνδη. Ἐργάτες καὶ κόκκινοι στρατιῶτες, ξεσκεῖστε τὸ δίχτυ! Ξεσκεπᾶστε τοὺς ὑποκινητὲς καὶ τοὺς προβοκάτορες! Χρειάζεται ψυχραιμία, αὐτοκυριαρχία, ἐπαγρύπνηση. Μὴν ξεχνᾶτε ὅτι τὸ ἀληθινὸ μέσο ἐξόδου ἀπὸ τὶς ἐπισιτιστικὲς καὶ ἄλλες δυσκολίες, ποὺ εἶναι στιγμαῖες ἀλλὰ ἀρκετὰ ὀδυνηρές, εἶναι μιὰ ἔντονη δουλειὰ σὲ καλὴ συνεννόηση καὶ ὄχι τρελλὲς ὑπερβολὲς ποὺ τὸ μόνο ποὺ μποροῦν νὰ κάνουν εἶναι νὰ μεγαλώνουν τὴν φτώχεια γιὰ μεγάλη πολὺ χαρὰ τῶν καταραμένων ἐχθρῶν τῶν ἐργαζομένων.

Γνωστοποιοῦμε σὲ ὅλους τὸ κείμενο μιᾶς προκήρυξης ποὺ ἔριξε ἕνα κομμουνιστικὸ ἀεροπλάνο στὴν Κρονστάνδη. Μόνο περιφρόνηση μποροῦν νὰ αἰσθανθοῦν οἱ πολίτες γι' αὐτὴ τὴν προβοκατόρικη συκοφαντία.

Στοὺς ἐξαπατημένους τῆς Κρονστάνδης:

Βλέπετε τώρα ποὺ σᾶς ἔχουν ὁδηγήσει οἱ παλιάνθρωποι; Νά, ποῦ εἴσαστε. Πίσω ἀπὸ τὶς πλάτες τῶν σοσιαλεπαναστατῶν καὶ τῶν μενσεβίκων φαίνονται τὰ σκυλόδοντα τῶν τσαρικῶν στρατηγῶν. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ Πετριτσένκο καὶ οἱ Τούκιν δουλεύονται σὰν νευρόσπαστα ἀπὸ τὸν τσαρικὸ στρατηγὸ Κοζλόφσκυ, τοὺς λοχαγοὺς Μπόρσκσερ, Κοστρομιτίνοφ, Τσιρμανόφσκυ καὶ ἄλλους ἀποδειγμένους λευκοφρουρούς. Σᾶς ἀπατοῦν! Σᾶς ἔλεγαν ὅτι σεῖς πολεμούσατε γιὰ τὴ δημοκρατία. Πέρασαν μόνο δύο ἡμέρες καὶ σεῖς βλέπετε πὼς στὴν πραγματικότητα πολεμᾶτε ὄχι γιὰ τὴ δημοκρατία, ἀλλὰ γιὰ τοὺς τσαρικοὺς στρατηγούς.

(Νο 2, 4 Μάρτη 1921)

ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗΣ

Πολίτες! Ἡ Κρονστάνδη ἀρχίζει μιὰ σκληρὴ πάλη

γιὰ τὴν ἐλευθερία. Κάθε στιγμή, μπορεῖ νὰ περιμένουμε μιὰ κομμουνιστικὴ ἐπίθεση μὲ σκοπὸ τὴν κατάληψη τῆς Κρονστάνδης καὶ τὴν ἐπιβολὴ πάλι τῆς ἐξουσίας ποὺ μᾶς ὁδήγησε στὴν πείνα, στὸ κρῦο καὶ στὸ οἰκονομικὸ ξεχαρβάλωμα.

Ὅλοι, μέχρι τὸν τελευταῖο, θὰ ὑπερασπίσουμε μὲ δύναμη καὶ ἀκλόνητοι τὴν κατακτημένη ἐλευθερία μας. Θ' ἀντιταχθοῦμε στὸ σχέδιο κατάληψης τῆς Κρονστάνδης. Κι ἂν οἱ κομμουνιστὲς ἐπιχειρήσουν νὰ τὸ πραγματοποιήσουν μὲ τὴ βία τῶν ὅπλων, θ' ἀπαντήσουμε μὲ ἀξιοπρεπῆ ἀντίσταση.

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξορκίζει τὸν πληθυσμὸ νὰ μὴν ἀνησυχήσει ὅταν ἀκούσει πυροβολισμούς.

Ἡ ἡσυχία καὶ ἡ ψυχραιμία θὰ μᾶς φέρουν τὴ νίκη!

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ διαψεύδει τὶς φῆμες σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες στοὺς κομμουνιστὲς ποὺ πιάστηκαν ἀσκήθηκαν βιαιότητες. Οἱ κομμουνιστὲς ποὺ πιάστηκαν βρίσκονται σὲ πλήρη ἀσφάλεια.

Ἐξ ἄλλου, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὲς ποὺ πιάστηκαν βρίσκονται τώρα ἐλεύθεροι. Στὴν ἐπιτροπὴ ποὺ ἀνάλαβε νὰ ἐρευνήσει γιὰ τὰ κίνητρα τῶν συλλήψεων θὰ πάρει μέρος κι ἕνας ἐκπρόσωπος τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος. Οἱ σύντροφοι κομμουνιστὲς Ἰλίιν, Καμπανὼφ καὶ Περβοῦχιν ἀπευθύνθηκαν στὴν ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ πῆραν τὴν ἄδεια νὰ ἐπισκεφτοῦν τοὺς κρατούμενος στὸ πλοῖο Πετροπαβλόσκ. Αὐτὸ τὸ ἐπιβεβαιώνουν αὐτοὶ οἱ σύντροφοι βάζοντας ἐδῶ τὶς ὑπογραφές τους.

Ὑπογραφές: Ἰλίιν, Καμπανώφ, Περβοῦχιν. — Γιὰ τὴν γνησιότητα τοῦ ἀντίγραφου, ὑπογραφές: Ν. Ἀρί-

πωφ, μέλος τῆς ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς. — Γιὰ τὸν γραμματέα, ὑπογραφή: Π. Μπογκντάνωφ.

(Νο 3, 5 Μάρτη 1921)

ΝΑ ΝΙΚΗΣΟΥΜΕ Ή ΝΑ ΠΕΘΑΝΟΥΜΕ

Μιὰ συγκέντρωση ἀντιπροσώπων.— Χτές, 4 Μάρτη, στὶς 6 τὸ βράδυ, ἔγινε στὴ Λέσχη τῆς φρουρᾶς συγκέντρωση τῶν ἐκπροσώπων τῶν στρατιωτικῶν μονάδων καὶ τῶν συνδικάτων, ποὺ κλήθηκαν νὰ συμπληρώσουν τὴν προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν ἐκλογὴ ἄλλων μελῶν, καὶ γιὰ νὰ ἀκούσουν ἐκθέσεις πάνω στὰ τρέχοντα γεγονότα.

Διακόσιοι εἴκοσι (220) ἐκπρόσωποι, ποὺ στὴν πλειοψηφία τους ἦρθαν κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὶς δουλειές τους, παραβρέθηκαν στὴ συγκέντρωση.

Ὁ ναύτης Πετριτσένκο, πρόεδρος, δήλωσε ὅτι ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπή, εἶναι παραφορτωμένη ἀπὸ δουλειὰ καὶ ὅτι θὰ πρέπει νὰ συμπληρωθεῖ μὲ ἄλλα δέκα τουλάχιστον νέα μέλη.

Ἡ συγκέντρωση ἐξέλεξε, ἀπὸ εἴκοσι ὑποψηφίους ποὺ προτάθηκαν, μὲ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοὺς συντρόφους: Βερτσίνιν, Περεπέλκιν, Κουπόλωφ, Ὀσόσωφ, Βάλκ, Ρομανένκο, Παυλώφ, Μπάϊκωφ, Πατροῦτσεφ καὶ Κίλγκαστ.

Τὰ νέα μέλη πῆραν θέση στὸ γραφεῖο.

Σὲ συνέχεια, ὁ Πετριτσένκο, πρόεδρος τῆς προσωρινῆς ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς, παρουσίασε λεπτομερειακὴ ἔκθεση πάνω στὴ δραστηριότητα τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς της.

Ὁ σύντροφος Πετριτσένκο ὑπογράμμισε ὅτι ὁλόκληρη ἡ φρουρὰ τοῦ ὀχυροῦ καὶ τῶν πλοίων ἦταν ἕτοιμη γιὰ τὸν ἀγώνα, ὅταν τὸ φέρει ἡ περίπτωση. Παρατήρησε τὸν μεγάλο ἐνθουσιασμὸ ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ τῆς πόλης: ἐργατῶν, ναυτῶν καὶ κόκκινων

στρατιωτῶν.

Φρενητικὰ χειροκροτήματα ὑποδέχτηκαν τοὺς νεοεκλεγμένους καὶ τὴν ἔκθεση τοῦ προέδρου.

Στὴ συνέχεια, ἡ συνέλευση πέρασε στὶς τρέχουσες ὑποθέσεις.

Ἀποκαλύφτηκε ὅτι ἡ πόλη καὶ ἡ φρουρὰ εἶναι ἀρκετὰ ἐφοδιασμένες σὲ τρόφιμα καὶ καύσιμα.

Ἐξετάστηκε τὸ θέμα τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν ἐργατῶν.

Ἀποφασίστηκε ὅτι ὅλοι οἱ ἐργάτες χωρὶς ἐξαίρεση θὰ ἐξοπλιστοῦν καὶ θ' ἀναλάβουν τὴ φρούρηση στὸ ἐσωτερικὸ τῆς πόλης, διότι ὅλοι οἱ ναῦτες καὶ στρατιῶτες ἐπιθυμοῦσαν νὰ πάρουν τὴ θέση τους στὰ μαχητικὰ ἀποσπάσματα. Αὐτὴ ἡ ἀπόφαση ξεσήκωσε ἐνθουσιώδικη ἐπιδοκιμασία μὲ κραυγές: «Ἡ νίκη ἢ ὁ θάνατος!»

Ἀποφασίστηκε στὴ συνέχεια ἡ ἐπανεκλογή, μέσα σὲ τρεῖς ἡμέρες, τῶν διοικητικῶν ἐπιτροπῶν ὅλων τῶν συνδικάτων καθὼς καὶ τοῦ συμβουλίου τῶν συνδικάτων. Αὐτὸ τὸ τελευταῖο θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἡγετικὸ ἐργατικὸ ὄργανο καὶ νὰ βρίσκεται σὲ διαρκῆ ἐπαφὴ μὲ τὴν προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπή.

Σὲ συνέχεια, ἔκαμαν πληροφοριακὲς ἐκθέσεις σύντροφοι ναύτες ποὺ εἶχαν καταφέρει νὰ διαφύγουν, μὲ πολλοὺς κινδύνους, ἀπὸ τὴν Πετρούπολη, τὴ Στρέλνα, τὸ Πέτρερχοφ καὶ τὸ Ὀρανιεμπάουμ.

Παρατήρησαν ὅτι ὁ πληθυσμὸς καὶ οἱ ἐργάτες ὅλων αὐτῶν τῶν τόπων ἀγνοοῦσαν ὁλοκληρωτικὰ αὐτὸ ποὺ συνέβαινε στὴν Κρονστάνδη, ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι οἱ κομμουνιστὲς δὲν τοὺς πληροφοροῦσαν. Παντοῦ, κυκλοφοροῦσαν φῆμες ποὺ ἔλεγαν ὅτι στὴν Κρονστάνδη δροῦσαν λευκοφρουροὶ καὶ στρατηγοί.

Αὐτὴ ἡ ἀνακοίνωση ξεσήκωσε γενικὴ ἱλαρότητα.

Αὐτὸ ποὺ διασκέδασε πιὸ πολὺ τὴ συνέλευση, ἦταν ἡ ἀνάγνωση ἑνὸς εἴδους «Μανιφέστο» ποὺ σκορπίστηκε στὴν Κρονστάνδη ἀπὸ κομμουνιστικὸ ἀεροπλάνο.

«Ἔ! ναί! κραύγαζαν. Ἐδῶ ἔχουμε μόνο ἕνα στρα-

τηγό· τὸν κομμισάριο τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς, Κουζμίν. Καὶ αὐτός, εἶναι πιασμένος!»

Ἡ συνέλευση τέλειωσε μὲ ἐνθουσιαστικὲς ἐκδηλώσεις, ἀποδείχνοντας τὴν ὁμόφωνη καὶ σταθερὴ ἀπόφαση γιὰ νίκη ἢ γιὰ θάνατο.

(Νο 4, 6 Μάρτη, 1921)

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τὰ ροζιασμένα χέρια τῶν ναυτικῶν καὶ τῶν ἐργατῶν τῆς Κρουστάνδης ἅρπαξαν τὴ διοίκηση ἀπὸ τὰ χέρια τῶν κομμουνιστῶν καὶ κατάκτησαν τὸ τιμόνι!

Τὸ καράβι τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας θὰ ὁδηγηθεῖ κατὰ τρόπο προσεκτικὸ καὶ σίγουρο πρὸς τὴν Πετρούπολη ἀπὸ ὅπου ἡ ἐξουσία αὐτὴ τῶν ροζιασμένων χεριῶν θὰ πρέπει νὰ ἁπλωθεῖ στὴ δυστυχισμένη Ρωσία.

Ἀλλά, σύντροφοι, ἀγρυπνεῖτε!

Δεκαπλασιάστε τὴν ἐπαγρύπνησή σας, γιατί ὁ δρόμος εἶναι σπαρμένος ἀπὸ ἐμπόδια. Μιὰ ἄφρονη στραβοτιμονιά, καὶ τὸ καράβι σας μὲ τὸ τόσο πολύτιμο γιὰ σᾶς φορτίο, τὸ φορτίο τῆς κοινωνικῆς οἰκοδόμησης μπορεῖ νὰ ἐξωκίλει σ' ἕνα βράχο.

Σύντροφοι, ἐπαγρυπνεῖτε ἀπὸ κοντὰ τὰ ὁλοτρόγυρα ἀπὸ τὴ διοίκηση: οἱ ἐχθροὶ ζητοῦν κιόλας νὰ πλησιάσουν. Ἕνα καὶ μόνο λάθος καὶ θὰ σᾶς ἁρπάξουν τὴ διεύθυνση καὶ τὸ σοβιετικὸ καράβι θὰ βουλιάξει κάτω ἀπὸ τὸ θριαμβευτικὸ γέλοιο τῶν τσαρικῶν λακέδων καὶ τῶν ὑπηρετῶν τῆς ἀστικῆς τάξης.

Σύντροφοι, αὐτὴ τὴ στιγμὴ χαιρόσαστε γιὰ τὴ μεγάλη καὶ εἰρηνικὴ νίκη ἐναντίον τῆς κομμουνιστικῆς δικτατορίας. Ὅμως, καὶ οἱ ἐχθροί σας χαίρονται.

Οἱ αἰτίες αὐτῆς τῆς χαρᾶς, τῆς δικῆς σας καὶ τῆς δικῆς τους, εἶναι ἀντίθετες.

Ἐσεῖς ἐμψυχωνόσαστε ἀπὸ μιὰ φλογερὴ ἐπιθυμία

νὰ ἀποκαταστήσετε τὴν ἀληθινὴ ἐξουσία τῶν σοβιέτ, ἀπὸ μιὰ εὐγενικιὰ ἐλπίδα νὰ δεῖτε τὸν ἐργάτη νὰ ἀσκεῖ μιὰ ἐλεύθερη ἐργασία καὶ τὸν ἀγρότη νὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτει τὴ γῆ του, τὰ προϊόντα τῆς δουλειᾶς του. Οἱ ἄλλοι ὀνειρεύονται νὰ ἀποκαταστήσουν ξανὰ τὸ κνοῦτο τοῦ τσαρισμοῦ καὶ τὰ προνόμια τῶν στρατηγῶν.

Τὰ συμφέροντά σας εἶναι διαφορετικά. Αὐτοὶ δὲν εἶναι συνοδοιπόροι σας.

Εἴχατε ἀνάγκη νὰ ἀπαλλαγεῖτε ἀπὸ τὴν ἐξουσία τῶν κομμουνιστῶν γιὰ νὰ μπεῖτε στὴ δημιουργικὴ δουλειὰ καὶ στὴν ειρηνικὴ οἰκοδόμηση. Αὐτοί, θέλουν ν' ἀνατρέψουν αὐτοὶ τὴν ἐξουσία γιὰ νὰ ξαναγίνουν σκλάβοι τους οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἀγρότες.

Ἐσεις, ἀναζητᾶτε τὴν ἐλευθερία. Ἐκεῖνοι, θέλουν νὸ σᾶς ἀλυσοδέσουν μὲ τὸν τρόπο τους.

Ἀγρυπνεῖτε! Μὴν ἀφήνετε τοὺς λύκους ποὺ κρύβονται κάτω ἀπὸ τομάρι προβάτου νὰ πλησιάσουν τὴ διεύθυνση.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΗ

Σὲ ὅλους... σὲ ὅλους... σὲ ὅλους...

Σύντροφοι ἐργάτες, κάκκινοι στρατιῶτες καὶ ναῦτες!

Ἐδῶ, στὴν Κρονστάνδη, ξέρουμε πόσο ὑποφέρετε, ἐσεῖς, οἱ γυναῖκες σας καὶ τὰ πεινασμένα παιδιά σας, κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῆς δικτατορίας τῶν κομμουνιστῶν.

Ρίξαμε κάτω τὸ κομμουνιστικὸ σοβιέτ. Σὲ μερικὲς ἡμέρες, ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ μας θὰ προχωρήσει στὴν ἐκλογὴ τοῦ νέου σοβιέτ, πού, ἐκλεγμένο ἐλεύθερα, θὰ ἀντανακλᾶ τὴ θέληση ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ καὶ τῆς φρουρᾶς καὶ ὄχι μόνο μιᾶς χούφτας τρελλῶν «κομμουνιστῶν».

Ἡ ὑπόθεσή μας εἶναι δίκαιη. Εἴμαστε ὑπὲρ τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιὲτ καὶ ὄχι τῶν κομμάτων. Εἴμαστε ὑπὲρ τῆς ἐλεύθερης ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐργαζομένων μαζῶν. Τὰ παραχαραγμένα σοβιέτ, τὰ σοβιὲτ ποὺ τὰ μανιπουλάρει καὶ τὰ ἰδιοποιεῖται τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα, ἔκαναν πάντα τὸν κουφὸ στὶς ἀνάγκες μας καὶ στὰ αἰτήματά μας· ἡ μόνη ἀπάντηση ποὺ εἴχαμε πάρει ἦσαν οἱ δολοφονικὲς σφαῖρες.

Σήμερα, ποὺ ἐξαντλήθηκε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἐργαζομένων, θέλουν νὰ σᾶς κλείσουν τὸ στόμα μ᾿ ἐλεημοσύνες· μὲ διαταγὴ τοῦ Ζηνόβιεφ, οἱ φραγμοὶ καταργήθηκαν στὴν ἐπαρχία τῆς Πετρούπολης καὶ ἡ Μόσχα χορηγεῖ δέκα ἑκατομμύρια χρυσὰ ρούβλια γιὰ τὴν ἀγορὰ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ τροφίμων καὶ ἀντικειμένων πρώτης ἀνάγκης. Ἀλλὰ ἐμεῖς ξέρουμε ὅτι τὸ προλεταριάτο τῆς Πετρούπολης δὲν θὰ ἐξαγοραστεῖ μ' αὐτὲς τὶς ἐλεημοσύνες. Πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν κομμουνιστῶν, ἡ ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη σᾶς ἁπλώνει τὸ χέρι καὶ σᾶς προσφέρει τὴν ἀδελφική της βοήθεια.

Σύντροφοι! Ὄχι μόνο σᾶς ἀπατοῦν, ἀλλὰ χωρὶς ντροπὴ διαστρέφουν τὴν ἀλήθεια, ξεπέφτουν στὴν πιὸ χυδαία ὑποκρισία. Σύντροφοι δὲν πρέπει νὰ σᾶς δουλέψουν!

Στὴν Κρονστάνδη, ἡ ἐξουσία εἶναι ἀποκλειστικὰ στὰ χέρια τῶν ναυτῶν, τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἐργατῶν ἐπαναστατῶν καὶ ὄχι στὰ χέρια τῶν «ἀντεπαναστατῶν ποὺ διευθύνονται ἀπὸ ἕναν Κοζλόφσκυ», ὅπως προσπαθεῖ νὰ σᾶς κάνει νὰ πιστέψτε τὸ ψευδολόγο ράδιο τῆς Μόσχας.

Μὴν ἀργῆτε, σύντροφοι! Ἑνωθεῖτε μαζί μας. Μπεῖτε σ' ἐπαφὴ μαζί μας! Ἀπαιτεῖτε νὰ ἐπιτραπεῖ στοὺς ἐκπροσώπους σας ποὺ δὲν ἀνήκουν σὲ κόμμα νὰ ἔλθουν στὴν Κρονστάνδη. Μόνο αὐτοὶ θὰ μπορέσουν νὰ σᾶς ποῦν τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ ἀποκαλύψουν τὴν ποταπὴ συκοφαντία στὸ θέμα τοῦ «φινλανδικοῦ ψωμιοῦ» καὶ τῶν κινήσεων τῆς Ἀντάντ.

Ζήτω τὸ ἐπαναστατικὸ προλεταριάτο τῶν πόλεων καὶ τοῦ κάμπου!

Ζήτω ἡ ἐξουσία τῶν ἐλεύθερα ἐκλεγμένων **Σοβιέτ!**

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Σύντροφοι κομμουνιστὲς τῆς βάσης! Κοιτάξτε γύρω σας καὶ θὰ δεῖτε ὅτι εἴμαστε πεσμένοι σ' ἕνα τρομερὸ ἕλος. Ἐκεῖ μᾶς ὁδήγησε μιὰ χούφτα γραφειοκράτες «κομμουνιστὲς» πού, κάτω ἀπὸ τὴ μύτη τῶν κομμουνιστῶν τακτοποιήθηκαν σὲ ζεστὲς φωλιὲς μεσα στὴ Δημοκρατία μας.

Σὰν κομμουνιστής, σᾶς παρακαλῶ: ἀπαλλαχτεῖτε ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ψευτοκομμουνιστὲς ποὺ σᾶς σπρώχνουν στὴν ἀδελφοσφαγή. Χάρη σ' αὐτούς, ἐμεῖς οἱ ἄλλοι, κομμουνιστὲς τῆς βάσης, ποὺ δὲν εἴμαστε σὲ τίποτα ὑπεύθυνοι, δεχόμαστε τὶς κατηγορίες τῶν ἔξω ἀπὸ τὰ κόμματα συντρόφων μας ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν.

Μ' ἔχει πιάσει φρίκη μὲ τὴ σημερινὴ κατάσταση.

Εἶναι δυνατὸν νὰ κυλᾶ τὸ αἷμα τῶν ἀδελφῶν μας γιὰ τὰ συμφέροντα αὐτῶν τῶν «κομμουνιστῶν γραφειοκρατῶν»;

Σύντροφοι, ξαναβρεῖτε τὰ λογικά σας! Μὴν ἀφήνετε νὰ σᾶς δουλεύουν αὐτοὶ οἱ γραφειοκράτες «κομμουνιστὲς» ποὺ σᾶς προκαλοῦν καὶ σᾶς σπρώχνουν στὸ μακελειό. Πετᾶξτε τους ἔξω! Ἕνας καλὸς κομμουνιστὴς δὲν πρέπει νὰ ἐπιβάλει τὴν ἰδέα του, ἀλλὰ νὰ βαδίζει μὲ ὅλη τὴν ἐργαζόμενη μάζα, στὶς δικές της γραμμές.

Ρογκάλι, μέλος τοῦ ρωσικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος (μπολσ.).

(No 5, 7 Μάρτη 1921)

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ὁ «στρατάρχης» Τρότσκυ ἀπειλεῖ τὴν Κρονστάνδη ὁλόκληρη, τὴν ἐλεύθερη καὶ ἐπαναστατική, την ξεσηκωμένη ἐναντίον τοῦ ἀπολυταρχισμοῦ τῶν κομμουνιστῶν κομμισαρίων.

Οἱ ἐργαζόμενοι, ποὺ ἔσπασαν τὸν μισητὸ ζυγὸ τῆς δικτατορίας τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, ἀπειλήθη- ἀπὸ αὐτὸ τὸ νέο εἶδος Τρεπὼφ(5) μὲ μιὰ στρατιωτικὴ καταστροφή. Ὑπόσχεται ὅτι θὰ βομβαρδίσει τὸν εἰρηνικὸ πληθυσμὸ τῆς Κρονστάνδης. Ἐπαναλαμβάνει τὴν διαταγὴ τοῦ ἄλλου: «Ὄχι οἰκονομία στὶς σφαῖρες!» Χρειάζεται νὰ ἔχει πάσα πολὺ μεγάλη ποσότητα γιὰ τοὺς ναύτες, τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς κόκκινους στρατιῶτες ἐπαναστάτες.

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ πῆρε ἀπὸ τὴν Πετρούπολη τὸ παρακάτω ραδιοτηλεγράφημα:

«Κάμετε γνωστὸ μὲ τὸ ράδιο στὴν Πετρούπολη ἐὰν μποροῦμε νὰ στείλουμε ἀπὸ τὴν Πετρούπολη στὴν Κρονστάνδη μερικοὺς ἐκπροσώπους τοῦ σοβιὲτ παρμένους μεταξὺ ἐκείνων ποὺ δὲν ἀνήκουν σὲ κόμμα καὶ μελῶν τοῦ κόμματος, γιὰ νὰ μάθουμε περὶ τίνος πρόκειται».

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπάντησε ἀμέσως μὲ τὸ ράδιο:

Ραδιοτηλεγράφημα στὸ σοβιὲτ Πετρούπολης. — Πήραμε τὸ ραδιοφωνικὸ μήνυμα τοῦ σοβιὲτ τῆς Πετρούπολης ποῦ μᾶς ρωτοῦσε «ἂν μποροῦμε νὰ στείλουμε ἀπὸ τὴν Πετρούπολη στὴν Κρονστάνδη μερικοὺς ἐκπροσωπους τοῦ σοβιὲτ παρμένους μεταξὺ ἐκείνων ποὺ δὲν ἀνήκουν σὲ κόμμα καὶ μελῶν τοῦ κόμματος γιὰ νὰ μάθουμε περὶ τίνος πρόκειται», σᾶς πληροφοροῦμε ὅτι:

Δὲν ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στὴν ἀνεξαρτησία τῶν χω-

ρὶς κόμμα ἀπεσταλμένων σας.
Προτείνουμε τὴν ἐκλογή, παρουσία μιᾶς δικῆς μας ἐκπροσώπησης, ἐκπροσώπους τῶν ἐργοστασίων ποὺ δὲν ἀνήκουν σὲ κόμμα, τῶν κόκκινων μονάδων καὶ τῶν ναυτῶν. Σ' αὐτοὺς μπορεῖτε νὰ προσθέσετε 15%κομμουνιστές. Ἐπιθυμοῦμε νὰ ἔχουμε τὴν ἀπάντηση ποὺ νὰ καθορίζει τὴν ἡμερομηνία ἀποστολῆς τῶν ἐκπροσώπων τῆς Κρονστάνδης στὴν Πετρούπολη καὶ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Πετρούπολης στὴν Κρονστάνδη στὶς 6 Μάρτη, καὶ στὶς 18 ἡ ὥρα. Σὲ περίπτωση ἀδυναμίας νὰ ἀπαντεῖστε σ' αὐτὴ τὴν ἡμερομηνία, ζητοῦμε νὰ μᾶς πεῖτε τὴν ἡμερομηνία ποὺ μπορεῖτε καὶ τὰ κίνητρα τῆς ἀργοπορίας.
Στὴν ἀντιπροσωπεία τῆς Κρονστάνδης πρέπει νὰ ἐξασφαλιστοῦν τὰ μέσα μετακίνησης.

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ

ΔΕΝ ΕΚΔΙΚΟΥΜΑΣΤΕ

Ἡ καταπίεση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴ δικτατορία προκάλεσε μιὰ ἀγανάκτηση καὶ μιὰ ἀπήχηση ἐντελῶς φυσικὲς ἀνάμεσα στὸν πληθυσμό. Σὰν συνέπεια αὐτῆς τῆς κατάστασης πραγμάτων, μερικὰ πρόσωπα ποὺ συγγενεύουν μὲ τοὺς κομμουνιστὲς μποϋκοταρίστηκαν ἢ ἀπολύθηκαν. Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ξαναγίνει πιά. Δὲν ζητᾶμε ἐκδίκηση: ὑπερασπιζόμαστε τὰ ἐργατικά μας συμφέροντα. Χρειάζεται νὰ ἐνεργοῦμε μὲ ψυχραιμία καὶ νὰ ἐξουδετερώνουμε ἐκείνους μόνο ποὺ μὲ τὸ σαμποτὰζ ἢ μὲ συκοφαντικὴ ἐκστρατεία, ἐμποδίζουν τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐργαζομένων.

ΕΝΑ ΦΡΟΥΡΙΟ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟ

Ἐμεῖς, στρατιῶτες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ τοῦ φρου-

ρίου «Κρασνοαρμέιετς» εἴμαστε σῶμα καὶ ψυχη μὲ τὴν ἐπαναστατικὴ 'Επιτροπή. Θὰ ὑπερασπιστοῦμε μέχρι τὴν τελευταία στιγμὴ τὴν 'Επιτροπή, τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες.

Κανένας ἄς μὴν πιστέψει τὰ ψέμματα τῶν κομμουνιστικῶν διακηρύξεων ποὺ ρίχνουν τὰ ἀεροπλάνα. 'Εμεῖς δὲν ἔχουμε ἐδῶ οὔτε στρατηγοὺς οὔτε ἀφέντες. Ἡ Κρονστάνδη ὑπῆρξε πάντοτε ἡ πόλη τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν καὶ θὰ συνεχίσει νὰ εἶναι τέτοια.

Οἱ κομμουνιστὲς λένε πὼς μᾶς δουλεύουν οἱ κατάσκοποι. Εἶναι ἀδιάντροπο ψέμμα. Ἔχουμε πάντοτε ὑπερασπίσει τὶς κατακτημένες ἀπὸ τὴν 'Επανάσταση ἐλευθερίες καὶ θὰ τὶς ὑπερασπιζόμαστε πάντοτε. Ἂν κανεὶς θέλει νὰ πειστεῖ γι' αὐτὸ νὰ μᾶς στείλει μιὰ ἀντιπροσωπεία. Ὅσο γιὰ τοὺς στρατηγοὺς εἶναι στὴν ὑπηρεσία τῶν κομμουνιστῶν. Τὴ σημερινὴ στιγμή, ὅταν παίζεται ἡ τύχη τῆς χώρας, ἐμεῖς ποὺ πήραμε τὴν ἐξουσία στὸ χέρι καὶ ἔχουμε ἀναθέσει τὴν ἀνώτατη διοίκηση στὴν ἐπαναστατικὴ 'Επιτροπή, δηλώνουμε σὲ ὁλόκληρη τὴ φρουρὰ καὶ σὲ ὅλους τοὺς ἐργαζόμενους πὼς εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ. 'Ελευθερουμένοι ἀπὸ τὸν κομμουνιστικὸ ζυγὸ καὶ ἀπὸ τὴν τρομοκρασία αὐτῶν τῶν τριῶν χρόνων, θὰ προτιμήσουμε καλύτερα νὰ πεθάνουμε παρὰ νὰ ὑποχωρήσουμε ἔστω κι ἕνα βῆμα.

Τὸ ἀπόσπασμα τοῦ φρουρίου Κρασνοαρμειετς.

(Νο 6, 8 Μάρτη 1921)

ΠΡΩΤΟ «ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ»

Στὶς 6.45΄ τὸ βράδυ, οἱ πυροβολαρχίες τῶν κομμουνιστῶν στὸ Σέστρορετσκ καὶ στὸ Λίσσυ Νός, πρῶτες αὐτές, ἄνοιξαν τὴ φωτιὰ ἐναντίον τῶν φρουρίων τῆς Κρονστάνδης.

Τὰ φρούρια ἀποδέχτηκαν τὴν πρόκληση καί, γρήγορα, ἀνάγκασαν τὶς πυροβολαρχίες νὰ πάψουν.

Στὴ συνέχεια ἄρχισε νὰ βάζει ἡ Κρασνάια Γκόρκα. Πῆρε μιὰ ἀξιοπρεπὴ ἀπάντηση ἀπὸ τὸ καράβι τῆς γραμμῆς «Σ ε μ π α σ τ ο π ό λ».

Οἱ κανονιοβολισμοὶ συνεχίζονται μεγαλώνοντας σὲ ἔκταση.

Ἀπὸ τὴν πλευρά μας, τραυματίστηκαν δύο κόκκινοι στρατιῶτες καὶ μπῆκαν στὸ νοσοκομεῖο.

Καμιὰ ὑλικὴ ζημιά.

Κρονστάνδη 7 Μάρτη 1921.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟΣ

Ἄρχισαν νὰ βομβαρδίζουν τὴν Κρονστάνδη. Ἔ, λοιπόν! εἴμαστε ἕτοιμοι! Ἂς μετρηθοῦμε.

Βιάστηκαν νὰ ἐνεργήσουν. Τὸ καταλαβαίνουμε· παρ' ὅλα τὰ ψέμματα τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ρῶσοι ἐργαζόμενοι ἄρχισαν νὰ καταλαβαίνουν τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἔργου ποὺ ἄρχισε ἀπὸ τὴν ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια σκλαβιᾶς.

Οἱ δήμιοι εἶναι ἀνήσυχοι. Ἡ σοβιετικὴ Ρωσία, θῦμα τοῦ τρομεροῦ τους παραλογισμοῦ, ξεφεύγει ἀπὸ τὴ φυλακή τους. Καί, τὴν ἴδια στιγμή, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀπαρνηθοῦν τὴν κυριαρχία τους πάνω στὸν ἐργαζόμενο λαό. Ἡ κυβέρνηση τῶν κομμουνιστῶν ἐξαπέλυσε τὸ σῆμα ἀγωνίας. Οἱ ὀκτὼ ἡμέρες ὕπαρξης τῆς ἐλεύθερης Κρονστάνδης δείχνουν τὴν ἀδυναμία τους.

Λίγο ἀκόμα καὶ μιὰ ἀξιοπρεπὴς ἀπάντηση τῶν ἔνδοξων πλοίων μας καὶ τῶν ἐπαναστατικῶν μας φρουρίων θὰ κάμει τὸ πλοῖο τῶν σοβιετικῶν πειρατῶν νὰ βουλιάζει, ἀναγκασμένων ν' ἀποδεχτοῦν τὸν ἀγώνα μὲ τὴν ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη ποὺ στὴ σημασία της γράφει: «Ἡ ἐξουσία στὰ Σοβιὲτ καὶ ὄχι στὰ κόμματα».

ΑΣ ΤΟ ΜΑΘΕΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ!

Σὲ ὅλους... Σὲ ὅλους... Σὲ ὅλους...

Ἡ πρώτη κανονιὰ μόλις πρὶν λίγο ρίχτηκε. Ὁ «στρατάρχης» Τρότσκυ, κηλιδωμένος ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ἐργατῶν, ὑπῆρξε ὁ πρῶτος ποὺ πυροβόλησε πάνω στὴν ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη ποὺ ξεσηκώθηκε ἐναντίον τῶν αὐταρχικῶν κομμουνιστῶν μὲ σκοπὸ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀληθινῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ.

Χωρὶς νὰ χύσουμε οὔτε μιὰ σταγόνα αἷμα, ἀπελευθερωθήκαμε, ἐμεῖς οἱ κόκκινοι στρατιῶτες, ναῦτες καὶ ἐργάτες τῆς Κρονστάνδης ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῶν κομμουνιστῶν. Δὲν πειράξαμε κανέναν ἀπὸ τοὺς δικούς τους ποὺ βρισκόταν ἀνάμεσά μας. Τώρα, θέλουν πάλι νὰ μᾶς ἐπιβάλλουν τὴν ἐξουσία τους, μὲ τὴν ἀπειλὴ τῶν κανονιῶν.

Μὴ θέλοντας νὰ χυθεῖ αἷμα, ἔχουμε ζητήσει νὰ στείλουν ἐδῶ μὴ κομματικοὺς ἐκπροσώπους τοῦ προλεταριάτου τῆς Πετρούπολης γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐκτιμήσουν ὅτι ἡ Κρονστάνδη ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ. Ἀλλὰ οἱ κομμουνιστὲς ἔκρυψαν τὴν αἴτησή μας ἀπὸ τοὺς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης καὶ ἄνοιξαν τὴ φωτιά: συνηθισμένη ἀπάντηση τῆς δῆθεν ἐργατικῆς καὶ ἀγροτικῆς κυβέρνησης στὰ αἰτήματα τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν.

Οἱ ἐργάτες ὅλου τοῦ κόσμου ἂς ξέρουν ὅτι ἐμεῖς, ὑπερασπιστὲς τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ, θὰ ἀγρυπνοῦμε γιὰ τὶς κατακτήσεις τῆς κοινωνικῆς Ἐπανάστασης.

Θὰ νικήσουμε ἢ θὰ χαθοῦμε κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς Κρονστάνδης, πολεμώντας γιὰ τὴ δίκαιη ὑπόθεση τῶν ἐργατικῶν μαζῶν.

Οἱ ἐργαζόμενοι ὁλόκληρου τοῦ Κόσμου θὰ εἶναι οἱ κριτές μας. Τὸ αἷμα τῶν ἀθώων θὰ ξαναπέσει στὸ κεφάλι τῶν κομμουνιστῶν.

Ζήτω ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιέτ!

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ ἐπιτροπὴ

Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι ἡμέρα παγκόσμιας γιορτῆς: ἡ ἡμέρα τῆς ἐργάτριας. Ἐμεῖς οἱ κάτοικοι τῆς Κρονστάνδης, στέλνουμε μέσα ἀπὸ τὸ χαλασμὸ ποὺ προκαλοῦν τὰ κανόνια καὶ τὶς ἐκρήξεις τῶν ὀβίδων ποὺ ρίχνουν οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ κομμουνιστές, τοὺς ἀδελφικούς μας χαιρετισμοὺς στὶς ἐργάτριες τοῦ κόσμου: χαιρετισμοὺς ἀπὸ τὴν ἐπαναστατικὴ καὶ ἐλεύθερη Κόκκινη Κρονστάνδη.

Ἐπιθυμοῦμε νὰ χειραφετηθεῖτε καὶ νὰ ἐλευθερωθεῖτε ἀπὸ κάθε τύπο βίας καὶ καταπίεσης.

Ζήτω! οἱ ἐλεύθερες ἐπαναστάτισες ἐργάτριες!

Ζήτω ἡ παγκόσμια κοινωνικὴ Ἐπανάσταση!

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπή.

Η ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗ ΕΙΝΑΙ ΗΣΥΧΗ

Χτές, 7 τοῦ Μάρτη, οἱ ἐχθροὶ τῶν ἐργαζομένων, οἱ κομμουνιστὲς ἄνοιξαν φωτιὰ ἐναντίον τῆς Κρονστάνδης

Ὁ πληθυσμὸς ὑποδέχτηκε τὸ βομβαρδισμὸ παλικαρίσια Οἱ ἐργάτες ἅρπαξαν τὰ ὅπλα μὲ ὁρμή! Ἔβλεπε κανεὶς καθαρὰ πὼς ὁ ἐργαζόμενος πληθυσμὸς τῆς πόλης ἦταν ἀπόλυτα σύμφωνος μὲ τὴν προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπή.

Ἡ Ἐπιτροπή, παρὰ τὸ ὅτι ἄρχισαν οἱ ἐχθροπραξίες, ἔκρινε ἀνώφελη τὴν κήρυξη κατάστασης πολιορκίας. Πραγματικά, τί θὰ εἶχε νὰ φοβηθεῖ; Βέβαια, οὔτε τοὺς δικούς της κόκκινους φαντάρους, οὔτε τοὺς ναύτες της, οὔτε τοὺς ἐργάτες ἢ τοὺς διανοουμένους της! Ἀντίθετα, στὴν Πετρούπολη, ἐξ αἰτίας τῆς κατάστασης πολιορκίας ποὺ κηρύχτηκε, ἐπιτρέπεται ἡ κυκλοφορία μόνο μέχρι τὶς 7 ἡ ὥρα. Αὐτὸ εἶναι κατανοητό: οἱ ἀπα-

τεῶνες ἔχουν αἰτίες γιὰ νὰ φοβοῦνται τὸν δικό τους ἐργαζόμενο πληθυσμό.

ΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΜΑΧΟΜΑΣΤΕ

Ἡ ἐργατικὴ τάξη, ὅταν ἔκανε τὴν Ὀκτωβριανὴ Ἐπανάσταση, εἶχε ἐλπίσει ὅτι θὰ ἐπιτύχει τὴ χειραφέτησή της. Ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὴ προέκυψε μιὰ ὑποδούλωση τῆς ἀνθρώπινης ἀτομικότητας ἀκόμα πιὸ μεγάλη.

Ἡ ἐξουσία τῆς ἀστυνομικῆς μοναρχίας περνᾶ στὰ χέρια τῶν σφετεριστῶν, τῶν κομμουνιστῶν, πού, ἀντὶ ν' ἀφήσουν τὴν ἐλευθερία στὸ λαό, κράτησαν γι' αὐτὸν τὸ φόβο τῶν κάτεργων τῆς Τσέκα, τῆς ὁποίας οἱ φρικαλεότητες ξεπερνοῦν κατὰ πολὺ τὶς μεθόδους τῆς τσαρικῆς χωροφυλακῆς.

Ὁ ἐργαζόμενος τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας ποὺ πάλευε πολλὰ χρόνια καὶ ὑπόφερε πολλά, πέτυχε μόνο ἀλόγιστες διαταγές, λογχισμοὺς καὶ τὸ σφύριγμα τῶν σφαιρῶν τῶν «κοζάκων» τῆς Τσέκα. Πραγματικά, ἡ κομμουνιστικὴ ἐξουσία ἀντικατάστησε τὸ ἔνδοξο ἔμβλημα τῶν ἐργαζομένων, τὸ δρεπάνι καὶ τὸ σφυρί, μὲ τοῦτο τὸ σύμβολο: τὴν ξιφολόγχη καὶ τὰ κάγκελλα, πράγμα ποὺ ἐπέτρεψε στὴ νέα γραφειοκρατία, στοὺς κομμισάριους καὶ στοὺς κομμουνιστὲς ὑπαλλήλους νὰ ἐξασφαλίσουν μιὰ ζωὴ ἥσυχη καὶ ξέγνοιαστη. Ἀλλὰ τὸ πιὸ ποταπὸ καὶ ἐγκληματικὸ εἶναι ἡ πνευματικὴ σκλαβιὰ ποὺ ἐπέβαλαν οἱ κομμουνιστές: Ἔβαλαν χέρι ἐπίσης στὴ σκέψη, στὴν ἠθικὴ ζωὴ τῶν ἐργαζομένων, ὑποχρεώνοντας τὸν καθένα νὰ σκέφτεται μόνο σύμφωνα μὲ τὶς φόρμουλές τους.

Αὐτοί, μὲ τὴ βοήθεια τῶν κρατικοποιημένων συνδικάτων ἔδεσαν τὸν ἐργάτη στὴ μηχανὴ καὶ μεταμόρφωσαν τὴ δουλειὰ σὲ μιὰ νέα σκλαβιά, ἀντὶ νὰ τὴν κάνουν εὐχάριστη.

Στὶς διαμαρτυρίες τῶν ἀγροτῶν, ποὺ φτάνουν μέ-

χρι αὐθόρμητες ἐξεγέρσεις· στὶς ἀπαιτήσεις τῶν ἐργατῶν, ποὺ ἀναγκάζονται ἀπὸ τὶς ἴδιες τὶς συνθῆκες τῆς ζωῆς τους νὰ καταφεύγουν σὲ ἀπεργίες, ἀπαιτοῦν μὲ καταιγισμὸ σφαιρῶν καὶ μιὰ ἀγριότητα ποὺ θὰ τὴν ἤθελαν καὶ οἱ τσαρικοὶ στρατηγοί.

Τὴ Ρωσία τῶν ἐργαζομένων, τὴν πρώτη ποὺ σήκωσε τὴν κόκκινη σημαία τῆς χειραφέτησης τῆς ἐργασίας, τὴν ἀπαρνήθηκαν γιὰ τὴ μεγαλύτερη δόξα τῆς κομμουνιστικῆς κυριαρχίας. Οἱ κομμουνιστὲς πνίγουν στὴ θάλασσα ἀπὸ αἷμα ὅλες τὶς μεγάλες καὶ ὡραῖες ὑποσχέσεις καὶ δυνατότητες τῆς προλεταριακῆς Ἐπανάστασης.

Ὅλο καὶ περισσότερο ἔγινε καθαρό, καὶ τώρα γίνεται φανερό, πὼς τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα δὲν εἶναι, ὅπως καμωνόταν πὼς εἶναι ὁ ὑπερασπιστὴς τῶν ἐργαζομένων Τοῦ εἶναι ξένα τὰ συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἀφοῦ πέτυχε νὰ κατακτήσει τὴν ἐξουσία, ἔχει μόνο μιὰ ἔγνοια: νὰ μὴ τὴν χάσει. Ἔτσι θεωρεῖ ὅτι ὅλα τὰ μέσα μπορεῖ νὰ τὰ χρησιμοποιήσει γιὰ τὸ σκοπό του: δυσφήμηση, ἀπάτη, βία, δολοφονίες, ἐκδίκηση πάνω στὶς οἰκογένειες τῶν ἐξεγερμένων.

Ἀλλὰ ἡ ὑπομονὴ τῶν ἐργαζομένων μαρτύρων ἐξαντλήθηκε.

Ἡ χώρα εἶναι σπαρμένη ἀπὸ πυρκαγιὲς ποὺ ἄναψαν ἀπὸ τὴν πάλη τῶν ἀνυπάτακτων ἐναντίον τῆς καταπίεσης καὶ τῆς βίας. Οἱ ἐργατικὲς ἀπεργίες πολλαπλασιάζονται.

Οἱ μπολσεβῖκοι — λαγωνικὰ τῆς ἀστυνομίας ἀγρυπνοῦν. Παίρνουν ὅλα τὰ μέτρα γιὰ νὰ ἐμποδίσουν καὶ νὰ πνίξουν τὴν ἀναπόφευκτη τρίτη Ἐπανάσταση

Παρὰ ὅλα αὐτά, αὐτὴ ἦρθε. Πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὶς ἴδιες τὶς ἐργαζόμενες μᾶζες. Οἱ στρατηγοὶ τοῦ κομμουνισμοῦ βλέπουν καλὰ ὅτι ὁ λαὸς εἶναι ποὺ ξεσηκώθηκε, ἔχοντας πειστεῖ πὼς προδόθηκαν οἱ ἰδέες τῆς Ἐπανάστασης. Οἱ κομμουνιστές, φοβούμενοι γιὰ τὸ τομάρι τους καὶ γνωρίζοντας ὅτι δὲν θὰ μπορέσουν νὰ

κρυφτοῦν πουθενὰ γιὰ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὴν ὀργὴ τῶν ἐργαζομένων, ζητοῦν νὰ τρομοκρατήσουν τοὺς ξεσηκωμένους, μὲ τὴ βοήθεια τῶν «κοζάκων» τους, μὲ τὴ φυλακή, τὶς ἐκτελέσεις καὶ τὶς ἄλλες ἀγριότητες. Κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῆς κομμουνιστικῆς δικτατορίας, ἡ ἴδια ἡ ζωὴ ἔγινε χειρότερη κι ἀπὸ τὸ θάνατο.

Ὁ ἐργαζόμενος λαὸς ποὺ ἔχει ξεσηκωθεῖ κατάλαβε ὅτι στὴν πάλη ἐναντίον τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἐναντίου τοῦ ἀποκαταστημένου ξανὰ καθεστῶτος δουλείας, κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ σταματήσει στὴ μέση τοῦ δρόμου. Χρειάζεται νὰ φτάσει μέχρι τὴν ἄκρη. Οἱ κομμουνιστὲς προσποιοῦνται ὅτι κάνουν παραχωρήσεις: καταργοῦν τὰ πόστα - μπλόκα στὴν ἐπαρχία τῆς Πετρούπολης, παραχωροῦν 10.000 χρυσὰ ρούβλια γιὰ τὴν ἀγορὰ προϊόντων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Ἀλλὰ κανένας δὲν ἀπατήθηκε. Ὅλοι βλέπουν πὼς πίσω ἀπὸ αὐτὲς τὶς παραχωρήσεις κρύβεται ἡ σιδερένια γροθιὰ τοῦ κυρίου, τοῦ δικτάτορα· τοῦ κυρίου, ποὺ μόλις ἐπικρατήσει ἡ ἡσυχία, θὰ ἐνεργήσει ἔτσι ποὺ νὰ τοῦ πληρώσουν ἀκριβὰ τὶς παραχωρήσεις των.

Ὄχι, ὄχι σταμάτημα στὴ μέση τοῦ δρόμου! Πρέπει νὰ νικήσουμε ἢ νὰ πεθάνουμε.

Ἡ Κόκκινη Κρονστάνδη, τρόμος τῆς δεξιᾶς καὶ ἀριστερῆς Ἀντεπανάστασης, δίνει τὸ παράδειγμα.

Ἐδῶ πραγματοποιήθηκε ἡ νέα μεγάλη προώθηση τῆς Ἐπανάστασης. Ἐδῶ ὑψώθηκε ἡ σημαία ἐναντίον τῆς τυραννίας τῶν τριῶν τελευταίων χρόνων, ἐναντίον τῆς καταπίεσης τῆς κομμουνιστικῆς αὐταρχίας ποὺ οἱ τρεῖς αἰῶνες μοναρχικοῦ ζυγοῦ κάνουν νὰ ὠχριοῦν μπροστά της.

Ἐδῶ, στὴν Κρονστάνδη, μπῆκε ἡ θεμέλια πέτρα τῆς τρίτης Ἐπανάστασης ποὺ θὰ σπάσει τὶς τελευταῖες ἁλυσίδες τοῦ ἐργαζόμενου καὶ θὰ τοῦ ἀνοίξει τὸ νέο καὶ πλατὺ δρόμο τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης.

Αὐτὴ ἡ νέα ἐπανάσταση θὰ συνταράξει τὶς ἐργαζόμενες μᾶζες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσης. Διότι θὰ δεί-

ξει τὸ παράδειγμα μιᾶς νέας σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν κομμουνιστική, μηχανιστικὴ καὶ διὰ μέσου κυβέρνησης, «οἰκοδόμηση».

Οἱ ἐργαζόμενες μᾶζες ποὺ βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορά μας θὰ πειστοῦν τότε ἀπὸ τὰ γεγονότα ὅτι ὅλο ἐκεῖνο ποὺ κατασκευάστηκε σὲ μᾶς μέχρι τώρα, στὸ ὄνομα τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν, δὲν ἦταν ὁ σοσιαλισμός.

Τὸ πρῶτο βῆμα πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ἔγινε χωρὶς νὰ πέσει μιὰ ντουφεκιά, χωρὶς νὰ χυθεῖ οὔτε μιὰ σταγόνα αἷμα. Οἱ ἐργαζόμενοι δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ χύνουν αἷμα. Τὸ χύνουν μόνο σὲ περίπτωση νόμιμης ἄμυνας. Παρ' ὅλες τὶς πράξεις τῶν κομμουνιστῶν ποὺ προκαλοῦν ἐξέγερση, θὰ αὐτοκυριαρχηθοῦμε ἀρκετὰ γιὰ νὰ περιοριστοῦμε νὰ τοὺς ἀπομονώσουμε ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ ζωή, τέλος νὰ τοὺς ἐμποδίσουμε νὰ βλάψουν τὴν ἐπαναστατικὴ δουλειὰ μὲ τὴν ψεύτικη καὶ κακόβουλη κινητοποίησή τους.

Οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἀγρότες προχωροῦν ἀκαταμάχητα. Ἀφήνουν πίσω τους τὴ Συντακτικὴ μὲ τὸ ἀστικὸ καθεστώς της καὶ τὴ δικτατορία τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος μὲ τὴν Τσέκα του καὶ τὸν Κρατικὸ καπιταλισμό του ποὺ σφίγγει τὸ σκοινὶ γύρω ἀπὸ τὸ λαιμὸ τῶν ἐργαζομένων καὶ ἀπειλεῖ νὰ τοὺς στραγγαλίσει. Ἡ ἀλλαγὴ ποὺ μόλις πραγματοποιεῖται προσφέρει τέλος στὶς ἐργαζόμενες μᾶζες τὴ δυνατότητα ὕπαρξης ἐλεύθερα ἐκλεγμένων Σοβιὲτ καὶ ποὺ θὰ λειτουργοῦν χωρὶς καμιὰ βίαιη πίεση ἑνὸς κόμματος. Αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ θὰ τοὺς ἐπιτρέψει ἐπίσης νὰ ἀναδιοργανώσουν τὰ κρατικοποιημένα συνδικάτα σὲ ἐλεύθερους συνεταιρισμοὺς ἐργατῶν, ἀγροτῶν καὶ διανοητικὰ ἐργαζομένων.

Ἡ ἀστυνομικὴ μηχανὴ τῆς κομμουνιστικῆς αὐτάρχιας ἐπιτέλους ἔσπασε.

(Νο 7, 9 Μάρτη 1921)

ΑΚΟΥ ΤΡΟΤΣΚΥ!

Οἱ κομμουνιστές, ἀπὸ τὰ ράδιά τους ἔχυσαν κόρα ἀπὸ βρωμιὲς πάνω στοὺς ἐμψυχωτὲς τῆς τρίτης Ἐπανάστασης, ποὺ ὑπερασπίζουν τὴν ἀληθινὴ ἐξουσία τῶν Σοβιὲτ ἐναντίον τοῦ σφετερισμοῦ καὶ τῆς αὐθαιρεσίας τῶν κομμισαρίων.

Ἐμεῖς δὲν τὸ κρύψαμε ποτὲ ἀπὸ τὸν πληθυσμὸ τῆς Κρονστάνδης. Πάντοτε, στὴν Ἰ ζ σ β έ σ τ ι ά μας δημοσιεύαμε αὐτὲς τὶς συκοφαντικὲς ἐπιθέσεις.

Δὲν εἴχαμε τίποτα νὰ φοβόμαστε. Οἱ πολίτες γιώριζαν πὼς ἔγινε ἡ ἐξέγερση καὶ ἀπὸ ποιὸν ἔγινε.

Οἱ ἐργάτες καὶ οἱ κόκκινοι στρατιῶτες ξέρουν ὅτι στὴ φρουρὰ δὲν ὑπάρχουν οὔτε στρατηγοὶ οὔτε λευκοφρουροί.

Ἀπὸ τὴν πλευρά της, ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ ἔστειλε στὴν Πετρούπολη ἕνα ραδιοφωνικὸ μήνυμα ἀπαιτώντας τὴν ἀποφυλάκιση τῶν κρατουμένων ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὲς ὁμήρων σὲ ὑπεργεμάτες φυλακές.

Ποόκειται γιὰ ἐργάτες, ναύτες καὶ τὶς οἰκογένειές τους. Ἐπίσης ζήτησε τὴν ἀπελευθέρωση τῶν πολιτικῶν κρατουμένων.

Μὲ τὸ δεύτερο ραδιοφωνικό μας μήνυμα προτείναμε τὸν ἐρχομὸ στὴν Κρονστάνδη ἐκπροσώπων ποὺ δὲν ἀνήκουν σὲ κόμμα πού, ἔχοντας ἰδεῖ ἐπὶ τόπου αὐτὸ ποὺ συνέβαινε στὴν πόλη μας, θὰ μποροῦσαν νὰ ποῦν τὴν ἀλήθεια στὶς ἐργαζόμενες μᾶζες τῆς Πετρούπολης.

Ἔ! λοιπόν. Τί ἔκαμαν οἱ κομμουνιστές; Ἔκρυψαν ἀπὸ τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς κόκκινους στρατιῶτες αὐτὸ τὸ μήνυμα.

Μερικὲς μονάδες τῶν στρατευμάτων τοῦ «στρατάρχη» Τρότσκυ, ποὺ πέρασαν σὲ μᾶς, μᾶς ἔφεραν ἐφημε-

ρίδες τῆς Πετρούπολης. Σ' αὐτές, οὔτε λέξη γιὰ τὰ ραδιομηνύματά μας!

Καὶ ἐντούτοις, πρὶν ἀπὸ λίγο καιρό, αὐτοὶ οἱ ἀπατεῶνες, συνηθισμένοι νὰ παίζουν μὲ σημαδεμένα χαρτιά, ξελαρυγγίζονταν λέγοντας ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχουν μυστικὰ ἀπὸ τὸ λαό, οὔτε διπλωματικὰ μυστικὰ ἀκόμα!

Ἄκου, Τρότσκυ! Ἐφόσον θὰ κατορθώνεις νὰ ἀποφεύγεις τὴν κρίση τοῦ λαοῦ, θὰ μπορεῖς νὰ ντουφεκᾶς ἀθώους μαζικά. Ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ ντουφεκίσεις τὴν ἀλήθεια. Αὐτὴ τελικὰ θὰ κατορθώσει νὰ διανοίξει ἕνα δρόμο. Ἐσὺ καὶ οἱ «κοζάκοι» σου θὰ ὑποχρεωθεῖτε τότε νὰ δῶστε λογαριασμό.

Η ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ

Κάτω ἀπὸ τὴ δικτατορία τῶν κομμουνιστῶν, τὰ καθήκοντα τῶν συνδικάτων καὶ τῶν διοικητικῶν τους ἐπιτροπῶν ἐλλατώθηκαν στὸ ἐλάχιστο.

Στὴ διάρκεια τῶν τεσσάρων χρόνων τοῦ ἐπαναστατικοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος στὴ «σοσιαλιστικὴ» Ρωσία, τὰ συνδικάτα μας δὲν εἶχαν καμιὰ δυνατότητα νὰ εἶναι ταξικοὶ ὀργανισμοί.

Κι αὐτὸ καθόλου ἀπὸ λάθος τους. Αὐτὴ ἦταν, πραγματικά, ἡ συνέπεια τῆς πολιτικῆς τοῦ ἡγετικοῦ κόμματος, ποὺ ζητοῦσε νὰ ἐκπαιδεύσει τὶς μᾶζες μὲ τὴν κεντριστική, «κομμουνιστικὴ» μέθοδο.

Στὸ τέλος, ἡ ἐργασία τῶν συνδικάτων ξέπεσε σὲ γραφὲς κι ἀλληλογραφίες ἀπόλυτα ἄχρηστες ποὺ σκοπό τους εἶχαν ν' ἀποκαταστήσουν ξανὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ συνδικάτου καὶ στὴ συνέχεια, νὰ κανονίσουν τὴν εἰδικότητα κάθε μέλους, τὴν κατάστασή του σὲ σχέση μὲ τὸ κόμμα κλπ.

Τίποτα δὲν ἐπιχειρήθηκε ὡς πρὸς τὴν οἰκονομικὴ δραστηριότητα πρὸς τὴν κατεύθυνση ἑνὸς εἴδους συν-

εργασίας. Οὔτε ἀκόμα στὸ θέμα τῆς πολιτιστικῆς ἐκπαίδευσης τῶν ἐργατῶν μελῶν τῶν συνδικάτων. Αὐτὸ εἶναι ὁλότελα φυσιολογικό. Διότι ἂν εἶχαν δώσει στὰ συνδικάτα τὸ δικαίωμα μιᾶς πλατειᾶς ἀνεξάρτητης δραστηριότητας, ὅλο τὸ συγκεντρωτικὸ σύστημα τῆς οἰκοδόμησης ποὺ ἐπιχειρεῖται ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὲς θὰ ἔπρεπε μοιραία νὰ καταρρεύσει, γεγονὸς ποὺ θὰ κατάληγε στὴν ἀπόδειξη τῆς μὴ χρησιμότητας τῶν κομμισαρίων καὶ τῶν «πολιτικῶν τμημάτων».

Αὐτὰ ἦσαν τὰ λάθη ποὺ ἔδιωξαν τὶς μάζες ἀπὸ τὰ συνδικάτα, ἀφοῦ ἐκεῖνα ἐκεῖ τελικὰ μεταμορφώθηκαν σὲ πυρῆνες χωροφυλακῆς ποὺ ἐμπόδιζαν κάθε ἀληθινὰ συνδικαλιστικὴ δραστηριότητα τῶν ἐργαζομένων τάξεων. Ὁ ρόλος τῶν συνδικάτων θὰ ἀλλάξει ριζικὰ μόλις ἀνατραπεῖ ἡ δικατορία τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος.

Τὰ συνδικάτα καὶ οἱ διοικητικές τους ἐπιτροπὲς μόλις θὰ ἐπανεκλεγοῦν θὰ πρέπει νὰ ἐκπληρώσουν ἕνα μεγάλο καὶ ἐπεῖγον καθῆκον ἐκπαίδευσης τῶν μαζῶν, στὴν προοπτικὴ μιᾶς οἰκονομικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀνανέωσης τῆς χώρας. Θὰ πρέπει νὰ ζωντανέψουν τὴ δραστηριότητά τους δίνοντάς της μιὰ νέα καθαρτήρια πνοή. Θὰ πρέπει νὰ γίνουν ἀληθινοὶ διαχειριστὲς τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ.

Ἡ σοβιετικὴ Δημοκρατία δὲν θὰ μπορέσει νὰ εἶναι ἰσχυρὴ παρὰ μόνο ὅταν ἡ διοίκησή της θὰ ἀσκεῖται ἀπὸ τὶς ἐργαζόμενες τάξεις, μὲ τὴ βοήθεια τῶν ἀνανεωμένων συνδικάτων.

Σύντροφοι ἐργάτες ἐμπρός, λοιπόν, στὴ δουλειά! Ἂς χτίσουμε τὰ νέα συνδικάτα, ἐλεύθερα ἀπὸ κάθε κυριαρχία: ἐκεῖ εἶναι ἡ δύναμή μας.

(Νο 9, 11 Μάρτη 1921)

ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΣ

Ἡ Κρονστάνδη ἄρχισε μιὰ ἡρωικὴ πάλη ἐναντίον τῆς μισητῆς ἐξουσίας τῶν κομμουνιστῶν, γιὰ τὴ χειραφέτηση τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν.

Ὅλο αὐτὸ ποὺ συμβαίνει σήμερα, προπαρασκευάστηκε ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς κομμουνιστές: μὲ τὸ ἔργο αἵματος καὶ καταστροφῆς ποὺ διαρκεῖ τρία χρόνια. Τὰ γράμματα ποὺ μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὴν ὕπαιθρο ειναι γεμᾶτα ἀπὸ παράπονα καὶ κατάρες πρὸς τοὺς κομμουνιστές. Οἱ σύντροφοί μας ποὺ γυρίζουν ἀπὸ ἄδεια, γιομάτοι θυμὸ καὶ ἀγανάκτηση μᾶς ἔχουν διηγηθεῖ τὶς φρικαλεότητες ποὺ διαπράττουν οἱ μπολσεβίκοι σὲ ὅλη τὴν ἔκταση τῆς χώρας. Ἐξ ἄλλου, ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἔχουμε ἰδεῖ, ἀκούσει καὶ αἰσθανθεῖ, ὅλο αὐτὸ ποὺ συνέβαινε γύρω μας. Ἀπὸ τὰ χωράφια καὶ τὶς πόλεις τῆς πελώριας Ρωσίας μᾶς ἐρχόταν, μιὰ κραυγὴ ἀγωνίας ποὺ ἔσκιζε τὴν καρδιά. Αὐτὴ ἀνάβει στὶς καρδιές μας τὴν ἀγανάκτηση καὶ ὁπλίζει τὸ χέρι μας.

Δὲν θέλουμε νὰ ξαναγυρίσουμε στὸ παρελθόν. Δὲν εἴμαστε οὔτε ὑπηρέτες τῆς ἀστικῆς τάξης οὔτε μιστοφόροι τῆς Ἀντάντ. Εἴμαστε ὑπὲρ τῆς ἐξουσίας ὅλων τῶν ἐργαζομένων, ἀλλὰ ὄχι ὑπὲρ τῆς ἀχαλίνωντης καὶ τυραννικῆς ἀρχῆς ἑνὸς μόνο ὁποιουδήποτε κόμματος

Δὲν εἶναι οὔτε ὁ Κολτσάκ οὔτε ὁ Ντενίκιν οὔτε ὁ Γιούντενιτς ποὺ ἐνεργοῦν στὴ Κρονστάνδη. Ἡ Κρονστάνδη βρίσκεται στὰ χέρια τῶν ἐργαζομένων. Ἡ λογικὴ καὶ ἡ συνείδηση τῶν ἁπλῶν ναυτῶν, στρατιωτῶν καὶ ἐργατῶν τῆς Κρονστάνδης ἔχουν ἐπὶ τέλους βρεῖ τὶς προτάσεις καὶ τὸ δρόμο ποὺ θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο.

Στὴν ἀρχή, εἴχαμε θελήσει νὰ τὰ τακτοποιήσουμε ὅλα μὲ τὸν εἰρηνικὸ δρόμο. Ἀλλὰ οἱ κομμουνιστὲς δὲν θέλουν νὰ ὑποχωρήσουν. Περισσότερο ἀπὸ τὸν Νικό-

λαο ΙΙ, ἔχουν γαντζωθεῖ στὴν ἐξουσία, ἕτοιμοι νὰ πνίξουν ὁλόκληρη τὴ χώρα στὸ αἷμα, ἀρκεῖ νὰ βασιλεύουν σὰν αὐτοκράτορες.

Καὶ νά, ποὺ τώρα, ὁ Τρότσκυ, αὐτὸς ὁ κακὸς δαίμονας τῆς ωσίας, ρίχνει ἐναντίον μας τ' ἀδέλφια μας Τὰ πτώματά τους κατὰ ἑκατοντάδες κιόλας σκεπάζουν τὸν πάγο γύρω ἀπὸ τὸ ὀχυρό. Ἐδῶ καὶ τέσσερες ἡμέρες ἡ πάλη λυσσομανᾶ, τὸ κανόνι βροντᾶ, τὸ ἀδελφικὸ αἷμα κυλᾶ. Τέσσερες ἡμέρες οἱ ἥρωες τῆς Κρονστάνδης ἀποκρούουν νικηφόρα ὅλες τὶς ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν. Ὁ Τρότσκυ, ἀληθινὸ γεράκι, πετάει πάνω στὴν ἡρωϊκὴ μας πόλη Ἀλλὰ ἡ Κρονστάνδη κρατᾶ πάντα. Ὅλοι, εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ πεθάνουμε καλύτερα παρὰ νὰ παραδοθοῦμε.

Οἱ ἐχθροί μας ἐνεργοῦν μὲ τοὺς «Κουρσάντυ», τοὺς εἰδικοὺς κομμουνιστὲς φρουροὺς καὶ μὲ στρατεύματα φερμένα ἀπὸ μακρυὰ καὶ ποὺ τὰ ἀπειλοῦν μὲ μυδράλλια ἀπὸ τὰ πίσω. Σύντροφοι ἐργάτες. Ἡ Κρονστάνδη πολεμᾶ γιὰ σᾶς, γιὰ τοὺς πεινασμένους, γιὰ τοὺς κουρελῆδες καὶ τοὺς ἄστεγους.

Ὅσο οἱ μπολσεβίκοι θὰ παραμένουν στὴν ἐξουσία, δὲν θὰ ἰδεῖ κανεὶς καλύτερη ζωή.

Τὰ ὑποφέρετε ὅλα αὐτά.

Σὲ ποιοῦ τὸ ὄνομα; Μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ζοῦν οἱ κομμουνιστὲς στὶς ἀνέσεις καὶ γιὰ νὰ χοντραίνουν οἱ κομμισάριοι; Τοὺς ἔχετε ἀκόμη ἐμπιστοσύνη;

Ὁ Ζηνόβιεφ ὑπολόγισε, ὅταν πληροφοροῦσε τὸ Σοβιὲτ τῆς Πετρούπολης πὼς ἡ κυβέρνηση εἶχε παραχωρήσει ἑκατομμύρια χρυσὰ ρούβλια γιᾶ τὴν ἀγορὰ διαφόρων τροφίμων, ὅτι ἀναλογοῦσαν σὲ κάθε ἐργάτη 50 ρούβλια. Νά, σύντροφοι ἐργάτες, ἡ τιμὴ κατὰ κεφάλι μὲ τὴν ὁποία ἡ μπολσεβίκικη κλίκα ἐλπίζει νᾶ σᾶς ἀγοράσει.

Σύντροφοι ἀγρότες! Ἡ μπολσεβίκικη ἐξουσία ἐσᾶς σᾶς ἐξαπάτησε καὶ σᾶς ξεπουπούλιασε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον. Ποῦ εἶναι ἡ γῆ ποὺ σεῖς εἴχατε

ζαναπάρει ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες, ὕστερα ἀπὸ τόσα ὄνειρα ποὺ εἴχατε κάνει ἀπὸ αἰῶνες; Εἶναι στὰ χέρια τῶν κομμουνιστῶν ἢ τὴν ἐκμεταλλεύονται τὰ σοβχόζ. Καὶ ὅσο γιὰ σᾶς, δὲν σᾶς μένει τίποτα ἄλλο νὰ κάνετε ἀπὸ τοῦ νὰ τὴν κοιτᾶτε καὶ νὰ γλύφετε τὰ χείλια.

Σᾶς πῆραν ὅ,τι μπόρεσαν νὰ σᾶς ἀφαιρέσουν Σᾶς λεηλάτησαν μέχρι τὴν πλήρη κατερείπωση. Ἡ μπολσεβίκικη σκλαβιὰ σᾶς ἔχει ἐξαντλήσει. Σᾶς ὑποχρέωσαν νὰ κάνετε ὑπάκοα αὐτὸ ποὺ θέλουν τὰ νέα μας ἀφεντικὰ ἀφήνοντάς σας στὴν πείνα, κλείνοντάς σας τὸ στόμα μὲ μολύβι, ρίχνοντάς σας σας μέσα στὴν πιὸ ἀηδιαστικὴ ἀθλιότητα.

Σύντροφοι! Οἱ σύντροφοι τῆς Κρονστάνδης σήκωσαν τὴ σημαία τῆς ἐξέγερσης μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι δεκάδες ἑκατομμύρια ἐργάτες καὶ ἀγρότες θὰ ἀνταποκρίνονταν στὸ κάλεσμά τους.

Πρέπει ἡ αὐγὴ ποὺ ἀρχίζει μόλις νὰ χαράζει στὴν Κρονστάνδη νὰ γίνει λαμπερὸς ἥλιος πάνω ἀπὸ ὅλη τὴ Ρωσία.

Χρειάζεται ἡ ἔκρηξη τῆς Κρονστάνδης νὰ ἐμψυχώσει ὁλόκληρη τὴ Ρωσία καὶ κατὰ πρῶτο τὴν Πετρούπολη.

Οἱ ἐχθροί μας ἔχουν γεμίσει τὶς φυλακὲς μὲ ἐργάτες. Ἀλλά, εἶναι ἐλεύθεροι ἀκόμα πολλοὶ εἰλικρινεῖς καὶ τολμηροί.

Σύντροφοι! Ξεσηκωθεῖτε γιὰ τὴν πάλη ἐναντίον τῆς ἀπολυταρχίας τῶν κομμουνιστῶν!

(Νο 10, 12 Μάρτη 1921)

ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΙ ΜΑΣ

Οἱ κομμουνιστὲς λένε ὅτι λευκοὶ φρουροὶ στρατηγοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ἕνας παπᾶς βρίσκονταν μετα-

ξὺ τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς.

Γιὰ νὰ μπεῖ τέλος μιὰ γιὰ πάντα σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ψέμματα, θὰ σᾶς γνωρίσουμε ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει συγκροτηθεῖ ἀπὸ τὰ παρακάτω δεκαπέντε μέλη:

1. Π ε τ ρ ι τ σ έ ν κ ο, πρῶτος ἐπιστολογράφος στὸ Π ε τ ρ ο π α β λ ό φ σ κ.
2. Γ ι α κ ο β έ ν κ ο, τηλεφωνιτὴς τοῦ διαμερίσματος τῆς Κρονστάνδης.
3. Ὀ σ σ ό σ ο φ, μηχανικὸς τοῦ Σ ε μ π α σ τ ο π ό λ.
4. Ἀ ρ ρ ί π ω φ, μηχανικός.
5. Π ε ρ ε π έ λ κ ι ν, μηχανικὸς τοῦ Σ ε μ π α σ τ ο π ό λ.
6. Π α τ ρ ο ῦ τ σ ε φ, μηχανικὸς τοῦ Π ε τ ρ ο π α β λ ό φ σ κ.
7. Κ ο υ π ό λ ω φ, πρῶτος βοηθὸς γιατρός.
8. Β ε ρ σ ί ν ι ν, ναύτης τοῦ Σ ε μ π α σ τ ο π ό λ.
9. Τ ο υ κ ί ν, ἐργάτης ἠλεκτρολόγος.
10. Ρ ο μ α ν έν κ ο, φύλακας στὰ ναυπηγεῖα ἐπισκευῶν τῶν καραβιῶν.
11. Ὀ ρ έ κ ι ν, ὑπάλληλος στὴν 3η Τεχνικὴ Σχολή.
12. Β ό λ κ, ἐργάτης ξυλουργός.
13. Π α υ λ ώ φ, ἐργάτης στὰ ἐργαστήρια ναυτικῶν ναρκῶν.
14. Μ π ά ϊ κ ω φ, καρολόγος.
15 Κ ί λ γ κ α σ τ, τιμονιέρης.

(Νο 12, 14 Μάρτη 1921)

ΣΤΟΥΣ ΛΥΚΟΥΣ ΠΕΠΕΡΙ ΝΑ ΟΥΡΛΙΑΖΕΙΣ

Περιμέναμε πὼς ὁ Λένιν, τὴ στιγμὴ τῆς πάλης τῶν ἐργαζομένων ὑπὲρ τῶν ποδοπατημένων δικαιωμάτων τους, δὲν θὰ ἦταν ὑποκριτὴς καὶ ὅτι θὰ ἤξερε νὰ πεῖ τὴν ἀλήθεια.

Κι αὐτό, γιατί οἱ ἐργάτες, ξεχώριζαν μέσα στὸ μυαλό τους τὸ Λένιν ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ καὶ τὸν Τρότσκυ καὶ τὸν Ζηνόβιεφ ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Δὲν πιστεύει κανεὶς οὔτε μιὰ λέξη ἀπὸ ὅσα λένε ὁ Τρότσκυ ἢ ὁ Ζηνόβιεφ· ἀλλὰ ὅσο γιὰ τὸ Λένιν, δὲν ἦταν ἀκόμα χαμένη ἡ ἐμπιστοσύνη.

Ἀλλά...

Στὶς 8 Μάρτη, ἄρχισε τὸ Χο Συνέδριο τοῦ ρωσικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος. Στὸ θέμα τῆς ἐξεγερμένης Κρονστάνδης, ὁ Λένιν ἐπανέλαβε ὅλα τὰ ψέμματα. Δήλωσε πὼς τὸ σύνθημα τοῦ κινήματος ἦταν «ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου». Πρόσθεσε, βέβαια, ὅτι τὸ «κίνημα ἦταν ὑπὲρ τῶν Σοβιέτ, ἀλλὰ ἐναντίον τῆς δικτατορίας τῶν μπολσεβίκων»· ἀλλὰ δὲν παράλειψε νὰ ἀνακατέψει ἐκεῖ «τοὺς λευκοὺς στρατηγοὺς καὶ τὰ ἀναρχικὰ μικροαστικὰ στοιχεῖα».

Ἔτσι, ὁ Λένιν, λέγοντας βρωμιές, μπερδεύτηκε ὁ ἴδιος. Αφησε νὰ τοῦ ξεφύγει ἡ ὁμολογία ὅτι ἡ βάση τοῦ κινήματος ἦταν ἡ πάλη γιὰ τὴν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ, ἐναντίον τῆς δικτατορίας τοῦ κόμματος. Ἀλλα ταραγμένος προσθέτει:

«Εἶναι ἀντεπανάσταση ἄλλου εἴδους. Εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνη ὅσο ἀσήμαντες κι ἂν μποροῦν νὰ φαίνονται, μὲ τὴν πρώτη ματιά, οἱ διορθώσεις ποὺ σκέπτεται κανεὶς νὰ φέρουμε στὴν πολιτική μας».

Ὑπάρχει κάτι συνταρακτικό. Τὸ χτύπημα ποὺ κατάφερε ἡ ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη εἶναι σκληρό. Οἱ κομματικοὶ καθοδηγητὲς αἰσθάνονταν ὅτι τὸ τέλος τῆς αὐταρχίας τους πλησιάζει.

Ἡ μεγάλη ταραχὴ τοῦ Λένιν διαπερνᾶ ὅλο τὸ λόγο του ἐπὶ τῆς Κρονστάνδης. Ἡ λέξη «κίνδυνος» ἐπαναλαμβάνεται κάθε στιγμή.

Λέει, π.χ., αὐτὸ ποὺ ἀκολουθεῖ κατὰ γράμμα:

«Πρέπει νὰ τελειώνουμε μὲ αὐτὸ τὸ μικροαστικὸ κίνδυνο, πολὺ ἐπικίνδυνο γιὰ μᾶς διότι, ἀντὶ νὰ ἑνώνει

τὸ προλεταριάτο, τὸ ξεενώνει· χρειαζόμαστε τὸ μάξιμουμ ἑνότητας».

Ναί, ὁ ἀρχηγὸς τῶν κομμουνιστῶν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τρέμει καὶ νὰ καλεῖ «στὸ μάξιμουμ ἑνότητας». Διότι ἡ δικτατορία τῶν κομμουνιστῶν καὶ τὸ ἴδιο τὸ κόμμα ἔχουν σοβαρὰ ἀνοίγματα.

Ἦταν, γενικά, δυνατὸν ὁ Λένιν νὰ πεῖ τὴν ἀλήθεια;

Τελευταῖα, σὲ μιὰ κομμουνιστικὴ συγκέντρωση γιὰ τὰ συνδικάτα εἶπε:

«Ὅλο αὐτὸ μὲ ἐνοχλεῖ μέχρι θανάτου. Τὸ ἔχω πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἀρρώστια μου θὰ ἤμουν εὐτυχισμένος νὰ τὰ παρατήσω ὅλα καὶ νὰ φύγω ἀδιάφορο ποῦ!»

Ἀλλὰ οἱ συμπαῖκτες του δὲν θὰ τὸν ἀφήσουν νὰ φύγει. Εἶναι αἰχμάλωτός τους. Πρέπει νὰ συκοφαντεῖ σὰν κι αὐτούς. Καί, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, ὅλη ἡ πολιτικὴ τοῦ κόμματος ἔχει ἐνοχληθεῖ ἀπὸ τὴ δράση τῆς Κρονστάνδης. Διότι ἡ Κρονστάνδη ἀπαιτεῖ, ὄχι «τὴν ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου», ἀλλὰ τὴν ἀληθινὴ ἐξουσία τῶν Σοβιέτ.

(Νο 13, 15 Μάρτη 1921)

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΛΕΝΙΝ, ΤΡΟΤΣΚΥ ΚΑΙ ΣΙΑ

Δούλεψε καλὰ ὁ ἐμπορικὸς οἶκος Λένιν, Τρότσκυ καὶ Σία.

Ἡ ἀπολυταρχικὴ ἐγκληματικὴ πολιτικὴ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ποὺ βρίσκεται στὴν ἐξουσία ὁδήγησε τὴ Ρωσία στὴν ἄβυσσο τῆς ἀθλιότητας καὶ τῆς ἐρείπωσης. Ὕστερα ἀπὸ αὐτό, θὰ ἔπρεπε νὰ πάρει τὴ σύνταξή του. Ἀλλοίμονο, τὰ δάκρυα καὶ τὸ αἷμα ποὺ χύθηκαν ἀπὸ τοὺς ἐργαζόμενους φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι ἀκόμα ἀρκετά.

Τὴν ἴδια στιγμὴ τῆς ἱστορικῆς πάλης, ποὺ τολμηρὰ

ἄρχισε ἀπὸ τὴν ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, ποὺ τὰ περιπαίζουν καὶ τὰ ποδοπατοῦν οἱ κομμουνιστές, ἕνα κοπάδι κοράκια ἀποφάσισε νὰ κάνει τὸ «Χ Συνέδριο τοῦ κόμματός» του. Αὐτὸ ὑφαίνει ἐκεῖ τὰ μέσα συνέχισης, μὲ ἀκόμα περισσότερη κακία καὶ ἐπιτυχία, τοῦ ἀδελφοκτόνου ἔργου του.

Ἡ ἀδιαντροπιά τους φτάνει τὴν τελειότητα. Μιλοῦν γιὰ «ἐμπορικὲς παραχωρήσεις», μ' ἕναν ἤσυχο τρόπο.

Ὁ Λένιν, πολὺ ἁπλὰ δηλώνει:

«Ἀρχίζουμε νὰ πραγματοποιοῦμε τὴν ἀρχὴ τῶν παραχωρήσεων. Ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς ἐπιχείρησης δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμᾶς. Ἀλλὰ ἐμεῖς πρέπει νὰ κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε». Καὶ στὴ συνέχεια, ὁμολογεῖ πῶς οἱ μπολσεβίκοι ἔβαλαν τὴ σοβιετικὴ Ρωσία μέσα σὲ μιὰ ὡραία ἀμηχανία: «Διότι, λέει, ἐμεῖς δὲν θὰ μπορέσουμε ν' ἀνοικοδομήσουμε τὴ χώρα χωρὶς νὰ προστρέξουμε στὴν ξένη τεχνικὴ ἂν θέλουμε νὰ φτάσουμε οἰκονομικά, σὲ κάποιο μέτρο, τὶς ἄλλες χῶρες. Οἱ περιστάσεις μᾶς ἔχουν ὑποχρεώσει νὰ ἀγοράζουμε ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό, ὄχι μόνο μηχανές, ἀλλὰ καὶ κάρβουνο πού, ἐντούτοις, ἀφθονεῖ στὴ χώρα μας. Θὰ ἔχουμε ἀκόμα στὸ μέλλον, ἐξακολουθεῖ, νὰ κάνουμε νέες θυσίες γιὰ νὰ ἔχουμε ἀντικείμενα τρέχουσας κατανάλωσης καὶ ἐπίσης τὸ ἀναγκαῖο γιὰ τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία».

Ποῦ εἶναι, λοιπόν, οἱ περίφημες οἰκονομικὲς πραγματοποιήσεις στὸ ὄνομα τῶν ὁποίων μεταμόρφωναν τὸν ἐργάτη σὲ σκλάβο τοῦ Κρατικοῦ ἐργοστασίου καὶ τὸν ἐργαζόμενο ἀγρότη σὲ δουλοπάροικο τῶν σοβχόζ;

Δὲν εἶναι μόνο αὐτό. Μιλώντας γιὰ τὴ γεωργία, ὁ Λένιν ὑποσχέθηκε ἀκόμα περισσότερη «καλοπέραση» ἐὰν οἱ κομμουνιστὲς συνεχίσουν τὴν «οἰκονομική τους λειτουργικότητα» (εἶναι ἔκφρασή του).

«Καὶ ἂν μιὰ ἡμέρα ἐπιτύχουμε νὰ ἀνασυστήσουμε ἐδῶ κι ἐκεῖ τὶς μεγάλες ἀγροτικὲς οἰκονομίες καὶ τὴ μεγάλη βιομηχανία, συνεχίζει, αὐτὸ δὲν θὰ εἶναι ἄλλο

ἀπὸ ἐπιβολὴ νέων θυσιῶν σὲ κάθε παραγωγό, χωρὶς νὰ τοῦ δίνουμε τίποτα σὲ ἀντάλλαγμα».

Αὐτὴ εἶναι ἡ «καλοπέραση» ποὺ ὁ ἀρχηγὸς τῶν μπολσεβίκων κάνει νὰ περιμένουν ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ θέλουν νὰ φέρουν πειθαρχικὰ τὸ ζυγὸ τοῦ ἀπολυταρχισμοῦ τῶν κομμισαρίων.

Εἶχε πολὺ δίκιο ἐκεῖνος ὁ ἀγρότης ποὺ δήλωσε στὸ VIII Συνέδριο τῶν Σοβιέτ:

«Ὅλα πᾶνε πολὺ καλά. Μόνο, ἂν ἡ γῆ εἰναι δική μας, τὸ ψωμὶ εἶναι δικό σας· τὸ νερὸ εἶναι δικό μας, ἀλλὰ τὸ ψάρι δικό σας· τὰ δάση εἶναι δικά μας, ἀλλὰ τὸ ξῦλο εἶναι δικό σας».

Στὴν μπάντα αὐτό, ὁ ἐργαζόμενος δὲν πρέπει ν' ἀνησυχεῖ.

Ὁ Λένιν ὑπόσχεται «νὰ παραχωρήσει μικρὰ πλεονεκτήματα στὰ μικρὰ ἀφεντικά, γιὰ νὰ πλατύνει λίγο τὰ πλαίσια τῆς ἐλεύθερης οἰκονομίας». Ὅπως τὸ «καλὸ παλιὸ ἀφεντικὸ» κάνει «μερικὲς παραχωρήσεις» γιὰ νὰ σφίξει περισσότερο τὸ λαιμὸ τῶν ἐργαζομένων, ἀργότερα μέσα στὴν τανάλια τῆς κομματικῆς δικτατορίας. Αὐτὸ τὸ βλέπει κανεὶς καλὰ σ' αὐτὴ τὴν ὁμολογία του: «Βέβαια, δὲν θὰ μπορεῖ νὰ συμβεῖ τὸ ἀντίθετο, διότι ἡ χώρα εἶναι κουρασμένη καὶ σὲ τρομερὴ ἀθλιότητα».

Εἶναι καθαρό: θὰ μποροῦσε ν' ἀφαιρέσει τὸ τελευταῖο του πουκάμισο ἀπὸ ἕναν ποὺ ζεῖ στὴν ἀθλιότητα.

Ἔτσι συλλαμβάνει ὁ Λένιν τὸ καθῆκον τῆς οἰκοδόμησης: Ἐμπορικὲς παραχωρήσεις στοὺς ἀπάνω, φόρους στοὺς κάτω.

ΤΑ ΕΥΕΡΓΕΤΗΜΑΤΑ «ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΑΣ»

«Σύντροφοι! πᾶμε νὰ οἰκοδομήσουμε μιὰ νέα καὶ ὡραία κοινωνία». Ἔτσι μιλοῦσαν κι ἔτσι ἔγραψαν οἱ κομμουνιστές.

«Πᾶμε νὰ καταστρέψουμε τὸν κόσμο τῆς βίας καὶ θὰ οἰκοδομήσουμε ἕναν πανέμορφο, σοσιαλιστικό, νέο κόσμο». Ἔτσι τραγουδοῦσαν στὸ λαό.

Ἂς δοῦμε ποιὰ εἶναι ἡ πραγματικότητα.

Ὅλα τὰ μεγάλα σπίτια, ὅλα τὰ μεγάλα διαμερίσματα ἔχουν ἐπιταχθεῖ γιὰ τὰ γραφεῖα καὶ τὰ γραφειάκια τῶν κομμουνιστικῶν ἱδρυμάτων. Ἔτσι μόνο οἱ γραφειοκράτες ἔχουν ἐγκατασταθεῖ κατὰ τρόπο εὐχάριστο, ἄνετο, εὐρύχωρο. Ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκημάτων γιὰ κατοικία μειώθηκε. Οἱ ἐργάτες ἔμειναν ἐκεῖ ὅπου ἦσαν. Τώρα ζοῦν ὁ ἕνας πάνω στὸν ἄλλον, σὲ συνθῆκες χειρότερες ἀπὸ πρίν.

Ἐπειδὴ δὲν συντηροῦνται, τὰ σπίτια ἐρειπώνονται. Τὰ σπασμένα παράθυρα δὲν τ' ἀντικατασταίνουν. Ἡ θέρμανση ξερχαβαλώνεται. Οἱ στέγες ἀρχίζουν νὰ μπάζουν νερά. Οἱ φράχτες ἔχουν πέσει. Οἱ σωλῆνες εἶναι μισοσπασμένες. Οἱ καμπινέδες δὲν λειτουργοῦν καὶ οἱ ἀκαθαρσίες τρέχουν στὰ διαμερίσματα, πράγμα ποὺ ὑποχρεώνει τοὺς πολίτες νὰ πηγαίνουν νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς ἀνάγκες τους στὴν αὐλὴ ἢ στὸν καμπινὲ τοῦ γείτονα. Οἱ σκάλες παραμένουν χωρὶς φωτισμό· βρωμοκοποῦν. Οἱ αὐλὲς εἶναι γεμᾶτες σκουπίδια, ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ βόθροι, οἱ ντενεκέδες τῶν σκουπιδιῶν, τὰ ἀδειάσματα καὶ οἱ ὑπόνομοι οὔτε ἐπισκευάζονται οὔτε ἀδειάζονται. Οἱ δρόμοι εἶναι ἀκάθαρτοι. Τὰ πεζοδρόμια, ποὺ ποτὲ δὲν ἐπιδιορθώθηκαν, εἶναι βρώμικα καὶ γλιστροῦν. Τὸ περπάτημα στοὺς δρόμους εἶναι ἐπικίνδυνο.

Γιὰ νὰ πάρεις μιὰ κατοικία, πρέπει νὰ ἔχεις μέσο στὸ γραφεῖο ποὺ τὶς παραχωρεῖ. Ἂν δὲν ἔχεις οὔτε νὰ τὸ ὀνειρευτεῖς πρέπει. Μόνο οἱ εὐνοούμενοι διαθέτουν ἄνετα διαμερίσματα.

Γιὰ τὰ τρόφιμα, εἶναι ἀκόμα χειρότερα. Ἀμαθεῖς καὶ ἀνεύθυνοι ὑπάλληλοι ἄφησαν νὰ χαθοῦν χιλιάδες τόννοι προϊόντα. Οἱ πατάτες διανομῆς εἶναι πάντοτε παγωμένες· τὸ κρέας τὴν ἄνοιξη καὶ τὸ καλοκαίρι, πάν-

τοτε βλαμμένο. Ἄλλοτε, ἐδίσταζαν νὰ δώσουν στὰ γουρούνια αὐτὸ ποὺ κατορθώνουν νὰ πάρουν οἱ πολίτες ἀπὸ «τοὺς οἰκοδόμους τῆς νέας ὄμορφης ζωῆς».

Ἡ ρέγγα, αὐτὸ τὸ «ἔντιμο σοβιετικὸ ψάρι» εἶναι ποὺ ἔχει σώσει ἀπὸ πολὺ καιρὸ τὴν κατάσταση. Ἀλλὰ νά, ποὺ κι αὐτὴ ἄρχισε νὰ λείπει.

Τὰ σοβιετικὰ καταστήματα εἶναι χειρότερα ἀπὸ τὰ ἀλησμόνητα καταστήματα ποὺ εἶχαν τὰ ἀφεντικὰ στὰ ἐργαστάσια ποὺ κυκλοφοροῦσαν κάθε εἴδους πρόστυχα προϊόντα καὶ ποὺ οἱ σκλάβοι ἐργάτες δὲν μποροῦσαν νὰ ποῦν τίποτα.

Γιὰ νὰ καταστρέψουν τὴν οἰκογενειακὴ ζωή, οἱ κυβερνῆτες μας ἔχουν ἐφεύρει τὰ κολλεκτιβίστικα ρεστωράν.

Ποιό εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα;

Ἡ τροφὴ εἶναι χειρότερα φτιασμένη καὶ τρώγεται μὲ λιγότερη εὐχαρίστηση. Τὰ προϊόντα κλέβονται μὲ χίλιους τρόπους πρὶν νὰ φτάσουν στοὺς πολίτες ποὺ παίρνουν ὅ,τι ἀπομένει. Ἡ τροφὴ τῶν παιδιῶν εἶναι λίγο καλύτερη, ἀλλὰ ἀκόμα δὲν εἶναι ἀρκετή. Λείπει, ἰδίως, τὸ γάλα. Οἱ κομμουνιστὲς γιὰ τὰ σοβχόζ τους ἔχουν ἀπαιτήσει ἀπὸ τοὺς ἀγρότες ὅλες τὶς ἀγελάδες ποὺ κάνουν γάλα. Ἄλλωστε, τὰ μισὰ ζῶα χάνονται πρὶν νὰ φτάσουν στὸν τόπο τοῦ προορισμοῦ τους. Τὸ γάλα τῶν ἀγελάδων ποὺ ἐπέζησαν πηγαίνει καταρχὴ στοὺς κυβερνῆτες, σὲ συνέχεια στοὺς ὑπαλλήλους. Μόνο τὰ ἀπομεινάρια φτάνουν στὰ παιδιά.

Ἀλλὰ ἀκόμα πιὸ χειρότερα εἶναι τὰ πράγματα στὸ ντύσιμο καὶ πόδεμα. Φοροῦμε ἢ ἀνταλλάζουμε μόνο μεταχειρισμένα. Τίποτα σχεδὸν δὲν ἔχει διανεμηθεῖ. (Π.χ.· ἕνα ἀπὸ τὰ συνδικάτα διανέμει σήμερα κουμπιά· ἐνάμισο κουμπὶ κατὰ κεφάλι. Αὐτὸ δὲν εἶναι κοροϊδία τοῦ κόσμου;) Ὅσο γιὰ τὰ παπούτσια, αὐτὰ δὲν βρίσκονται.

Ὁ δρόμος τοῦ κομμουνιστικοῦ παράδεισου εἶναι ὄμορφος. Ἀλλὰ μποροῦμε νὰ βαδίσουμε πάνω σ' αὐ-

τὸν χωρὶς σόλες; Ὅμως, ὑπάρχουν πολλὰ ἀνοίγματα ἀπὸ ὅπου διαφεύγει ὅλο τὸ ἀναγκαῖο. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ περιβάλλοντος τῶν λεγομένων «κροπερατίβων» καὶ τῶν κυβερνητῶν διαθέτουν τὰ πάντα. Ἔχουν τὰ δικά τους ρεστωρὰν καὶ εἰδικὲς μερίδες. Ἔχουν ἐπίσης στὴ διάθεσή τους «τὰ γραφεῖα μπόν» (σημ. δελτίων παραλαβῆς) ποὺ διανέμουν ἀγαθὰ κατὰ τὶς ἀγαθὲς προθέσεις τῶν κομμισάριων.

Καταλαβαίνει πιὰ κανεὶς ὅτι αὐτὴ ἡ «κομμούνα» ἔχει ὑπονομεύσει καὶ ὁλοκληρωτικὰ ἀποδιοργανώσει τὴν παραγωγικὴ δουλειά. Τότε, κάθε ἐπιθυμία νὰ δουλέψει, κάθε ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ δουλειὰ ἔχουν ἐξαφανιστεῖ. Τσαγκάρηδες, ράφτες, ὑδραυλικοὶ κλπ., τὰ ἔχουν ἐγκαταλείψει ὅλα καὶ ἔχουν ἐξαφανιστεῖ. Ἔχουν γίνει φρουροί, ταχυδρόμοι, κλπ.

Αὐτὸς εἶναι ὁ παράδεισος ποὺ ἐπιχείρησαν νὰ κατασκευάσουν οἱ μπολσεβίκοι.

Στὴ θέση τοῦ παλιοῦ, μπῆκε ἕνα νέο καθεστὼς αὐθαιρεσίας, αὐθάδειας, «φιλιῶν», εὐνοιοκρατίας, κλεψιᾶς καὶ κερδοσκοπίας, ἕνα τρομερὸ καθεστὼς ποὺ εἶναι κανεὶς ὑποχρεωμένος νὰ ἁπλώνει τὸ χέρι πρὸς τὴν ἐξουσία γιὰ κάθε κομμάτι ψωμιοῦ, γιὰ κάθε κουμπί· καθεστὼς ὅπου δέν ἀνήκει στὸν ἑαυτό του κανείς, ὅπου κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ διαθέσει τὸν ἑαυτό του· καθεστὼς σκλαβιᾶς καὶ ἐξευτελισμοῦ.

(Νο 14, 16 Μάρτη 1921)

Ο ΔΗΘΕΝ «ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ»

Οἱ ναῦτες, οἱ κόκκινοι στρατιῶτες, οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἀγρότες, κάνοντας τὴν Ὀκτωβριανὴ Ἐπανάσταση, ἔχυναν τὸ αἷμα τους γιὰ τὴν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ, γιὰ τὴν οἰκοδόμηση μιᾶς Δημοκρατίας τῶν ἐργαζομένων.

Τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα κατάλαβε τὶς ἐμπνεύσεις

τῶν μαζῶν. Ἔχοντας γράψει στὴ σημαία του δελεαστικὰ συνθήματα ποὺ ἐνθουσίαζαν τοὺς ἐργαζόμενους, τοὺς παρέσυρε στὴν πάλη καὶ τοὺς ὑποσχέθηκε νὰ τοὺς ὁδηγήσει στὸ ὡραῖο βασίλειο τοῦ σοσιαλισμοῦ ποὺ μόνο οἱ μπολσεβίκοι ἤξεραν νὰ οἰκοδομήσουν.

Φυσικά, μιὰ ἄπειρη χαρὰ κατάκλυσε τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες. «Ἐπιτέλους, ἡ σκλαβιὰ κάτω ἀπὸ τὸ ζυγο τῶν γαιοκτημόνων καὶ τῶν καπιταλιστῶν θὰ μπεῖ στὴν περιοχὴ τῶν μύθων», σκέπτονταν. Φαινόταν ὅτι εἶχε ἔρθει ὁ καιρὸς μιᾶς ἐλεύθερης ἐργασίας στὴν ὕπαιθρο, στὰ ἐργοστάσια καὶ στὶς φάμπρικες. Φαινόταν ὅτι ἡ ἐξουσία θὰ περνοῦσε στὰ χέρια τῶν ἐργαζομένων.

Μὲ μιὰ ἐπιδέξια προπαγάνδα, παιδιὰ τοῦ λαοῦ εἶχαν παρασυρθεῖ στὶς γραμμὲς τοῦ κόμματος ὅπου τὰ ὑπόβαλαν σὲ μιὰ σκληρὴ πειθαρχία.

Στὴ συνέχεια, οἱ κομμουνιστές, ποὺ αἰσθάνονταν δυνατοί, ἀπομάκρυναν ἀπὸ τὴν ἐξουσία ἀρχικὰ τοὺς σοσιαλιστὲς ἄλλων τάσεων˙ ὕστερα, ἀπομάκρυναν ἀπὸ διάφορα πόστα τοῦ Κράτους τοὺς ἴδιους τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες, ἐνῶ συνέχιζαν νὰ κυβερνοῦν στὸ ὄνομά τους.

Ἔτσι οἱ κομμουνιστὲς ἀντικατέστησαν τὴν ἐξουσία, ποὺ εἶχαν σφετεριστεῖ, μὲ τὴν κηδεμονία τῶν κομμισαρίων ποὺ ἔσερναν μαζί τους ὅλη τὴν αὐθαιρεσία τῆς προσωπικῆς ἐξουσίας. Ἐντελῶς παράλογα, καὶ ἀντίθετα μὲ τὴ θέληση τῶν ἐργαζομένων, ἄρχισαν τότε νὰ οἰκοδομοῦν πεισματικὰ ἕναν κρατικὸ σοσιαλισμό, μὲ σκλάβους, ἀντὶ νὰ χτίσουν μιὰ κοινωνία βασισμένη στὴν ἐλεύθερη ἐργασία.

Οἱ μπολσεβίκοι πραγματοποίησαν τὴν «ἐθνικοποίηση τῶν ἐργοστασίων καὶ τῶν φάμπρικων» ἐνῶ ἡ βιομηχανία ἦταν ὁλοκληρωτικὰ ἀποδιοργανωμένη παρὰ τὸν «ἐργατικὸ ἔλεγχο». Ὁ ἐργάτης ἀπὸ σκλάβος τοῦ καπιταλιστῆ μετατράπηκε σὲ σκλάβο τῶν κρατικῶν ἐπιχειρήσεων.

Πολὺ γρήγορα οὔτε κι αὐτὸ ἀρκοῦσε πιά. Ἔτσι, σχεδιάζουν τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος Ταίυλορ.

Ὅλη ἡ μάζα τῶν ἐργαζομένων χαρακτηρίστηκε σὰν ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ καὶ ταυτίστηκε μὲ τοὺς «κουλάκους». Οἱ κομμουνιστές, ποὺ ἀποδείχτηκαν καλοὶ ἐπιχειρηματίες, σκόπευσαν τότε στὴν καταστροφὴ τῶν ἀγροτῶν καὶ στὴν ἵδρυση σοβιετικῶν ἐκμεταλλεύσεων δηλαδὴ ἰδιοκτησιῶν τοῦ νέου ἀγροτικοῦ κερδοσκόπου: τοῦ Κράτους. Αὐτὸ εἶναι ὅλο ἐκεῖνο ποὺ πέτυχαν οἱ ἀγρότες ἀπὸ τὸν μπολσεβίκικο σοσιαλισμό. Ἐνῶ εἶχαν ἐλπίσει στὴν ἐλεύθερη ἐργασία σὲ μιὰ ἐλευθερωμένη γῆ.

Σὲ ἀντάλλαγμα τοῦ ψωμιοῦ καὶ τῶν ζώων, ποὺ εἶχαν ἐπιταχτεῖ σχεδὸν ὁλοκληρωτικά, πέτυχαν τὶς ἐπιδρομὲς τῶν τσεκιστῶν καὶ τοὺς μαζικοὺς ντουφεκισμούς. Ὡραῖο σύστημα ἀνταλλαγῆς γιὰ ἕνα Κράτος τῶν ἐργαζομένων: μολύβι καὶ ξιφολόγχη στὴ θέση τοῦ ψωμιοῦ!

Ἡ ζωὴ τοῦ πολίτη ἔγινε μονότονη καὶ μονότονη μέχρι θανάτου, ἀφοῦ κανονίζεται σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες τῶν ἀρχῶν. Ἀντὶ γιὰ μιὰ ζωὴ ποὺ τὴ ζωντανεύει ἡ ἐλεύθερη ἐργασία καὶ ἡ ἐλεύθερη ἐξέλιξη τῶν ἀτόμων, γεννήθηκε μιὰ ἀνήκουστη καὶ ἀπείστευτη σκλαβιά. Κάθε ἀνεξάρτητη σκέψη, κάθε σωστὴ κριτικὴ τῶν πράξεων κυβερνητῶν ἐγκληματιῶν ἔγιναν ἐγκλήματα, ποὺ τιμωροῦνται μὲ φυλακὴ καὶ συχνὰ μὲ θάνατο.

Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου, ποὺ ντροπιάζει τὴν ἀνθρωπότητα, ἀνθίζει στὴ «σοσιαλιστικὴ πατρίδα».

Τέτοιο εἶναι τὸ ὄμορφο βασίλειο τοῦ σοσιαλισμοῦ ὅπου μᾶς ὁδήγησε ἡ δικτατορία τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος.

Ἔχουμε ἐπιτύχει τὸν Κρατικὸ σοσιαλισμό, μὲ σοβιὲτ ὑπαλλήλων ποὺ ψηφίζουν ὑπάκοα αὐτὸ ποὺ τοὺς ὑπαγορεύουν οἱ ἀλάνθαστοι κομμισάριοί τους καὶ οἱ ἀρχές.

Τὸ σύνθημα: «Αὐτὸς ποὺ δὲν δουλεύει δὲν τρώει»,

τροποιήθηκε κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὡραῖο καθεστὼς τῶν Σοβιέτ καὶ ἔγινε: «Ὅλα γιὰ τοὺς κομμισάριους!» Ὅσο γιὰ τοὺς ἐργάτες, τοὺς ἀγρότες καὶ τοὺς διανοητικὰ ἐργαζόμενους, ἔ! λοιπόν!, αὐτοὶ δὲν ἔχουν νὰ κάνουν ἀλλοῦ τὴ δουλειά τους παρὰ μόνο στὸ περιβάλλον μιᾶς φυλακῆς.

Αὐτὸ δὲν ὑποφέρεται. Ἡ ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη εἶναι ἡ πρώτη ποὺ ἔσπασε τὶς ἀλυσίδες καὶ σύντριψε τὰ κάγκελα τῆς φυλακῆς. Αὐτὴ παλεύει γιὰ τὴν ἀληθινὴ σοβιετικὴ δημοκρατία τῶν ἐργαζομένων ὅπου ὁ ἴδιος παραγωγὸς θὰ γίνει ὁ κύριος τῶν προϊόντων τῆς δουλειᾶς του, καὶ ποὺ θὰ τὰ διαθέτει ὅπως θὰ θέλει.

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΙΤΣΕΝΚΟ

Διάβασα τὰ γράμματα ποὺ ἀντάλλαξαν ἡ ὀργάνωση τῶν σοσιαλεπαναστατῶν τῆς ἀριστερᾶς ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ καὶ οἱ Ἄγγλοι κομμουνιστὲς ἀπὸ τὴν ἄλλη. Σὲ αὐτὴ τὴν ἀλληλογραφία θίχτηκε ἐπίσης καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐξέγερσης τῆς Κρονστάνδης τὸ 1921.

Σὰν πρόεδρος τῆς ἐξέγερσης τῆς Κρονστάνδης θεωρῶ καθῆκον μου ἠθικὸ νὰ φωτίσω αὐτὸ τὸ γεγονὸς μπροστὰ στὸ Π. Γ. τοῦ Ἀγγλικοῦ Κ. Κόμματος. Ξέρω πὼς εἴσαστε πληροφορημένοι ἀπὸ τὴ Μόσχα καὶ ἐπίσης ξέρω πὼς αὐτὲς οἱ πληροφορίες εἶναι μονόπλευρες καὶ δοσμένες μὲ προκατάληψη. Δὲν θὰ ἦταν καθόλου ἄσχημο ν' ἀκοῦστε καὶ τὸν ἄλλο ἦχο τῆς καμπάνας.

Ἐσεῖς οἱ ἴδιοι ἔχετε ἀναγνωρίσει ὅτι ἡ ἐξέγερση τῆς Κρονστάνδης στὰ 1921 δὲν εἶχε ἐμπνευστεῖ ἀπὸ τὰ ἔξω. Μὲ ἄλλα λόγια, αὐτὸ σημαίνει πὼς ἡ ὑπομονὴ τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν, τῶν ναυτῶν, τῶν κόκκινων στρατιωτῶν, τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν, εἶχε φτάσει στὸ τελευταῖο της ὅριο.

Ὁ λαϊκὸς θυμὸς ἐναντίον τῆς δικτατορίας τοῦ κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ἢ καλύτερα ἐναντίον τῆς γρα-

φειοκρατίας του, πῆρε τὸν τύπο μιᾶς ἐξέγερσης· μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἀρχίζει νὰ χύνεται πολύτιμο αἷμα· δὲν ἦταν θέμα ταξικῆς διαφορᾶς ἢ διαφορᾶς ἀνάμεσα σὲ κάστες· καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς τοῦ χαρακώματος βρίσκονταν ἐργαζόμενοι. Ἡ διαφορὰ βρισκόταν μόνο στὸ ὅτι οἱ κρονστανδιανοὶ προχωροῦσαν συνειδητὰ καὶ χωρὶς ἐξαναγκασμὸ ἐνῶ τοὺς ἐπιδρομεῖς τοὺς εἶχε ξεγελάσει τὸ Κ. Κ. καὶ τοὺς ὁδηγοῦσε μὲ τὴ βία. Εἶμαι ἕτοιμος νὰ σᾶς πῶ ἀκόμα: οἱ κρονστανδιανοὶ δὲν ἤθελαν καθόλου νὰ πάρουν τὰ ὅπλα καὶ νὰ χύσουν αἷμα!

Ἔ, λοιπόν, τί συνέβει ὥστε οἱ κρονστανδιανοὶ νὰ ἐξαναγκαστοῦν νὰ μιλήσουν τὴν γλώσσα τῶν κανονιῶν μὲ τοὺς δικτάτορες τοῦ Κ. Κ., ποὺ ὀνομάζονταν «ἐργατικὴ καὶ ἀγροτικὴ κυβέρνηση»;

Οἱ ναῦτες τῆς Κρονστάνδης πῆραν δραστήριο μέρος στὴ δημιουργία αὐτῆς τῆς κυβέρνησης· τὴν ἔχουν προστατέψει ἐναντίον τῶν ἐπιθέσεων τῆς ἀντεπανάστασης: Φύλαγαν ὄχι μόνο τὶς πόρτες τῆς Πετρούπολης, τὴν καρδιὰ τῆς παγκόσμιας Ἐπανάστασης, ἀλλὰ εἶχαν ὀργανώσει καὶ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἀκόμα, γιὰ τὰ ἀναρίθμητα μέτωπα ἐναντίον τῶν λευκοφρουρῶν, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Κορνίλωφ καὶ τελειώνοντας στοὺς στρατηγοὺς Γιούντενιτς καὶ Νεκλιούντωφ. Ἔτσι, ξαφνικὰ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ κρονστανδιανοὶ εἶχαν γίνει ἐχθροὶ τῆς ἐπανάστασης· ἡ «ἐργατοαγροτικὴ» κυβέρνηση τοὺς παρουσίασε σὰν πράκτορες τῆς Ἀντάντ, γάλλους κατάσκοπους, ὑποστηρικτὲς τῆς ἀστικῆς τάξης, σοσιαλεπαναστάτες, μενσεβίκους, κλπ.

Αὐτὸ ποὺ προκαλεῖ ἔκπληξη εἶναι ὅτι οἱ κρονστανδιανοὶ ἔγιναν ἀπότομα ἐπικίνδυνοι ἐχθροὶ τὴ στιγμὴ ποὺ κάθε κίνδυνος ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν στρατηγῶν τῆς ἔνοπλης ἀντεπανάστασης εἶχε ἐξαφανιστεῖ· ἀκριβῶς ὅταν χρειαζόταν ν' ἀρχίσει ἡ ἀνοικοδόμηση τῆς χώρας, νὰ μαζέψει τοὺς καρποὺς τῶν κατακτήσεων τοῦ Ὀκτώβρη, ὅταν ἔπρεπε νὰ δειχτεῖ τὸ ἐμπόρευμα μὲ τὴν ἀληθινή του ὄψη, νὰ ἐκθέσει τὰ πολιτικά του ἐφόδια (διότι

δὲν ἀρκοῦσαν πιὰ οἱ ὑποσχέσεις, ἔπρεπε νὰ ἐκπληρωθοῦν οἱ ὑποσχέσεις), ὅταν ἔπρεπε νὰ καταγραφεῖ ὁ κατάλογος τῶν ἐπαναστατικῶν κατακτήσεων, ποὺ κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ ὀνειρευτεῖ ἀκόμα στὴ διάρκεια τῆς περιόδου τοῦ ἐμφύλιου πολέμου. Εἶναι σωστὸ αὐτὴ τὴ στιγμὴ οἱ κρονσταντιανοὶ νὰ φαίνονται σὰν ἐχθροί; Ποιό ἔγκλημα διάπραξε ἡ Κρονστάνδη ἐναντίον τῆς ἐπανάστασης;

Ὅταν διαλύθηκαν τὰ μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, οἱ ἐργάτες τῆς Πετρούπολης πίστεψαν ὅτι μποροῦσαν νὰ ὑπενθυμίσουν στὸ σοβιὲτ αὐτῆς τῆς πόλης πὼς εἶχε ἔρθει ὁ καιρὸς νὰ σκεφτεῖ γιὰ τὴν οἰκονομική τους κατάσταση καὶ νὰ περάσει ἀπὸ τὸ καθεστὼς τοῦ πολέμου στὸ καθεστὼς τῆς εἰρήνης.

Τὸ Σοβιὲτ τῆς Πετρούπολης ἐκτιμᾶ ὅτι αὐτὴ ἡ ἀβλαβὴς καὶ ἀπαραίτητη διεκδίκηση τῶν ἐργατῶν ἦταν ἀντεπαναστατική. Παράμεινε κουφὸ καὶ μουγγὸ ἀπέναντι σ' αὐτὲς τὶς διεκδικήσεις καὶ ἄρχισε καταδιώξεις καὶ συλλήψεις ἐργατῶν, χαρακτηρίζοντάς τους κατάσκοπους καὶ πράκτορες τῆς 'Αντάντ. Αὐτοὶ οἱ γραφειοκράτες διαφθάρηκαν στὴ διάρκεια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ὅταν κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ ἀντισταθεῖ. ,Αλλὰ δὲν εἶδαν ὅτι ἡ κατάσταση εἶχε ἀλλάξει. Οἱ ἐργάτες ἀπάντησαν μὲ ἀπεργία. Ὁ θυμὸς τοῦ σοβιὲτ τῆς Πετρούποης ἦταν σὰν τὸ θυμὸ ἄγριου θηρίου. Μὲ τὴ βοήθεια τῶν Ὀπρίτσνικς[6] των κρατοῦσε τοὺς πεινασμένους καὶ ἐξαντλημένους ἐργάτες σὲ σιδερένιο κύκλο καὶ τοὺς ἀνάγκαζε μὲ ὅλα τὰ μέσα νὰ δουλέψουν. Οἱ στρατιωτικοὶ σχηματισμοὶ (κόκκινοι στρατιῶτες καὶ ναῦτες) παρὰ τὴ συμπάθειά τους πρὸς τοὺς ἐργάτες δὲν τολμοῦσαν νὰ τοὺς ὑπερασπίσουν, διότι οἱ κυβερνῆτες τοὺς προειδοποίησαν ὅτι ἡ Κρονστάνδη θὰ ἔκανε ἐπίθεση ἐναντίον ὅλων ἐκείνων ποὺ θὰ τολμοῦσαν ν' ἀντιταχθοῦν στὴν κυβέρνηση τῶν σοβιέτ. 'Αλλὰ αὐτὴ τὴ φορά, ἡ «ἐργατοαγροτικὴ» κυβέρνηση δὲν πέτυχε νὰ σκεκουλάρει μὲ τὴν Κρονστάνδη. Ἡ Κρονστάνδη, ἐξ αἰτίας τῆς γεω-

γραφικής της θέσης κοντά στην Πετρούπολη, είχε μάθει, άν και με κάποια καθυστέρηση, την άληθινή κατάσταση πραγμάτων σέ αυτή την πόλη.

Έτσι, άγγλοι σύντροφοι, έχετε δίκαιο όταν λέτε πώς ή έξέγερση της Κρονστάνδης δέν ήταν άποτέλεσμα της έμνευσης κανενός.

Και θά ήθελα άκόμα νά μάθετε κατά ποιό τρόπο έκφράστηκε ή ύποστήριξη τών ρωσικών και ξένων άντεπαναστατικών όργανώσεων στούς κρονστανδιανούς. Έπαναλαμβάνω άκόμα μιά φορά ότι ή έξέγερση δέν έξαπολύθηκε γιατί τό ήθελε κάποια πολιτική όργάνωση. Και σκέπτομαι πώς έξ άλλου δέν ύπήρχε άκόμα στην Κρονστάνδη. Ή έξέγερση ξέσπασε αύθόρμητα και άπό τη θέληση τών ίδιων τών μαζών, τόσο τών πολιτών όσο και της φρουράς. Τό βλέπουμε στην άπόφαση πού έγκρίθηκε και άπό τη σύνθεση της προσωρινής έπαναστατικής Έπιτροπής. Σ' αύτά κανείς δέν μπορεί νά δεί ότι ύπήρχε κάποια κυρίαρχη έπίδραση όποιουδήποτε άντισοβιετικού πολιτικού κόμματος.

Κατά τη γνώμη τών κρονστανδιανών, όλο αύτό πού συνέβαινε και γινόταν ήταν ύπαγορευμένο άπό τις περιστάσεις της στιγμής. Οί έξεγερμένοι δέν έβαζαν τις έλπίδες τους σέ κανέναν. Ούτε στην προσωρινή έπαναστατική Έπιτροπή, ούτε στίς συνελεύσεις τών άντιπροσώπων, ούτε στις συγκεντρώσεις ούτε άλλού δέν ύπήρξε ποτέ τέτοιο ζήτημα. Ή προσωρινή Έπαναστατική Έπιτροπή δέν έπιχείρησε ποτέ τίποτα πρός αύτή την κατεύθυνση άν και ύπήρχε παρόμοια δυνατότητα. Ή Έπιτροπή προσπαθούσε νά έκπληρώσει αύστηρά τη θέληση τού λαού. Αύτή ήταν καλή ή κακή; Δέν μπορώ νά τό κρίνω. Άλλά ή πραγματικότητα είναι ότι ή μάζα διεύθυνε την Έπιτροπή και όχι ή Έπιτροπή τη μάζα.

Άνάμεσά μας δέν ύπήρχαν φημισμένοι πολιτικοί άρχηγοί πού βλέπουν βαθειά κάτω άπό τη γή και πού ξέρουν όλα όσα χρειάζονται νά γίνουν γιά νά βγεί όλο

ἐκεῖνο ποὺ εἶναι χρήσιμο. Οἱ κρονστανδιανοὶ ἐνήργησαν χωρὶς σχέδιο καὶ χωρὶς πρόγραμμα, μόνο ψάχνοντας στὰ ὅρια τῶν ἀποφάσεων καὶ κατὰ τὶς περιστάσεις. Ἀποκομένοι ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο, ἀγνοούσαμε τί συνέβαινε ἔξω ἀπὸ τὴν Κρονστάνδη, τόσο στὴ σοβιετικὴ Ρωσία ὅσο καὶ στὸ ἐξωτερικό. Εἶναι πιθανὸ μερικοὶ νὰ μπόρεσαν νὰ δημιουργήσουν προοπτικὲς γιὰ τὴν ἐξέγερσή μας, ὅπως αὐτὸ συμβαίνει συνήθως, ἀλλὰ στὴν περίπτωσή μας ἦταν χαμένος κόπος. Ἐμεῖς δὲν μπορούσαμε νὰ κάνουμε ὑποθέσεις γιὰ τὸ τί θὰ γινόταν στὴν περίπτωση ποὺ τὰ γεγονότα θὰ ἔπαιρναν μιὰν ἄλλη στροφή. Διότι τὸ γεγονὸς θὰ μποροῦσε νὰ ἦταν τελείως διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ σκεφτόμαστε. Ἀλλὰ οἱ κρονστανδιανοὶ δὲν εἶχαν τὸ σκοπὸ ν' ἀφήσουν νὰ ξεφύγει ἡ πρωτοβουλία ἀπὸ τὰ χέρια τους.

Οἱ κομμουνιστὲς μᾶς ἔχουν κατηγορήσει στὸν τύπο τους ὅτι εἴχαμε δεχτεῖ τρόφιμα καὶ φάρμακα ἀπὸ τὸ ρωσικὸ Ἐρυθρὸ Σταυρὸ ποὺ εἶχε τὴν ἕδρα του στὴ Φινλανδία. Πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι δὲν εἴχαμε δεῖ τίποτα τὸ κακὸ σὲ παρόμοια προσφορά. Σ' αὐτὸ ἦταν σύμφωνη ὄχι μόνο ὅλη ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπή, ἀλλὰ καὶ ἡ συνέλευση τῶν ἐκπροσώπων. Θεωροῦμε αὐτὴ τὴν ὀργάνωση καθαρὰ φιλανθρωπικὴ ὅταν μᾶς προτείνει μιὰ βοήθεια ποὺ δὲν εἶναι προσβλητικὴ καὶ χωρὶς ὀπισθοβουλία. Ὅταν ἀποφασίσαμε ν' ἀφήσουμε νὰ μπεῖ στὴν Κρονστάνδη ἡ ἀντιπροσωπία (τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ) τὴν ὁδηγήσαμε στὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο μὲ τὰ μάτια δεμένα.

Στὴν πρώτη συνεδρίαση, τοὺς δηλώσαμε πὼς ἀποδεχόμαστε μὲ εὐγνωμοσύνη τὴ βοήθειά τους, σαν βοήθεια προερχόμενη ἀπὸ μιὰ φιλανθρωπικὴ ὀργάνωση, ἀλλὰ πὼς θεωρούσαμε τὸν ἑαυτό μας ἐλεύθερο ἀπὸ κάθε ὑποχρέωση ἀπέναντί τους. Ἱκανοποιήσαμε τὸ αἴτημά τους νὰ παραμείνει ἕνας μόνιμος ἐκπρόσωπός τους στὴν Κρονστάνδη γιὰ νὰ ἐπιβλέπει τὴν κανονικὴ διανο-

μὴ τῶν τροφίμων ποὺ ἡ ὀργάνωσή τους εἶχε τὴν πρόθεση νὰ μᾶς στείλει καὶ ποὺ θὰ προορίζονταν ἰδίως γιὰ τὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά.

Στὴν Κρονστάνδη παράμεινε ὁ καπετάνιος Βίλκεν (παλιὸς ἀξιωματικὸς τοῦ ρωσικοῦ ναυτικοῦ, σημ. τῆς Ἴντα Μέττ) Ἔμενε σ' ἕνα διαμέρισμα ποὺ εἶχε φρουρὰ συνεχῶς ἔτσι ποὺ νὰ μὴ μπορεῖ νὰ κάνει οὔτε βῆμα χωρὶς ἄδεια. Ποιὸ κίνδυνο ἐκπροσωποῦσε αὐτὸς ὁ Βίνκεν; Μποροῦσε νὰ ἰδεῖ μόνο τὸ γενικὸ πνεῦμα τῆς φρουρᾶς καὶ τῶν πολιτῶν τῆς Κρονστάνδης.

Σὲ αὐτὸ βρισκόταν ἡ βοήθεια τῆς ἀστικῆς διεθνοῦς; Ἢ στὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Βίκτωρ Τσερνὼφ(7) εἶχε στείλει τὸ χαιρετισμό του στὴν ἐξεγερμένη Κρονστάνδη; Αὐτὴ ἦταν ἡ ὑποστήριξη τῆς διεθνοῦς καὶ τῆς ρωσικῆς ἀντεπανάστασης; Μπορεῖ νὰ πιστέψει κανεὶς ἀληθινὰ ὅτι οἱ Κρονστανδιανοὶ ρίχνονταν στὴν ἀγκαλιὰ κάθε ἀντισοβιετικοῦ πολιτικοῦ κόμματος; Πραγματικά, ὅταν οἱ ἐξεγερμένοι ἔμαθαν ὅτι ἡ δεξιὰ κατάστρωνε σχέδια ποὺ ἀφοροῦσαν τὴν ἐξέγερσή τους, δὲν δίστασαν νὰ προειδοποιήσουν τοὺς συντρόφους τους, ὅπως τό μαρτυράει τὸ κύριο ἄρθρο τῆς Ἰ σ β έ σ τ ι α τοῦ 6 Μάρτη τῆς Κρονστάνδης.

Οἱ ἀναρχικοὶ στὴ φυλακὴ (καλοκαίρι 1921)

Τοῦ Γκαστὸν Λεβάλ

Ὁ Γκαστὸν Λεβάλ, ποὺ γεννήθηκε στὰ 1895, γυιὸς ἑνὸς κομμουνάρου Γάλλου μαχητὴ ἀναρχοσυνδικαλιστή, πῆρε μέρος στὸ ἱδρυτικὸ συνέδριο τῆς κόκκινης συνδικαλιστικῆς Διεθνοῦς, ποὺ παρακολουθεῖ τὸ 3ο συνέδριο τῆς κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, ἀπὸ τὸν Ἰούνιο ὡς τὸν Αὔγουστο 1921, σὰν ἀπεσταλμένος τῆς ἱσπανικῆς C. N. T. Στὴ διάρκεια τῆς παραμονῆς του στὴ Μόσχα, τὴν προσοχή του τὴν τράβηξε ἡ τύχη τῶν φυλακισμένων ρώσων ἀναρχικῶν.

Ἀπὸ ὅταν ἔμαθα ὅτι πολλοὶ σύντροφοί μας βρίσκονταν στὴ φυλακή, συνεννοήθηκα μὲ τοὺς γάλλους συνδικαλιστὲς ἐκπρόσωπους γιὰ νὰ κάνουμε ἕνα διάβημα στὸν Ντερζίνσκυ, κομισσάριο τοῦ λαοῦ στὸ Ἐσωτερικὸ καὶ τυφλὸ ὄργανο τοῦ Λένιν. Οἱ συνάδελφοί μου, ἐπειδὴ εἶχαν μιὰ δυσπιστία σὲ μένα, ὅρισαν γιὰ ν' ἀντιπροσωπεύσει τὴν ἀποστολὴ τῆς C.N.T. τὸν Τζοακὶν Μωρέν[8]. Ὁ Μωρὲν ἔκανε τὸν ἀπολογισμὸ τῆς πρώτης συζήτησης. Ἀφοῦ εἶχε διαβάσει τὸν κατάλογο τῶν φυλακισμένων ποὺ ζητιῶταν ἡ ἀπελευθέρωσή τους, ὁ Ντερζίνσκυ[9] ἔγινε κίτρινος, ἔπειτα κατακοκκίνησε καὶ βεβαίωσε ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἀντεπαναστάτες σύμμαχοι τῶν λευκῶν στρατηγῶν· τοὺς κατηγόρησε ἐπίσης ὅτι εἶχαν ἐκτροχιάσει τραῖνα φορτωμένα μὲ στρατεύματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καὶ ὅτι ἦσαν ὑπεύθυνοι τοῦ θανάτου χιλιάδων στρατιωτῶν, ἰδιαίτερα στὴν Οὐκρανία.

Ἐμεῖς δὲν μπορούσαμε νὰ πᾶμε νὰ ἰδοῦμε τόσο μακρυὰ αὐτὸ ποὺ εἶχε συμβεῖ καὶ ὁ Μακρὲν καὶ φίλοι του θριάμβευσαν μέσα στὴν ἀποστολή μας. Ἀλλὰ δὲν ὑ-

ποχώρησα καθόλου καὶ ἕνας ἀριθμὸς ἐκπροσώπων ἄλλων ἐθνικοτήτων καὶ ἐμεῖς συνεχίζαμε τὰ διαβήματά μας. Οἱ διαβεβαιώσεις τοῦ Ντερζίνσκυ δὲν στηρίζονταν σὲ κανένα ἀποδεικτικὸ στοιχεῖο, οὔτε ἀκόμα σὲ μιὰ νομικὴ κατηγορία. Οὔτε ἀνάκριση, οὔτε δίκη, οὔτε δικαστές· ἂς μὴ μιλήσουμε γιὰ δικηγόρους: τέτοιο πράγμα δὲν ὑπῆρχε. Ὅ,τι κι ἂν ἔλεγε «ὁ κομισσάριος τοῦ λαοῦ» ποὺ ἦταν ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν ὑπεράσπιση τοῦ καθεστῶτος, ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ αὐθαίρετη φυλάκιση.

Ἐπιμείναμε. Ἐπειδὴ οἱ συνάδελφοί μου ἀπεσταλμένοι θεωροῦσαν πὼς δὲν μπορούσαμε νὰ πετύχουμε τίποτα καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐνδιαφερόταν καὶ τόσο γιὰ τὴν ὑπόθεση, μὲ ἄφησαν στὸ τέλος ν' ἀπασχοληθῶ ἐπίσημα μ' αὐτήν. Ὁ κομισσάριος τοῦ λαοῦ γιὰ τὴ δημόσια Ἐκπαίδευση, Λουναρτσάσκυ(10) ἦταν ἐνοχλημένος φανερὰ γιὰ τὸ ρόλο ποὺ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ παίξει στὸ ὄνομα τῆς κομματικῆς πειθαρχίας. Μᾶς τὸν ἔστειλαν δύο φορές. Ἀλλὰ μὴ μπορώντας νὰ πάρει ἀποφάσεις, περιοριζόταν νὰ κάνει τὸν ἐνδιάμεσο, δεχόμενος καὶ μεταδίνοντας ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις. Ὕστερ' ἀπὸ αὐτόν, μᾶς ἔστειλαν τὸν Οὔλριχ,(11) μυστηριώδικη καὶ ἐνδιαφέρουσα προσωπικότητα τῆς ἀστυνομίας. Καιρὸς χαμένος καὶ οἱ ἑβδομάδες περνοῦσαν. Ἤθελαν, βέβαια, νὰ μᾶς κουράσουν.

Πήγαινα συχνὰ νὰ ἰδῶ τὴν Ἔμμα Γκόλντμαν καὶ τὸν Ἀλέξανδρο Μπέρκμαν. Ἀπὸ τὸ σπίτι τους περνοῦσαν γυναῖκες σύντροφοι ποὺ οἱ ἄντρες τους ἦταν φυλακισμένοι Ἀνήσυχες, γεμᾶτες ἀγωνία, μερικὲς φορὲς ἔκλαιγαν. Καὶ μοῦ διηγοῦνταν τὴν ὀδύσσεια, τὴ ζωὴ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἦταν θύματα τοῦ λεγόμενου σοσιαλιστικοῦ Κράτους. Ὁ ἴδιος ὁ Βικτὼρ Σέρζ, ποὺ μερικὲς φορὲς ἔπαιζε εἰλικρινὰ διπλὸ παιγνίδι, καὶ ποὺ συνέχιζε νὰ γράφει εὐνοϊκὰ γιὰ τὸ καθεστὼς ἄρθρα του στὸ δυτικὸ τύπο, μὲ πληροφοροῦσε γιὰ τὸ θέμα του. Ὁ Μαξίμωφ ἦταν ἕνας σοβαρὸς θεωρητικὸς ἀναρχοσυνδικαλιστής, ἀνίκανος γιὰ μιὰ δράση ἀντισοβιετι-

κοῦ σαμποτάζ. Ὁ Γιαρτσούκ, ἦταν ὁ παλιὸς γραμματέας τοῦ σοβιὲτ τῆς Κρονστάνδης ὅπου κατέφυγε ὁ Ζηνόβιεφ ὅταν ὁ Κερένσκυ εἶχε διατάξει τὴ σύλληψή του. Ὁ Βολίν, ποὺ ὁ ἐπίσημος κόσμος τὸν θεωροῦσε τὸν πιὸ ἐπικίνδυνο, θεωρητικὸς ἀναρχοσυνδικαλιστής, ὁμιλητὴς θαυμάσιος καὶ συγγραφέας μὲ ταλέντο, ζοῦσε στὴν ἐξορία τὴ στιγμὴ τῆς ἐπανάστασης ἐναντίον του τσαρισμοῦ. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ αὐθεντικοὶ ἐπαναστάτες σάπιζαν τώρα μέσα στὶς φυλακὲς ποὺ πολλοὶ ἀπὸ αὐτούς, ὅπως ἡ Μαρία Σπυρίντοβα, (12) σάπιζαν μερικὰ χρόνια πρίν

Ζητήσαμε τὴν ἄδεια νὰ τοὺς ἐπισκεφτοῦμε. Μᾶς ἀρνήθηκαν, ἂν καὶ εἴμαστε ἀπεσταλμένοι συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων ποὺ θὰ ἤθελαν νὰ παρασύρουν μὲ τὸ μέρος τους. Θυμήθηκα ὅτι στὴν Ἱσπανία τοῦ Ἀλφόνσου XIII ἀπὸ ὅπου προερχόμουν, καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῶν πιὸ ἐφιαλτικῶν καταπιέσεων ποὺ γνώρισε ἡ χώρα ἂν παραμερίσουμε τὴν περίοδο τοῦ Φράνκο, μποροῦσε κανεὶς πάντοτε νὰ ἐπισκεφτεῖ τοὺς κρατούμενους, τουλάχιστον ὅταν δὲν τοὺς κρατοῦσαν κρυμένους. Στὴ φυλακὴ Μοντέλο τῆς Βαλέντσιας καὶ στὴ φυλακὴ τῆς Βαρκελώνης, οἱ φίλοι μου ἔρχονταν νὰ μὲ ἰδοῦν χωρὶς δυσκολίες. Τοὺς ἦταν ἀρκετὸ νὰ μὲ ζητήσουν τὶς ὧρες ἐπισκεπτηρίου καὶ οἱ φύλακες μὲ κατέβαζαν στὴν αἴθουσα ὅπου μπορούσαμε νὰ μιλήσουμε. Στὰ χωριὰ τῆς Ἱσπανίας ὅπου πέρασα σὲ συνέχεια, πάντοτε μπόρεσα νὰ ἐπισκέπτομαι τοὺς φυλακισμένους συντρόφους μου Στὴ Ρωσία τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Τρότσκυ, αὐτὸ ἦταν ἀδύνατο. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἀντιπροσώπων δὲν ἐπέμεναν. Δὲν ἤξεραν ἐξ ἄλλου τί νὰ κάνουν. Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἐγκατέλειπα τὸ παιγνίδι. Δὲν ἀρκοῦσε νὰ κατηγοροῦν. Δὲν μᾶς ἔδιναν ἀποδείξεις καὶ πολὺ ἀξιόλογα στοιχεῖα ἦσαν ἀντίθετα μὲ τὶς διαβεβαιώσεις τῶν ἀρχῶν. Σκοπός μου ἦταν νὰ ἔχω ἀποδείξεις.

Ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες συντρόφους ποὺ συνάντησα στὸ σπίτι τῆς Ἔμμα Γκόλντμαν ἦταν καὶ ἡ Ὄλγα Μαξίμοβα, συντρόφισσα τοῦ Γκ. Π. Μαξίμωφ, 30 χρο-

νῶν, μικρόσωμη, λεπτή, μὲ τὸ χρῶμα σκοῦρο, ἐξαντλημένη ἀπὸ τὶς ταλαιπωρίες. Εἶχε γνωριστεῖ μὲ τὸ σύντροφό της ὅταν ἦταν ἐξόριστη, ὅπως κι αὐτός, στὴ Σιβηρία τὴν ἐποχὴ τοῦ Τσάρου. Μοῦ πρότεινε νὰ μποῦμε τὴν ἄλλη ἡμέρα στὴ φυλακὴ Μπουτίρκυ γιὰ νὰ μιλήσουμε μὲ τοὺς συντρόφους μας. Θὰ περνοῦσα μαζί της καὶ μαζὶ μὲ γυναῖκες ἄλλων φυλακισμένων. Θὰ μοῦ ἔδιναν ρωσικὰ χαρτιὰ γιὰ νὰ ξεγελάσω τοὺς φύλακες. Μποροῦσα ν' ἀποτύχω. 'Αλλὰ δέχτηκα νὰ διατρέξω αὐτὸ τὸν κίνδυνο τὴν ἑπόμενη ἡμέρα ξεκινῶ μὲ τέσσερες ἄλλες γυναῖκες ποὺ πᾶνε κι αὐτὲς στὸν ἴδιο προορισμό. Ἦταν ξυπόλυτες καὶ τὰ πόδια τους ὑπόφεραν περπατώντας στ' ἀνώμαλα πεζοδρόμια τῆς πόλης. Δύο ἀπὸ αὐτὲς ἔχουν κρεμασμένο στὸν ὦμο τους ἕνα μεγάλο πάνινο σάκκο ὅπου ὑπῆρχαν μερικὰ τρόφιμα δυσκολοεύρετα. Ἡ πιὸ νεαρή, ἡ συντρόφισσα τοῦ Γιαρτσούκ, εἶχε πολεμήσει στὴν Πετρούπολη καὶ στὴ Μόσχα, γιὰ νὰ ἀνατρέψει πρῶτα τὸν τσαρισμὸ καὶ ὕστερα τὴν κυβέρνηση Κερένσκυ.

Στὴν εἴσοδο τῆς φυλακῆς ὑπάρχει ἕνας σκοπός Γνώριζε τὶς φίλες μου καὶ ἔριχνε μιὰ ἐπιπόλαιη ματιὰ στὴν ἄδεια ἐπίσκεψης. Τοῦ παρουσιάζω τὸ χαρτί μου χωρὶς νὰ πῶ λέξη. Μοῦ τὸ ξανάδωσε λέγοντάς μου ἕνα ν τ ά (=ναί). Τοῦ ἀπάντησα μ' ἕνα χαμόγελο. Δυὸ ἀπὸ τὶς γυναῖκες κάτι τοῦ λένε ἐνῶ ἐγὼ μὲ τὶς ἄλλες ἀπομακρυνόμαστε.

Περνοῦμε μιὰ αὐλὴ καὶ μπαίνουμε στὴν αἴθουσα τοῦ ἐπισκεπτηρίου. Οἱ συντρόφισσες δίνουν τὰ ὀνόματα ἐκείνων ποὺ θέλουν νὰ δοῦν. Ἦταν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Βολίν. Ὁ χωρισμὸς μεταξὺ τῶν ἐπισκεπτῶν καὶ τῶν κρατουμένων δὲν ἐμποδίζει μιὰν ἄμεση σχεδὸν ἐπαφή. Κανένας ὑπάλληλος ἢ ἀστυνομικὸς δὲν παρακολουθεῖ τὴ συζήτηση, πράγμα ποὺ μὲ κάνει νὰ βεβαιωθῶ ὅτι πρόκειται γιὰ διοικητικὴ φυλάκιση, χωρὶς ἀνάκριση οὔτε δίκη.

Οἱ κρατούμενοι φτάνουν. Μιὰ ἀπὸ τὶς γυναῖκες λέει

στὸ Βολὶν «Αὐτὸς εἶναι ὁ Γκαστὸν Λεβάλ». Ὁ Βολὶν ἦταν ἕνας ἄντρας καμιὰ σαρανταπενταριὰ χρονῶν, μέσου ἀναστήματος, μὲ μαῦρα γένια κι ἕνα ὄμορφο κεφάλι ἑβραίου διανοούμενου.

Ἤξερε τὸ ὄνομά μου γιατί τοῦ εἶχαν κιόλας μιλήσει γιὰ μένα. Μοῦ σφίγγει διαχυτικὰ τὸ χέρι καὶ μοῦ μιλάει σὲ μιὰ καθαρὴ γαλλικὴ γλώσσα. Ἔπειτα, μὲ κίνδυνο νὰ τὸν κάνω νὰ ἐκπλαγεῖ καὶ νὰ φανῶ γελοῖος, ἀλλὰ γιατί ἤθελα νὰ κάνω μιὰ ἀμερόληπτη ἀπόλυτα ἔρευνα, τοῦ ζήτησα νὰ μὲ πληροφορήσει μὲ ἀκρίβεια γιὰ τὴ δραστηριότητά του ἀπὸ τότε ποὺ ξαναγύρισε στὴ Ρωσία.

Ἐπὶ μιὰ - μιάμιση ὥρα, μὲ λεπτομερειακὴ ἀκρίβεια καὶ ἐνῶ ἐγὼ κρατοῦσα σημειώσεις, ὁ Βολὶν μοῦ ἐξηγεῖ τὴ δουλειά του σὰν προπαγανδιστὴ καὶ μαχητή. Ἀπὸ φυλακὴ σὲ φυλακή, ὁ Βολὶν κατάληξε νὰ φτάσει στὴ φυλακὴ Μπουτίρκυ. Μοῦ διηγόταν αὐτὴ τὴν ὀδύσσεια κατὰ τρόπο πολὺ ἀκριβή. Ἀνάφερνε γεγονότα, ἡμερομηνίες, ὀνόματα, πόλεις, χωριά. Καὶ ζητουσε, μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους φυλακισμένους, νὰ κριθεῖ δημόσια.

(...) Ξαναγυρίζω στὸ ξενοδοχεῖο «Λοὺξ» ἀποφασισμένος νὰ συνεχίσω τὴν πάλη γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν συντρόφων μου. Ἀλλὰ ἀρχίζει τὸ Συνέδριο τῆς Κόκκινης συνδικαλιστικῆς Διεθνοῦς καὶ ἐμεῖς δὲν εἴχαμε στὸ χέρι μιὰ παραχώρηση, μιὰ ὑπόσχεση οὔτε μιὰ ἐλπίδα. Εἴχαμε κιόλας πέντε - ἕξη φορὲς συναντηθεῖ μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας καὶ κάθε φορὰ τελειώναμε χωρὶς ἀποτελέσματα Συνεχιζόταν ἡ τακτικὴ τῆς κούρασης.

Τότε οἱ φυλακισμένοι σύντροφοι στὴ Μπουτίρκυ ἄρχισαν τὴν ἀπεργία πείνας. Κατόρθωσαν νὰ περάσουν μιὰ διακήρυξη γραμμένη στὰ γαλλικά, ποὺ ζητοῦσαν ἀπὸ τοὺς συνδικαλιστὲς ἀντιπροσώπους νὰ κάνουν διάβημα στὶς ρωσικὲς ἀρχὲς γιὰ νὰ ἀπαιτήσουν τὴν ἀπελευθέρωση καὶ τὴν ἐλευθερία ἔκφρασης τῆς σκέψης γιὰ ὅλους τοὺς ἐπαναστάτες. Οἱ ἀντιπρόσωποι, ὅμως,

στοὺς ὁποίους ἀπευθύνονταν οἱ κρατούμενοι, ἦσαν ἀπογοητευμένοι καὶ τὸ μόνο ποὺ ἔκαναν ἦταν νὰ δείξουν τὴ δυσαρέσκειά τους γι' αὐτὴ τὴν ἀπεργία, ποὺ τοὺς ἐνοχλοῦσε ἠθικά. Πέρασαν πέντε ἡμέρες. Στὸ συνέδριο δὲν μποροῦσα νὰ κάνω τίποτα. Ἤμουν μειοψηφία μεταξὺ τῶν συντρόφων μου. Ἐξ αἰτίας τῆς παράνομης δράσης ποὺ ἔκανα μέχρι τότε, δὲν εἶχα συνηθίσει στὶς μανοῦβρες καὶ στὶς ἀντιμανοῦβρες, στὰ πάρε - δῶσε καὶ στὰ παρασκήνια. Ἔτσι βρέθηκα νὰ μὴν ἔχω τί νὰ κάνω καὶ ἀδύναμος. Ἡ γαλλικὴ ἀποστολὴ ἂν καὶ ἦταν πιὸ συνεπὴς καὶ στὴν πλειοψηφία της βρισκόταν στὴν ἀντιπολίτευση, δὲν μποροῦσε κι αὐτὴ νὰ κάνει πολὺ περισσότερα. Οἱ σύντροφοί μας συνέχιζαν τὴν ἀπεργία πείνας. Μᾶς εἶπαν ὅτι εἶχαν ξεσπάσει παρόμοιες ἀπεργίες στὸ Ὀρὲλ καὶ σὲ ἄλλες πόλεις ποὺ ἔχω ξεχάσει τὸ ὄνομά τους και ὅτι εἶχαν πεθάνει δύο ἢ τρεῖς ἀπεργοί.

Αὐτὸ δὲν ἦταν ἀδύνατο, γιατί ὅλα τὰ κάτεργα τῆς Ρωσίας ξαναξεχείλιζαν ἀπὸ κρατουμένους. Τὰ διεθνῆ συνέδρια ἔπρεπε νὰ ἐπιμένουν στὶς διαμαρτυρίες μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ φωνή τους θὰ ἔφτανε ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς μπολσεβίκικης Ρωσίας Τί ἄλλο μποροῦσαν νὰ κάνουν·

Πέντε ἡμέρες, ἔξη ἡμέρες, ἐφτὰ ἡμέρες. Ἕνας ἢ δύο ἀντιπρόσωποι διακινδυνεύουν μοναχικὰ διαβήματα. Στὸ σπίτι τῆς Ἔμμα Γκόλντμαν καὶ τοῦ Ἀλέξ. Μπέρκμαν, συνέχιζα νὰ βλέπω τὶς γυναῖκες τῶν συντρόφων μας, θυμωμένες, βασανισμένες, μερικὲς φορὲς νὰ κλαῖνε, γιατί μποροῦσε, ἀπὸ τὴ μιὰ ἡμέρα στὴν ἄλλη νὰ μάθουν τὴν ἐκτέλεσή τους. Ἡ Ὄλγα Μαξίμωφ ἦρθε νὰ μὲ ἐνοχλήσει στὸ συνέδριο καὶ μὴ γνωρίζοντας γαλλικὰ μὲ τραβοῦσε ἀπὸ τὸ σακκάκι λέγοντάς μου μ' ἕνα τόνο καὶ μ' ἕνα βλέμμα παρακαλεστικὰ ποὺ ἀκούω καὶ βλέπω ἀκόμα: «Σύντροφε Λεβάλ, σύντροφε Λεβάλ!»

Ἐφτά, ὀκτώ, ἐννέα, δέκα ἡμέρες! Ἀγωνιούσαμε. Δὲν ξέραμε πιὰ ποῦ ν' ἀπευθυνθοῦμε. Σκόνταφτα στὴν ἀδυναμία καὶ τὴν ἀποθάρρυνση τῶν ἀντιπροσώπων τῆς

ἀντιπολίτευσης. Ἄλλοι, μὴ μπορώντας νὰ κάνουν τίποτα, ἔφταναν στὸ σημεῖο νὰ κατηγοροῦν τοὺς συντρόφους μας ὅτι εἶχαν ἐπωφεληθεῖ ἀπὸ τὴν παρουσία τους καὶ γιὰ νὰ τοὺς βάλλουν σὲ δύσκολη κατάσταση.

Τέλος, τὴν ἑνδέκατη ἡμέρα, σὲ μιὰ τελευταία ἄφωνη αἴτηση τῆς καλῆς καὶ ἀγαπητῆς Ὄλγας Μαξίμωφ, κατόρθωσα νὰ ἐπιτύχω, στὸ συνέδριο, ὥστε δύο ἢ τρεῖς ἀντιπροσωπεῖες νὰ κάνουν ἕνα διάβημα στὰ ἀνώτατα κλιμάκια. Θ' ἀκολουθοῦσαν καὶ ἄλλα. Λίγο μετά, ξεκινήσαμε καμιὰ δεκαπενταριὰ ἄνθρωποι, γιὰ τὸ Κρεμλίνο. Θὰ μιλούσαμε μὲ τὸν κυρίαρχο τῆς Ρωσίας, τὸν Λένιν.

Ὅταν φτάσαμε μπροστὰ σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς πόρτες ποὺ ἐπιτρέπουν νὰ περάσουμε τὸ τεῖχος τοῦ Κρεμλίνου, σκοντάψαμε στὴ φρουρά. Ἕνας ἀπὸ μᾶς, ὁ Μισὲλ Κνελλὲρ[13] ποὺ μιλάει τὰ ρωσικά, λέει ὅτι ἐπιθυμούσαμε νὰ δοῦμε τὸν «σύντροφο» Λένιν. Σημειώνουν τὰ ὀνόματά μας καὶ τὶς ξένες ἀντιπροσωπεῖες ποὺ ἐκπροσωπούσαμε. Τηλεφωνήματα, ἀναμονή. Ὕστερα ἀπὸ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας ἦρθε εὐνοϊκὴ ἀπάντηση. Δύο στρατιῶτες, ἀναμφίβολα τῆς Τσέκα, μᾶς συνοδεύουν στὸ δαίδαλο τῶν δρόμων. Περνοῦμε μπροστὰ ἀπὸ παλάτια, ἀπὸ πολυτελεῖς κατοικίες, ἀπὸ παρεκκλήσια τῆς παλιᾶς διαμονῆς τῶν Ρούρικ[14]. Μπροστὰ στὸ οἴκημα ποὺ βρίσκεται ὁ Λένιν, θὰ σκοντάψουμε σὲ μιὰ ἄλλη σωματοφυλακὴ ποὺ ἀρνεῖται νὰ μᾶς ἀφήσει νὰ περάσουμε. Τοὺς ἐξηγοῦμε. Δὲν εἶχαν πάρει διαταγή. Χρειάζεται νὰ γράψουμε μιὰ νέα αἴτηση ποὺ νὰ ζητοῦμε μιὰ συνάντηση μὲ τὸ σύντροφο Λένιν ποὺ μᾶς ἀπαντᾶ μ' ἕνα μπιλλιέτο. Ἦταν γραμμένο σὲ ἀρκετὰ ἄσχημα γαλλικά, μὲ τὸ ὁποῖο μᾶς ζητοῦσε νὰ καθορίσουμε μὲ ἀκρίβεια τὸ σκοπὸ τῆς ἐπίσκεψής μας καὶ ζητοῦσε συγγνώμη γιατὶ δὲν μποροῦσε νὰ μᾶς δεχτεῖ ἐξ αἰτίας τῆς πολλῆς δουλειᾶς ποὺ εἶχε. Ξαναφτιάξαμε ἕνα μπιλλιέτο ποὺ τὸ ὑπογράψαμε ὅλοι. Ἀντιπροσωπεύαμε δέκα ξένες συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις. Αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἐντυπωσιάσει ἕνα τα-

κτικὸ μυαλὸ ποὺ λογαριάζει τὰ ἀτοῦ του. Καὶ ὁ τσεκίστας στρατιώτης ξαναγυρίζει φέρνοντας ἐπὶ τέλους ἕνα μπιλλιέτο τοῦ Λένιν, ποὺ δεχόταν νὰ μᾶς δεῖ.

Μᾶς ἀνέβασαν στὸ πρῶτο πάτωμα, σὲ μιὰ σάλλα ὅπου περιμέναμε ὄρθιοι ἀρκετὴ ὥρα. Εἴμαστε περίεργοι καὶ μὲ τὰ νεῦρα τεντωμένα. Ἔπειτα, ἄνοιξε μιὰ πόρτα πίσω μας καὶ ἐμφανίστηκε ὁ Λένιν περισσότερο ἀπὸ ὅτι τὸ φανταζόμαστε κοντός, μὲ τὸ πρόσωπο ποὺ ἔχει μογγολιακὰ χαρακτηριστικὰ καὶ μάτια ποὺ δίπλωναν ὅταν χαμογελοῦσε μὲ μιὰ ψυχρὴ εἰρωνία.

Σφίγγει τὸ χέρι τοῦ ἕνα ὕστερα ἀπὸ τὸν ἄλλο, μᾶς ζητάει τὸ ὄνομά μας, καὶ σὲ ποιὰ ἀντιπροσωπεία ἀνήκουμε. Καὶ τὴν ὥρα ποὺ ρωτάει καὶ ὅταν τοῦ ἀπαντάει ὁ καθένας μας, ἔχει καρφώσει ἐπάνω μας ἕνα βλέμμα κοροϊδευτικὸ καὶ ἐρευνητικό, μᾶς κοιτάζει προσεκτικὰ μὲ μιὰ ἀνενοχλησιὰ ποὺ σὲ ταράζει.

Ἔπειτα, μᾶς προσκαλεῖ νὰ περάσουμε σὲ μιὰ γειτονικὴ σάλλα νὰ πάρουμε θέση γύρω ἀπὸ ἕνα μεγάλο ὀρθογώνιο τραπέζι. Κοντά του κάθησε ὁ Τὸμ Μάνν, ([15]), ἄγγλος συνδικαλιστὴς ἐκπρόσωπος καὶ τὸ πιὸ σημαντικὸ πρόσωπο μεταξύ μας καὶ ἐκθέτει ἀγγλικὰ τὸ σκοπὸ τῆς ἐπίσκεψής μας. Ἔχομε ἀποφασίσει νὰ μὴ ζητήσουμε μόνο τὴν ἐλευθερία τῶν συντρόφων μας τῶν φυλακισμένων στὴ φυλακὴ Μπουτίρκυ, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ἐπαναστατῶν τῆς ἀριστερᾶς. Ὁ Λένιν ἀπαντᾶει στὸν ἐκπρόσωπό μας στὰ ἀγγλικά. Αὐτὸς τὸν ἀκοῦει μὲ προσοχή, μὲ ὅλο τὸ πρόσωπό του τὸ ἔξυπνο, χαμογελαστὸ καὶ κοκκινωπὸ γυρισμένο πρὸς αὐτόν. Καὶ ποὺ στὸ τέλος, φαίνεται νὰ ἔχει πειστεῖ πράγμα ποὺ φαινόταν ἀπὸ τὰ κινήματα συγκατάθεσης ποὺ ἔκανε μὲ τὸ κεφάλι. Ἔπειτα, ὁ ἀφέντης τοῦ Κρεμλίνου, μετάφρασε τὴν ἀπάντησή του, γαλλικά.

Αὐτὸς ἀνανεώνει τὶς κατηγορίες τοῦ Ντερζίνσκυ, καὶ μᾶς δηλώνει ὅτι τὸ διάβημά μας δὲν δικαιολογεῖται. Αὐτοὶ ποὺ εἶναι φυλακισμένοι δὲν εἶναι οὔτε ἀληθινοὶ ἀναρχικοί, οὔτε ἰδεαλιστές, ἀλλὰ λῃστὲς ποὺ κά-

νουν κατάχρηση τῆς εὐκολοπιστίας μας. Ἡ ἀπόδειξη εἶναι ὅτι ὑπάρχουν ἀναρχικοί, ἀληθινοί, ποὺ συνεργάζονται μὲ τοὺς μπολσεβίκους καὶ ποὺ κατέχουν ἐπίσημα πόστα. Καὶ φτάνει στὸ Βολὶν «ποὺ μὲ τὸν Μακνὸ ξετρόχιασαν τραῖνα στὴν Οὐκρανία καὶ ἔσφαξαν χιλιάδες στρατιῶτες τοῦ κόκκινου Στρατοῦ, καὶ ποὺ συμμάχησε μὲ τὸ λευκὸ στρατηγὸ Ντενίκιν ἐναντῖον τῶν μπολσεβίκων»

Πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα κατέχω ἀρκετὰ ἀκριβεῖς πληροφορίες. Ἀνάμεσα στὶς ἄλλες, τὴ μαρτυρία ἑνὸς στρατηγοῦ τοῦ κόκκινου Στρατοῦ ποὺ βρισκόταν στὴν Οὐκρανία τὴ στιγμὴ ποὺ προκλήθηκαν τὰ γεγονότα καὶ ποὺ εἶχε μὲ τὴν ἀντιπροσωπεία μας μιὰ μακρὰ συζήτηση σὲ μιὰ αἴθουσα τοῦ ξενοδοχείου «Λούξ». Ὑπῆρξε κατηγορηματικός: «Ποτὲ ὁ Μακνὸ δὲν συμμάχησε μὲ τοὺς Λευκοὺς ἐναντίον μας. Σὲ μερικὲς στιγμές, πολέμησε ταυτόχρονα καὶ ἐναντίον τῶν Λευκῶν καὶ ἐναντίον μας, ἀλλὰ κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ πεῖ ὅτι ἔπαιζε τὸ παιγνίδι τῶν Λευκῶν». Θυμήθηκα ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ὅτι ὁ Βολὶν εἶχε σὰν δουλειά του τὴν προπαγάνδα καὶ τὴν πολιτιστικὴ ὀργάνωση μέσα στοὺς τομεῖς ποὺ εἶχαν ἀνακαταλάβει τὰ αὐστροουγγρικὰ στρατεύματα καὶ οἱ ἀντεπαναστάτες στρατηγοὶ καὶ ὄχι τῆ διεύθυνση τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Καὶ ἂν ὁ Μακνὸ πολέμησε ἐναντίον τοῦ κόκκινου Στρατοῦ, αὐτὸ συνέβει γιατὶ ὁ Τρότσκυ ἐπιτέθηκε ἐναντίον τῶν ἐπαναστατικῶν οὐκρανικῶν δυνάμεων ποὺ δὲν ἤθελαν νὰ ὑποταχτοῦν στὸν μπολσεβίκικο δεσποτισμό. Διότι, στὸ κάτω τῆς γραφῆς τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπαναστατικὰ κόμματα καὶ τὰ ἄλλα εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ ἀντιταχτοῦν στὴ θέλησή του νὰ ἐπιβληθεῖ σὲ ὅλα.

Διακόπτω, λοιπόν, τὸ Λένιν ὄχι ἀπότομα ἀλλὰ καθαρὰ καὶ σταθερά. Μίλησα, τοῦ εἶπα μὲ τὸν Βολὶν στὴ φυλακὴ Μπουτίρκυ «ὅπου μπῆκα ἐντελῶς νόμιμα» (Ὁ Λένιν κάνει μιὰ κίνηση σὰν νὰ ἔλεγε «πολὺ καλά, δὲν ἀμφιβάλλω γι' αὐτό»). Καὶ ἐπαναλαμβάνω σημεῖο μὲ

σημεῖο, ὅ,τι ἤξερα γιὰ τὴ δραστηριότητα τοῦ φυλακισμένου συντρόφου μου. Μιλῶ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας, δίνω ἡμερομηνίες, λέω γεγονότα, ὀνόματα. Ὁ Λένιν μὲ ἀκούει προσεκτικά, συγκρατώντας τὰ μικρά του μάτια καὶ μακραίνοντας τὸ πρόσωπό του, πράγμα ποὺ τοῦ ἔδινε λίγο τὸ ὕφος ἑνὸς ποντικοῦ καὶ κυττάζοντάς με περίεργα. Ὅταν τέλειωσα, ἦταν ὁλοφάνερα ἀποστομωμένος. Ἀλλά, ὅπως ἦταν πολὺ πονηρός, δὲν ἔδειξε ὅτι εἶχε νικηθεῖ. Γιὰ νὰ κερδίσει χρόνο ποὺ θᾶ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ συνέλθει, ἀράδιαζε λέξεις, ἔφτιανε φράσεις καὶ περιφράσεις.

—...Ναί, εἶναι φανερό... ἐὰν τὰ πράγματα εἶναι ὅπως τὸ λέτε, τὸ ζήτημα μπαίνει διαφορετικά... Θὰ πρέπει νὰ ζητήσω συμπληρωματικὴ πληροφόρηση γιὰ τὸ θέμα Βολίν. Ἀγνοῶ αὐτὲς τὶς πολὺ ἐνδιαφέρουσες λεπτομέρειες...

Συνεχίζει νὰ παραμένει ἐπὶ τόπου, γιατὶ τὸ πρόβλημα γι' αὐτὸν ἦταν νὰ μὴ χάσει ἔδαφος. Τὸν βλέπω νὰ ἔρχεται, τὸν ἄκακο!

Ἐπὶ τέλους, αὐτοσχεδιάζει:

–Καταλαβαίνετε, ὅτι σήμερα βρισκόμαστε σὲ μιὰ πολὺ εἰδικὴ κατάσταση. Ἄνθρωποι ποῦ χτὲς ἦσαν ἐπαναστάτες ἔγιναν σήμερα ἀντεπαναστᾶτες καὶ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τοὺς πολεμήσουμε. Κοιτᾶξτε τὸν Πλεχάνωφ, τὸ δημιουργὸ τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴ Ρωσία. Ἔλεγε σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας ποὺ ἔφευγε ἀπὸ τὴν Ἐλβετία γιὰ τὴ Ρωσία: «Πρέπει νὰ ποδοπατήσουμε αὐτὸ τὸ σκουλήκι!» Τὸ μπολσεβίκικο Κράτος πρέπει νὰ πολεμήσει ἐναντίον αὐτῶν τῶν νέων ἐχθρῶν. Τὸ Κράτος εἶναι μιὰ μηχανὴ ποὺ ἔχουμε τὴν εὐθύνη της ἐμεῖς καὶ δὲν μποροῦμε νὰ ἐπιτρέψουμε νᾶ τὴν ἐμποδίσει κανεὶς νὰ λειτουργήσει. Ὁ Βολὶν εἶναι πολὺ ἔξυπνος καὶ γι' αὐτὸ εἶναι πιὸ ἐπικίνδυνος καὶ θὰ πρέπει νὰ πάρουμε πιὸ ἐνεργητικὰ μέτρα ἐναντίον του. Διότι, δὲν εἶναι τὸ ἂν μὲ τὸ Μακνὸ ξετρόχιασε τὰ τραίνα τὰ φορτωμένα στρατιῶτες τοῦ κόκκινου Στρατοῦ, ἔπαιξε τὸ

παιγνίδι τῶν λευκῶν στρατηγῶν Ντενίκιν καὶ Κολτσάκ».

Οἱ ἄλλοι ἀντιπρόσωποι ξέρουν λιγότερα ἀπὸ μένα καὶ δὲν συζητοῦν. Διότι αὐτοὶ γνωρίζουν μερικὰ γεγονότα καὶ ἔμαθαν ὅτι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ σηκώσει τὴ φωνή του χωρὶς κίνδυνο νὰ δολοφονηθεῖ ἀπὸ τοὺς «λευκοφρουροὺς» στὰ σύνορα. Ὁπωσδήποτε ἐπεμβαίνουν γιὰ νὰ συζητήσουν γιὰ τὸ πρόβλημα τῆς ἐλευθερίας ἔκφρασης γιὰ ὅλες τὶς ἐπαναστατικὲς τάσεις καὶ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν πολιτικῶν κρατούμενων γενικά. Ὁ Λένιν, στὴ διάρκεια ποὺ μιλοῦσαν, ὅπως ἔκανε καὶ μὲ τὸν Τὸμ Μάνν, ὅπως ἔκανε ὅταν μιλοῦσα κι ἐγώ, τοὺς κοίταξε ἐρευνητικά, πάντα εἰρωνικός, περιγελαστικός, κινώντας τὸ φαλακρὸ κεφάλι του καὶ τὸ γενάκι του, ἀπὸ τὰ κάτω πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ ἀπὸ τὰ ἐπάνω πρὸς τὰ κάτω. Ἤ στηρίζοντας τὸ δεξὶ μάγουλο στὸ χέρι φαινόταν ἀπορροφημένος ἀπὸ μιὰ βαθειὰ μελέτη τοῦ ταβανιοῦ. Ἐκεῖνος ποὺ ὑπεράσπιζε τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἀνθρωπότητα, ὄντας σαστισμένος ἀπὸ τὴ στάση τοῦ Λένιν καὶ καταλαβαίνοντας ὅτι ἦταν ἄχρηστο νὰ ἐπιμένει κοίταζε νὰ συντομεύει ἢ καὶ νὰ διακόψει τὴν ὁμιλία του.

Ἡ συζήτηση διάρκεσε κατὰ τρεῖς ὧρες. Στὸ τέλος ὁ Λένιν δήλωσε ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει θέμα δικαιωμάτων στὴν ἐπαναστατικὴ ἀντιπολίτευση. Οἱ σύντροφοί του στὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο θὰ τὸ ἀρνιοῦνταν σίγουρα. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ μὴν ἐξετάσει τὴν περίπτωση τῶν ἀπεργῶν πείνας, ἀλλὰ αὐτὸς δὲν μπορεῖ νὰ ἀποφασίσει τίποτα. Πρέπει νὰ ἀπευθυνθεῖ στὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο στὸ ὁποῖο, ἐξ ἄλλου, δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβάλλει τὸ δικό του τρόπο ποὺ βλέπει τὰ πράγματα, διότι εἶναι ἡ πλειοψηφία ποὺ ἀποφασίζει δημοκρατικά.

Ὁ Λένιν λέει ψέμματα, καὶ μεῖς προσποιούμαστε ὅτι τὰ πιστεύουμε γιὰ νὰ μὴν κόψουμε ἀπότομα. Καὶ οἱ δύο πλευρές, παίζουμε κωμωδία. Μοῦ ζήτησε καὶ ἔγραψα μιὰ κάρτα ποὺ ἐξουσιοδοτούσαμε «τὸν σύντροφο Λένιν» νὰ παρουσιάσει στὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο τὴν αἴτησή

μας γιὰ ἀπελευθέρωση ἐκείνων ποὺ ἐξακολουθοῦν τὴν ἀπεργία πείνας στὶς φυλακὲς Μπουτίρκυ. Ὄχι ἄλλους. Ὁ Λένιν μᾶς ὑποσχέθηκε ὅτι αὔριο στὶς 10 τὸ πρωὶ θὰ μᾶς ἔστελνε τὴν ἀπάντηση στὸ δωμάτιο τοῦ γάλλου ἀντιπροσώπου Σιρὸλλ (σημ. ποὺ κατάληξε νὰ γίνει συνεργάτης βασικὸς τοῦ Πεταίν). Χωριστήκαμε μὲ μιὰ τελευταία χειραψία ποὺ συνοδευόταν ἀπὸ τὸ ἴδιο ἐρευνητικὸ καὶ εἰρωνικὸ βλέμμα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ ἀπάντηση ἦρθε τὸ μεσημέρι πράγμα ποὺ δὲν ἦταν καλὸ σημάδι. Δὲν ἦταν ὑπογραμμένη ἀπὸ τὸν Λένιν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Τρότσκυ, ποὺ ἦταν ἀρκετὰ εἰλικρινὴς γιὰ ν' ἀναλάβει τὶς εὐθύνες του. Κατηγορηματικὴ ἄρνηση νὰ ἀφήσουν ἐλεύθερους τοὺς ἀπεργοὺς πείνας. Ὑπῆρξε μόνο μιὰ σαφὴς πρότασης: ἡ ἐξαρία τους ἔξω ἀπὸ τὴ Ρωσία. Ἀκολουθοῦσε ἕνα μάθημα ἐπὶ τῆς ἀνάγκης νὰ μάθουμε νὰ λογαριάζουμε τὶς ἐπαναστατικὲς εὐθύνες καὶ νὰ μὴν ὑποχωροῦμε στὰ ἐπιπόλαια αἰσθήματα ὅταν παίζεται τὸ ἀνώτερο συμφέρον τῆς Ἐπανάσταση.

Τί μπορούσαμε νὰ κάνουμε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ δεχτοῦμε; Δὲν μπορούσαμε νὰ ξαναρχίσουμε τὰ διαβήματά μας στὶς ὑψηλὲς προσωπικότητες ποὺ κιόλας εἴχαμε ἰδεῖ καὶ ποὺ χωρὶς καμιὰ ἀμφιβολία οὔτε ποὺ θὰ μᾶς δέχονταν Κι αὐτὸ μποροῦσε νὰ γυρίσει ἐναντίον τῶν συντρόφων μας τοὺς ὁποίους πληροφορήσαμε γιὰ τὴ λύση ποὺ προτάθηκε. Θὰ ἔβγαιναν ἀπὸ τὴ φυλακή: θετικὸ ἀποτέλεσμα. Θὰ ἐξορίζονταν ἀπὸ τὴ χώρας τους· θὰ ἦσαν ἕνα σύμβολο.

Γιὰ τοὺς ἄλλους φυλακισμένους, γιὰ τὰ ἄλλα κόμματα, δὲν μπορούσαμε πιὰ νὰ κάνουμε τίποτα.

Τὸ συνέδριο τελειώνει μερικὲς ἡμέρες ἀργότερα. Οἱ ἀντιπρόσωποι πηγαινοέρχονταν στοὺς δρόμους τῆς Μόσχας. Μᾶς προσκάλεσαν σὲ θεατρικὲς παραστάσεις. Ὁ Σαλιάπιν τραγουδάει γιὰ μᾶς στὴν ὄπερα. Μᾶς παρουσίασαν μπαλλέτα, θαυμάσιες γυμνικὲς γιορτὲς στὸ Μόσκοβα Λίγοι ἀντιπρόσωποι κρατοῦσαν σημειώσεις. Ἀλ-

λά εἶχαν περάσει δύο ἑβδομάδες καὶ οἱ σύντροφοι μας βρίσκονταν πάντα στὴ φυλακή, παρὰ τὴ συμφωνία ποὺ εἶχε ὑπογραφεῖ μεταξὺ τῶν ἀντιπροσωπειῶν καὶ τοῦ Λουναρτσάρκυ, ποὺ ἔλεγε ὅτι θὰ ἀπελευθερώνονταν καὶ θὰ ἐξορίζονταν ἀπὸ τὴ Ρωσία 'Απὸ αὐτὴ τὴ Ρωσία, ποὺ μερικοὶ ἀπὸ αὐτούς, εἶχαν φύγει στὴν τσαρικὴ ἐποχὴ καὶ ὅπου εἶχαν ξαναγυρίσει γεμάτοι ἐλπίδες ὅταν ξέσπασε ἡ ἐπανάσταση. 'Εμεῖς δὲν εἴχαμε ἐμπιστοσύνη στὸ λόγο τῶν μπολσεβίκων ἡγετῶν ποὺ ξέραμε τὴν ἀνεντιμότητά τους καὶ ἀναρωτιόμαστε ἂν δὲν περίμεναν νὰ φύγουμε γιὰ νὰ κρατήσουν στὴ φυλακὴ τοὺς συντρόφους μας, ποὺ κι αὐτοὶ ἀνυπομονοῦσαν.

'Αλλὰ ὁ Τρότσκυ ἔκανε γνωστὸ στὴ γαλλικὴ ἀντιπροσωπεία ὅτι θὰ τῆς ἔκανε ἕνα βράδυ μιὰ φιλικὴ ἐπίσκεψη στὸ δωμάτιο τοῦ Σιρόλλ. Εἰδοποιήθηκαν οἱ 'Ιταλοὶ καὶ 'Ισπανοὶ συνδικαλιστὲς καὶ ἀποφασίσαμε νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἀπὸ τὴν εὐκαιρία γιὰ νὰ ζητήσουμε διευκρινήσεις πάνω στὴν ἐφαρμογὴ τῆς ὑπογραμμένης συμφωνίας.

Δυνατός, ἔξυπνος, ἐνεργητικὸς καὶ ὑπερήφανος, φτάνει ὁ Τρότσκυ, κάθεται ἀνάμεσά μας καὶ μιλάει γαλλικὰ γιὰ τὶς διάφορες ὄψεις τῆς πάλης ποὺ διεξάγονται ἐναντίον τῶν λευκῶν στρατηγῶν καὶ γιὰ τὶς οἰκονομικὲς δυσκολίες ποὺ περνάει ἡ νέα Ρωσία. Γιὰ τὴ γραφειοκρατία, ποὺ μᾶς φαινόταν τρομερὸς κίνδυνος, λέει ὅτι, ἂν τὸ μποροῦσε, θὰ φόρτωνε ὁλόκληρα καράβια μὲ γραφειοκράτες καὶ θὰ τὰ βύθιζε στὴ θάλασσα χωρὶς δισταγμό. 'Αλλὰ τὸ πρόβλημα δὲν ἦταν τόσο εὔκολο. Λυπόταν ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ἐμποδίσει.

Συζητήθηκαν τὰ θέματα. 'Ανάμεσα σ' αὐτὰ ἦταν τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα στὴ Γαλλία, ὁ προσανατολισμὸς τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας 'Εργασίας καὶ ἡ προδοσία τῶν δυτικῶν συνδικαλιστικῶν ἡγετῶν. 'Η συμφωνία ἦταν σχεδὸν πλήρης, γιατί ὁ Τρότσκυ ἤξερε νὰ θέλγει μὲ τὴν πειστική του ἐπιχειρηματολογία καὶ μὲ τὴ στροφὴ ποὺ ἔδινε στὶς ἐξηγήσεις του 'Αλλὰ στὸ βάθος, ὅλοι περιμέ-

ναμε τὴ στιγμὴ νὰ μιλήσει γι' αὐτὸ ποὺ μᾶς ἔκαιγε πιὸ πολὺ καὶ φαίνεται ὅτι τὸ μάντευε γιατί μιλοῦσε ἀκατάσχετα γιὰ διάφορα θέματα. 'Αλλὰ μόλις πῆγε νὰ φύγει, μιλήσαμε γι' αὐτὸ ποὺ σίγουρα ἤθελε νὰ ἀποφύγει.

Τότε, ἔσμιξε τὰ φρύδια καὶ μισοχαμογελαστά, μισοθυμωμένα, ἄρχισε νὰ λέει πὼς ἦταν καλύτερο νὰ μὴ χαλάσουμε αὐτὴ τὴ συζήτηση ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ἐπέμβασή μας ὑπὲρ τῶν φυλακισμένων ρώσων ἀναρχικῶν, ἐπέμβαση ποὺ δὲν ἦταν τὸ καλύτερο πράγμα ποὺ εἴχαμε κάνει: κατὰ τὴν παραμονή μας στὴ Ρωσία. Γι αὐτή μας τὴν πράξη δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ καυχηθοῦμε μπροστὰ στοὺς ἐργάτες τῆς χώρας μας ὅταν ἐπιστρέψομε, ὅτι ἀπατηθήκαμε καὶ ὅτι τὸ πρῶτο μας καθῆκον θὰ ἦταν νὰ ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στὴ σοβιετικὴ κυβέρνηση. Ἔπειτα, ἀλλάζοντας τόνο καὶ συγκρατώντας τὸ θυμό του μπροστὰ στοὺς ἀντιπροσώπους ποὺ χαμογελοῦσαν μ' ἕνα ὕφος ὁλοφάνερα ἀναγκαστικό, βεβαίωσε ὅτι θὰ κρατοῦσε τὴν ὑπόσχεσή του.

Αὐτὸ φάνηκε πολὺ ἀόριστο. Καὶ ὑποστηριζόμενος ἀπὸ τὸν 'Αρλάντις (σημ. ἄλλο ἰσπανὸ ἀντιπρόσωπο) ρώτησα πότε θὰ γινόταν αὐτό, πότε θὰ ἔβγαιναν ἀπὸ τὴ φυλακὴ οἱ σύντροφοί μας.

Τότε, εἶδα τὸν Τρότσκυ νὰ σηκώνει πρὸς τὰ ἐπάνω ὅλο τὸ ψηλό του ἀνάστημα, νὰ φουσκώνει τὸ στῆθος του, νὰ σηκώνει τὰ μπράτσα μὲ κλειστὲς τὶς γροθιὲς καί, μέσα σὲ μιὰ ἔκρηξη θυμοῦ, νὰ μὲ ρωτάει σχεδὸν οὐρλιάζοντας:

— Ποιός εἴσαστε σεῖς γιὰ νὰ μὲ ρωτᾶτε, ἐμένα ποὺ δὲν σᾶς γνωρίζω, πότε θὰ ἐφαρμόσω τὶς ἀποφάσεις ποὺ πῆρα;

Ἔπειτα, πιάνοντάς με ἀπὸ τὰ ρεβὲρ τοῦ σακκακιοῦ μου, προσθέτει μὲ τὸ ἴδιο ὕφος:

—'Εμεῖς οἱ μπολσεβίκοι, κάναμε τὴν ἐπανάσταση. Κι ἐσεῖς τί κάνατε; Δὲν εἴσαστε σεῖς ποὺ θὰ μᾶς δώσετε διαταγές. 'Εμεῖς δὲν θὰ δεχτοῦμε ἀπὸ σᾶς διαταγές!

Δὲν ξέρω πιὰ ποιές ἄλλες φράσεις πρόφερε. Ἦ-

μουνα κατάπληκτος, χαμένος ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἔκρηξη καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ δὲν ἤξερα τί ν' ἀπαντήσω. Ὁμολογῶ ἀκόμα ὅτι εἶχα κιτρινίσει. Ἔπειτα, τοῦ εἶπα ἥσυχα·

—Δὲν μπορεῖτε νὰ ἀπαντᾶτε μὲ αὐτὸ τὸν τόνο, σύντροφε Τρότσκυ. Ἔχομε, μάλιστα, τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς βάλουμε ἕνα ἐρώτημα.

Οἱ ἄλλοι ἀντιπρόσωποι ἐπέμβηκαν, προσπαθώντας νὰ τὸν καλμάρουν. Ὁ Τρόσκυ ἐπανέλαβε ὅτι θὰ κρατοῦσε τὸ λόγο του.

Πρὶν τὴν ἀναχώρησή μου, ἀποχαιρέτησα πολλοὺς συντρόφους ποὺ ἦσαν ἀκόμα ἐλεύθεροι, ποὺ θὰ πέθαιναν ὅλοι στὰ κάτεργα ἢ στὰ ἀπομονωτήρια, προοίμια τῶν στρατόπεδων συγκέντρωσης. Ἔσφιξα τὸ χέρι στὸ Βολὶν καὶ τοὺς φίλους του, τέλος βγῆκα ἀπὸ τὴ φυλακὴ Μπουτίρκυ καὶ ἔφυγα, γιὰ μέσου Ρήγας, γιὰ τὸ Βερολίνο.

Αὐτὴ ἡ ἐπανάσταση πού, μετὰ τὸ παγκόσμιο μακελειό, μᾶς φάνηκε σὰν ἡ αὐγὴ τῆς ἀπελευθέρωσης τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου καὶ τῆς ἀνθρωπότητας, μᾶς φαινόταν τώρα σὰν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους κινδύνους γιὰ τὸ μέλλον τῶν λαῶν. Ἡ συστηματοποιημένη ἀστυνομικὴ τρομοκρατία, ἡ ὅλο καὶ πιὸ μεγάλη κυριαρχία τοῦ κόμματος σὲ ὅλη τὴν κοινωνικὴ ζωή, ἡ μεθοδικὴ ἐκμηδένιση ὅλων τῶν τάσεων, ὅλων τῶν κομμάτων καὶ ὅλων τῶν μὴ μπολσεβίκικων ρευμάτων, τὸ ὄχι λιγότερο συστηματικὸ ξερίζωμα ὅλων τῶν ἐπαναστατῶν ποὺ εἶχαν μιὰ διαφορετικὴ σκέψη ἀπὸ τὴ σκέψη τῶν νέων ἀφεντικῶν καὶ ἀκόμα ἡ κατάργηση κάθε μὴ κονφορμιστικοῦ δισταγμοῦ μέσα στὸ κόμμα, ὅλα ἔδειχναν ὅτι πηγαίναμε πρὸς ἕνα νέο δεσποτισμὸ ὄχι μόνο πολιτικό, ἀλλὰ διανοητικό, φρενικό, ἠθικὸ ποὺ ἔκανε νὰ θυμᾶται κανεὶς τὶς χειρότερες περιόδους τοῦ Μεσαίωνα

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ν.Ε.Π.: Νέα οἰκονομικὴ πολιτικὴ ποὺ ἀποφάσισε ὁ Λένιν μετὰ τὴν ἀποτυχία τοῦ «πολεμικοῦ κομμουνισμοῦ» καὶ ποὺ εἶχε τὴν πρόθεση νὰ ἀποκαταστήσει σὲ κάποιο μέτρο τὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία.

2. Τάση τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος, ποὺ διεύθυναν ὁ Κλιάπνικωφ καὶ ἡ Κολλοντάι, ποὺ καταδικάστηκε στὸ Χο Συνέδριο.

3. Πρέπει νὰ ἔχεις γνωρίσει τὴν Κρονστάνδη γιὰ νὰ καταλάβεις τὴν ἀληθινὴ ἔννοια αὐτοῦ τοῦ ὅρου. Πραγματικὰ φαίνεται νὰ θέλει τὸν περιορισμὸ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου διότι δὲν τὴν ἀπαιτεῖ παρὰ μόνο γιὰ τὰ ρεύματα τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς. Ἡ ἀπόφαση τὸ κάνει προληπτικὰ καὶ μόνο γιὰ νὰ ἀφαιρέσει κάθε δυνατότητα παραξήγησης τοῦ ἀληθινοῦ χαρακτήρα τοῦ κινήματος.

4. Πρόκειται γιὰ ἔνοπλα ἀποσπάσματα γύρω ἀπὸ τὶς πόλεις Ἡ ἐπίσημη ἀποστολή τους ἦταν νὰ χτυπήσουν τὴ μαύρη ἀγορά. Ἡ ἀνεύθυνότητά τους ἔγινε παροιμία στὴ Ρωσία. Καταργήθηκαν τὴν παραμονὴ τῆς ἐφόδου ἐναντίον τῆς Κρονστάνδης.

5. Ὁ Φ. Τρεπώφφ, στρατηγὸς τσάρου Νικολάου. ΙΙ, περίφημος γιὰ τὴ διαταγὴ ποὺ ἔδωσε στοὺς στρατιῶτες του στὶς ταραχὲς τοῦ 1905: «Ὄχι οἰκονομία στὶς σφαῖρες».

6. Ὀπριτσνικ: προσωπικὴ φρουρὰ τοῦ Ἰβὰν τοῦ Τρομεροῦ καὶ ταυτόχρονα ἡ ἀνώτερη πολιτικὴ ἀστυνομία. Περίφημη γιὰ τὴν ἀγριότητά τους.

7. Βίκτωρ Τσερνὼφ (1876 - 1952) ἡγέτης τοῦ σοσιαλεπαναστατικοῦ κόμματος, ὑπουργὸς μετὰ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη 1917, μετανάστευσε τὸ 1920 ἀπὸ τὴ Ρωσία.

8 Τζοακὶν Μωρὲν (1897) δημιουργὸς τῆς κομμουνιστικῆς ὁμοσπονδίας τῆς Καταλωνίας, ἔπειτα, μετὰ τὴ ρήξη του μὲ τὴ Μόσχα, τοῦ ἐργοστοαγροτικοῦ Μπλὸκ (1931) ἔπειτα τοῦ Μ.Κ. Ε.Ε. στὰ 1935 ταυτόχρονα ἱδρυτὴς καὶ μαχητὴς συνδικαλιστὴς στὴν Ε.Σ.Ε πέρασε 15 χρόνια φυλακὴ ζεῖ στὶς ΗΠΑ.

9. Φελὶξ Ντερζίνσκυ (1877 - 1926) ἀριστοκρατικῆς κατα-

γωγής λιθουανός σοσιαλδημοκράτης ἀπὸ τὸ 1895, πολυκυνηγημένος, ἱδρυτὴς τῆς πολιτικῆς ἀστυνομίας Τσεκὰ κι ἔπειτα τῆς Γκεπεοῦ. Πέθανε ἀπὸ καρδιακὴ κρίση.

10. Ἀνατὸλ Λουναρτσάρκυ (1873 - 1933) συγγραφέας καὶ φιλολογικὸς κριτικός, σοσιαλδημοκράτης ἀπὸ τὸ 1898, μπολσεβίκος στὰ 1903, κομμισάριος τῆς παιδείας ἀπὸ τὸ 1917 ὥς τὸ 1921.

11. Ὁ Οὔλριχ ντουφεκίστηκε ἀπὸ τὸν Στάλιν.

12. Μαρία Σπυρίντοβα (γεννημένη στὰ 1889), τρομοκράτισσα μὲ δράση, καταδικασμένη σὲ θάνατο γιατὶ εἶχε ἐκτελέσει ἕναν κυβερνήτη ἐπαρχίας, ποινὴ ποὺ μειώθηκε σὲ ἰσόβια· βιασμένη καὶ βασανισμένη κατὰ τὴ μεταφορά της στὴ Σιβηρία· μετὰ τὸ Φλεβάρη 1917, ἀρχηγὸς τῶν σοσιαλ - ἐπαναστατῶν τῆς ἀριστερᾶς πῆρε μέρος στὴν ἀνταρσία τους τὸν Ἰούλη 1918 φυλακίστηκε στὰ 1919 - 20 καὶ ἀπὸ τότε παραμένη στὴ φυλακή.

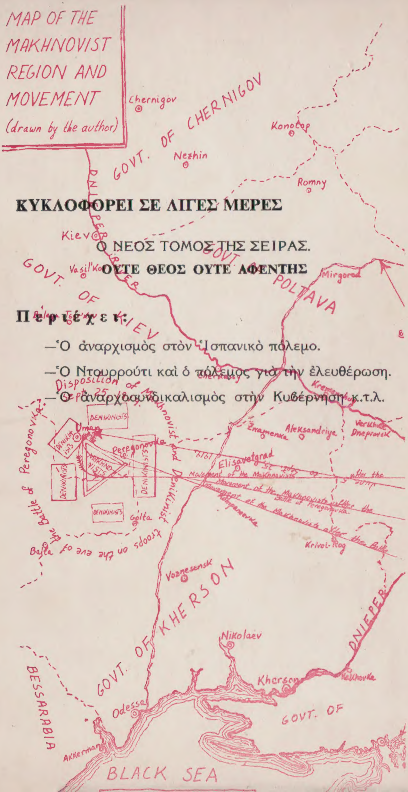
13. Μισὲλ Κνελλέρ, γάλλος ἀκτιβίστας ποὺ ἔριξε μπιστολιὲς στὸ παλάτι τῶν Ἠλυσσίων γιὰ νὰ διαμαρτυρηθεῖ ἐναντίον τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας.

14. Ρούρικ, ὁ θεμελιωτὴς τῆς ρωσικῆς αὐτοκρατορίας, πέθανε στὰ 879.

15. Τὸμ Μὰνν (1866 - 1941) ἄγγλος ἐργάτες μηχανουργός, γραμ. τοῦ Ἀνεξάρτητου Ἐργ. Κόμματος στὰ 1894· συνεργάτης τῶν ἀμερικανῶν ἐπαναστατικῶν συνδικαλιστῶν «Βιομηχανικοὶ ἐργάτες τοῦ Κόσμου» πῆρε μέρος στὴ δημιουργία τοῦ Κ. Κ. τῆς Ἀγγλίας στὰ 1921.

Νέστορας Μακνὸ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ

Ο ΝΕΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ.

ΟΥΤΕ ΘΕΟΣ ΟΥΤΕ ΑΦΕΝΤΗΣ

Περιέχει:

—Ὁ ἀναρχισμὸς στὸν Ἱσπανικὸ πόλεμο.

—Ὁ Ντουρρούτι καὶ ὁ πόλεμος γιὰ τὴν ἐλευθέρωση.

—Ὁ ἀναρχοσυνδικαλισμὸς στὴν Κυβέρνηση κ.τ.λ.